แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด
เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

มิถุนายน 2568

แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด
เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

สำนักส่งเสริมงานคดีปกครอง
สำนักงานศาลปกครอง
มิถุนายน ๒๕๖๘

คำนำ

สำนักงานศาลปกครองโดยสำนักส่งเสริมงานคดีปกครองได้ดำเนินการจัดทำเอกสารแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ขึ้น ซึ่งเป็นการรวบรวมสรุปคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดในหนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง เล่มที่ ๑๒ และเล่มที่ ๑๓ ในส่วนของคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ เพื่อเผยแพร่ให้แก่ตุลาการศาลปกครอง รวมทั้งข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของศาลปกครอง และเพื่อให้สะดวกต่อการใช้งานและการทำความเข้าใจ จึงได้จัดทำเอกสารดังกล่าวโดยแยกออกเป็นสองฉบับ โดยฉบับแรกเป็นเอกสาร**แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ** ซึ่งได้จัดทำแล้วเสร็จและเผยแพร่ไปก่อนแล้วในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๗ ส่วนฉบับนี้เป็นเอกสาร**แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก**

สำนักงานศาลปกครอง โดยสำนักส่งเสริมงานคดีปกครอง หวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ตุลาการศาลปกครอง ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของศาลปกครอง รวมทั้งผู้ที่สนใจศึกษาแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดในคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ไม่มากก็น้อย

สำนักส่งเสริมงานคดีปกครอง
สำนักงานศาลปกครอง

สารบัญ

หน้า

บทนำ ๑

ส่วนที่หนึ่ง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่บุคคลภายนอกผู้เสียหายฟ้องขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ ๒

กรณีที่หนึ่ง กรณีบุคคลภายนอกผู้เสียหายฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนโดยตรง ๓

๑.๑ อำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ๓

๑.๑.๑ การกำหนดตัวผู้ต้องรับผิด ๓

๑) หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดในกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ ๓

๒) เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดในกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดที่มิใช่ในการปฏิบัติหน้าที่ ๗

๑.๑.๒ การกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ ๘

๑) การกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ๘

๑.๑) การกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย ๙

๑.๒) การกระทำละเมิดอันเกิดจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น ๑๔

๑.๓) การกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ๑๖

๒) การกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ๑๙

๒.๑) การกระทำละเมิดที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่โดยทั่วไป ๑๙

๒.๒) การกระทำละเมิดที่เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาและวิธีพิจารณาความแพ่ง ๒๐

๒.๓) คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลแรงงาน ศาลภาษีอากร ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ศาลล้มละลาย หรือศาลชำนัญพิเศษอื่น ๒๔

๒.๔) การใช้อำนาจทางตุลาการ ๒๕

๑.๑.๓ การกระทำละเมิดที่มิใช่ในการปฏิบัติหน้าที่ ๒๕

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

๑.๒ เงื่อนไขแห่งการฟ้องคดีปกครอง ๒๖
๑.๒.๑ ผู้มีสิทธิฟ้องคดีปกครอง ๒๗
๑.๒.๒ ขั้นตอนและวิธีการก่อนการฟ้องคดี ๓๓
๑.๒.๓ ระยะเวลาการฟ้องคดี ๔๐
๑) กรณีระยะเวลาการฟ้องคดีหนึ่งปี
นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ๔๐
๑.๑) การกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย ๔๐
๑.๒) การกระทำละเมิดอันเกิดจากกฎ ๕๐
๑.๓) การกระทำละเมิดอันเกิดจากคำสั่งทางปกครอง ๕๔
๑.๔) การกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่
ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ
หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ๖๓
๒) กรณีระยะเวลาการฟ้องคดีสิบปี
นับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดี ๖๘
๓) ระยะเวลาการฟ้องคดีกรณีแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้อง ๗๐
๑.๒.๔ ฟ้องซ้อน ดำเนินกระบวนพิจารณาซ้ำ และฟ้องซ้ำ ๗๒
๑.๓ การพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของหน่วยงานทางปกครอง
หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ๗๖
๑.๓.๑ กรณีวินิจฉัยว่าเป็นการกระทำละเมิด ๗๖
๑) การกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย ๗๗
๒) การกระทำละเมิดอันเกิดจาก
กฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น ๘๓
๓) การกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่
ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ
หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ๘๖
๑.๓.๒ กรณีวินิจฉัยว่าไม่เป็นการกระทำละเมิด ๑๐๑
๑) กรณีมิได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ๑๐๑
๒) กรณีมิได้กระทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย ๑๐๒
๓) กรณีมิได้ทำให้บุคคลอื่นได้รับความเสียหาย ๑๐๓
๑.๓.๓ กรณีวินิจฉัยว่าไม่เป็นการกระทำละเมิด แต่เป็นความรับผิดอย่างอื่น ๑๐๘
๑.๔ การกำหนดคำบังคับ ๑๑๒
๑.๔.๑ การกำหนดคำบังคับให้ใช้เงิน ๑๑๓
๑) การใช้ราคาทรัพย์ ๑๑๔
๒) การใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหาย ๑๑๖

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

๒.๑) ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแก่ทรัพย์สิน ๑๑๗
๒.๒) ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแก่ชีวิต ๑๒๐
๒.๓) ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหาย
แก่ร่างกาย อนามัย และเสรีภาพ ๑๒๙
๒.๔) ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหาย
อย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงิน ๑๓๑
๒.๕) ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแก่สิทธิอื่น ๆ ๑๓๓
๓) การใช้ดุลพินิจกำหนดค่าสินไหมทดแทน ๑๓๘
๓.๑) การกำหนดค่าสินไหมทดแทนโดยประมาณ ๑๓๘
๓.๒) การกำหนดค่าสินไหมทดแทนน้อยกว่าความเป็นจริง ๑๔๑
(๑) กรณีที่ความเสียหายได้เกิดขึ้น
เพราะความผิดอย่างหนึ่งอย่างใด
ของผู้ต้องเสียหายประกอบด้วย ๑๔๑
(๒) กรณีผู้เสียหายไม่ช่วยป้องกัน
หรือบรรเทาความเสียหาย ๑๔๔
๔) การกำหนดดอกเบี้ยผิดนัด ๑๔๕
๔.๑) กรณีที่ศาลกำหนดดอกเบี้ยผิดนัด ๑๔๖
๔.๒) กรณีที่ศาลไม่กำหนดดอกเบี้ยผิดนัด ๑๕๑
๑.๔.๒ การกำหนดคำบังคับให้ส่งมอบทรัพย์ ๑๕๒
๑.๔.๓ การสั่งให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ ๑๕๔

กรณีที่สอง กรณีบุคคลภายนอกผู้เสียหายนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ภายหลังจากยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน จากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ๑๕๕

๒.๑ ขั้นตอนและระยะเวลาการยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐ
ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ๑๕๖
๒.๑.๑ ขั้นตอนการยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐ
ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ๑๕๖
๒.๑.๒ ระยะเวลาการยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐ
ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ๑๕๗
๒.๒ อำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ๑๕๙
๒.๒.๑ คดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ๑๕๙
๒.๒.๒ คดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม ๑๖๕

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

๒.๓ เงื่อนไขแห่งการฟ้องคดีปกครอง ๑๖๖
๒.๓.๑ ผู้มีสิทธิฟ้องคดีปกครอง ๑๖๖
๒.๓.๒ ขั้นตอนและวิธีการก่อนการฟ้องคดี ๑๖๘
๒.๓.๓ ระยะเวลาการฟ้องคดี ๑๖๙

ส่วนที่สอง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานของรัฐใช้สิทธิไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ๑๗๘

กรณีที่หนึ่ง กรณีเจ้าหน้าที่ฟ้องเพิกถอนคำสั่งไล่เบี้ยให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ๑๗๙
๑.๑ อำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองและเงื่อนไขแห่งการฟ้องคดีปกครอง ๑๗๙
๑.๒ ความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งไล่เบี้ยให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ๑๘๐
๑.๒.๑ การดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ๑๘๑
๑.๒.๒ การออกคำสั่งไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ๑๘๓
๑) เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ๑๘๔
๒) ความเสียหายและการกำหนดสัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ ๑๘๕
๑.๒.๓ อายุความการใช้สิทธิไล่เบี้ยจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด ๑๘๙

กรณีที่สอง กรณีที่หน่วยงานของรัฐฟ้องไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่หรือทายาทชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ๑๙๒
๒.๑ อำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ๑๙๒
๒.๒ เงื่อนไขแห่งการฟ้องคดีปกครอง ๑๙๕
๒.๒.๑ ผู้มีสิทธิฟ้องคดีปกครอง ๑๙๕
๒.๒.๒ ขั้นตอนและวิธีการก่อนการฟ้องคดี ๑๙๗
๒.๒.๓ ระยะเวลาการฟ้องคดี ๑๙๗
๑) การฟ้องไล่เบี้ยเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด ๑๙๗
๒) การฟ้องไล่เบี้ยทายาทของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด ๒๐๑
๒.๑) กรณีที่ศาลนำอายุความตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้บังคับ ๒๐๑
๒.๒) กรณีที่ศาลนำอายุความตามมาตรา ๑๗๕๔ วรรคสามและวรรคสี่ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาใช้บังคับ ๒๐๔
๒.๓ การพิจารณาความรับผิดของเจ้าหน้าที่และการกำหนดจำนวนค่าสินไหมทดแทน ๒๑๑

ภาคผนวก **๒๑๗**

ดัชนีคำพิพากษา คำสั่งศาลปกครองสูงสุด
คำพิพากษาฎีกา และคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ๒๑๙
คณะผู้จัดทำ ๒๓๑

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

บทนำ

การพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก นั้น พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙[๑] กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ในการนี้ ผู้เสียหายอาจใช้สิทธิเรียกร้องให้หน่วยงานของรัฐรับผิดได้ ๒ ประการ ประการที่หนึ่ง ผู้เสียหายมีสิทธิยื่นฟ้องคดีเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ตนได้โดยตรงตามนัยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และประการที่สอง ผู้เสียหายจะยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนก็ได้ และเมื่อหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งเช่นใดแล้ว หากผู้เสียหายยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐก็ให้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้ตามมาตรา ๑๑ ประกอบกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน หรือตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ประกอบกับมาตรา ๑๐๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒[๒] แล้วแต่กรณี ซึ่งการใช้สิทธิเรียกร้องทั้งสองประการดังกล่าว หากการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่นั้นเกิดจากมูลกรณีหนึ่งมูลกรณีใดตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ถือเป็นคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครอง และสำหรับการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ที่มิได้เกิดจากมูลกรณีหนึ่งมูลกรณีใดตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ถือเป็นคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง โดยหน่วยงานของรัฐอาจใช้สิทธิเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ ๒ ประการ ได้แก่ ประการที่หนึ่ง การออกคำสั่งไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ซึ่งเจ้าหน้าที่มีสิทธินำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าวได้ อันเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประการที่สอง สำหรับการกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกในการปฏิบัติหน้าที่อันเกิดจากมูลกรณีหนึ่งมูลกรณีใดตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว หน่วยงานของรัฐนำคดีมาฟ้องไล่เบี้ยเจ้าหน้าที่

---

[๑] หลังจากนี้ขอเรียกว่า พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ

[๒] หลังจากนี้ขอเรียกว่า พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ต่อศาลปกครองเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ทางราชการอันเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน แต่หากเป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ที่มิได้เกิดจากมูลกรณีดังกล่าว กรณีต้องยื่นฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกนั้น อาจมีได้หลายลักษณะ คณะผู้จัดทำจึงแบ่งการนำเสนอออกเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่หนึ่ง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่บุคคลภายนอกผู้เสียหายฟ้องขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่

ส่วนที่สอง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานของรัฐใช้สิทธิไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

ทั้งนี้ ในส่วนของการนำเสนอนั้น จะเป็นการรวบรวมคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดในส่วนของคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่เผยแพร่ในหนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองเล่มที่ ๑๒ และเล่มที่ ๑๓ มานำเสนอเป็นหลัก โดยอาจมีมติที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดและคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดนอกเหนือจากที่ปรากฏในหนังสือแนวคำวินิจฉัยฯ เล่มที่ ๑๒ และเล่มที่ ๑๓ ประกอบด้วย เพื่อให้เนื้อหาของเอกสารมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยมีรายละเอียดของเนื้อหา ดังต่อไปนี้

ส่วนที่หนึ่ง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่บุคคลภายนอกผู้เสียหายฟ้องขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่

คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่บุคคลภายนอกผู้เสียหายฟ้องขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่อาจเกิดขึ้นได้ในสองกรณี ได้แก่ กรณีที่หนึ่ง กรณีบุคคลภายนอกผู้เสียหายยื่นฟ้องหน่วยงานของรัฐขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ตนโดยตรง อันเป็นกรณีตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ประกอบกับมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และกรณีที่สอง ผู้เสียหายยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตน ต่อเมื่อหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งแล้ว ปรากฏว่าผู้เสียหายยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนตามมาตรา ๑๑ ประกอบกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ

กรณีที่หนึ่ง กรณีบุคคลภายนอกผู้เสียหายฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนโดยตรง

คดีพิพาทที่บุคคลภายนอกผู้เสียหายฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนโดยตรง นั้น มีประเด็นสำคัญที่ต้องศึกษา ได้แก่ อำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง เงื่อนไขแห่งการฟ้องคดีปกครอง การกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก และการกำหนดค่าสินไหมทดแทน โดยมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๑.๑ อำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

โดยทั่วไป การวินิจฉัยอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองจะพิจารณาไปพร้อมกับการกำหนดตัวผู้ต้องรับผิด เนื่องจากมีประเด็นต้องวินิจฉัยในเบื้องต้นว่า เป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ตามนัยมาตรา ๕ และมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ แต่เพื่อความสะดวกในการศึกษาจึงได้แยกหัวข้อ ๑.๑.๑ การกำหนดตัวผู้ต้องรับผิด ออกมาเป็นอีกหัวข้อหนึ่ง และในประเด็นที่ต้องพิจารณาว่าเป็นการกระทำละเมิดที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองหรือไม่ นั้น จะได้กล่าวถึงในหัวข้อ ๑.๑.๒ การกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ และหัวข้อ ๑.๑.๓ การกระทำละเมิดที่มิใช่ในการปฏิบัติหน้าที่ โดยมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๑.๑.๑ การกำหนดตัวผู้ต้องรับผิด

การกำหนดตัวผู้ต้องรับผิด สามารถแยกพิจารณาได้ ๒ กรณี ได้แก่ (๑) หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดในกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ (๒) เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดในกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดที่มิใช่ในการปฏิบัติหน้าที่

๑) หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดในกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่

เมื่อพิจารณามาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ซึ่งบัญญัติว่า หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้ และวรรคสอง บัญญัติว่า ถ้าการละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใด ให้ถือว่ากระทรวงการคลังเป็นหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดตามวรรคหนึ่ง มาตรา ๖ บัญญัติว่า ถ้าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดในการนั้นเป็นการเฉพาะตัว ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องเจ้าหน้าที่ได้โดยตรง แต่จะฟ้องหน่วยงานของรัฐไม่ได้ จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติดังกล่าวมีลักษณะเป็นการกำหนดตัวผู้ต้องรับผิด โดยมีข้อพิจารณาสำคัญ คือ เป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ เนื่องจากเจ้าหน้าที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้ก็ด้วยมีกฎหมายให้อำนาจ และในการปฏิบัติหน้าที่นั้นเจ้าหน้าที่ก็ต้องอยู่ภายใต้

กรอบของกฎระเบียบที่ควบคุมการปฏิบัติงาน จึงอาจกล่าวได้ว่า การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ไม่ได้เกิดจากเสรีภาพส่วนบุคคล หากแต่เกิดจากกฎหมายบัญญัติให้อำนาจ เมื่อการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายมีเหตุทำให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลภายนอก การให้เจ้าหน้าที่ต้องเข้าเป็นคู่กรณีในคดีพิพาทย่อมไม่เป็นธรรมแก่ตัวเจ้าหน้าที่ในอันที่จะต้องมีภาระทางคดี ด้วยเหตุนี้ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ จึงบัญญัติให้หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ โดยในกรณีที่ผู้เสียหายเห็นว่าหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้เสียหายอาจยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามนัยมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน หรืออาจใช้สิทธิทางศาลเพื่อเรียกให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแล้วแต่กรณีได้[๓] ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดที่ต้องรับผิดตามนัยมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ต้องมีฐานะเป็นนิติบุคคล คือ อยู่ในฐานะที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินได้[๔] ทั้งต้องเป็นหน่วยงานของรัฐตามบทนิยามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว[๕]

สำหรับการกระทำละเมิดอันเกิดจากเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใด นั้น มาตรา ๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ กำหนดให้ถือว่ากระทรวงการคลังเป็นหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิด เช่น คณะรัฐมนตรีอาจจะแต่งตั้งบุคคลภายนอกราชการเป็นกรรมการสำคัญ ๆ ในรัฐบาลหรือได้รับแต่งตั้งให้ไปร่วมพิจารณากิจการระหว่างประเทศโดยไม่ได้ระบุว่าให้สังกัดกระทรวงใด เอกชนที่ได้รับการแต่งตั้งนั้นถือว่าไปปฏิบัติราชการในกรรมการดังกล่าวโดยไม่มีหน่วยงานราชการที่สังกัด หากกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกระหว่างปฏิบัติหน้าที่ กระทรวงการคลังเป็นผู้รับผิดชอบ[๖] โดยมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดโดยตรง แต่เป็นเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติงานในโครงการให้กับหน่วยงานของรัฐนั้น

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๐๑/๒๕๖๖ กรณีผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ใหญ่บ้าน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ขุดลอกคลองในที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์ เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อการขุดลอกคลองที่พิพาทมีองค์การบริหารส่วนตำบล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) เป็นเจ้าของโครงการและงบประมาณ กรณีจึงชอบที่จะฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำการในการปฏิบัติหน้าที่ สำหรับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ แม้จะไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดของ

---

[๓] โปรดดู คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๑๗/๒๕๕๐

[๔] ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๓๐๗/๒๕๔๑ เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

[๕] ชูชาติ อัศวโรจน์, ‘คำอธิบายพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙’ (พิมพ์ครั้งที่ ๒, โรงพิมพ์เดือนตุลา ๒๕๕๕) ๑๒๑.

[๖] เพิ่งอ้าง ๑๒๖.

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ปฏิบัติงานในโครงการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ซึ่งเป็นโครงการที่ได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานในโครงการดังกล่าวได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ

เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดเป็นเอกชนซึ่งได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๖๐๙/๒๕๖๖ การรังวัดสอบเขตที่ดินอันถือเป็นภารกิจหนึ่งในการจัดทำบริการสาธารณะของกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดี) ซึ่งพระราชบัญญัติช่างรังวัดเอกชน พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้ช่างรังวัดเอกชนทำการรังวัดที่ดินที่มีโฉนดที่ดินได้ โดยให้อยู่ภายใต้การกำกับของสำนักงานคณะกรรมการช่างรังวัดเอกชน และจะต้องได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยให้ถือว่าการรังวัดนั้นเป็นการรังวัดโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายที่ดิน การรังวัดที่ดินของช่างรังวัดเอกชนจึงเป็นการใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมายจึงเป็นเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙[๗] และการปฏิบัติงานของช่างรังวัดเอกชนย่อมอยู่ภายใต้การกำกับของเจ้าพนักงานที่ดิน ช่างรังวัดเอกชนจึงเป็นผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ เมื่อการกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกเกิดจากการรังวัดที่ดินอันเป็นการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของช่างรังวัดเอกชนในกรณีนี้ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

<u>หมายเหตุ</u> กรณีเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดเป็นคณะกรรมการที่เป็นองค์กรอิสระ ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใด **มติที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ ๑๖/๒๕๖๕ วันพุธที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๕** วินิจฉัยว่า หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบงานธุรการให้แก่องค์กรอิสระแต่ละองค์กร มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับราชการทั่วไปรวมตลอดถึงงานธุรการให้แก่องค์กรอิสระ โดยมีกฎหมายบัญญัติให้เป็นหน่วยงานที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลที่อาจถูกฟ้องให้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ ประกอบกับพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ พ.ศ. ๒๕๔๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบงานธุรการขององค์กรอิสระต่าง ๆ เป็นหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ หน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย จึงได้แก่หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบงานธุรการให้แก่องค์กรอิสระนั้น ดังนั้น ผู้เสียหายจึงมีสิทธิยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบงานธุรการให้แก่องค์กรอิสระนั้น เพื่อให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนได้ตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง หรืออาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรงตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๓๓/๒๕๕๗ และคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ ฟ. ๖/๒๕๖๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)**

---

[๗] หลังจากนี้ขอเรียกว่า พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ

สำหรับการดำเนินการกำหนดตัวผู้ต้องรับผิด ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาล นั้น ข้อ ๓๕ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดโดยไม่ชักช้า เว้นแต่จะได้มีการตั้งคณะกรรมการดังกล่าวไว้แล้ว และให้ประสานงานกับสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อเตรียมการต่อสู้คดีต่อไป พร้อมทั้งรายงานให้กระทรวงการคลังทราบและปฏิบัติตามที่ได้รับคำแนะนำจากกระทรวงการคลัง ถ้าผลการพิจารณาของผู้แต่งตั้งยุติเป็นที่สุดว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ จะต้องไม่มีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดี แต่ถ้าผู้เสียหายได้ฟ้องเจ้าหน้าที่ต่อศาลก่อนแล้ว หรือมีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดีก่อนแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งแจ้งผลการพิจารณาให้พนักงานอัยการเพื่อแถลงต่อศาล เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีโอกาสพ้นจากการเป็นคู่ความในคดี และขอให้พนักงานอัยการช่วยเหลือทางคดีแก่เจ้าหน้าที่ในระหว่างนั้นด้วยตามนัยข้อ ๓๗ แห่งระเบียบดังกล่าว แต่ถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่าเป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดหรือต้องร่วมรับผิด หน่วยงานของรัฐดังกล่าวมีสิทธิขอให้ศาลที่พิจารณาคดีนั้นอยู่เรียกเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐแล้วแต่กรณี เข้ามาเป็นคู่ความในคดี ถ้าศาลพิพากษายกฟ้องเพราะเหตุที่หน่วยงานของรัฐที่ถูกฟ้องคดีมิใช่ผู้ต้องรับผิด ให้ขยายอายุความฟ้องร้องผู้ที่ต้องรับผิดซึ่งมิได้ถูกเรียกเข้ามาในคดีออกไปถึงหกเดือนนับแต่วันที่คำพิพากษานั้นถึงที่สุด ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ โดยมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

ผู้เสียหายยื่นฟ้องผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดเป็นอำนาจของศาลปกครองในการกำหนดตัวผู้ถูกฟ้องคดีให้ถูกต้อง

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๘๓/๒๕๖๗ กรณีผู้ฟ้องคดีฟ้องเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ผู้ถูกฟ้องคดี) ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด โดยมิได้ฟ้องสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้ถูกฟ้องคดีสังกัดอยู่เข้ามาเป็นคู่กรณีในคดีนี้ด้วย โดยที่การกำหนดตัวผู้ถูกฟ้องคดี ถือเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชนซึ่งศาลมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและมีอำนาจกำหนดตัวผู้ถูกฟ้องคดีให้ถูกต้องได้ โดยเรียกคู่กรณีที่แท้จริงเข้ามาในคดีตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และข้อ ๗๘ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓[๕] ประกอบกับมาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง (๓) (ข) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ดังนั้น เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม จึงมีคำสั่งให้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งเรียกสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้ถูกฟ้องคดีสังกัดเข้ามาเป็นผู้ถูกฟ้องคดีต่อไป

[๕] หลังจากนี้ขอเรียกว่า ระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ

๒) เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดในกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดที่มิใช่ในการปฏิบัติหน้าที่

สำหรับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่นั้น ถือเป็นละเมิดทางแพ่งซึ่งเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดในการนั้นเป็นการเฉพาะตัว ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องเจ้าหน้าที่ได้โดยตรง แต่จะฟ้องหน่วยงานของรัฐไม่ได้ โดยผู้เสียหายต้องยื่นฟ้องเจ้าหน้าที่ต่อศาลยุติธรรมและใช้หลักเกณฑ์ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทั้งนี้ตามนัยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ[๙] กรณีจึงมิใช่คดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อฟ้องเจ้าหน้าที่แล้ว ถ้าเจ้าหน้าที่เห็นว่าเป็นเรื่องที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดหรือต้องร่วมรับผิด เจ้าหน้าที่ดังกล่าวมีสิทธิขอให้ศาลที่พิจารณาคดีนั้นอยู่เรียกหน่วยงานของรัฐเข้ามาเป็นคู่ความในคดีได้ตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ในกรณีนี้อาจเป็นไปได้ว่าเจ้าหน้าที่เห็นว่าการกระทำละเมิดของตนเป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่และตนได้กระทำละเมิดโดยประมาทเลินเล่อธรรมดา จึงไม่ต้องรับผิดในการกระทำนั้น โดยหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย หรือเจ้าหน้าที่อาจเห็นว่าหน่วยงานของรัฐต้องร่วมรับผิดด้วย กล่าวคือ เจ้าหน้าที่ได้กระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง แต่เจ้าหน้าที่เห็นว่าการละเมิดนั้นเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม จึงต้องหักส่วนแห่งความรับผิดดังกล่าวออกด้วย

หากเป็นกรณีผู้เสียหายฟ้องหน่วยงานของรัฐสำหรับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ และหน่วยงานของรัฐเห็นว่าเป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิด[๑๐] กล่าวคือ หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเป็นการฟ้องผิดตัวเนื่องจากกรณีต้องฟ้องเจ้าหน้าที่เป็นการเฉพาะตัว หน่วยงานของรัฐมีสิทธิขอให้ศาลที่พิจารณาคดีนั้นเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดีได้ตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ถ้าศาลพิพากษายกฟ้องเพราะเหตุที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ที่ถูกฟ้องคดีมิใช่ผู้ต้องรับผิด กล่าวคือ ไม่มีการขอให้ศาลเรียกหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดี จนกระทั่งศาลยกฟ้อง เช่นนี้ ให้ขยายอายุความฟ้องร้องผู้ที่ต้องรับผิดซึ่งมิได้ถูกเรียกเข้ามาในคดีออกไปถึงหกเดือนนับแต่วันที่คำพิพากษานั้นถึงที่สุดตามมาตรา ๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน[๑๑]

---

[๙] ชาญชัย แสวงศักดิ์, ‘คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่’ (พิมพ์ครั้งที่ ๑๒, วิญญูชน ๒๕๖๕) ๔๔๐.

[๑๐] ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ข้อ ๓๖ ถ้าผู้แต่งตั้งเห็นว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ หรือเมื่อได้ฟังความเห็นของคณะกรรมการหรือได้รับทราบผลการพิจารณาของกระทรวงการคลังแล้ว เห็นว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เรียกเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเข้ามาเป็นคู่ความในคดีด้วย

[๑๑] ชูชาติ อัศวโรจน์ (เชิงอรรถ ๕) ๑๑๐.

๑.๑.๒ การกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่

การกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ไม่ได้หมายความว่าจะเป็นคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองเสมอไป เนื่องจากในการพิจารณาอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองในคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่นั้น ต้องพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบกับมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เป็นหลักสำคัญ ด้วยเหตุนี้ ประเด็นเกี่ยวกับอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองจึงแยกพิจารณาได้ ๒ กรณี ได้แก่ ๑) การกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง และ ๒) การกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

๑) การกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

เมื่อพิจารณามาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งบัญญัติว่า ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้... คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ประกอบกับมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งบัญญัติว่า ในการพิพากษาคดี ศาลปกครองมีอำนาจกำหนดคำบังคับอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้... สั่งให้ใช้เงินหรือให้ส่งมอบทรัพย์สินหรือให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ โดยจะกำหนดระยะเวลาและเงื่อนไขอื่น ๆ ไว้ด้วยก็ได้ ในกรณีที่มีการฟ้องเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ... และมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ บัญญัติว่า หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรงแต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้ จะเห็นได้ว่า คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่จะอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองได้นั้นต้องเป็นคดีพิพาทที่มีลักษณะ ๒ ประการ ประกอบกัน ดังนี้

ประการที่หนึ่ง ต้องเป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ กล่าวคือ ต้องเป็นกรณีที่มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชาตามกฎหมายกำหนดให้เจ้าหน้าที่มีหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่ง และการปฏิบัติหน้าที่นั้นได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นหรือแก่รัฐโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ[๑๒] และ

[๑๒] ชาญชัย แสวงศักดิ์, ‘คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่’ (เชิงอรรถ ๙) ๙๘.

ประการที่สอง การกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่นั้นต้องเกิดจากมูลกรณีหนึ่งมูลกรณีใดตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ได้แก่ (๑) การใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือ (๒) การออกกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือ (๓) การละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร โดยในแต่ละมูลกรณีมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๑.๑) การกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย

การใช้อำนาจตามกฎหมาย ในที่นี้คือ การกระทำทางปกครองประเภทที่เรียกว่า “ปฏิบัติการทางปกครอง” มิใช่การกระทำที่เป็นนิติกรรมทางปกครอง[๑๓] โดยปฏิบัติการทางปกครองอาจมีได้ ๒ กรณี[๑๔] คือ กรณีแรก ปฏิบัติการทางปกครองที่มีการใช้อำนาจเหนือ หรือการใช้อำนาจตามกฎหมายปกครอง กล่าวคือ กฎหมายปกครองในระดับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด หรือกฎหมายอื่นที่อยู่ในลำดับชั้นเดียวกันกับพระราชบัญญัติและยังหมายความรวมถึงกฎด้วย[๑๕] อันเป็นกรณีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง เช่น การที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ เข้าดำเนินการรื้อถอนอาคารที่ก่อสร้างโดยผิดกฎหมายและเจ้าของอาคารไม่ยอมปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่สั่งให้เจ้าของอาคารรื้อถอนอาคารดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด หากเป็นกรณีปฏิบัติหน้าที่โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย แต่มิใช่กฎหมายปกครอง เช่น เจ้าพนักงานตำรวจใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาดำเนินการจับกุมและดำเนินคดีอาญาผู้ต้องหา การฟ้องเรียกค่าเสียหายอันเกิดจากการกระทำละเมิดโดยใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาดังกล่าว อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม[๑๖] กรณีที่สอง ปฏิบัติการทางปกครองที่มิใช่การใช้อำนาจเหนือ ซึ่งอาจเรียกได้ว่าการปฏิบัติหน้าที่โดยทั่วไป เช่น การที่เจ้าหน้าที่ของเทศบาลทำความสะอาดถนน พนักงานขับรถปฏิบัติหน้าที่ขับรถ การรักษาพยาบาลผู้ป่วย เป็นต้น ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม อนึ่ง สำหรับในหัวข้อนี้จะเป็นตัวอย่างคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดเกี่ยวกับการกระทำละเมิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายปกครองเท่านั้นสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ทั่วไป และการใช้อำนาจตามกฎหมายอื่นที่มิใช่กฎหมายปกครองจะได้กล่าวถึงในหัวข้อ ๒) การกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง สำหรับคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย มีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

---

[๑๓] ชาญชัย แสวงศักดิ์, ‘คำอธิบายกฎหมายจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง’ (พิมพ์ครั้งที่ ๑๔, วิญญูชน ๒๕๖๖) ๑๖๕.

[๑๔] บรรเจิด สิงคะเนติ, ‘หลักกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมฝ่ายปกครอง’ (พิมพ์ครั้งที่ ๗, วิญญูชน ๒๕๖๓) ๓๗๐-๓๘๒.

[๑๕] อำพน เจริญชีวินทร์, ‘คำอธิบายการฟ้องคดีและการดำเนินคดีในศาลปกครอง ภาค ๑ เขตอำนาจศาล’ (พิมพ์ครั้งที่ ๗, นิติธรรม ๒๕๖๖) ๒๘๗.

[๑๖] โปรดดู มติที่ประชุมใหญ่ฯ ครั้งที่ ๙/๒๕๔๕ วันพุธที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๔๕

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๒๕/๒๕๖๖ คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นราษฎรในพื้นที่ที่ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากเหตุอุทกภัย เนื่องจากมีฝนตกหนักในพื้นที่ภาคเหนือ เกิดน้ำไหลหลาก โดยน้ำในแม่น้ำยมมีระดับสูงขึ้นและไหลล้นตลิ่งเข้าท่วมพื้นที่โครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำยม ซึ่งเป็นโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำยมของกรมโยธาธิการและผังเมือง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ตามสัญญาจ้าง ซึ่งบริษัท อ. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ผู้รับจ้างได้มีการปรับระดับคันดินที่กั้นน้ำริมตลิ่งแม่น้ำยมต่ำลงเป็นเหตุให้ทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีเสียหาย โดยผู้ฟ้องคดีได้ขอความอนุเคราะห์โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสุโขทัย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ให้ดำเนินการแจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เพื่อประสานผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดเชยความเสียหายให้กับราษฎร แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แจ้งว่าภัยพิบัติดังกล่าวเป็นภัยธรรมชาติ เป็นเหตุสุดวิสัย และไม่สามารถพิสูจน์ความเสียหายได้ว่าเกิดจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามร่วมกันหรือแทนกันชำระเงินเพื่อชดใช้ความเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งของศาลปกครอง

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๗/๒๕๖๖ เดิมผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งเลขานุการนายกเทศมนตรีตำบลแพด โดยได้รับการแต่งตั้งจากนาย พ. นายกเทศมนตรีตำบลแพด ต่อมา ผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีคำสั่งให้นาย พ. พ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลแพด เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีต้องพ้นจากตำแหน่งเลขานุการนายกเทศมนตรีตั้งแต่วันที่นายกเทศมนตรีซึ่งเป็นผู้แต่งตั้งถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามคำชี้มูลของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชดใช้ค่าเสียหายและให้คืนสิทธิอันพึงมีพึงได้ตามกฎหมายให้แก่ผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๖/๒๕๖๖ และที่ ๕๗๒/๒๕๖๖ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)**

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑๔/๒๕๖๖ กรณีฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่พนักงานเจ้าหน้าที่ คณะกรรมการธุรกรรม และเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกับกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และระเบียบคณะกรรมการธุรกรรม ว่าด้วยการรับเรื่องการตรวจสอบ การพิจารณาดำเนินการ และการควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๖ ดำเนินการตรวจสอบธุรกรรมหรือทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดี หรือยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายอันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ซึ่งเมื่อการตรวจสอบธุรกรรมหรือทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดมูลฐาน หรือยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดี เป็นการใช้อำนาจทางปกครองที่อยู่ใน

ขั้นตอนที่แยกต่างหากจากการที่พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอต่อศาลแพ่งขอให้มีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน ดังนั้น การกระทำดังกล่าวจึงไม่ใช่การใช้อำนาจดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๙๕/๒๕๖๖ คดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีคำสั่งพักการให้ความเห็นชอบเป็นบุคลากรในธุรกิจตลาดทุนของผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นระยะเวลา ๑ ปี และผู้ถูกฟ้องคดีได้โฆษณาคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีทั้งสองดังกล่าวในเว็บไซต์ของผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีอ้างว่ามีอำนาจหน้าที่เปิดเผยข้อมูลการลงโทษผู้ฟ้องคดีทั้งสองตามมาตรา ๒๔/๑ แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ และตามหลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลของผู้ถูกฟ้องคดีในขณะนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระค่าเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีเผยแพร่คำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีทั้งสองในเว็บไซต์ของผู้ถูกฟ้องคดีให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ตั้งแต่วันที่เผยแพร่ข้อมูลจนถึงวันฟ้องและค่าเสียหายนับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไป จนกว่าผู้ถูกฟ้องคดีจะลบข้อความที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายออกจากเว็บไซต์ของผู้ถูกฟ้องคดี คำฟ้องในข้อหานี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๒๔/๒๕๖๖ คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๖ ตำบลเจริญสุข อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้แก้ไขข้อมูลที่ดินส่วนที่เป็นที่นาที่ผู้ฟ้องคดีถือครองตามโครงการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณประโยชน์ที่มีการบุกรุกเพื่อขจัดความยากจนและพัฒนาชนบทโดยกรมที่ดิน แปลงทำเลเลี้ยงสัตว์โคกหนองโสน ตำบลเจริญสุข อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นให้นาย ล. เป็นผู้ถือครอง ทำให้ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ถือครองจากเดิมมีเนื้อที่ ๓ ไร่ ๙๘ ตารางวา เหลือเพียงเนื้อที่ ๑ ไร่ ๑ งาน ๔๘ ตารางวา โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและมีเจตนานำที่ดินของผู้ฟ้องคดีไปให้แก่นาย ล. เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับที่ดินตามสิทธิ เสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีและได้รับความเดือดร้อนไม่สงบสุข ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีใช้เงินค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี และให้ผู้ถูกฟ้องคดีแก้ไขเนื้อที่ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ถือครองให้ถูกต้อง คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๕๓๕/๒๕๖๗ คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานในสถาบันอุดมศึกษา ในสังกัดของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ตามสัญญาจ้างพนักงานในสถาบันอุดมศึกษาระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จ่ายเงินค่าจ้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีไม่เป็นไปตามอัตราค่าจ้างพนักงานมหาวิทยาลัยตามมติคณะรัฐมนตรี และหักเงินค่าจ้าง

ที่ผู้ฟ้องคดีพึงได้รับตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวไว้เป็นค่าสิทธิประโยชน์เกื้อกูลและสวัสดิการ แต่สิทธิดังกล่าวกลับไม่เท่าเทียมกัน จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และคณะกรรมการบริหารงานบุคคลประจำมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) พิจารณากำหนดอัตราค่าจ้างให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีนับตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าเสียหายโดยการคืนค่าจ้างที่ถูกหักไว้พร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี เห็นว่า เมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้โต้แย้งว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามมิได้ปฏิบัติเกี่ยวกับการจ่ายค่าตอบแทนให้เป็นไปตามที่กำหนดในสัญญาจ้างพนักงานมหาวิทยาลัย หากแต่โต้แย้งว่าการกำหนดอัตราค่าจ้างหรือค่าตอบแทนตามที่กำหนดในสัญญาจ้างไม่เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๒ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๒ และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๔๙ กรณีจึงมิใช่เป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามสัญญาจ้าง ที่จะถือว่าเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ดังนั้น ข้อพิพาทในส่วนที่ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามพิจารณากำหนดอัตราค่าจ้างให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๒ วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๒ และวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๔๙ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าเสียหายโดยการคืนค่าจ้างที่ถูกหักไว้พร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

<u>หมายเหตุ</u> สำหรับคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายนั้น ยังมีมติที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด[๑๗] ที่เกี่ยวข้อง อีก ๒ กรณี ได้แก่ (๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการก่อสร้าง ซึ่งหน่วยงานทางปกครองได้ว่าจ้างบริษัทเอกชนให้ดำเนินการก่อสร้างแทนตน และ (๒) คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาจ้างพนักงานมหาวิทยาลัย ซึ่งผู้ฟ้องคดีมิได้โต้แย้งว่ามหาวิทยาลัยมิได้ปฏิบัติตามสัญญาจ้าง

(๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการก่อสร้าง ซึ่งหน่วยงานทางปกครองได้ว่าจ้างบริษัทเอกชนให้ดำเนินก่อสร้างแทนตน

มติที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ ๗/๒๕๔๕ วันพุธที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ การขุดคูส่งน้ำและถมถนนเป็นส่วนหนึ่งของการจัดให้มีทางน้ำและทางบก ตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ (๑) มาตรา ๖๘ (๓) ประกอบกับมาตรา ๖๙ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แม้องค์การบริหารส่วนตำบลจะทำสัญญาขุดคูส่งน้ำและถมถนนกับนาย ว. ผู้รับจ้างก็ตาม <u>แต่เมื่อยังคงมีอำนาจสั่งการและกำกับดูแลการดำเนินการขุดคูส่งน้ำและถมถนนดังกล่าวไว้ กรณีจึงถือได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายดำเนินการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบกโดยการขุดคูส่งน้ำและถมถนน โดยได้มอบหมายให้ผู้รับจ้างเป็นผู้ดำเนินการแทน</u> หากการขุดคูส่งน้ำและถมถนนดังกล่าวรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดี

[๑๗] หลังจากนี้ขอเรียกว่า มติที่ประชุมใหญ่ฯ

การกระทำดังกล่าวเป็นการผิดกฎหมายและก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี กรณีดังกล่าวจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองตามนัยมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๗๑/๒๕๔๕ (ประชุมใหญ่))**

มติที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ ๒/๒๕๔๖ วันพุธที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๖ วินิจฉัยว่า แขวงการทางสุราษฎร์ธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เป็นส่วนราชการสังกัดสำนักทางหลวงที่ ๑๔ กรมทางหลวง มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมการปรับปรุงและรักษาทางหลวง ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ทั่วไปตามมาตรา ๖ (๓๒) แห่งพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมทางหลวง กระทรวงคมนาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ อย่างไรก็ตาม การดำเนินการต่าง ๆ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อาจมีได้ทั้งกรณีที่จำเป็นต้องอาศัยอำนาจตามกฎหมาย และกรณีที่ไม่จำเป็นต้องอาศัยอำนาจตามกฎหมาย ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการดำเนินการเป็นรายกรณีไป หากเป็นกรณีการดำเนินการที่จำเป็นต้องอาศัยอำนาจตามกฎหมาย ก็จะต้องมีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจกระทำไว้โดยเฉพาะ สำหรับคดีนี้เป็นเรื่องข้อพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการดำเนินการก่อสร้างทางหลวงสายกระบี่-ขนอม จึงจำเป็นต้องพิจารณาเสียก่อนว่า การก่อสร้างทางหลวงเป็นเรื่องการดำเนินการที่จำเป็นต้องอาศัยอำนาจตามกฎหมายหรือไม่ ซึ่งเมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ จะเห็นได้ว่า <u>การดำเนินการก่อสร้างทางหลวงแผ่นดินซึ่งถือว่าเป็นงานทางนั้น พระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของกรมทางหลวงไว้เป็นการเฉพาะ จึงถือได้ว่างานก่อสร้างทางหลวงแผ่นดินเป็นเรื่องการดำเนินการที่จำเป็นต้องอาศัยอำนาจตามกฎหมายโดยเฉพาะ แม้ข้อเท็จจริงจะฟังได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มอบหมายให้บริษัท ศ. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ดำเนินการก่อสร้างทางหลวงแผ่นดินสายกระบี่-ขนอม แทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ตาม กรณีก็ยังถือว่างานก่อสร้างทางหลวงแผ่นดินดังกล่าวเป็นการดำเนินการของกรมทางหลวงซึ่งมีอำนาจโดยเฉพาะตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕</u> ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า การก่อสร้างทางหลวงดังกล่าวได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี จึงถือได้ว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการก่อสร้างทางหลวงดังกล่าวเป็นผลโดยตรงจากการใช้อำนาจตามกฎหมายของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กรณีจึงเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๕๙/๒๕๔๖ (ประชุมใหญ่))**

(๒) คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาจ้างพนักงานมหาวิทยาลัย ซึ่งผู้ฟ้องคดีมิได้โต้แย้งว่ามหาวิทยาลัยมิได้ปฏิบัติตามสัญญาจ้าง

มติที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ ๑๓/๒๕๖๕ วันพุธที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕ วินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่มหาวิทยาลัย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) สภามหาวิทยาลัย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และอธิการบดีมหาวิทยาลัย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) กำหนดอัตราค่าจ้างหรือค่าตอบแทนพนักงานตามประกาศของมหาวิทยาลัยไม่เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับค่าจ้าง

ในอัตราน้อยกว่าที่มติคณะรัฐมนตรีกำหนด ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามจ่ายเงินค่าจ้างดังกล่าวแก่ผู้ฟ้องคดี เห็นว่า เมื่อผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย มิได้โต้แย้งว่ามหาวิทยาลัยมิได้ปฏิบัติเกี่ยวกับการจ่ายค่าตอบแทนให้เป็นไปตามที่กำหนดในสัญญาจ้างพนักงานมหาวิทยาลัย หากแต่โต้แย้งว่า การกำหนดอัตราค่าจ้างหรือค่าตอบแทนตามประกาศมหาวิทยาลัยไม่เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี กรณีจึงมิใช่ข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามสัญญาจ้าง ดังนั้น ข้อพิพาทในส่วนที่ขอให้มหาวิทยาลัยจ่ายเงินค่าจ้างหรือค่าตอบแทนในส่วนที่หักไว้คืนให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ. ๔๐๖/๒๕๖๕ (ประชุมใหญ่))**

๑.๒) การกระทำละเมิดอันเกิดจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น

กฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินภารกิจของฝ่ายปกครอง และแม้ว่ากฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น จะมีลักษณะที่เป็นการกระทำทางกฎหมายผ่านการแสดงเจตนา[๑๘] แต่ก็มีโอกาสก่อความเสียหายแก่ประชาชนได้มาก เนื่องจากเป็นการกระทำทางปกครองที่มีผลออกไปภายนอกฝ่ายปกครอง และมีผลกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของบุคคล โดยมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๗๓/๒๕๖๖ (ประชุมใหญ่) กรณีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมประจำจังหวัดสุพรรณบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ที่เห็นชอบตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมประจำตำบลบางตะเคียน ถือว่าเป็นกรณีที่คู่กรณีหรือผู้มีส่วนได้เสียในการเช่านาซึ่งไม่พอใจคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ใช้สิทธิอุทธรณ์ต่อศาลตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ จึงมิใช่เป็นกรณีมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยอันถึงที่สุดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ผู้มีส่วนได้เสียใช้สิทธิร้องขอต่อศาลเพื่อให้มีการบังคับตามคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อันให้ถือว่าเป็นคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการตามมาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวแต่อย่างใด ดังนั้น จากคำฟ้องและคำขอท้ายคำฟ้องที่ขอให้เพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ข้างต้น และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รวมทั้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้เช่านาชดใช้ค่าเสียหายจากการที่ต้องเสียสิทธิในการเข้าทำประโยชน์ในที่นาพิพาทและค่าเสียหายในอนาคต จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและการกระทำละเมิดอันเกิดจากคำสั่งตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ มิใช่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับเรื่องที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๖) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

---

[๑๘] บรรเจิด สิงคะเนติ (เชิงอรรถ ๑๔) ๕๖.

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๕๖/๒๕๖๗ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้ครอบครองที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี สาขาวารินชำราบ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มีเนื้อที่ดินน้อยกว่าหลักฐานตาม น.ส. ๓ ก. ซึ่งการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ รับรองสิทธิในที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะเจ้าของที่ดินจากสิทธิครอบครองตามหลักฐาน น.ส. ๓ ก. เป็นกรรมสิทธิ์ตามหลักฐานโฉนดที่ดิน โดยอาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งมีสถานะเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินเห็นว่า การดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่ถูกต้องตามการนำชี้รับรองแนวเขต หรือรูปแผนที่และเนื้อที่ดินในโฉนดที่ดินไม่ตรงตามหลักฐาน น.ส. ๓ ก. เป็นการดำเนินการที่ไม่ถูกต้อง ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเสียหาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) สำนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี สาขาวารินชำราบ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ชดใช้ค่าเสียหาย กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๓๓/๒๕๖๗ ขณะที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน บ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑ ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๗ ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ กรณีกระทำผิดวินัย ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) และมีหนังสือลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้พิจารณาและดำเนินการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจำนวนดังกล่าวแก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ร่วมกันหรือแทนกันชำระค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้แก่ผู้ฟ้องคดี อันเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวหาว่า เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี อีกทั้ง คำสั่งที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีที่จะต้องออกจากราชการ อันมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

๑.๓) การกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

การละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร นั้น อาจเป็นกรณีที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีกฎหมายมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองออกกฎ คำวินิจฉัยสั่งการ หรือกระทำการอื่นไม่ใช้อำนาจทางปกครองกระทำการดังกล่าว หรือใช้อำนาจทางปกครองกระทำการดังกล่าวล่าช้ากว่าเวลาที่กฎหมายกำหนดหรือล่าช้าเกินสมควร หรืออาจเป็นกรณีที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งกฎหมายมอบหมายให้ดำเนินกิจการทางปกครองหรือจัดทำบริการสาธารณะไม่จัดทำบริการสาธารณะตามที่ได้รับมอบหมายหรือจัดทำบกพร่อง หรืออาจเป็นกรณีที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ดูแลรักษาทรัพย์สินที่จำต้องใช้เป็นเครื่องมือในการจัดทำบริการสาธารณะให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้โดยไม่เป็นอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของผู้ใช้บริการหรือบุคคลอื่น[๑๙] โดยมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๒๑/๒๕๖๖ คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพักราชการ เนื่องจากถูกดำเนินคดีอาญา แต่ปรากฏว่าภายหลังจากที่คดีอาญาถึงที่สุดแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ตามเดิมหรือเทียบเท่าหรือให้ออกจากราชการ รวมถึงพิจารณาสั่งจ่ายเงินเดือนและค่าเช่าบ้านที่งดจ่ายไว้มิได้สั่งการใด ๆ เกี่ยวกับกรณีดังกล่าว จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการละเมิดเป็นดอกเบี้ยตามมูลค่าเงินเดือนที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับและค่าเช่าบ้านที่งดจ่ายให้แก่ผู้ฟ้องคดีพร้อมดอกเบี้ย เมื่อความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้พิจารณาสั่งการใด ๆ เกี่ยวกับการสั่งพักราชการภายหลังจากที่คดีอาญาถึงที่สุดแล้ว คำฟ้องข้อหานี้จึงไม่ใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับวินัยทหาร แต่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครอง

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๙๙/๒๕๖๖ กรณีฟ้องว่า ผู้อำนวยการสำนักการจราจรและขนส่งซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดี) ละเลยต่อหน้าที่ไม่พิจารณาเลื่อนเงินเดือนให้แก่ผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้เงิน จำนวน ๑๑,๙๔๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยแก่ผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

---

[๑๙] วรพจน์ วิศรุตพิชญ์, ‘รวมข้อเขียนเกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายปกครอง’ (พิมพ์ครั้งที่ ๒๓, วิญญูชน ๒๕๖๕) ๙๐.

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๑๖/๒๕๖๖ กรณีฟ้องว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ละเลยต่อหน้าที่ตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ กรณีไม่ยับยั้งการกระทำของการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และคณะกรรมการคัดเลือกตามมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน พ.ศ. ๒๕๖๒ ในโครงการรถไฟฟ้าสายสีส้มช่วงบางขุนนนท์-มีนบุรี (สุวินทวงศ์) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) เกี่ยวกับการคัดเลือกเอกชนเพื่อเข้าร่วมลงทุนในโครงการรถไฟฟ้าสายสีส้มฯ ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้เอกชนบางรายไม่สามารถเข้าร่วมการคัดเลือกได้ จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยกเลิกประกาศเชิญชวนและเอกสารสำหรับการคัดเลือกเอกชน และให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกเอกชนเข้าร่วมโครงการรถไฟฟ้าสายสีส้มโดยเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม และให้ดำเนินการเพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงกรรมการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ นั้น โดยที่อำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นอำนาจหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายจากรัฐให้จัดทำบริการสาธารณะ โดยมีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งรวมถึงอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ข้อหาดังกล่าวจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร และการกระทำละเมิดอันเกิดจากการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๗๙/๒๕๖๖ กรณีฟ้องว่า ขณะผู้ฟ้องคดีเดินทางไปส่งหลานชายของผู้ฟ้องคดีที่โรงเรียน เกิดฝนตกหนักจนเกิดน้ำท่วมขังในบริเวณดังกล่าว ทำให้ผู้ฟ้องคดีจำต้องซื้อรองเท้าที่สามารถใช้เดินบริเวณที่มีน้ำท่วมขังในระดับสูงประมาณ ๑๕ เซนติเมตร เป็นเงิน ๓๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเงินจำนวนดังกล่าวอยู่ในความรับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดี) จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระค่ารองเท้าที่ผู้ฟ้องคดีได้ชำระไปเป็นเงินจำนวน ๓๐๐ บาท นั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีเป็นหน่วยงานทางปกครอง มีอำนาจหน้าที่บำรุงรักษาทางระบายน้ำในเขตการปกครองของตนตามมาตรา ๘๙ วรรคหนึ่ง (๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ การที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าผู้ฟ้องคดีเสื่อมความสะดวกในการใช้ทางข้ามบริเวณหน้าโรงเรียนเพราะมีน้ำท่วมขังอันเนื่องมาจากฝนตกหนักและทางระบายน้ำไม่สามารถระบายน้ำได้ทัน ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการให้บริการสาธารณะของผู้ถูกฟ้องคดี จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ในการบำรุงรักษาทางระบายน้ำในบริเวณดังกล่าวจนเป็นเหตุให้มีน้ำท่วมขังบริเวณทางข้ามเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีเสียหาย กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๖/๒๕๖๗ กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสามเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครสวรรค์ จำกัด ได้ร่วมกันค้ำประกันเงินกู้สามัญ (ประกันชีวิต) ไว้กับสหกรณ์ออมทรัพย์ครูฯ เพื่อประกันเงินกู้ ตามสัญญาเงินกู้สามัญ จำนวน ๑,๖๐๐,๐๐๐ บาท ของนาย ป. ผู้กู้ หลังจากนั้น นาย ป. ได้ยื่นใบลาออกจากข้าราชการครูต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๓ (ผู้ถูกฟ้องคดี) เพื่อขอรับเงินตอบแทนตามสิทธิเงินบำเหน็จบำนาญตามระเบียบกระทรวงการคลัง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบหนี้สินคงค้างของนาย ป. กลับอนุมัติให้นาย ป. ลาออกจากราชการโดยได้รับสิทธิในเงินบำเหน็จบำนาญโดยไม่ได้ดำเนินการหักชำระหนี้เงินกู้ให้แก่สหกรณ์ออมทรัพย์ครูฯ ทั้งที่นาย ป. ได้มีการยินยอมให้หักส่งเงินดังกล่าวให้แก่ผู้ให้กู้ไว้ก่อนแล้ว ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามในฐานะผู้ค้ำประกันได้รับความเดือดร้อนและเสียหายต้องร่วมรับผิดชอบหนี้เงินกู้ที่นาย ป. ได้กู้ยืมมาจากสหกรณ์ออมทรัพย์ครูฯ อันเป็นการกล่าวอ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ โดยขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสาม คดีนี้จึงมีลักษณะเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๒๔/๒๕๖๗ คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เทศบาลนครนครราชสีมา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้จัดหาเอกชนเพื่อดำเนินการลงทุนก่อสร้างและบริหารจัดการโครงการระบบกำจัดมูลฝอย ระยะที่ ๒ ในเขตพื้นที่เทศบาลนครนครราชสีมา ด้วยการคัดเลือกโดยไม่ใช้วิธีการประมูล โดยนายกเทศมนตรีนครนครราชสีมา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีประกาศเทศบาลนครนครราชสีมา ฉบับที่ ๘๖๔ เรื่อง ประกาศเผยแพร่ร่างขอบเขตของงาน (Terms of Reference : TOR) จัดหาเอกชนดำเนินการลงทุนก่อสร้างและบริหารจัดการโครงการระบบกำจัดมูลฝอย ระยะที่ ๒ เทศบาลนครนครราชสีมา ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ และมีหนังสือเชิญชวนผู้ประกอบการเข้ายื่นข้อเสนอในการคัดเลือกจำนวน ๓ ราย โดยมีผู้ประกอบการยื่นข้อเสนอจำนวน ๒ ราย ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีประกาศลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๔ ให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ผ่านการคัดเลือกที่ได้รับคะแนนรวมสูงสุดลำดับที่ ๑ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีเข้าทำสัญญาในโครงการดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือเร่งรัดให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการทำสัญญากับผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้รับหนังสือดังกล่าวแล้วแต่เพิกเฉยไม่ดำเนินการ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองปฏิบัติตามกระบวนการในการทำสัญญาตามประกาศเผยแพร่ร่างขอบเขตของงาน (Terms of Reference : TOR) จัดหาเอกชนดำเนินการลงทุนก่อสร้างและบริหารจัดการโครงการระบบกำจัดมูลฝอย ระยะที่ ๒ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ และประกาศผู้ผ่านการคัดเลือกลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๔ โดยดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีเข้าทำสัญญาและลงนามในสัญญาโครงการพิพาท และให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดใช้ค่าเสียหาย กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

หมายเหตุ สำหรับคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัตินั้น มีมติที่ประชุมใหญ่ฯ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

มติที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ ๖/๒๕๖๕ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ วินิจฉัยว่า กรณีผู้ถูกฟ้องคดีไม่ต่อสัญญาจ้างให้กับผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานจ้างตามภารกิจ ด้วยเหตุสัญญาจ้างสิ้นสุดลงเมื่อครบกำหนดระยะเวลาตามสัญญาจ้างตามข้อ ๗ ของสัญญาจ้างพนักงานจ้าง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตูม สัญญาเลขที่ ๗/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๗ ประกอบกับข้อ ๕๔ (๑) ของประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดอุบลราชธานี เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับพนักงานจ้าง ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๗ โดยที่ไม่มีข้อกำหนดของสัญญากำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาต่อสัญญาหากผู้ฟ้องคดีผ่านการประเมินผลการปฏิบัติงานแล้ว แม้ว่าข้อ ๔๔ ของประกาศดังกล่าว จะได้กำหนดเกี่ยวกับกรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะมีการต่อสัญญาจ้างพนักงานจ้างไว้ก็ตาม แต่ประกาศดังกล่าวเป็นเพียงประกาศเกี่ยวกับมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับพนักงานจ้าง ซึ่งไม่ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาตามที่ระบุไว้ในข้อ ๑๐ ของสัญญาจ้าง กรณีนี้จึงไม่ใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามสัญญา ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีจ่ายเงินเดือน ค่าครองชีพ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีต่อสัญญาจ้างให้กับผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ. ๒๖๘/๒๕๖๕ (ประชุมใหญ่))**

๒) การกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

สำหรับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่แต่มิได้เกิดจากมูลกรณีหนึ่งมูลกรณีใดตามนัยมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ กล่าวคือ มิใช่การกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย การออกกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ย่อมมิใช่คดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง โดยมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๒.๑) การกระทำละเมิดที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่โดยทั่วไป

การกระทำละเมิดที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่โดยทั่วไป ซึ่งมิได้มีการใช้อำนาจตามกฎหมาย มิได้เกิดจากการใช้อำนาจทางปกครองหรือการดำเนินกิจการทางปกครองต้องฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม เช่น การปฏิบัติหน้าที่เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน การที่แพทย์โรงพยาบาลรัฐตรวจรักษาโรคอันเป็นการปฏิบัติหน้าที่ทั่วไปซึ่งต้องเป็นไปตามกรอบ

หลักเกณฑ์ของจริยธรรมแห่งวิชาชีพ การที่เจ้าหน้าที่กรุงเทพมหานครขับรถยนต์บรรทุกเก็บขยะเฉี่ยวชนรถของเอกชน แม้จะเป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ แต่เป็นการกระทำละเมิดโดยทั่วไป มิได้เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย จึงไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองแต่อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม[๒๐] โดยมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

: การปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาพยาบาล อาทิ การตรวจรักษาพยาบาลของแพทย์ ตลอดจนการดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลของเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาล **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๔๕๘/๒๕๖๖ ที่ ๕๑๙/๒๕๖๗ และที่ ๗๐๘/๒๕๖๗)** หรือการให้บริการของแพทย์และบุคลากรทางการแพทย์ในหน่วยบริการ ไม่ว่าจะเป็นการลงทะเบียนเพื่อยืนยันตัวตน การตรวจสุขภาพเบื้องต้น ตลอดจนการตรวจคัดกรองประชาชนผู้มารับวัคซีน **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๙๐/๒๕๖๖)** หรือการที่เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลให้คำแนะนำแก่บิดาของผู้ป่วยเกี่ยวกับเอกสารเบิกค่ารักษาพยาบาลตามสิทธิ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๗๙/๒๕๖๖)**

: การปฏิบัติหน้าที่ขับรถของเจ้าหน้าที่ อาทิ การขับรถโดยสารประจำทาง **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๕/๒๕๖๗)** หรือการขับรถบรรทุกเพื่อปฏิบัติงานซ่อมลาดคอสะพาน **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๖๘/๒๕๖๗)**

: การปฏิบัติหน้าที่เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน อาทิ การปฏิบัติหน้าที่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการใช้งานระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและคู่กรณี **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๘๒/๒๕๖๖)**

๒.๒) การกระทำละเมิดที่เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาและวิธีพิจารณาความแพ่ง

อำนาจกระทำการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาหรือกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความแพ่ง ไม่ถือว่าเป็นอำนาจทางปกครอง แต่เป็น “อำนาจดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา” หรือ “อำนาจดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง” แล้วแต่กรณี และคดีพิพาทที่เกิดจากการใช้อำนาจในการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญาหรือกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งดังกล่าวก็ไม่ใช่คดีปกครอง ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองที่จะพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ[๒๑] ทั้งนี้ สำหรับการใช้อำนาจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญา นั้น คำว่า “กฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญา” มีความหมายกว้าง กล่าวคือ อาจจะเป็นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

[๒๐] ชาญชัย แสวงศักดิ์, ‘คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่’ (เชิงอรรถ ๙) ๔๔๐-๔๔๑.

[๒๑] วรพจน์ วิศรุตพิชญ์, ‘รวมข้อเขียนเกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายปกครอง’ (เชิงอรรถ ๑๙) ๘๙.

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙ หรือกฎหมายอื่นใดที่กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการรวบรวมพยานหลักฐานและดำเนินการทั้งหลายอื่น ซึ่งได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดอาญาที่กล่าวหาเพื่อจะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดอาญา และเพื่อเอาตัวผู้กระทำความผิดอาญามาฟ้องร้องลงโทษ[๒๒] โดยมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

: การใช้อำนาจดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง อาทิ การที่เจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดินทำการรังวัดแบ่งแยกที่ดินตามสัญญาประนีประนอมยอมความและคำสั่งศาลยุติธรรม **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖/๒๕๖๖)** หรือการที่เจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ตรวจสอบความถูกต้องของที่ตั้งทรัพย์ตามแผนที่ท้ายประกาศขายทอดตลาด เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีสำคัญผิดในทรัพย์ที่ประมูล **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๗๕/๒๕๖๖)** หรือการปฏิบัติหน้าที่ในการส่งเอกสารเกี่ยวกับการบังคับคดีของเจ้าพนักงานบังคับคดี **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๘๖๖/๒๕๖๖)**

: การใช้อำนาจดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อาทิ การสั่งฟ้องคดีหรือไม่สั่งฟ้องคดีของพนักงานอัยการ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คร. ๒๗๐/๒๕๖๔)** หรือการที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีหนังสือขออายัดที่ดินของผู้ฟ้องคดี รวมถึงการที่พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งริบที่ดินดังกล่าว **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คร. ๑๐๗/๒๕๖๕)** รวมถึงการที่พนักงานอัยการไม่ดำเนินการยื่นฎีกาคัดค้านคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗๔/๒๕๖๖)**

สำหรับการใช้อำนาจดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญานั้น ยังมีมติที่ประชุมใหญ่ฯ ที่เกี่ยวข้องอีก ๒ กรณี ได้แก่

มติที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ ๙/๒๕๔๕ วันพุธที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๔๕ วินิจฉัยว่า การที่บุคคลภายนอกฟ้องเรียกค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการดำเนินการใช้อำนาจจับกุมของเจ้าพนักงานตำรวจและค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการที่ถูกเจ้าหน้าที่ของรัฐจับกุมและดำเนินคดีอาญาเป็นการเรียกค่าเสียหายอันเกิดจากการกระทำละเมิดของเจ้าพนักงานตำรวจซึ่งดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๕/๒๕๔๕ (ประชุมใหญ่))**

มติที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ ๑๐/๒๕๔๕ วันพุธที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ วินิจฉัยว่า การดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งร่วมกันตั้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ฟ้องคดี เป็นการดำเนินการโดยใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ

---

[๒๒] วรพจน์ วิศรุตพิชญ์, ‘ข้อความคิดและหลักการพื้นฐานบางประการของกฎหมายปกครอง’ (พิมพ์ครั้งที่ ๖, วิญญูชน ๒๕๖๕) ๒๒.

(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ อันเป็นกฎหมายของฝ่ายปกครองที่มีการบัญญัติโทษทางอาญา ซึ่งจะต้องมีการดำเนินการตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วย คดีนี้จึงเป็นการฟ้องเพื่อเรียกค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่หรือกระทำการตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม ทั้งนี้ มติดังกล่าวเป็นไปในแนวเดียวกับมติที่ประชุมใหญ่ฯ เมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๔๔ เรื่อง การกระทำอย่างใดเป็นกระบวนการยุติธรรมทางอาญาซึ่งไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๓๖/๒๕๔๕ (ประชุมใหญ่))**

หมายเหตุ การใช้อำนาจตามกฎหมายบางฉบับซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก ปรากฏคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่ยังแตกต่างกัน ดังตัวอย่างสองกรณีต่อไปนี้

(๑) การใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑๔/๒๕๖๖ กรณีฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่พนักงานเจ้าหน้าที่ คณะกรรมการธุรกรรม และเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกับกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และระเบียบคณะกรรมการธุรกรรม ว่าด้วยการรับเรื่องการตรวจสอบ การพิจารณาดำเนินการ และการควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๖ ดำเนินการตรวจสอบธุรกรรมหรือทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดี หรือยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี เมื่อการตรวจสอบธุรกรรมหรือทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดี เป็นการใช้อำนาจทางปกครองที่อยู่ในขั้นตอนที่แยกต่างหากจากการที่พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอต่อศาลแพ่งขอให้มีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน ดังนั้น การกระทำดังกล่าวจึงไม่ใช่การใช้อำนาจดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๘๑/๒๕๖๖ โดยที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติให้ศาลยุติธรรมมีอำนาจออกคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน และให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยกฎหมายได้กำหนดให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาเพื่อยื่นคำร้องต่อศาล หากความเห็นไม่ตรงกันก็ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินวินิจฉัยชี้ขาด การดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าวจึงไม่มีผลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน แต่เป็นขั้นตอนก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเท่านั้น เมื่อกฎหมายกำหนดให้อำนาจศาลยุติธรรมในการมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็น

ของแผ่นดิน ศาลยุติธรรมจึงย่อมมีอำนาจวินิจฉัยความชอบด้วยกฎหมายของกระบวนการทั้งหมดก่อนที่จะมีการยื่นคำร้องต่อศาล โดยไม่อาจแยกศาลที่มีอำนาจออกคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินกับศาลที่มีอำนาจตรวจสอบกระบวนการก่อนยื่นคำร้องแยกต่างหากจากกันได้ และไม่ว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ยื่นคำร้องต่อศาลให้ทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีตกเป็นของแผ่นดินจะเป็นคำสั่งทางปกครองหรือไม่ก็ตาม ศาลยุติธรรมย่อมมีอำนาจวินิจฉัยความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งดังกล่าวได้ คดีนี้จึงไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง

(๒) การใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๗๔/๒๕๕๗ การที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินได้มีคำสั่งให้ยึดและอายัดทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีที่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้น เป็นการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ เพื่อประโยชน์ในการที่พนักงานอัยการจะยื่นคำร้องให้ศาลทำการไต่สวนและมีคำสั่งริบทรัพย์สินที่ได้ยึดหรืออายัดไว้ อันเป็นกระบวนการหรือขั้นตอนที่พระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนดไว้เพื่อนำไปสู่การริบทรัพย์สินซึ่งเป็นโทษทางอาญา จึงเป็นการใช้อำนาจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง อย่างไรก็ตาม เมื่อศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง ทำให้การยึดและอายัดทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีสิ้นสุดลง การดำเนินการเพื่อคืนทรัพย์สินให้แก่ผู้ฟ้องคดีภายหลังจากที่การยึดและอายัดทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีสิ้นสุดลงแล้วนั้นจึงเป็นการกระทำทางปกครอง มิใช่ขั้นตอนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีนำข้อพิพาทจากการขอรับทรัพย์สินคืนตามนัยมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ส่งมอบทรัพย์สินให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงเข้าลักษณะเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๔๒/๒๕๖๗ กรณีฟ้องว่าคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้มีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีเนื่องจากเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ต่อมา ศาลยุติธรรมมีคำพิพากษายกฟ้องและคดีถึงที่สุดแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือขอรับทรัพย์สินคืน แต่ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบทรัพย์สินคดียาเสพติดแจ้งว่า ผู้ถูกฟ้องคดีไม่มีอำนาจคืนทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ จึงนำคดีมาฟ้องขอให้คืนทรัพย์สินให้แก่ผู้ฟ้องคดีนั้น เห็นว่า การยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ เพื่อเป็นหลักประกันว่า เมื่อศาลเห็นว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดจะยังคงมีทรัพย์สินให้ริบอันเป็นการลงโทษทางอาญา ดังนั้น มูลเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้จึงสืบเนื่องมาจากการใช้อำนาจตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อันมิใช่เป็นการใช้อำนาจทางปกครอง ศาลปกครองจึงไม่อาจรับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาได้

๒.๓) คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลแรงงาน ศาลภาษีอากร ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ศาลล้มละลาย หรือศาลชำนัญพิเศษอื่น

คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลแรงงาน ศาลภาษีอากร ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ศาลล้มละลาย หรือศาลชำนัญพิเศษอื่น ตามนัยมาตรา ๙ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ โดยมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คร. ๔๘๗/๒๕๖๔ กรณีผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าได้ยื่นคำขอรับสิทธิบัตรและการออกแบบผลิตภัณฑ์ แต่อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญายกคำขอดังกล่าวจนกระทั่งผู้ฟ้องคดีถูกละเมิดลิขสิทธิ์ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมทรัพย์สินทางปัญญา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนพร้อมดอกเบี้ย นั้น แม้คดีนี้จะเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย แต่การจะพิจารณาคดีนี้ศาลจะต้องพิจารณาตามกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์เป็นสำคัญ คดีนี้จึงเป็นคดีแพ่งเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ อันเป็นข้อยกเว้นไม่ให้คดีดังกล่าวอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๔๐/๒๕๖๖ นิติสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟ้องคดีกับองค์การสวนพฤกษศาสตร์ (ผู้ถูกฟ้องคดี) อยู่ในฐานะลูกจ้างกับนายจ้างตามพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดี อันเป็นการโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง จึงเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามสัญญาจ้างแรงงานหรือข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง รวมทั้งเป็นคดีที่เกิดแต่มูลละเมิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี แม้การที่ผู้ถูกฟ้องคดีออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจะถือเป็นคำสั่งทางปกครองก็ตาม แต่การออกคำสั่งทางปกครองดังกล่าวเป็นการใช้อำนาจระหว่างหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นนายจ้างกับพนักงานซึ่งเป็นลูกจ้างตามสัญญาจ้างแรงงานตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ จึงเป็นการใช้อำนาจทางปกครองที่เข้าข้อยกเว้นไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๔๓๕/๒๕๖๖ กรณีผู้ฟ้องคดีถูกเลิกจ้างโดยไม่เป็นธรรม จึงร้องเรียนไปยังสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานกรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๓ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นพนักงานตรวจแรงงานของสำนักงานฯ ให้ผู้ฟ้องคดีลงลายมือชื่อในหนังสือซึ่งมีข้อความระบุว่า ถอนคำร้องและยินยอมสละสิทธิในการฟ้องคดีกรณีการเลิกจ้างดังกล่าว โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หลอกลวงผู้ฟ้องคดีว่ายังคงสามารถฟ้องต่อศาลแรงงานได้ แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีไปฟ้องต่อศาลแรงงานกลาง ศาลแรงงานกลางได้มีคำพิพากษายกฟ้อง ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น แม้การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

คุ้มครองแรงงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะมีลักษณะเป็นการใช้อำนาจทางปกครอง แต่เนื่องจากเหตุพิพาทในคดีนี้เป็นการโต้แย้งเกี่ยวกับการปฏิบัติหรือละเลยการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานฯ ประกอบกับศาลต้องพิจารณาให้ได้ความก่อนว่าผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับเงินค่าเสียหายอันเกิดจากการเลิกจ้างหรือไม่ จึงเป็นกรณีฟ้องเรียกค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน ศาลปกครองไม่อาจรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณาได้

๒.๔) การใช้อำนาจทางตุลาการ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๐/๒๕๖๖ กรณีฟ้องว่าผู้พิพากษาศาลยุติธรรมดำเนินกระบวนพิจารณาและตัดสินลงโทษโดยไม่สุจริต เป็นเหตุทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เป็นการใช้อำนาจทางตุลาการในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี มิใช่การใช้อำนาจทางปกครองหรือการดำเนินกิจการทางปกครองของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๖๒/๒๕๖๖ และที่ ๑๓๖๖/๒๕๖๖ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)**

๑.๑.๓ การกระทำละเมิดที่มิใช่ในการปฏิบัติหน้าที่

การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ถือเป็นละเมิดทางแพ่งซึ่งเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดในการนั้นเป็นการเฉพาะตัว ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องเจ้าหน้าที่ได้โดยตรง แต่จะฟ้องหน่วยงานของรัฐไม่ได้ โดยผู้เสียหายต้องฟ้องเจ้าหน้าที่ต่อศาลยุติธรรมและใช้หลักเกณฑ์ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ[๒๓] กรณีจึงมิใช่คดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๓๒/๒๕๖๕ กรณีนาย อ. พนักงานราชการสังกัดอุทยานแห่งชาติ ข. ได้ทำการบุกรุกแผ้วถางที่ดินของผู้ฟ้องคดี เมื่อการกระทำของนาย อ. เป็นการกระทำโดยส่วนตัว หาใช่เป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีจึงต้องฟ้องนาย อ. โดยตรง และไม่อาจฟ้องอุทยานแห่งชาติ ข. ให้ต้องรับผิดได้ ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คส. ๑๐/๒๕๖๕ กรณีฟ้องว่า กรมยุทธโยธาทหารบก (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) โดยเจ้ากรมยุทธโยธาทหารบก (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ใช้เครื่องจักรกลเข้าทำการซ่อมแซมอาคารสิ่งปลูกสร้าง โดยมิได้ดำเนินการติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันตามที่กฎหมายกำหนด ทำให้เกิดมลพิษทางเสียงและมลพิษทางอากาศรบกวนผู้ฟ้องคดี มูลเหตุดังกล่าวมิใช่เป็นการใช้อำนาจทางปกครองหรือการดำเนินกิจการทางปกครองตามกฎหมาย แต่มีลักษณะเป็นการใช้สิทธิในฐานะเจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินในการดูแลหรือใช้สอยทรัพย์สินของตนเท่านั้น ผู้บัญชาการทหารบก (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) และกระทรวงกลาโหม

[๒๓] ชาญชัย แสวงศักดิ์, 'คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่' (เชิงอรรถ ๙) ๔๔๐.

(ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) ในฐานะผู้บังคับบัญชาและผู้กำกับดูแลผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมิได้ละเลยต่อหน้าที่ทางปกครองตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติในการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่อย่างใด กรณีพิพาทของผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร อันจะอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่อย่างใด

หมายเหตุ สำหรับกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิด**ต่อบุคคลภายนอกโดยมีเจตนาทุจริต** และมีลักษณะเป็นการกระทำความผิดทางอาญา ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีใช้หรืออ้างเอกสารปลอมอันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายเสื่อมเสียชื่อเสียง ถูกย้ายไปช่วยราชการที่อื่น กระทบต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ นั้น มิใช่การใช้อำนาจตามกฎหมายและยังเป็นการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาอีกด้วย การกระทำละเมิดในมูลคดีดังกล่าวจึงมิใช่การกระทำละเมิดตามนัยมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๕/๒๕๔๖)** แต่ในกรณีที่เจ้าหน้าที่กระทำละเมิด**ต่อหน่วยงานของรัฐโดยมีเจตนาทุจริต** อันอาจถือได้ว่าเป็นการกระทำความผิดทางอาญานั้น ปรากฏคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การที่เจ้าหน้าที่บริหารการเงินและบัญชี ๒ (หัวหน้าส่วนการคลัง) แก้ไขเพิ่มเติมตัวเลขจำนวนเงินในใบถอนเงินเกินกว่าจำนวนเงินที่ได้รับอนุมัติตามฎีกาเบิกเงินและยักยอกเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น เป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจงใจตามนัยมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗๘/๒๕๕๒)**[๒๔] อย่างไรก็ดี มีความเห็นในทางวิชาการว่า การกระทำโดยทุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนตัวในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ แม้ว่าผู้กระทำจะมีอำนาจหน้าที่ในเรื่องนั้น และอาศัยโอกาสที่ตนมีอำนาจหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ การกระทำดังกล่าวย่อมถือไม่ได้ว่าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้น กรณีจึงต้องเป็นไปตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ที่กำหนดให้นำหลักเกณฑ์ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับ[๒๕]

๑.๒ เงื่อนไขแห่งการฟ้องคดีปกครอง

เงื่อนไขแห่งการฟ้องคดีปกครองที่สำคัญ ได้แก่ ผู้มีสิทธิฟ้องคดีปกครอง การดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหาย ระยะเวลาการฟ้องคดี ฟ้องซ้อน ดำเนินกระบวนพิจารณาซ้ำ และฟ้องซ้ำ ซึ่งมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดในส่วนนี้ ดังต่อไปนี้

---

[๒๔] ชูชาติ อัศวโรจน์ (เชิงอรรถ ๕) ๙๗-๑๐๑.

[๒๕] วรเจตน์ ภาคีรัตน์, ‘กฎหมายปกครองภาคทั่วไป’ (พิมพ์ครั้งที่ ๑ นิติราษฎร์ ๒๕๕๔), ๔๑๗-๔๑๘.

๑.๒.๑ ผู้มีสิทธิฟ้องคดีปกครอง

การพิจารณาความเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีในคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ต้องพิจารณาตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งบัญญัติว่า ผู้ใดได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายนั้น ต้องมีคำบังคับตามที่กำหนดในมาตรา ๗๒ ผู้นั้นมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง กรณีย่อมเห็นได้ว่าในการพิจารณาว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองหรือไม่ นั้น มีองค์ประกอบ ๓ ประการ[๒๖] ได้แก่ (๑) ต้องเป็นผู้ที่ถูกกระทบสิทธิโดยตรงจากการกระทำละเมิด (๒) การกระทำละเมิดที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีเป็นการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และ (๓) การแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายนั้น ต้องมีคำบังคับตามที่กำหนดในมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และคำขอที่ผู้ฟ้องคดีขอให้ศาลออกคำบังคับให้นั้นจะต้องมีความสัมพันธ์และมีผลเป็นการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับโดยตรง โดยปรากฏแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด ดังต่อไปนี้

๑) กรณีที่วินิจฉัยว่าเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดี

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๙๘/๒๕๖๕ กรณีฟ้องว่า นายทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลหนองป่าครั่ง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) แก้ไขรายการในทะเบียนบ้านของผู้ฟ้องคดีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ขาดคุณสมบัติที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แก้ไขภูมิลำเนาของผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือเสียหายศาลสามารถกำหนดคำบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๔๓/๒๕๖๗ ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๐๓๓ ตำบลทุ่งยั้ง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ อยู่ในแนวเขตเวนคืนที่ดินตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๖๐ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นจดหมายเปิดผนึกลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ร้องเรียนต่อกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรังวัดสอบเขตที่ดินแปลงดังกล่าว ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่า ที่ดินพิพาทอยู่ในเขตเวนคืนบางส่วน กรณีอยู่ในอำนาจหน้าที่

---

[๒๖] ชาญชัย แสวงศักดิ์, ‘คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่’ (เชิงอรรถ ๙) ๒๓๘-๒๔๓.

ของสำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดใหญ่ที่ ๔ และได้ยุติเรื่องร้องเรียน ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปกป้องสิทธิในที่ดินของผู้ฟ้องคดีด้วยการยึดแนวเขต รูปที่ดิน จำนวนเนื้อที่ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๐๓๓ ตามที่ระบุในโฉนดที่ดินและระวางแผนที่ก่อนการเข้ามาก่อสร้างคลองส่งน้ำของกรมชลประทาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของที่ดินที่พิพาท และได้ยื่นจดหมายเปิดผนึกลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่าที่ดินพิพาทอยู่ในเขตเวนคืนบางส่วน กรณีอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดใหญ่ที่ ๔ และได้ยุติเรื่องร้องเรียนนั้น ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จำต้องมีคำบังคับตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๖/๒๕๖๗ กรณีผู้ฟ้องคดีทั้งสามในฐานะผู้ค้ำประกันเงินกู้ของนาย ป. ฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๓ (ผู้ถูกฟ้องคดี) อนุมัติให้นาย ป. ลาออกจากราชการโดยไม่ตรวจสอบหนี้สินคงค้าง และไม่ดำเนินการหักเงินบำเหน็จบำนาญเพื่อชำระหนี้เงินกู้ให้แก่สหกรณ์ออมทรัพย์ครูฯ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหาย อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบกับมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสามเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูฯ และได้ร่วมกันค้ำประกันเงินกู้สามัญ (ประกันชีวิต) ไว้กับสหกรณ์ออมทรัพย์ครูฯ เพื่อประกันเงินกู้ของนาย ป. ผู้กู้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสามจึงย่อมเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้จากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ตรวจสอบหนี้สินคงค้างของนาย ป. และไม่ดำเนินการหักเงินบำเหน็จบำนาญเพื่อชำระหนี้เงินกู้ให้แก่สหกรณ์ออมทรัพย์ครูฯ ตามที่กฎหมายกำหนด นอกจากนี้ แม้ความรับผิดของผู้ฟ้องคดีทั้งสามในฐานะผู้ค้ำประกันที่ต้องร่วมรับผิดในหนี้เงินกู้ จะเป็นไปตามสัญญาค้ำประกันที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามสมัครใจเข้าทำสัญญาค้ำประกันผู้กู้ต่อสหกรณ์ก็ตาม แต่เรื่องดังกล่าวก็มีลักษณะเป็นความรับผิดในทางแพ่ง ซึ่งเป็นคนละส่วนกับการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากการที่หน่วยงานทางปกครองละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ซึ่งเป็นเรื่องในทางปกครอง และโดยที่คำขอบังคับในคดีนี้เป็นคำขอที่ศาลมีอำนาจกำหนดคำบังคับให้ได้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสามจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

๒) กรณีที่วินิจฉัยว่ามิใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดี

: กรณีมิใช่ผู้ที่อาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องจากการกระทำของเจ้าหน้าที่

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คร. ๕๐/๒๕๖๕ ผู้ฟ้องคดีเป็นนักโทษถูกคุมขังอยู่ที่เรือนจำกลางบางขวางฟ้องว่า เจ้าหน้าที่เรือนจำกลางบางขวางและเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภายนอกได้จัดเก็บสารพันธุกรรม (DNA) และเก็บข้อมูลส่วนบุคคลเชิงลึกของผู้ต้องขังที่จะพ้นโทษโดยไม่แจ้งข้อมูลให้ผู้ต้องขังทราบถึงผลกระทบจากการดำเนินการดังกล่าว เป็นการใช้อำนาจโดยมิชอบ ละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และขัดต่อพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อการกระทำของเจ้าหน้าที่เรือนจำกลางบางขวางและเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภายนอกที่ได้จัดเก็บสารพันธุกรรม (DNA) ดังกล่าว เป็นกรณีที่ผู้ต้องขังซึ่งจะพ้นโทษสามารถปฏิเสธไม่ให้ความยินยอม หรือหลีกเลี่ยงการกระทำของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวได้หากไม่สมัครใจ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่เป็นผู้ที่อาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และไม่อาจใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒๒๕/๒๕๖๖ ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกิจการสร้างบ้านจัดสรร ต่อมา กรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีหนังสือแจ้งว่าจะมีการเวนคืนที่ดินเพื่อนำไปสร้างทางหลวงพิเศษ ซึ่งถนนบางช่วงตัดผ่านโครงการหมู่บ้านจัดสรรของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงได้หยุดกิจการรอ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย ไม่มีลูกค้ามาซื้อบ้านจัดสรรและลูกค้าที่จองบ้านไว้ได้ขอยกเลิกสัญญา จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อธิบดีกรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) กระทรวงคมนาคม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน นั้น จะเห็นได้ว่า การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์เพื่อสร้างหรือขยายทางหลวงเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่จะต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ตามมาตรา ๖๘/๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ มิใช่อำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ อีกทั้งไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายหรืออาจจะได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๖๔๑/๒๕๖๖ คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติได้ดำเนินการปักหลักเขตบริหารเพื่อการอนุรักษ์บริเวณหน้าที่ดินของผู้ฟ้องคดี จำนวน ๒ หลัก ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือขอให้หัวหน้าอุทยานแห่งชาติทับลาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ตรวจสอบและดำเนินการรื้อถอนหลักเขตดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพิกเฉย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทำการรื้อถอนหลักเขตดังกล่าวจากที่ดินของผู้ฟ้องคดี เมื่อปรากฏว่าการดำเนินการปักหมุดเขตล้อมรอบบริเวณหน้าที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นการดำเนินการภายในตามภารกิจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดเพื่อสำรวจการถือครองที่ดินของประชาชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการกำหนดแนวเขตการบริหารจัดการพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์เท่านั้น กรณีไม่อาจถือได้ว่าเป็นการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายหรือดำเนินกิจการทางปกครองที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ประกอบกับการปักหลักเขตจำนวน ๒ หลัก อยู่บริเวณหน้าที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยมิได้มีการปักหลักเขตรุกล้ำเข้ามาในที่ดินของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดีย่อมใช้ประโยชน์ในที่ดินได้ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด และหากผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้จากการกระทำของหน่วยงานทางปกครอง ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎคำสั่ง หรือการกระทำอื่นใด ผู้ฟ้องคดีก็ย่อมสามารถดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับการเยียวยาแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนดังกล่าวไว้ได้อยู่แล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายหรืออาจจะได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

: กรณีเป็นการดำเนินการภายในของฝ่ายปกครอง มิได้มีสภาพบังคับที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิและหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๐๙/๒๕๖๖ กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยนครพนม (ผู้ถูกฟ้องคดี) ค่าตอบแทนเดือนละ ๓๑,๕๐๐ บาท ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากกรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมในการประเมินผลการปฏิบัติงานและการไม่ต่อสัญญาจ้าง ผู้ฟ้องคดีจึงร้องทุกข์กรณีดังกล่าว ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๕ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีลงนามเอกสารอนุญาตให้ตรวจสอบคุณวุฒิ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือแจ้งดังกล่าวเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นค่าตอบแทนเดือนละ ๓๑,๕๐๐ บาท ข้อเท็จจริงปรากฏว่า หนังสือลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๕ ที่แจ้งผู้ฟ้องคดีให้ลงนามในเอกสารการอนุญาตให้ตรวจสอบคุณวุฒิและส่งเอกสารดังกล่าวถึงผู้ถูกฟ้องคดี นั้น เป็นเอกสารประกอบการขอตรวจสอบและยืนยันจากสถาบันที่ผู้ฟ้องคดีสำเร็จการศึกษา โดยแจ้งด้วยว่าการดำเนินการดังกล่าวเป็นขั้นตอนในการบรรจุแต่งตั้งบุคคลเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยนครพนม การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือแจ้งดังกล่าวจึงเป็นเพียงการดำเนินการภายในฝ่ายปกครอง ซึ่งเป็นขั้นตอนการรวบรวมพยานหลักฐานและแสวงหาข้อเท็จจริง เพื่อประกอบการพิจารณาของผู้ถูกฟ้องคดีในการ

บรรจุแต่งตั้งพนักงานมหาวิทยาลัยให้ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งที่เปิดรับสมัคร หนังสือดังกล่าวมิได้มีสภาพบังคับใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิและหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ซึ่งได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๑/๒๕๖๗ กรณีผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ฟ้องคดีที่ ๔ ซึ่งเป็นทายาทของเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินมีโฉนดฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องจากการจัดทำระวางแผนที่ขึ้นใหม่ ซึ่งไม่ตรงกับระวางแผนที่เดิม ทำให้เนื้อที่ดินตามโฉนดที่ดินดังกล่าวขาดหายไป ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กลับไปใช้แผนที่เดิม ปักหลักเขตแนวคลองปี่ อ่าวกระบือ ให้ชัดเจนว่ามีความกว้างความยาวเท่าใด และแก้ไขหมุดอากาศกลับมาที่เดิม อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นั้น โดยที่การจัดทำระวางแผนที่ดังกล่าว เป็นแต่เพียงการแสดงตำแหน่งที่ตั้งของที่ดิน แนวเขตแปลงที่ดิน และรายละเอียดต่าง ๆ ของที่ดินในเบื้องต้นเพื่อให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สาขาวังน้อย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ใช้ประกอบการพิจารณาออกเอกสารสิทธิหรือหนังสือสำคัญแสดงสิทธิในที่ดิน หรือการดำเนินการใด ๆ ตามอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายที่ดินเท่านั้น ระวางแผนที่ที่ดินยังมิได้มีผลกระทบต่อแผนที่หรือเนื้อที่ที่ดินตามที่ระบุไว้ในหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้แก้ไขรูปแผนที่หรือเนื้อที่ในโฉนดที่ดิน หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดกับโฉนดที่ดินนั้นอันจะกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ฟ้องคดีที่ ๔ จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ฟ้องคดีที่ ๔ ซึ่งเป็นทายาทของเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินดังกล่าว มีสิทธิในที่ดินนั้นอย่างไรก็คงมีอยู่อย่างนั้น ดังนั้น จึงถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ฟ้องคดีที่ ๔ เป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหาย อันเนื่องจากการจัดทำระวางแผนที่ขึ้นใหม่ที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ จึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๓๕/๒๕๖๗ ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ห้องชุดเลขที่ ๒๐๑/๔๖ ตั้งอยู่บนที่ดินมีโฉนดในจังหวัดเพชรบุรี ฟ้องว่า ได้รับหนังสือจากประธานคณะกรรมการสอบสวนการออกโฉนดที่ดิน แจ้งการเพิกถอนโฉนดที่ดินบริเวณชายหาดชะอำ ชุมชนบ้านคลองเทียนและให้ผู้ฟ้องคดีนำโฉนดที่ดินซึ่งเป็นที่ตั้งห้องชุดดังกล่าวไปมอบเพื่อประกอบการพิจารณาเพิกถอนโฉนดที่ดิน จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ โดยที่การที่รองอธิบดีกรมที่ดินมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อดำเนินการสอบสวนการออกโฉนดที่ดินนั้น เป็นขั้นตอนหนึ่งของการดำเนินการเพื่อพิจารณามีคำสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขโฉนดที่ดิน การดำเนินการข้างต้นจึงถือเป็นการเตรียมการและการดำเนินการทางปกครองเพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครองต่อไป ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีได้ชี้แจงต่อศาลว่าการดำเนินการเพิกถอนโฉนดที่ดิน

ยังอยู่ระหว่างการดำเนินการของคณะกรรมการสอบสวน จึงเห็นได้ว่าเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้อยู่ในระหว่างขั้นตอนการดำเนินการเพื่อให้ได้ความว่าการออกโฉนดที่ดินพิพาทมีความไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ อย่างไร ดังนั้น เมื่อคณะกรรมการสอบสวนการออกโฉนดที่ดินยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ กรณีจึงยังไม่มีการใช้อำนาจสั่งการใด ๆ ในการเพิกถอนหรือแก้ไขโฉนดที่ดินพิพาทตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน อันจะถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

: กรณีศาลไม่อาจมีคำบังคับตามที่กำหนดในมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และคำขอบังคับนั้นไม่อาจแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๑/๒๕๖๖ ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้โดยสารเครื่องบินของสายการบิน ค. เมื่อเดินทางถึงสนามบินปลายทางพบว่า กระเป๋าเดินทางสูญหายและจักรเย็บผ้าได้รับความชำรุดเสียหาย ซึ่งสายการบินฯ ได้ชดใช้ค่ากระเป๋าเดินทางแล้ว แต่กรณีจักรเย็บผ้า สายการบินฯ ไม่ดำเนินการซ่อมแซมหรือชดใช้ให้ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมีมติให้ยุติเรื่องร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีกรณีดังกล่าว ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีคำสั่งให้สายการบินฯ ดำเนินการซ่อมแซมจักรเย็บผ้าของผู้ฟ้องคดี โดยที่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งไม่รวมไปถึงอำนาจหน้าที่ในการที่จะออกคำสั่งให้สายการบินฯ ดำเนินการตามคำขอของผู้ฟ้องคดีได้ คำขอของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคำขอที่ศาลไม่อาจกำหนดคำบังคับให้ได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒๐๗/๒๕๖๖ กรณีฟ้องว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ในฐานะเป็นผู้กำกับดูแลธนาคารอาคารสงเคราะห์ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ และกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นั้น เมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีมีอำนาจหน้าที่ตามที่ปรากฏในคำขอของผู้ฟ้องคดีไว้โดยเฉพาะ ประกอบกับการที่จะตั้งกรรมการสอบพนักงานธนาคารอาคารสงเคราะห์และพิจารณาความสามารถในการบริหารงานของกรรมการผู้จัดการธนาคารอาคารสงเคราะห์ตามคำขอของผู้ฟ้องคดีหรือไม่ นั้น ถือเป็นดุลพินิจของผู้ถูกฟ้องคดีที่จะพิจารณาดำเนินการได้ตามที่เห็นสมควรในฐานะเป็นผู้ที่กำกับดูแลธนาคารอาคารสงเคราะห์ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้จากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ดำเนินการดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๕๗/๒๕๖๗ คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า การออกประกาศ เรื่อง จ้างที่ปรึกษาโครงการประเมินผลสำเร็จตามแผนระดับที่ ๒ และแผนระดับที่ ๓ ด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ โดยวิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป (ครั้งที่ ๒) ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ประหารชีวิตเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง คืนเงินแก่กระทรวงการคลัง และชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทายาทหรือพนักงานและครอบครัวของบริษัทที่ปรึกษาไทยที่ต้องเลิกกิจการไป อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นั้น ถึงแม้ผู้ฟ้องคดีจะไม่ได้เป็นผู้เข้าร่วมยื่นข้อเสนอหรือเสนอราคาตามประกาศดังกล่าวก็ตาม แต่การที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับงานจ้างที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๘) ดำเนินการจัดจ้างในครั้งนี้ ประกอบกับผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า การดำเนินการจัดทำขอบเขตของงาน (TOR) มีลักษณะเป็นการกีดกันผู้ประกอบวิชาชีพที่ปรึกษาเอกชนในการเข้าร่วมประกวดราคา และสร้างความได้เปรียบให้แก่มหาวิทยาลัย ส่งผลให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๐ ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้ชนะการเสนอราคา ซึ่งเป็นการฟ้องโต้แย้งความชอบด้วยกฎหมายของการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๘ ตั้งแต่เริ่มต้นการจัดซื้อจัดจ้างจนถึงการประกาศผลการคัดเลือกผู้เสนอราคา อันเป็นการฟ้องคดีโดยผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียในการจัดซื้อจัดจ้างกับหน่วยงานของรัฐ กรณีจึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๘ อย่างไรก็ตาม คำขอดังกล่าวล้วนไม่มีผลเป็นการเยียวยาแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่ผู้ฟ้องคดีเสียโอกาสในการเข้าเป็นที่ปรึกษาให้แก่หน่วยงานของรัฐหรือจากประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๘ ได้โดยตรง และหากผู้ประกอบอาชีพที่ปรึกษารายใดได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ต้องเลิกกิจการก็อาจใช้สิทธิของตนในการดำเนินการเพื่อแก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนเสียหายได้ กรณีจึงเป็นคำขอที่ไม่มีผลเป็นการเยียวยาหรือแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายและเป็นคำขอที่ศาลปกครองไม่อาจออกคำบังคับให้ได้ตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

๑.๒.๒ ขั้นตอนและวิธีการก่อนการฟ้องคดี

การพิจารณาขั้นตอนและวิธีการก่อนการฟ้องคดี เป็นเงื่อนไขแห่งการฟ้องคดีปกครองซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยบัญญัติว่า ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ การฟ้องคดีปกครองในเรื่องนั้นจะกระทำได้ต่อเมื่อมีการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังกล่าว และได้มีการสั่งการตามกฎหมายนั้น หรือมิได้มีการสั่งการภายในเวลาอันสมควร หรือภายในเวลาที่กฎหมายนั้นกำหนด อย่างไรก็ดี โดยทั่วไปแล้ว คดีละเมิดเป็นกรณีที่ไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการเยียวยาความเสียหายก่อนฟ้องคดี ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงไม่จำต้องดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๐๙๔/๒๕๖๖ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์โฉนดที่ดินเลขที่ ๒๑๒๙๑ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๑๒๙๓ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์โฉนดที่ดินเลขที่ ๒๑๒๘๙ โดยได้ซื้อที่ดินและได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมต่อเจ้าหน้าที่ของกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดี) แต่ต่อมาปรากฏว่าที่ดินทั้งสามแปลงดังกล่าว เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการออกโฉนดที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากออกโดยอาศัยหลักฐานแบบแจ้งการครอบครอง (ส.ค. ๑) ของที่ดินแปลงอื่น และที่ดินที่นำมาขอออกโฉนดที่ดินอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ อธิบดีกรมที่ดินจึงมีคำสั่งลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ เพิกถอนโฉนดที่ดินทั้งสามฉบับดังกล่าว ทำให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้ซื้อที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๑๒๙๑ และเลขที่ ๒๑๒๙๓ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้ซื้อที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๑๒๘๙ มาโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทนและได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมกับพนักงานเจ้าหน้าที่แล้วได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีออกโฉนดที่ดินไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นสาเหตุให้อธิบดีกรมที่ดินต้องมีคำสั่งเพิกถอนโฉนดที่ดินทั้งสามฉบับดังกล่าว ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับความเสียหาย จึงยื่นฟ้องคดีนี้ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง โดยผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้โต้แย้งถึงความไม่ชอบด้วยกฎหมายของการออกคำสั่งเพิกถอนโฉนดที่ดินที่พิพาทแต่อย่างใด คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งการฟ้องคดีในประเด็นพิพาทดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนให้ต้องดำเนินการอุทธรณ์ก่อนนำคดีมาฟ้องแต่อย่างใด และการฟ้องคดีนี้ไม่ใช่กรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองประสงค์ขอค่าทดแทนความเสียหายเนื่องจากได้รับผลกระทบจากการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงไม่จำต้องร้องขอค่าทดแทนความเสียหายภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งให้ทราบถึงการเพิกถอนโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๑๖/๒๕๖๕ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)**

อย่างไรก็ตาม ในคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากคำสั่งทางปกครอง หากผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองนั้นก่อน ย่อมไม่มีสิทธินำคำสั่งทางปกครองดังกล่าวมาฟ้องเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ได้

: การกระทำละเมิดอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองที่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๕๗/๒๕๖๖ ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของอาคารได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่นายกเทศมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดี) ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีคำสั่งระงับการก่อสร้างอาคาร คำสั่งห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดีใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้อาคารบางส่วน และคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารบางส่วน ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง

เพิกถอนคำสั่งทั้งสามฉบับและชดใช้ค่าเสียหาย เมื่อคดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องรวมสองข้อหา กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่รัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่รัฐอันเกิดจากคำสั่งทางปกครอง ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ โดยที่มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ บัญญัติให้ผู้ได้รับคำสั่งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง จึงเป็นกรณีที่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องนี้ไว้โดยเฉพาะ ซึ่งผู้ฟ้องคดีจะสามารถใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ก็ต่อเมื่อมีการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังกล่าวเสียก่อนตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และโดยที่มูลเหตุแห่งการฟ้องละเมิดคดีนี้เกิดจากการที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าคำสั่งที่พิพาททั้งสามฉบับดังกล่าวเป็นคำสั่งที่มิชอบด้วยกฎหมาย เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้อุทธรณ์คำสั่งพิพาททั้งสามฉบับดังกล่าว กรณีจึงถือว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามขั้นตอน หรือวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้ก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลปกครองจึงไม่อาจรับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาได้

: การกระทำละเมิดอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองที่ไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๒๕/๒๕๖๖ กรณีฟ้องว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการออกประกาศจังหวัดระนอง เรื่อง บัญชีรายชื่อผู้ผ่านการเลือกสรรเพื่อจัดจ้างเป็นพนักงานราชการในตำแหน่งนักวิชาการสัตวบาล ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้นางสาว ภ. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) คณะกรรมการดำเนินการออกข้อสอบ นาย ณ. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) คณะกรรมการสอบสัมภาษณ์ และกรมปศุสัตว์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี และขอให้ยกเลิกหรือเพิกถอนประกาศจังหวัดระนอง เรื่อง บัญชีรายชื่อผู้ผ่านการคัดเลือกสรรเพื่อจัดจ้างเป็นพนักงานราชการในตำแหน่งนักวิชาการสัตวบาลฯ นั้น แม้ประกาศที่พิพาทจะกระทำขึ้นในรูปของประกาศ แต่ประกาศดังกล่าวมีผลบังคับใช้เฉพาะกับกรณีการรับสมัครบุคคลเพื่อเลือกสรรเป็นพนักงานราชการทั่วไป ในตำแหน่งนักวิชาการสัตวบาล ปฏิบัติงานสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดระนอง และมีผลบังคับเป็นการเฉพาะรายสำหรับบุคคลรายที่มีรายชื่อในบัญชีรายชื่อผู้ผ่านและไม่ผ่านการเลือกสรรเพื่อจัดจ้างเป็นพนักงานราชการ ประกาศดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งทางปกครองในลักษณะที่รวมคำสั่งหลาย ๆ คำสั่งไว้ด้วยกันตามนิยามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น ผู้ฟ้องคดีจะต้องดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนยื่นฟ้องคดีโดยอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งดังกล่าว เมื่อคดีนี้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้อุทธรณ์โต้แย้งประกาศดังกล่าวต่อผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจใช้สิทธิฟ้องคดีเพื่อโต้แย้งความชอบด้วยกฎหมายของประกาศดังกล่าวต่อศาลปกครองได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ

สำหรับกรณีที่ต่อมาภายหลังจากยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองแล้ว ผู้ฟ้องคดีได้ขอแก้ไขคำฟ้องโดยขอสละคำขอท้ายฟ้องที่ฟ้องขอให้เพิกถอนประกาศจังหวัดระนอง เรื่อง บัญชีรายชื่อผู้ผ่านการเลือกสรรเพื่อจัดจ้างเป็นพนักงานราชการฯ ทำให้คดีนี้คงเหลือประเด็นที่ศาลต้องวินิจฉัยเพียงประเด็นเดียวว่า หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้กระทำละเมิดอันเกิดจากประกาศจังหวัดระนอง เรื่อง บัญชีรายชื่อผู้ผ่านการเลือกสรรเพื่อจัดจ้างเป็นพนักงานราชการฯ ดังกล่าวหรือไม่ และจะต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายจากการกระทำละเมิดอันเกิดจากประกาศฉบับดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีหรือไม่ เพียงใด อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เพียงประเภทเดียวก็ตาม แต่การที่ศาลจะพิจารณาพิพากษาคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองได้นั้น ศาลต้องตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองซึ่งเป็นมูลเหตุละเมิดที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย โดยต้องวินิจฉัยให้ได้ความก่อนว่าคำสั่งทางปกครองดังกล่าวชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่อาจฟ้องโต้แย้งความชอบด้วยกฎหมายของประกาศฉบับดังกล่าวต่อศาลปกครองเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ ผู้ฟ้องคดีย่อมไม่อาจฟ้องเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากคำสั่งดังกล่าวต่อศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันได้เช่นกัน

สำหรับการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากคำสั่งทางปกครอง และมีคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้หน่วยงานทางปกครองชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบกับมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เพียงข้อหาเดียว โดยมิได้มีคำขอให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่พิพาทตามนัยมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันมาด้วย หรือมีคำขอให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่พิพาทแต่ศาลไม่รับคำฟ้องข้อหานั้น เนื่องจากไม่เป็นไปตามเงื่อนไขการฟ้องคดี[๒๗] เมื่อการที่ศาลจะวินิจฉัยว่าการออกคำสั่งทางปกครองที่พิพาทเป็นการกระทำละเมิดหรือไม่ ศาลจำต้องวินิจฉัยก่อนว่า คำสั่งที่พิพาทชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ดังนั้น การฟ้องคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบกับมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เพียงข้อหาเดียว ก็ย่อมต้องปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการก่อนการฟ้องคดีตามนัยมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

[๒๗] โปรดดู มติที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ ๕/๒๕๖๔ วันพุธที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๔

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๓๖๖/๒๕๕๙ กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้สมัครเข้าเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร (ผู้ถูกฟ้องคดี) และได้ลงทะเบียนเรียนกับผู้ถูกฟ้องคดีตั้งแต่ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๕ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๗ ชี้แจงว่า ผู้ฟ้องคดีขาดคุณสมบัติเข้าศึกษาต่อตามระเบียบของผู้ถูกฟ้องคดี จึงมีประกาศให้ผู้ฟ้องคดีพ้นสภาพการเป็นนักศึกษาตั้งแต่วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นไป ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ คดีนี้แม้ผู้ฟ้องคดีจะมีคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายอันเนื่องมาจากคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากการเป็นนักศึกษา โดยมิได้ขอให้ศาลพิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวก็ตาม แต่กรณีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยก่อนว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าวหรือไม่ เมื่อประกาศที่ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นสภาพการเป็นนักศึกษาเป็นคำสั่งทางปกครองที่เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีจึงต้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่งตามมาตรา ๓ ประกอบกับมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ เมื่อข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดี กรณีจึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลปกครองจึงมิอาจรับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาได้ **(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๑/๒๕๕๑ คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๒/๒๕๖๑ และที่ ๓๓/๒๕๖๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)**

หมายเหตุ

(๑) หากผู้ฟ้องคดีไม่ใช่คู่กรณีในคำสั่งทางปกครอง ก็ไม่จำต้องดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการก่อนการฟ้องคดี

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๖/๒๕๖๖ เดิมผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีตำบลแพด ต่อมา คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ชี้มูลความผิดว่านาย พ. นายกเทศมนตรีตำบลแพด ได้กระทำทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) จึงได้มีคำสั่งลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๓ ให้นาย พ. พ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลแพด ทำให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีตำบลแพดต้องพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวโดยผลแห่งบทบัญญัติของกฎหมายตามความในมาตรา ๔๘ โสฬส วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ตั้งแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งให้นาย พ. พ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลแพด ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการกระทำดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และเมื่อการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับอันเนื่องจากการกระทำดังกล่าวจำต้องมีคำบังคับของศาลปกครองตามที่กำหนดไว้

ในมาตรา ๗๒ โดยสั่งให้หน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดชดใช้เงินให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ประกอบกับกรณีนี้ไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายจากกรณีที่ผู้ฟ้องคดีต้องพ้นจากตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีอันเนื่องมาจากคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่สั่งให้นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งไว้เป็นการเฉพาะ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่จำต้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก่อนฟ้องคดีนี้ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๗๘/๒๕๖๗ กรณีฟ้องว่าผู้ฟ้องคดีซื้อที่ดินมีโฉนดพร้อมสิ่งปลูกสร้างบนที่ดินจากการขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดี แต่เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นคำขอออกใบแทนโฉนดที่ดินและจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดิน ปรากฏว่าที่ดินแปลงดังกล่าวเจ้าพนักงานที่ดินได้มีการจดทะเบียนจำหน่าย จ่าย โอนให้แก่บุคคลอื่นไปแล้ว จึงไม่สามารถออกใบแทนโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ จึงนำคดีมาฟ้องขอให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมของเจ้าพนักงานที่ดินดังกล่าว และโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี กับให้ชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ซื้อที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง แต่ไม่สามารถจดทะเบียนโอนมาเป็นของตนได้ เนื่องจากเจ้าพนักงานที่ดินได้จดทะเบียนจำหน่าย จ่าย โอนให้แก่บุคคลอื่นไปแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องจากการกระทำของเจ้าพนักงานที่ดิน และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือเสียหายนั้น ต้องมีคำบังคับตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และโดยที่ผู้ฟ้องคดีไม่ใช่คู่กรณีในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมที่พิพาทจึงไม่อาจใช้สิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมดังกล่าวได้ ผู้ฟ้องคดีจึงสามารถใช้สิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองได้โดยไม่ต้องดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

(๒) มีคำสั่งทางปกครองบางประเภทที่ผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายมีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองได้โดยไม่ต้องดำเนินการเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนฟ้องคดี[๒๘] ได้แก่ (๑) คำสั่งทางปกครองของรัฐมนตรี (๒) คำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการ (๓) คำสั่งทางปกครองที่บุคคลภายนอกมิได้เป็นคู่กรณีในการพิจารณาทางปกครอง (๔) คำสั่งทางปกครองที่กฎหมายกำหนดให้เป็นที่สุด (๕) คำสั่งทางปกครองที่กฎหมายกำหนดให้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้โดยตรง และ (๖) คำสั่งทางปกครองทั่วไป

---

[๒๘] อำพน เจริญชีวินทร์, ‘คำอธิบายการฟ้องและการดำเนินคดีในศาลปกครอง ภาค ๒ เงื่อนไขการฟ้องคดีและการฟ้องคดี’ (พิมพ์ครั้งที่ ๘, นิติธรรม ๒๕๖๗) ๘๐๘-๘๐๙.

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

(๓) ผู้จัดทำเห็นว่า โดยหลักแล้ว ในการวินิจฉัยขั้นตอนและวิธีการก่อนการฟ้องคดีในคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นั้น ต้องพิจารณาไปตามแต่ละมูลเหตุของการกระทำละเมิด อันได้แก่ การใช้อำนาจตามกฎหมาย กฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น และการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร[๒๙] โดยต้องพิจารณาว่า การกระทำที่พิพาทนั้นมีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องนั้นไว้โดยเฉพาะหรือไม่ หากมีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ ผู้ฟ้องคดีจะฟ้องคดีได้ต่อเมื่อมีการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังกล่าวและได้มีการสั่งการตามกฎหมายนั้น หรือมิได้มีการสั่งการภายในเวลาอันสมควร หรือภายในเวลาที่กฎหมายนั้นกำหนด[๓๐] แม้จะเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายก็ตาม[๓๑] แต่หากไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนและวิธีการเยียวยาความเสียหายก่อนฟ้องคดีไว้โดยเฉพาะ ผู้เสียหายก็ไม่จำต้องดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน[๓๒] เว้นแต่กรณีการกระทำละเมิดอันเกิดจากคำสั่งทางปกครอง แม้ไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการอุทธรณ์ไว้โดยเฉพาะ ก็ต้องนำบทบัญญัติเกี่ยวกับการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ มาใช้บังคับ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๓ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ซึ่งรวมถึงกรณีการกระทำละเมิดอันเกิดจากมาตรการบังคับทางปกครอง[๓๓] ตามนัยมาตรา ๖๓/๕[๓๔] แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ด้วยเช่นกัน

---

[๒๙] คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คร. ๖๕/๒๕๖๒

[๓๐] ภัคพล โลหะกุลวิช, ‘ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่และคดีปกครองเกี่ยวกับการกระทำละเมิด’ (พิมพ์ครั้งที่ ๑ สำนักพิมพ์เข้าใจ ๒๕๖๖) ๒๑๕.

[๓๑] คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๖๘/๒๕๔๖ กรณีฟ้องว่าการประปาส่วนภูมิภาคละเมิดสิทธิผู้ฟ้องคดีโดยการวางท่อใต้ดินลอดผ่านที่ดินของผู้ฟ้องคดี อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย นั้น เมื่อปรากฏว่าก่อนนำคดีนี้มาฟ้องต่อศาลปกครอง ผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายที่กำหนดไว้โดยเฉพาะตามมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๒๒ ผู้ฟ้องคดีจึงยังไม่มีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองตามนัยมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

[๓๒] คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๗/๒๕๖๗ และที่ ๑๔๓/๒๕๖๗ เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรซึ่งไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนและวิธีการเยียวยาความเสียหายก่อนฟ้องคดีไว้โดยเฉพาะ

[๓๓] คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๔๒/๒๕๕๖

[๓๔] พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๖๓/๕ ในกรณีที่บทบัญญัติในหมวดนี้หรือกฎหมายอื่นมิได้กำหนดเป็นอย่างอื่น ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองอาจอุทธรณ์การใช้มาตรการบังคับทางปกครองนั้นได้

การอุทธรณ์การใช้มาตรการบังคับทางปกครองให้ใช้หลักเกณฑ์และวิธีการเดียวกับการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองตามส่วนที่ ๕ การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง ในหมวด ๒ คำสั่งทางปกครอง

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

๑.๒.๓ ระยะเวลาการฟ้องคดี

มาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ บัญญัติว่า การฟ้องคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) ให้ยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีแต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดี ซึ่งเกี่ยวกับระยะเวลาการฟ้องคดีนั้น มีข้อที่ต้องพิจารณา ๒ กรณี คือ กรณียื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี และกรณียื่นฟ้องไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดี โดยมีแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๑) กรณีระยะเวลาการฟ้องคดีหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี

๑.๑) การกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย

วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีในคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย ปรากฏแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่น่าสนใจ ดังต่อไปนี้

: กรณีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการออกโฉนดที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี คือ วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งเพิกถอนโฉนดที่ดิน[๓๕]

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๐๙๔/๒๕๖๖

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่เจ้าหน้าที่ของกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดี) ออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๑๒๙๑ โฉนดที่ดินเลขที่ ๒๑๒๙๓ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๑๒๘๙ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นเหตุให้อธิบดีกรมที่ดินมีคำสั่งเพิกถอนโฉนดดังกล่าว ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินที่พิพาทได้รับความเสียหาย เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้โต้แย้งถึงความไม่ชอบด้วยกฎหมายของการออกคำสั่งเพิกถอนโฉนดที่ดินที่พิพาทแต่อย่างใด คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ข้อเท็จจริงปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีได้ออกโฉนดที่ดินทั้งสาม เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๓๕ โดยอาศัยหลักฐานแบบแจ้งการครอบครอง (ส.ค.๑) ของที่ดินแปลงอื่น และที่ดินที่นำมาขอออกโฉนดที่ดินอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ อันถือได้ว่าเป็นวันที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีได้กระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเป็นเพียงองค์ประกอบหนึ่งของการกระทำละเมิดเท่านั้น แต่ในขณะนั้นผู้ฟ้องคดีทั้งสองยังไม่ได้ซื้อที่ดินทั้งสามแปลงดังกล่าว จึงยังไม่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง เมื่อต่อมาผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ซื้อที่ดินทั้งสามแปลงดังกล่าว และอธิบดีกรมที่ดินได้มีคำสั่งลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๔

[๓๕] โปรดดู มติที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ วันพุธที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๕ เรื่องที่ ๒ ประกอบกับครั้งที่ ๑๑/๒๕๖๕ วันพุธที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เพิกถอนโฉนดที่ดินทั้งสาม และสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาแม่แตง ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๔ แจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองทราบ จึงต้องถือว่าวันที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับความเสียหาย คือ วันที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับแจ้งคำสั่งของอธิบดีกรมที่ดินที่สั่งเพิกถอนโฉนดที่ดินทั้งสามฉบับดังกล่าวอันเป็นวันที่ครบองค์ประกอบของการกระทำละเมิด เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งอธิบดีกรมที่ดินดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๔ การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๕ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีและไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

: กรณีที่ศาลปกครองมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดที่สั่งให้นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่ง ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากคำสั่งดังกล่าวย่อมรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีในวันที่ได้ทราบหรือควรได้ทราบถึงคำสั่งที่ให้นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่ง ไม่ใช่วันที่ศาลปกครองมีคำพิพากษา

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๖/๒๕๖๖ ผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๓ ให้นาย พ. พ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลแพด และเมื่อนาย พ. ต้องพ้นจากตำแหน่งดังกล่าว จึงทำให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีตำบลแพดต้องพ้นจากตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีตำบลแพดโดยผลแห่งบทบัญญัติของกฎหมาย ตั้งแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งให้นาย พ. พ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลแพด ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ชดใช้ค่าเสียหาย กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏต่อมาว่า นาย พ. ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองอุดรธานี) เพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๓ ศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๔ ให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งผลคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นจากนาย พ. เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๕ แม้ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับทราบถึงกรณีที่นาย พ. ถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลแพดเมื่อใด แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้บริหารท้องถิ่นมีสิทธิได้รับเงินเดือนและค่าตอบแทนอื่น ๆ จึงย่อมได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีจากการที่เทศบาลตำบลแพดต้องเบิกจ่ายเงินเดือนและค่าตอบแทนอื่น ๆ ในเดือนตุลาคม ๒๕๖๓ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีไม่ครบถ้วน อันเนื่องมาจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๓ ให้นาย พ. พ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลแพด มิใช่วันที่ศาลปกครองมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งให้นาย พ. พ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรี ผู้ฟ้องคดีจึงชอบที่จะยื่นฟ้องคดีนี้ภายในวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๔ เป็นอย่างช้า ทั้งนี้ ตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นทางไปรษณีย์ลงทะเบียนในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๕ จึงเป็นการยื่นคำฟ้องเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามบทกฎหมายดังกล่าวแล้ว

: กรณีที่ได้รับความเสียหายจากการจ่ายค่าตอบแทนไม่เป็นไปตามกฎหมาย วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีคือวันที่ได้รับค่าจ้างในแต่ละเดือน

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๙/๒๕๖๗ กรณีฟ้องว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) จ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีไม่เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ คืนเงินที่หักไว้ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑ และดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี กรณีเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้รับค่าจ้างอย่างช้าที่สุดในวันสุดท้ายของแต่ละเดือน จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ หักค่าจ้างของผู้ฟ้องคดีไว้ทุกเดือนในวันสุดท้ายของแต่ละเดือน อันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ ซึ่งผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นฟ้องคดีอย่างช้าที่สุดภายในหนึ่งปีนับแต่วันสุดท้ายของแต่ละเดือน โดยผู้ฟ้องคดีเกษียณอายุราชการเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลเมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๖ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ คืนเงินที่หักไว้ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑ และดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

โดยปกติแล้ว วันกระทำละเมิดย่อมเกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ได้กระทำหรืองดเว้นการกระทำอันเป็นมูลเหตุให้เกิดความเสียหายขึ้น ส่วนผลของการกระทำละเมิดจะเกิดขึ้นเมื่อใดย่อมเป็นอีกเรื่องหนึ่ง วันกระทำละเมิดกับวันที่ผลของการกระทำละเมิดเกิดขึ้นจึงแตกต่างกัน อย่างไรก็ดี ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในบางกรณี อาจถือได้ว่าเป็น **“การกระทำละเมิดต่อเนื่อง”** โดยการกระทำละเมิดต่อเนื่อง หมายถึง การกระทำละเมิดที่ต่อเนื่องกันมาและยังมิได้มีการหยุดกระทำจนถึงขณะฟ้องคดี เช่น กรณีการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยบุกรุกเข้ามาในที่ดินของผู้ฟ้องคดีเพื่อตั้งเสาไฟฟ้า ทำให้ทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ถือได้ว่าการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตั้งแต่วันที่บุกรุกเป็นต้นมา เมื่อเสาไฟฟ้าตลอดจนอุปกรณ์ดังกล่าวยังคงมีอยู่ในที่ดินของผู้ฟ้องคดี และตราบใดที่ยังไม่มีการรื้อถอนออกจากที่ดินของผู้ฟ้องคดี เหตุแห่งการกระทำละเมิดของผู้ถูกฟ้องคดีก็ยังคงมีอยู่ตลอดจนถึงวันฟ้องคดี เมื่อมีการยื่นฟ้องคดีจึงเป็นการยื่นฟ้องคดีภายในระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ[๓๖] โดยมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๘/๒๕๖๗ คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการกระทำขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสะไม (ผู้ถูกฟ้องคดี) โดยในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ฟ้องคดีและสามีได้ร่วมกันซื้อที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิจากนาย ว. ต่อมา เมื่อต้นปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ผู้ถูกฟ้องคดีได้ว่าจ้างผู้รับเหมาโครงการถนนคอนกรีตและก่อสร้าง

[๓๖] คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คผ. ๓๙/๒๕๖๔

แล้วเสร็จเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๑ การก่อสร้างถนนคอนกรีตดังกล่าวได้รุกล้ำแนวเขตที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์ กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แม้ข้อเท็จจริงตามคำฟ้องปรากฏว่า เมื่อต้นปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ผู้ถูกฟ้องคดีได้ว่าจ้างผู้รับเหมาเพื่อก่อสร้างโครงการถนนคอนกรีตและก่อสร้างแล้วเสร็จเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๑ และการที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองชั้นต้นทางระบบอิเล็กทรอนิกส์เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๖ จะเป็นเวลาเกินกว่าหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ก็ตาม แต่เนื่องจากถนนคอนกรีตที่ผู้ถูกฟ้องคดีก่อสร้างขึ้น ประกอบกับผู้ฟ้องคดีไม่ได้ยินยอมให้ใช้หรืออุทิศให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ และผู้ฟ้องคดีได้โต้แย้งคัดค้านด้วยวาจาตั้งแต่ขณะที่ผู้รับเหมาก่อสร้างถนนคอนกรีตและยังคงครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดีไม่ได้สละเจตนาในการครอบครองที่ดินและได้แสดงออกถึงการหวงแหนที่ดินพิพาทครอบครองทำประโยชน์โดยถมดินทับคอนกรีตที่ผู้ถูกฟ้องคดีก่อสร้างมาโดยตลอด กรณีจึงถือได้ว่าเป็นการกระทำละเมิดต่อเนื่องตราบเท่าที่ยังมีการสร้างถนนคอนกรีตรุกล้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดี เมื่อเหตุแห่งการฟ้องคดียังคงมีอยู่จนถึงขณะที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้น จึงต้องถือว่าผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามที่กฎหมายกำหนด

<u>หมายเหตุ</u>

(๑) แม้การที่ศาลวินิจฉัยว่าการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายที่พิพาทเป็นการกระทำละเมิดต่อเนื่อง จะมีผลต่อระยะเวลาการฟ้องคดีโดยยื่นฟ้องได้ตลอดตราบที่การกระทำละเมิดยังมีอยู่ก็ตาม แต่ในส่วนของค่าสินไหมทดแทนความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำละเมิดดังกล่าวนั้น ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ผู้เสียหายมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนได้เพียงหนึ่งปีย้อนหลังไปนับแต่วันที่ฟ้องคดี หาได้เรียกร้องได้ตั้งแต่วันเริ่มต้นของการกระทำละเมิดต่อเนื่องไม่ โดยมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คผ. ๒๑/๒๕๖๒ ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาท เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๐ กรมชลประทาน (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ทำการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำในบริเวณดังกล่าวเป็นเหตุให้น้ำท่วมที่นาของผู้ฟ้องคดีจนไม่สามารถทำนาหรือทำการเกษตรด้านอื่นได้ จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าทดแทนความเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี แม้ผู้ฟ้องคดีจะได้ยอมรับในคำฟ้องและคำอุทธรณ์ว่ามูลเหตุแห่งคดีนี้เกิดขึ้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๐ และได้ทราบว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีอยู่ในบริเวณเขตพื้นที่อ่างเก็บน้ำเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘ แต่เนื่องจากน้ำท่วมพื้นที่ทำนาของผู้ฟ้องคดีตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๐ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน กรณีจึงถือว่าผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ต่อเนื่องมาโดยตลอด การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องในวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๐ เรียกร้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีรับผิดชดใช้<u>ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหาย</u>

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๐ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อล่วงพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เฉพาะในส่วนที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายก่อนวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายในระหว่างวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๐ อันเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ ถือได้ว่าเป็นการยื่นฟ้องภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คผ. ๒๒/๒๕๖๒ ที่ คผ. ๒๓/๒๕๖๒ ที่ คผ. ๒๔/๒๕๖๒ ที่ คผ. ๒๕/๒๕๖๒ ที่ คผ. ๒๖/๒๕๖๒ ที่ คผ. ๒๗/๒๕๖๒ ที่ คผ. ๒๘/๒๕๖๒ ที่ คผ. ๒๙/๒๕๖๒ ที่ คผ. ๓๓/๒๕๖๒ ที่ คผ. ๓๔/๒๕๖๒ ที่ คผ. ๓๕/๒๕๖๒ ที่ คผ. ๓๖/๒๕๖๒ ที่ คผ. ๓๗/๒๕๖๒ ที่ คผ. ๓๘/๒๕๖๒ ที่ คผ. ๔๐/๒๕๖๒ ที่ คผ. ๔๕/๒๕๖๒ ที่ คผ. ๕๐/๒๕๖๒ ที่ คผ. ๕๔/๒๕๖๒ และที่ คผ. ๕๗/๒๕๖๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)**

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คผ. ๑๒๐/๒๕๖๓ กรณีฟ้องว่า กรมชลประทาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้บุกรุกที่พิพาทและทำลายทรัพย์สินอื่นของผู้ฟ้องคดีทั้งสามโดยใช้เครื่องจักรขุดดิน ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชดใช้ค่าเสียหาย นั้น ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เหตุแห่งการฟ้องคดีนี้สืบเนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ดำเนินการก่อสร้างโครงการพัฒนากุดจับ-กุดหมากเห็บ ซึ่งระยะแรกได้เริ่มขุดลอก ก่อสร้างทำนบดิน และก่อสร้างอาคารรับน้ำ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ต่อเนื่องมาถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้บุกรุกเข้าไปครอบครองและใช้ประโยชน์ในที่ดินโดยการขุดย้ายดินในที่ดินของตนออกไปจากพื้นที่โดยไม่มีสิทธิ ความเสียหายในส่วนดังกล่าวจึงยังคงมีอยู่ตลอดเวลาจนถึงวันฟ้อง อันถือได้ว่าเป็นการกระทำละเมิดอย่างต่อเนื่องตั้งแต่วันที่มีการครอบครองใช้ประโยชน์และขุดย้ายดินเรื่อยมา เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสามได้รู้ถึงการกระทำละเมิดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อย่างช้าที่สุดในวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้ไปแจ้งความร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนของสถานีตำรวจภูธรอำเภอแวงใหญ่ ให้ดำเนินคดีอาญากับผู้ที่เกี่ยวข้อง การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นทางไปรษณีย์ลงทะเบียนเมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๐ จึงมีผลทำให้การใช้สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายเพื่อการละเมิดที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๙ คือ ระหว่างวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๕ ถึงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๙ เป็นการนำคดีมาฟ้องต่อศาลเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีทั้งสามจึงไม่อาจใช้สิทธิฟ้องเรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชดใช้ค่าเสียหายในส่วนนี้ได้ แต่ส่วนที่ฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชดใช้ค่าเสียหายเพื่อการละเมิดหนึ่งปีย้อนหลังไปนับแต่วันที่ฟ้องคดีนี้ คือ ระหว่างวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๐ ยังอยู่ภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีทั้งสามจึงมีสิทธิฟ้องเรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชดใช้ค่าเสียหายเพื่อการละเมิดต่อที่ดินได้เฉพาะความเสียหายที่เกิดขึ้นระหว่างวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๐ เท่านั้น สำหรับกรณีที่ขอให้ชดใช้ค่าเสียหายจากการทำลายทรัพย์สิน ได้แก่ บ่อปลา ต้นไม้ และสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ ในที่ดิน นั้น มิอาจถือได้ว่าเป็นการกระทำละเมิดที่ต่อเนื่อง ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสามอ้างมา

ในคำฟ้องว่าการกระทำละเมิดดังกล่าวเกิดขึ้นเมื่อประมาณปลายปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และผู้ฟ้องคดีทั้งสามได้ไปแจ้งความร้องทุกข์กล่าวโทษต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรแวงใหญ่ เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๕ กรณีถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสามรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีข้อหานี้ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. ๒๕๕๔ หรือในวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๕ เป็นอย่างช้า การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามยื่นคำฟ้องต่อศาลทางไปรษณีย์ลงทะเบียนเมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๐ จึงเป็นการนำคดีมาฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงไม่อาจรับคำฟ้องในส่วนนี้ไว้พิจารณาได้

(๒) ในคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อสร้างสิ่งสาธารณูปโภครุกล้ำที่ดินของเอกชน นั้น นอกจากเอกชนจะฟ้องขอให้หน่วยงานทางปกครองชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายที่เกิดขึ้นแล้ว เอกชนยังอาจฟ้องขอให้สั่งหยุดการกระทำละเมิดหรือขอให้สั่งห้ามมิให้กระทำซ้ำ หรือกระทำต่อไป ตราบเท่าที่ยังมีการกระทำละเมิดอยู่จนถึงวันที่ยื่นฟ้อง ก็ไม่มีปัญหาในการนับระยะเวลาการฟ้องคดี กล่าวคือ ยังคงฟ้องคดีได้อยู่ตลอดเวลา[๓๗] นอกจากนั้น เอกชนผู้เสียหายยังอาจฟ้องเรียกเอาทรัพย์คืนจากผู้กระทำละเมิดที่ยึดถือครอบครองของเขาไว้ อันเป็นกรณีที่เจ้าของทรัพย์สินใช้สิทธิติดตามเอาคืนตามมาตรา ๑๓๓๖[๓๘] แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กรณีจึงไม่นำระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ มาบังคับใช้ เนื่องจากสิทธิติดตามและเอาคืนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินเป็นสิทธิที่มีอยู่ก่อนถูกกระทำละเมิด อันเป็น “ทรัพยสิทธิ” ที่ไม่มีอายุความ ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าตนเป็นเจ้าของทรัพย์สิน และใช้สิทธิติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของตนจากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้ตามมาตรา ๑๓๓๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กรณีจึงไม่มีกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี โดยมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๘๑/๒๕๖๖ ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เทศบาลตำบลพลับพลานารายณ์ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ก่อสร้างขยายถนนรุกล้ำเข้าไปในที่ดินพิพาทโดยไม่ได้แจ้งหรือได้รับความยินยอมจากมารดาของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินในขณะนั้น หรือผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้รับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินแต่อย่างใด ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีรื้อถอนถนนหรือสิ่งปลูกสร้างออกจากส่วนที่รุกล้ำแนวเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดี และขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีรับรองแนวเขตที่ดินตามแนวเขตที่แท้จริง แต่หากไม่รับรองแนวเขต ขอให้ใช้คำพิพากษาของศาลปกครองเป็นการรับรองแนวเขตที่ดินตามหลักฐานของสำนักงานที่ดินแทนการรับรองแนวเขตของผู้ถูกฟ้องคดีและให้ผู้ถูกฟ้องคดีถอนคำคัดค้านที่มีเกี่ยวกับที่ดินนี้ กับทั้งมิให้เกี่ยวข้องกับที่ดินพิพาท อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย

---

[๓๗] ตระหง่าน เกียรติศิริโรจน์, ‘อายุความหรือระยะเวลาการฟ้องคดีปกครองในประเทศไทย’ (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ๒๕๔๗) ๑๙๒-๑๙๓. อ้างถึงใน ชาญชัย แสวงศักดิ์, ‘คำอธิบายกฎหมายจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง’ (พิมพ์ครั้งที่ ๖ วิญญูชน ๒๕๕๐) ๒๓๔-๒๓๕.

[๓๘] ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๓๓๖ ภายในบังคับแห่งกฎหมาย เจ้าของทรัพย์สินมีสิทธิใช้สอยและจำหน่ายทรัพย์สินของตน และได้ซึ่งดอกผลแห่งทรัพย์สินนั้น กับทั้งมีสิทธิติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของตนจากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้ และมีสิทธิขัดขวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้าเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนั้นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้เกิดจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีก่อสร้างถนนสาธารณะรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดี และยังคงสภาพดังกล่าวตลอดมา จนเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย เมื่อผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีรื้อถอนถนนหรือสิ่งปลูกสร้างออกจากส่วนที่รุกล้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีใช้สิทธิในฐานะที่เป็นเจ้าของที่ดินติดตามเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของตนตามมาตรา ๑๓๓๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งการฟ้องคดีดังกล่าวไม่มีกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี เมื่อไม่ปรากฏข้อบกพร่องอื่นใดเกี่ยวกับเงื่อนไขในการฟ้องคดี ศาลปกครองจึงรับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณาได้

(๓) คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดบางคำวินิจฉัยวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีใช้สิทธิติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของตนจากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้ แต่มิได้วินิจฉัยว่าเป็นการฟ้องคดีที่ไม่มีกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี โดยวินิจฉัยว่าเป็นการกระทำละเมิดที่ต่อเนื่องตลอดมา จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีภายในระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๒๕/๒๕๖๖ ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่เจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการรังวัดที่ดินข้างเคียงที่ดินของผู้ฟ้องคดี และมีการย้ายหลักเขตที่ดินเข้ามาในที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๒ มีการย้ายหลักเขตที่ดินหมายเลข ๓ฬ-๖๑๑๒ เข้ามาในที่ดินของผู้ฟ้องคดีประมาณ ๑.๖ เมตร และผู้ฟ้องคดีลงลายมือชื่อรับรองแนวเขตที่ดินโดยไม่สมัครใจ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้เจ้าพนักงานที่ดินย้ายหลักเขตไว้ตำแหน่งเดิมและยกเลิกการรังวัดที่ดินดังกล่าว กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินย่อมมีสิทธิใช้สอย จำหน่ายและได้ซึ่งดอกผลแห่งที่ดินดังกล่าว กับทั้งมีสิทธิติดตามและเอาคืนซึ่งที่ดินของตนจากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้ รวมทั้งมีสิทธิขัดขวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้าเกี่ยวข้องกับที่ดินนั้นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย แม้การรังวัดสอบเขตที่ดินแปลงข้างเคียงยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ และเจ้าพนักงานที่ดินยังมิได้ใช้อำนาจสั่งแก้ไขรูปแผนที่หรือเนื้อที่ในโฉนดที่ดิน แต่หากมีการย้ายหลักเขตที่ดินเข้ามาในที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ย่อมมีผลเป็นการสอดเข้าเกี่ยวข้องและรบกวนการครอบครองที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยปกติสุขอันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี และตราบใดที่ยังไม่มีการย้ายหลักเขตที่ได้มีการปักโดยมิชอบออกจากที่ดินของผู้ฟ้องคดีอันจะเป็นเหตุให้การกระทำละเมิดนั้นยุติลง ย่อมถือได้ว่าเป็นการกระทำละเมิดที่ต่อเนื่องตลอดมา การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๕ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีภายในระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

ข้อสังเกต เมื่อพิจารณา**คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๘๑/๒๕๖๖** และ**คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๒๕/๒๕๖๖** จะเห็นได้ว่า คดีพิพาทลักษณะนี้มักมีปัญหาข้อกฎหมายว่า เป็นการฟ้องโดยอาศัยอำนาจกรรมสิทธิ์ (ทรัพยสิทธิ) หรืออาศัยอำนาจแห่งมูลหนี้ (บุคคลสิทธิ) เพราะถ้าเป็นการฟ้องโดยอาศัยอำนาจกรรมสิทธิ์ก็ไม่มีอายุความ แต่ถ้าเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องซึ่งเป็นเรื่องทางหนี้ เช่น สัญญา ลาภมิควรได้ หรือละเมิด ย่อมมีอายุความตามที่

กฎหมายกำหนด และมีรูปคดีที่แตกต่างกัน[๓๙] โดยกรณีบุคคลภายนอกฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบกับมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นั้น เป็นการใช้สิทธิเรียกร้องอันเนื่องมาจากมูลหนี้ละเมิดตามมาตรา ๔๒๐[๔๐] แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเป็นสิทธิเรียกร้องประเภท “บุคคลสิทธิ”[๔๑] หรือสิทธิเหนือบุคคลเฉพาะราย กล่าวคือ เป็นสิทธิเรียกร้องที่ใช้ยันได้กับเฉพาะบุคคลผู้ต้องรับผิดเพื่อละเมิดในอันที่จะเรียกร้องให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการบางอย่าง เว้นแต่จะเข้ากรณียกเว้นซึ่งกฎหมายบังคับให้ผู้อื่นต้องรับผิด โดยผู้เสียหายอาจใช้สิทธิเรียกร้องโดยขอให้ศาลกำหนดคำบังคับเพื่อเยียวยาความเสียหายของตนได้ ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชดใช้ความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ผู้เสียหาย และเพื่อเยียวยาให้ผู้เสียหายกลับคืนสู่ฐานะเดิมเหมือนเมื่อยังไม่มีการละเมิดหรือใกล้เคียงกับฐานะเดิมเท่าที่สามารถทำได้[๔๒] ในการนี้ศาลจะกำหนดค่าสินไหมทดแทนสถานใดเพียงใดนั้น ศาลจะวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดตามมาตรา ๔๓๘[๔๓] แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อสิทธิเรียกร้องของผู้เสียหายดังกล่าวนี้เป็นบุคคลสิทธิย่อมอยู่ภายใต้ข้อจำกัดของระยะเวลาที่จะฟ้องคดี ด้วยเหตุผลว่าสิทธิเรียกร้องถ้าไม่ใช้เป็นเวลานานจะทำให้สิทธินั้นไม่แน่นอน กฎหมายจึงกำหนดอายุความสิทธิเรียกร้องไว้เพื่อมิให้ผู้เสียหายในฐานะเจ้าหนี้มูลละเมิดปล่อยปละละเลยให้เวลาล่วงพ้นไปนานเกินสมควรอันจะส่งผลต่อการแสวงหาพยานหลักฐาน โดยคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ดังกล่าว ผู้เสียหายต้องยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ สำหรับกรรมสิทธิ์ เป็น “ทรัพยสิทธิ”[๔๔] หรือสิทธิเหนือทรัพย์สิน อันเป็นสิทธิเด็ดขาดที่ใช้ยัน

---

[๓๙] เผ่าพันธุ์ ชอบน้ำตาล, ‘ฎีกาที่น่าสนใจ’ (๒๕๖๒) ๒ ดุลพาห ๖๖, ๑๖๘.

[๔๐] ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๔๒๐ ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

[๔๑] โสภณ รัตนากร, ‘คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วย หนี้’ (พิมพ์ครั้งที่ ๓ นิติบรรณาการ ๒๕๓๙) ๖-๑๗.

[๔๒] ศักดิ์ สนองชาติ, ‘คำอธิบายโดยย่อประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด และความรับผิดทางละเมิดตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙’ (พิมพ์ครั้งที่ ๕ นิติบรรณาการ ๒๕๔๐) ๑๗๘.

[๔๓] ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๔๓๘ ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด

อนึ่ง ค่าสินไหมทดแทนนั้น ได้แก่ การคืนทรัพย์สินอันผู้เสียหายต้องเสียไปเพราะละเมิด หรือใช้ราคาทรัพย์นั้น รวมทั้งค่าเสียหายอันจะพึงบังคับให้ใช้เพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันได้ก่อขึ้นนั้นด้วย

[๔๔] โสภณ รัตนากร (เชิงอรรถ ๔๑) ๖-๑๗.

กับบุคคลภายนอกได้โดยทั่วไป โดยมีการกำหนดเนื้อหาของกรรมสิทธิ์ในมาตรา ๑๓๓๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้มีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์อาจกีดกันมิให้ใครมายุ่งเกี่ยวโดยมิชอบด้วยกฎหมายกับทรัพย์ของเขาได้ ไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นใคร บุคคลอื่นต้องงดเว้นไม่ทำละเมิดต่อทรัพย์ของเขา ถ้าหากมีการละเมิดกรรมสิทธิ์ ก็จะเกิดสิทธิใหม่เรียกว่า สิทธิเยียวยา โดยให้ผู้ทรงกรรมสิทธิ์เรียกร้องให้หยุดการกระทำอันเป็นละเมิด และให้มีการแก้ไขให้กลับสู่สถานะเดิม หรือให้มีการชดใช้ค่าเสียหายได้ นอกจากนี้ เจ้าของกรรมสิทธิ์ยังมีสิทธิที่เรียกว่า สิทธิติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของตนจากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้โดยชอบด้วยกฎหมายได้ ถ้าเอาตัวทรัพย์คืนไม่ได้ ก็ขอให้ใช้ราคาได้[๔๕] ซึ่งเป็นสิทธิเรียกร้องที่ไม่มีอายุความ[๔๖]

ผู้จัดทำเห็นว่า ปัญหาความแตกต่างของคำสั่งศาลปกครองสูงสุดทั้งสองคำสั่งดังกล่าวข้างต้นเกิดจากการที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ กำหนดประเภทคดีพิพาทที่ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาได้ไว้ในมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งมิได้รวมถึงการที่เจ้าของกรรมสิทธิ์ใช้สิทธิติดตามเอาคืนทรัพย์สินของตนอันเป็นการฟ้องคดีโดยอาศัยอำนาจกรรมสิทธิ์ (ทรัพยสิทธิ) มิใช่การฟ้องคดีโดยอาศัยอำนาจแห่งมูลหนี้ (บุคคลสิทธิ) ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่อย่างใด อย่างไรก็ดี มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่วินิจฉัยว่า การฟ้องเรียกเอาทรัพย์ในฐานละเมิดสามารถนำมาตรา ๑๓๓๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับได้ ดังตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาต่อไปนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๒๕๘/๒๕๔๑ วินิจฉัยว่า กรณีโจทก์ฟ้องว่าจำเลยซึ่งเป็นหัวหน้าศูนย์ปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติยักยอกเงินงบประมาณของโจทก์ไป ขอให้บังคับจำเลยคืนเงินที่ยักยอกไปแก่โจทก์ กรณีเป็นเรื่องเจ้าของทรัพย์สินฟ้องเรียกเอาทรัพย์ที่ผู้ทำละเมิดยึดถือครอบครองของเขาไว้ฐานละเมิด ซึ่งโจทก์ย่อมมีสิทธิติดตามเอาคืนได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๓๖ ไม่ใช่เรื่องเรียกร้องให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหาย จึงนำอายุความมาตรา ๔๔๘ มาใช้บังคับในกรณีนี้ไม่ได้ คดีโจทก์ไม่ขาดอายุความ

ด้วยเหตุนี้ จึงอาจกล่าวได้ว่า การฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แม้จะเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องโดยอาศัยมูลหนี้ละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเป็น “บุคคลสิทธิ” ที่มีอายุความก็ตาม แต่หากผู้ฟ้องคดีมิได้มีคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐชดใช้เงิน โดยเจตนารมณ์ของผู้ฟ้องคดีคือ ขอให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐคืนทรัพย์สินให้แก่ตน ย่อมถือเป็นการใช้สิทธิติดตามและเอาคืนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินซึ่งเป็นสิทธิที่มีอยู่ก่อนถูกกระทำละเมิดตามมาตรา ๑๓๓๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อันเป็น “ทรัพยสิทธิ” ที่ไม่มีอายุความ ดังนั้น การฟ้องคดีในลักษณะนี้ ผู้จัดทำจึงเห็นว่าเป็นกรณีที่ไม่มีกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยว่า

---

[๔๕] เผ่าพันธุ์ ชอบน้ำตาล (เชิงอรรถ ๓๙) ๑๗๓.

[๔๖] สมจิตร์ ทองศรี, ‘คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยทรัพย์’ (พิมพ์ครั้งที่ ๔ วิญญูชน ๒๕๖๓) ๑๘๓.

เป็นการฟ้องคดีภายในระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ดังที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยไว้ใน**คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๒๕/๒๕๖๖** และต่อมาได้มีคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดซึ่งวินิจฉัยโดยมติที่ประชุมใหญ่ฯ ในประเด็นเรื่องระยะเวลาการฟ้องคดีในคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดต่อเนื่อง ซึ่งผู้ฟ้องคดีมีคำขอที่เป็นการใช้สิทธิติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของตนจากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้ตามมาตรา ๑๓๓๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยวินิจฉัยว่าเป็นกรณีไม่มีกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๖๖๖/๒๕๖๗

(ประชุมใหญ่) คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๔๕ เจ้าหน้าที่ของกรมศุลกากร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เข้าตรวจค้นอาคารและทำการยึดทองคำรูปพรรณเป็นทรัพย์ของกลาง เนื่องจากเป็นทรัพย์ที่ต้องสงสัยว่ายังมิได้เสียค่าภาษีอากร หรือของต้องห้ามต้องจำกัด หรือของยังไม่ได้ผ่านศุลกากรโดยถูกต้อง ต่อมา อัยการได้มีคำสั่งฟ้องผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ต้องหาที่ ๑ และนาย อ. เป็นผู้ต้องหาที่ ๒ ในความผิดฐานร่วมกันซื้อหรือรับไว้ด้วยประการใดซึ่งของอันตนรู้ว่านำเข้ามาในราชอาณาจักรโดยหลีกเลี่ยงอากร ข้อห้าม ข้อจำกัด ตามมาตรา ๒๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ แต่ผู้ต้องหาทั้งสองหลบหนี จนกระทั่งคดีของผู้ฟ้องคดีและนาย อ. ได้ขาดอายุความ หลังจากนั้นผู้ฟ้องคดีโดยนาย อ. มีหนังสือลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ถึงอธิบดีกรมศุลกากร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ขอคืนทรัพย์ของกลางทั้งหมด เนื่องจากคดีขาดอายุความ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือแจ้งผลการขอคืนทรัพย์ของกลางให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าไม่อาจคืนทรัพย์ของกลางตามคำขอของผู้ฟ้องคดีได้ ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อุทธรณ์คำสั่งไม่คืนทรัพย์ของกลางดังกล่าว ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๖ แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ว่า ยืนยันตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาและสั่งการไปแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองที่ไม่คืนทองคำรูปพรรณทรัพย์ของกลางให้แก่ผู้ฟ้องคดี และให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมีคำสั่งให้คืนทองคำรูปพรรณทรัพย์ของกลางให้แก่ผู้ฟ้องคดี หากคืนไม่ได้ให้ใช้เงินแทนทรัพย์ของกลางดังกล่าว เห็นว่า ความประสงค์ที่แท้จริงในการฟ้องคดีก็ด้วยความมุ่งหมายที่จะให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองคืนทองคำรูปพรรณทรัพย์ของกลางให้แก่ผู้ฟ้องคดี และหากคืนทรัพย์ของกลางไม่ได้ให้ชดใช้เงินแทนทรัพย์ของกลางที่สูญหายหรือเสียหายไปเป็นสำคัญ ฉะนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีอ้างว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่คืนทองคำรูปพรรณทรัพย์ของกลาง ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงเป็นการฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี และตราบใดที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองยังไม่คืนทองคำรูปพรรณทรัพย์ของกลางแก่ผู้ฟ้องคดี การละเมิดเช่นว่านี้ยังคงมีอยู่ต่อเนื่องกันตลอดมาจนถึงวันฟ้อง ประกอบกับการที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าตนเป็นเจ้าของทองคำรูปพรรณทรัพย์ของกลาง เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีใช้สิทธิติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของตนจากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้ตามมาตรา ๑๓๓๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งไม่มีกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้จึงยังไม่พ้นระยะเวลาการฟ้องคดี

๑.๒) การกระทำละเมิดอันเกิดจากกฎ

สำหรับการเริ่มนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากกฎตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบกับมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นั้น โดยที่การจะวินิจฉัยว่าเป็นการกระทำละเมิดจากกฎหรือไม่ จำเป็นต้องวินิจฉัยด้วยว่า กฎนั้นชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เช่นเดียวกับการฟ้องคดีพิพาทขอให้เพิกถอนกฎตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบกับมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น การเริ่มนับระยะเวลาการฟ้องคดีภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงต้องอาศัยหลักการเดียวกันกับการเริ่มนับระยะเวลาการฟ้องคดีเพื่อเพิกถอนกฎ ซึ่งมีมติที่ประชุมใหญ่ฯ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

มติที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ ๓/๒๕๕๔ วันพุธที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ วินิจฉัยว่า เมื่อกฎมีการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาหรือมีประกาศโดยวิธีการอื่นตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย และมีผลใช้บังคับแล้ว หากบุคคลซึ่งอยู่ภายใต้บังคับของกฎเช่นว่านั้นประสงค์จะฟ้องคดีต่อศาลปกครองว่ากฎไม่ชอบด้วยกฎหมาย วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่มีการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาหรือวันที่มีการประกาศโดยวิธีการอื่นดังกล่าว และกฎนั้นมีผลใช้บังคับแล้ว กรณีที่กฎมิได้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา หรือมิได้มีการประกาศโดยวิธีการอื่นตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่ผู้นั้นได้รู้หรือควรรู้ถึงกฎนั้นตามความเป็นจริง สำหรับในส่วนของบุคคลที่ยังไม่ได้เข้ามาอยู่ในบังคับของกฎในวันที่มีการประกาศใช้บังคับกฎ บุคคลผู้นั้นยังมิใช่ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ที่จะมีสิทธิฟ้องคดีเพื่อขอให้เพิกถอนกฎตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ การนับระยะเวลาในการฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อโต้แย้งความชอบด้วยกฎหมายของกฎในกรณีเช่นว่านี้ จึงต้องเริ่มนับตั้งแต่วันที่บุคคลดังกล่าวเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

มติที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ ๗/๒๕๖๔ วันพุธที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๔ วินิจฉัยว่า กรณีการฟ้องคดีขอให้เพิกถอนกฎที่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาโดยให้มีผลใช้บังคับในวันใดวันหนึ่งที่มิใช่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ย่อมถือว่าผู้ฟ้องคดีซึ่งอยู่ภายใต้บังคับของกฎดังกล่าว รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีในวันที่กฎนั้นมีผลใช้บังคับ มิใช่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีในวันที่กฎได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

<u>หมายเหตุ</u> เมื่อพิจารณามติที่ประชุมใหญ่ฯ ดังกล่าว อาจจำแนกวันเริ่มนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากกฎได้ ๔ กรณี ดังนี้[๔๗]

(๑) เมื่อกฎมีการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา หรือมีประกาศโดยวิธีการอื่นตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย และมีผลใช้บังคับแล้ว หากบุคคลซึ่งอยู่ภายใต้บังคับของกฎเช่นว่านั้นประสงค์จะฟ้องคดีต่อศาลปกครองว่ากฎไม่ชอบด้วยกฎหมาย วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่มีการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา หรือวันที่มีการประกาศโดยวิธีการอื่นดังกล่าว และกฎนั้นมีผลใช้บังคับแล้ว

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คร. ๑๔/๒๕๖๔ กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ว่าด้วยเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งข้าราชการของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๘ โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป คือ วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๘ นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีที่โอนมารับราชการสังกัดสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินก่อนวันที่ระเบียบพิพาทจะมีผลใช้บังคับและอยู่ภายในบังคับของระเบียบดังกล่าวนับแต่วันที่ระเบียบพิพาทมีผลใช้บังคับ ผู้ฟ้องคดีย่อมรู้หรือควรรู้ถึงการมีอยู่และการมีผลใช้บังคับของระเบียบดังกล่าวตั้งแต่วันที่มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา คือ ในวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๘ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นฟ้องขอให้เพิกถอนกฎและเรียกให้ชดใช้ค่าเสียหายจากกฎภายในเก้าสิบวันและหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

(๒) กฎที่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยให้มีผลใช้บังคับในวันใดวันหนึ่งที่มิใช่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ย่อมถือว่าผู้ฟ้องคดีซึ่งอยู่ภายใต้บังคับของกฎดังกล่าวรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีในวันที่กฎนั้นมีผลใช้บังคับ มิใช่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีในวันที่กฎได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ดังตัวอย่างคำวินิจฉัยต่อไปนี้ *(อนึ่ง คำวินิจฉัยที่ยกมาประกอบไม่ใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิด แต่เพื่อความสมบูรณ์ของเนื้อหาจึงขอยกมาอธิบายประกอบด้วย)*

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คร. ๗๒/๒๕๖๕ (ประชุมใหญ่) ระเบียบกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยการผลิตยาเพื่อยังชีพแบบพื้นบ้าน หรือการผลิตยาโดยสถานพยาบาลของรัฐ ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อประโยชน์ในการรักษาพยาบาลในสถานพยาบาลของรัฐ หรือการใช้ตำราการแพทย์แผนไทยเพื่อประโยชน์ในการรักษาพยาบาลในสถานพยาบาลของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๓ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓ และข้อ ๒ ของระเบียบดังกล่าว กำหนดให้ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย สาขาเภสัชกรรมไทย และเป็นสมาชิกสภาการแพทย์แผนไทย ซึ่งอยู่ภายใต้บังคับของระเบียบดังกล่าว

---

[๔๗] อำพน เจริญชีวินทร์, ‘คำอธิบายการฟ้องและการดำเนินคดีในศาลปกครอง ภาค ๒ เงื่อนไขการฟ้องคดีและการฟ้องคดี’ (เชิงอรรถ ๒๘) ๘๓๒.

ย่อมถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ระเบียบดังกล่าวมีผลใช้บังคับ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๓ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้ภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลเมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในกำหนดเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๘๔/๒๕๖๕ (ประชุมใหญ่) ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์ การกำหนดหมวดหมู่และการจัดลำดับบริการโทรทัศน์ที่ไม่ใช้คลื่นความถี่ พ.ศ. ๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๖ ได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๖ และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา ถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ประกาศดังกล่าวมีผลใช้บังคับ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิฟ้องขอให้เพิกถอนประกาศดังกล่าวต่อศาลภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ประกาศดังกล่าวมีผลใช้บังคับ คือ ภายในวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๖ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องเมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๗ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

(๓) กรณีที่กฎมิได้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา หรือมิได้มีการประกาศโดยวิธีการอื่นตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่ผู้นั้นได้รู้หรือควรรู้ถึงกฎนั้นตามความเป็นจริง

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คบ. ๒๔๐/๒๕๖๒ ประกาศมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เรื่อง การกำหนดอัตราเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และค่าตอบแทนของพนักงานมหาวิทยาลัยประจำ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ไม่ได้มีการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา และไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ทราบประกาศดังกล่าวตั้งแต่เมื่อใด แต่เมื่อมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๙ บรรจุและแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยประจำ และในวันเดียวกันได้ทำสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย กรณีจึงเห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายอย่างช้าที่สุดในวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีได้ทำสัญญาจ้างกับผู้ถูกฟ้องคดี การยื่นฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๑ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คบ. ๖/๒๕๖๔ โดยที่ประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เรื่อง การกำหนดบัญชีอัตราค่าจ้างขั้นต่ำขั้นสูงของพนักงานมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๖ ไม่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา กรณีจึงต้องถือว่าวันที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งได้ทำสัญญาเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายอยู่ก่อนหรือในวันที่ประกาศดังกล่าวประกาศใช้บังคับและได้รับเงินเดือนตามประกาศดังกล่าวครั้งแรก เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี และถือว่าวันที่ผู้ฟ้องคดีทำสัญญาเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายภายหลังวันประกาศใช้บังคับประกาศดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันดังกล่าวตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๙๕๖/๒๕๖๗
ประกาศมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เรื่อง การกำหนดอัตราค่าจ้างพนักงานในสถาบันอุดมศึกษา ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ออกตามมติคณะกรรมการบริหารงานบุคคลประจำมหาวิทยาลัย (ก.บ.ม.) ในการประชุมครั้งที่ ๑๔ (๒/๒๕๕๗) เมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๗ ไม่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา กรณีจึงต้องถือว่าวันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินเดือนตามประกาศดังกล่าวครั้งแรกเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าการจ่ายเงินค่าจ้างของพนักงานในสถาบันอุดมศึกษาโดยทั่วไปมีกำหนดจ่ายเป็นรายเดือน กรณีจึงถือว่าวันที่ต้องจ่ายค่าจ้างของแต่ละเดือนเป็นวันครบกำหนดจ่ายเงินค่าจ้างให้แก่ผู้ฟ้องคดี การที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ไม่ได้จ่ายเงินค่าจ้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยถูกต้องครบถ้วนในแต่ละเดือน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงตกเป็นผู้ผิดนัดชำระหนี้เงินค่าจ้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีนับถัดจากวันที่ต้องจ่ายค่าจ้างดังกล่าวโดยมิพักต้องเตือนและไม่จำต้องทวงถามให้ชำระหนี้ก่อนตามมาตรา ๒๐๔ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ฟ้องคดีจึงรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้นับแต่วันถัดจากวันที่ครบกำหนดเวลาชำระหนี้ดังกล่าวในแต่ละงวด ผู้ฟ้องคดีจึงชอบที่จะยื่นฟ้องตามมูลหนี้ดังกล่าวภายในหนึ่งปีนับแต่วันครบกำหนดได้รับค่าตอบแทนในแต่ละงวด การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๒ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ชำระค่าจ้างซึ่งเป็นค่าเสียหายตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ จนถึงเดือนมีนาคม ๒๕๖๑ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดี ส่วนการฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ชำระค่าเสียหายในเดือนเมษายน ๒๕๖๑ จนถึงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นวันฟ้องคดี เป็นการยื่นฟ้องภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

(๔) บุคคลที่ยังไม่ได้เข้ามาอยู่ในบังคับของกฎในวันที่มีการประกาศใช้บังคับกฎ บุคคลผู้นั้นยังมิใช่ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ที่จะมีสิทธิฟ้องคดีเพื่อขอให้เพิกถอนกฎตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ การนับระยะเวลาในการฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อโต้แย้งความชอบด้วยกฎหมายของกฎในกรณีเช่นว่านี้ จึงต้องเริ่มนับตั้งแต่วันที่บุคคลดังกล่าวเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คร. ๑๔/๒๕๖๔ กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ว่าด้วยเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งข้าราชการของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๘ โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป คือ วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๘ นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้รับราชการสังกัดสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ภายหลังจากวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๘ จึงยังไม่อาจถือได้ว่าวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นวันที่ระเบียบฉบับพิพาทมีผลใช้บังคับ เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี เนื่องจากยังไม่ได้เข้ามาอยู่ภายในบังคับของระเบียบดังกล่าว แต่เมื่อต่อมาผู้ฟ้องคดีได้เป็นข้าราชการในสังกัดสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กรณีจึงถือว่า

ผู้ฟ้องคดีอยู่ภายในบังคับของระเบียบดังกล่าวแล้ว ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีย่อมต้องรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ได้เข้ามาเป็นข้าราชการในสังกัดสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ผู้ฟ้องคดีจึงชอบที่จะยื่นฟ้องเพิกถอนกฎและเรียกค่าเสียหายจากการออกกฎภายในเก้าสิบวันและภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีเข้ามาเป็นข้าราชการในสังกัดสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

๑.๓) การกระทำละเมิดอันเกิดจากคำสั่งทางปกครอง

สำหรับการเริ่มนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากคำสั่งทางปกครอง นั้น โดยทั่วไปแล้วเมื่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้มีคำสั่งไปแล้ว คำสั่งนั้นยังไม่เป็นเหตุให้ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากคำสั่งอันจะเกิดสิทธิในการยื่นฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครองดังกล่าวตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบกับมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ได้ เพราะผู้ฟ้องคดีต้องดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการก่อนการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน อันเป็นเงื่อนไขแห่งการฟ้องคดีเสียก่อน[๔๘] ซึ่งหลักการดังกล่าวก็นำมาใช้กับการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นการฟ้องมาสองข้อหาโดยมีคำขอให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่พิพาทและขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือฟ้องมาเพียงข้อหาเดียว โดยมีคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ผู้ฟ้องคดีก็ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการก่อนการฟ้องคดี หรือที่เรียกว่าการอุทธรณ์ก่อนฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ กล่าวคือ ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ การฟ้องคดีปกครองในเรื่องนั้นจะกระทำได้ต่อเมื่อมีการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังกล่าว และในกรณีไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องนั้นไว้โดยเฉพาะ ผู้ฟ้องคดีก็ต้องดำเนินการอุทธรณ์โดยอาศัยหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๓ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ต่อเมื่อได้มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ คำวินิจฉัยอุทธรณ์ซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครองนั้นจึงมีผลใช้ยันต่อบุคคลตั้งแต่ขณะที่ผู้นั้นได้รับแจ้งเป็นต้นไปตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง[๔๙] แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และถือว่าวันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ดังนั้น กำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงเริ่มนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งการวินิจฉัยอุทธรณ์ หรือนับแต่

---

[๔๘] อำพน เจริญชีวินทร์, ‘คำอธิบายการฟ้องและการดำเนินคดีในศาลปกครอง ภาค ๒ เงื่อนไขการฟ้องคดีและการฟ้องคดี’ (เชิงอรรถ ๒๘) ๘๔๗-๘๔๘.

[๔๙] พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙
มาตรา ๔๒ คำสั่งทางปกครองให้มีผลใช้ยันต่อบุคคลตั้งแต่ขณะที่ผู้นั้นได้รับแจ้งเป็นต้นไป
ฯลฯ ฯลฯ

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

วันพ้นกำหนดเวลาพิจารณาอุทธรณ์ซึ่งกฎหมายได้กำหนดไว้ หรือนับแต่ระยะเวลาอันสมควรเพื่อการพิจารณาอุทธรณ์ได้ผ่านพ้นไปโดยที่ไม่มีการแจ้งขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ แล้วแต่กรณี โดยมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

กรณีปรากฏวันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์โดยชัดแจ้ง

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คผ. ๔๗/๒๕๖๔ กรณีฟ้องว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่เจ้าหน้าที่ในสังกัดของกรมควบคุมมลพิษ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบและขัดต่อกฎหมาย เป็นเหตุให้อธิบดีกรมควบคุมมลพิษได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่ได้รับการวินิจฉัยให้ยกคำอุทธรณ์ จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ได้รับทราบคำสั่งที่พิพาทแล้วจึงได้ยื่นอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งดังกล่าว ซึ่งปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ โดยผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าวเมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๙ ดังนั้น วันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๙ จึงเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ชอบที่จะนำคดีมาฟ้องเรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชดใช้ค่าสินไหมทดแทนภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีดังกล่าว คือ ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองภายในวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๐ แต่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองในวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ จึงเป็นการยื่นคำฟ้องต่อศาลเมื่อพ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คบ. ๒๕๐/๒๕๖๑ และที่ คบ. ๑๑๓/๒๕๖๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)**

กรณีแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ทางไปรษณีย์ แม้ไม่ปรากฏว่าได้รับหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์เมื่อใด แต่สันนิษฐานได้ว่าได้รับแจ้งเมื่อครบกำหนด ๗ วัน นับแต่วันที่มีหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๗๘/๒๕๖๖ ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าผู้ฟ้องคดีรับราชการ ตำแหน่งผู้อำนวยการกองช่าง สังกัดเทศบาลตำบลเมืองเก่า (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่นายกเทศมนตรีตำบลเมืองเก่าได้มีคำสั่งลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๐ ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ เนื่องจากกระทำผิดฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐบาล อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดขอนแก่นได้พิจารณาแล้วมีมติให้ยกอุทธรณ์ และเห็นชอบให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งเป็นลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ เนื่องจากกระทำความผิดฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ต่อมา นายกเทศมนตรีตำบลเมืองเก่าได้ดำเนินการตามมติของคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดขอนแก่นโดยได้ออกคำสั่งลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๑

ลงโทษปลดออกจากราชการ และมีหนังสือลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๑ แจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองขอนแก่น) ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งที่ปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและมติที่ยกอุทธรณ์ดังกล่าว ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๔ เพิกถอนคำสั่งดังกล่าวและมติที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้อุทธรณ์คำพิพากษาดังกล่าว ซึ่งคดียังอยู่ในระหว่างการพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า จากผลแห่งคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าว ย่อมถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้กระทำผิดต่อกฎหมายและเป็นการละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องเป็นคดีนี้ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีจ่ายค่าสินไหมทดแทนให้ผู้ฟ้องคดี คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงชอบที่จะยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น เมื่อนายกเทศมนตรีตำบลเมืองเก่ามีคำสั่งลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๑ ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และมีหนังสือลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๑ แจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบ แม้ข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งฉบับดังกล่าวเมื่อใด แต่สันนิษฐานได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือฉบับดังกล่าวเมื่อครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าวตามมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ดังนั้น จึงสันนิษฐานว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้ส่งหนังสือฉบับดังกล่าวอย่างช้าในวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๑ และผู้ฟ้องคดีควรได้รับหนังสือฉบับดังกล่าวในวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๑ กรณีจึงถือได้ว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี มิใช่กรณีเพิ่งจะรู้เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๔ อันเป็นวันที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งที่ปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและมติที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงต้องนำคดีมาฟ้องภายในกำหนดเวลาหนึ่งปีนับแต่วันดังกล่าว คือ ภายในวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๒ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องเมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๕ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คร. ๑๕/๒๕๖๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)**

<u>หมายเหตุ</u>

(๑) สำหรับกรณีที่หน่วยงานทางปกครองได้มีการแจ้งผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ไปยังผู้รับคำสั่งย่อมไม่มีปัญหาในการวินิจฉัยวันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี อย่างไรก็ตาม อาจมีกรณีที่หน่วยงานทางปกครองมิได้แจ้งผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ โดยแบ่งออกเป็น ๒ กรณี ได้แก่ (๑.๑) กรณีที่กฎหมายเฉพาะกำหนดเวลาพิจารณาอุทธรณ์ไว้ และ (๑.๒) กรณีที่กฎหมายเฉพาะมิได้กำหนดเวลาพิจารณาอุทธรณ์ไว้ โดยกรณีดังกล่าวมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

(๑.๑) กรณีที่กฎหมายเฉพาะกำหนดเวลาพิจารณาอุทธรณ์ไว้ ถือว่าวันถัดจากวันที่ครบกำหนดเวลาพิจารณาอุทธรณ์ที่กฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นวันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คบ. ๑๐๔/๒๕๖๒

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งเจ้าพนักงานราชทัณฑ์ชำนาญงาน ฟ้องว่า อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีคำสั่งย้ายผู้ฟ้องคดีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้กรมราชทัณฑ์ชดใช้ค่าเสียหาย นั้น เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ร้องทุกข์ต่อหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ โดยอนุโลมได้ว่าการร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการร้องทุกข์ผ่านผู้บังคับบัญชาตามข้อ ๒๑ ของกฎ ก.พ.ค. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติต้องส่งคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีไปให้ผู้ถูกฟ้องคดีภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้รับคำร้องทุกข์ดังกล่าวแล้ว ต้องส่งไปยังผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์ภายในเจ็ดวันนับแต่วันได้รับหนังสือร้องทุกข์ และผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์ต้องพิจารณาวินิจฉัยร้องทุกข์ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน รวมระยะเวลาในการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสิ้น ๑๓๗ วัน เมื่อปรากฏว่าหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้รับเรื่องร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๗ กรณีจึงต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ทั้งนี้ ตามข้อ ๒๒ วรรคสองและวรรคสาม และข้อ ๒๔ ของกฎ ก.พ.ค. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎ ก.พ.ค. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒ ผู้ฟ้องคดีจึงรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนับแต่วันพ้นกำหนดดังกล่าว คือ วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องฟ้องคดีภายในหนึ่งปีนับแต่วันดังกล่าว คือ ภายในวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลในวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๑ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คผ. ๙๗๙/๒๕๖๗

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการต่อ ก.ค.ศ. ซึ่ง ก.ค.ศ. จะต้องพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งข้อเท็จจริงปรากฏตามหนังสือลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๖ ที่แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งลงโทษ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๔ และหนังสืออุทธรณ์คำสั่งลงโทษ (เพิ่มเติม) ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๔ ก.ค.ศ. จึงต้องพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำอุทธรณ์ กล่าวคือ ภายในวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๔ เมื่อครบระยะเวลาดังกล่าวแล้ว หาก ก.ค.ศ. ยังวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไม่แล้วเสร็จ ต้องถือว่าผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายครบตามขั้นตอนหรือวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว และสามารถใช้สิทธิฟ้องคดีได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ

จัดตั้งศาลปกครองฯ และย่อมถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีเพื่อขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดใช้ค่าเสียหายอันเกิดจากคำสั่งลงโทษทางวินัยแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลภายใน ๑ ปี นับถัดจากวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๔ คือ ภายในวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นทางไปรษณีย์ลงทะเบียนเมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๗ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดใช้ค่าเสียหายอันเกิดจากคำสั่งลงโทษทางวินัย จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

(๑.๒) กรณีที่กฎหมายเฉพาะมิได้กำหนดเวลาพิจารณาอุทธรณ์ไว้ ถือว่าวันถัดจากวันที่ครบกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่รับอุทธรณ์ เป็นวันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คบ. ๓๔/๒๕๖๒

กรณีฟ้องว่า มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีประกาศผลการคัดเลือกบุคคลเข้าปฏิบัติงานเป็นลูกจ้างชั่วคราว โดยประกาศให้นางสาว ก. เป็นผู้ได้รับการคัดเลือกในตำแหน่งดังกล่าว และให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับการคัดเลือกในอันดับสำรอง ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นประกาศผลการคัดเลือกที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่อเจตนาไปในทางที่ไม่สุจริตและไม่โปร่งใส ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนประกาศดังกล่าวและขอให้มีการชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอให้อธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ตรวจสอบการคัดเลือกบุคคลเข้าปฏิบัติงานดังกล่าว ซึ่งถือได้ว่าเป็นการอุทธรณ์ผลการคัดเลือก โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ลงทะเบียนรับหนังสือของผู้ฟ้องคดีไว้เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงต้องพิจารณาคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่รับอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ คือ ภายในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๘ ซึ่งเมื่อครบกำหนดระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์ดังกล่าวแล้ว ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้แจ้งเหตุจำเป็นที่ต้องขยายระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ กรณีจึงถือได้ว่าวันถัดจากวันครบกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับอุทธรณ์ คือ วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๕๘ เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี และต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลภายในเก้าสิบวัน สำหรับการฟ้องขอให้เพิกถอนประกาศฉบับที่พิพาท คือ ภายในวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๘ และภายในหนึ่งปีสำหรับการฟ้องขอให้มีการชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี คือ ภายในวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๕๙ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลในวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๐ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

(๒) กรณีมีปัญหาว่า ในคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการออกคำสั่งทางปกครอง ซึ่งผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครองดังกล่าว และขอให้หน่วยงานทางปกครองชดใช้ค่าสินไหมทดแทน อันเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นั้น หากศาลมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องในข้อหาที่ขอให้เพิกถอน

คำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) ไว้พิจารณา เนื่องจากยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี กรณีเช่นนี้ ศาลจะพิจารณาความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองดังกล่าวเพื่ออาศัยเป็นเหตุในการวินิจฉัยว่าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดได้หรือไม่ มีมติที่ประชุมใหญ่ฯ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

มติที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ ๕/๒๕๖๔ วันพุธที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๔ วินิจฉัยว่า การที่ศาลไม่อาจรับคำฟ้องในข้อหาที่เกี่ยวกับคำสั่งไว้พิจารณา เนื่องจากผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี มีผลเพียงให้ศาลไม่อาจพิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวได้ โดยศาลมีอำนาจพิจารณาในข้อหาการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งดังกล่าวที่เป็นไปตามเงื่อนไขในการฟ้องคดีและไม่มีผลกระทบต่อการพิจารณาในข้อหาที่เกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวข้างต้น

(๓) คำสั่งทางปกครองบางประเภทที่ผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายมีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองได้โดยไม่ต้องดำเนินการเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ อันได้แก่ (๑) คำสั่งทางปกครองของรัฐมนตรี (๒) คำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการ (๓) คำสั่งทางปกครองที่บุคคลภายนอกมิได้เป็นคู่กรณีในการพิจารณาทางปกครอง (๔) คำสั่งทางปกครองที่กฎหมายกำหนดให้เป็นที่สุด (๕) คำสั่งทางปกครองที่กฎหมายกำหนดให้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้โดยตรง และ (๖) คำสั่งทางปกครองทั่วไป นั้น ถือว่าวันที่ได้รับแจ้งคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ดังตัวอย่างคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดต่อไปนี้

: คำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คบ. ๔๙/๒๕๖๕ กรณีฟ้องว่า การที่คณะกรรมการสรรหาอธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) มีมติในการพิจารณากลั่นกรองคัดเลือกผู้สมควรดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน ๓ รายชื่อ ตามบันทึกลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ เสนอต่อสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) โดยไม่ปรากฏรายชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนมติดังกล่าวและขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามรับผิดชดใช้ค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่มีมติลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ นั้น เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้แต่งตั้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ตามข้อ ๖ ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยขอนแก่น ว่าด้วยการสรรหาอธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการสรรหาอธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อการมีมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดังกล่าว มีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิได้เข้าสู่กระบวนการคัดเลือกของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามข้อ ๑๗ และข้อ ๑๘ ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยขอนแก่น ว่าด้วยการสรรหาอธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. ๒๕๖๑ มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดังกล่าว จึงเป็นคำสั่งทางปกครอง คำฟ้องในข้อหานี้จึงเป็นการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือ

เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นคำสั่งทางปกครองของคณะกรรมการที่คู่กรณีมีสิทธิโต้แย้งต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา ตามมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ โดยไม่อยู่ในบังคับต้องอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองโดยยื่นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว แต่เมื่อได้มีการจัดตั้งศาลปกครองแล้ว มาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ เป็นอันยกเลิกตามมาตรา ๘๗ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว สิทธิโต้แย้งต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาของคู่กรณีจึงเปลี่ยนมาเป็นสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง การฟ้องขอให้เพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงไม่อยู่ภายใต้เงื่อนไขการฟ้องคดีปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีมติเมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ และผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องเมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ จึงยังไม่พ้นกำหนดเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี การฟ้องคดีในส่วนนี้จึงเป็นการฟ้องคดีภายในระยะเวลาในการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว สำหรับข้อหาที่ฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามรับผิดชดใช้ค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่มีมติลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ นั้น เป็นการฟ้องเรื่องคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายและเกิดจากคำสั่งตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งผู้ฟ้องคดีมีสิทธิฟ้องคดีขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รับผิดต่อผู้ฟ้องคดีได้ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ดังนั้น คำฟ้องในข้อหาที่ฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รับผิดชดใช้ค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่มีมติลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ จึงเป็นคำฟ้องที่ศาลปกครองมีอำนาจรับไว้พิจารณา

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๕๙๔/๒๕๖๖ กรณีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนมติของคณะกรรมการประเมินบุคคลและผลงานเพื่อเลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการยุติธรรมระดับชำนาญการ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ที่ไม่รับคำขอประเมินบุคคลและผลงานของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ฟ้องคดีที่ ๕ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๘ และให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ วินิจฉัยหรือมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ฟ้องคดีที่ ๕ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๘ เป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนและสามารถเข้ารับการประเมินบุคคลและผลงานเพื่อเลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการยุติธรรมระดับชำนาญการ ข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ เป็นคณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นโดยคณะอนุกรรมการข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. มีอำนาจในการกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาและวิธีการคัดเลือก และพิจารณาว่าผู้เข้ารับการคัดเลือกผ่านการคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการยุติธรรมระดับชำนาญการ หรือไม่ ดังนั้น มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ดังกล่าว จึงเป็นคำสั่งทางปกครอง คำฟ้องข้อหานี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบ

ด้วยกฎหมาย และการกระทำละเมิดอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ เป็นคณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ประเมินบุคคลและผลงานของผู้ขอรับการประเมินเพื่อเลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการยุติธรรมระดับชำนาญการ ซึ่งตามมาตรา ๘๗ ประกอบกับมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ได้บัญญัติให้คำสั่งทางปกครองของบรรดาคณะกรรมการต่าง ๆ ไม่ว่าจะจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายหรือไม่ นั้น เมื่อศาลปกครองเปิดทำการแล้ว ให้คู่กรณีสามารถนำคำฟ้องมาฟ้องต่อศาลได้โดยตรง โดยไม่จำต้องอุทธรณ์ก่อน การที่ศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองกลาง) วินิจฉัยประเด็นนี้ว่า เป็นกรณีที่ไม่จำต้องอุทธรณ์ก่อนฟ้องคดีต่อศาลจึงชอบแล้ว และการฟ้องข้อหานี้ต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าวตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่โดยที่หนังสือแจ้งมติที่พิพาท ฉบับลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๓ ไม่ได้ระบุวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ ทั้งไม่ปรากฏว่าภายหลังจากนั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ได้ดำเนินการแจ้งวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องให้ผู้ฟ้องคดีรายดังกล่าวทราบ ดังนั้น ระยะเวลาสำหรับการยื่นคำฟ้องข้อหานี้จึงขยายเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามนัยมาตรา ๕๐ วรรคสอง และวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับการฟ้องคดีในมูลละเมิดอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองนั้น ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ฟ้องคดีที่ ๕ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๘ ต้องฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เมื่อสำนักบริหารทรัพยากรบุคคลได้ส่งหนังสือแจ้งดังกล่าวไปถึงสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดปฏิบัติงาน ดังนี้ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๓ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๓ สำหรับผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ผู้ฟ้องคดีที่ ๖ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๘ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓ และผู้ฟ้องคดีที่ ๕ เมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๓ ดังนั้น วันดังกล่าวจึงเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรายดังกล่าวรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีข้อหานี้ ผู้ฟ้องคดีรายดังกล่าวจึงชอบที่จะนำคำฟ้องข้อหานี้มาฟ้องต่อศาลภายในกำหนด คือ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ต้องยื่นฟ้องภายในวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ต้องยื่นฟ้องภายในวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๔ สำหรับผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ผู้ฟ้องคดีที่ ๖ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๘ ต้องยื่นฟ้องภายในวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ และผู้ฟ้องคดีที่ ๕ ต้องยื่นฟ้องภายในวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๔ การที่ผู้ฟ้องคดีรายดังกล่าวยื่นฟ้องข้อหานี้ต่อศาลโดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนเมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๔ จึงเป็นการฟ้องคดีข้อหานี้เมื่อพ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๐ วรรคสาม และมาตรา ๕๑ ประกอบกับมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

: คำสั่งทางปกครองที่บุคคลภายนอกมิได้เป็นคู่กรณีในการพิจารณาทางปกครอง

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๕๖/๒๕๖๗ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้ครอบครองที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๒๗๓๕ เนื้อที่ ๒๓ ไร่ ๑ งาน ๔๕ ตารางวา โดยซื้อมาจากนางสาว พ. เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ต่อมาได้มอบอำนาจให้นาย ศ. ไปยื่นคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดินต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี สาขาวารินชำราบ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๓๘๙๙ เลขที่ดิน ๕๙๑ เนื้อที่ ๑๖ ไร่ ๒ งาน ๒๙.๓ ตารางวา ให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อวันที่ ๓๑

กรกฎาคม ๒๕๖๒ จากนั้นผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้จดทะเบียนให้ที่ดินแปลงดังกล่าวแก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓ และในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ตรวจสอบเอกสารโฉนดที่ดินแปลงดังกล่าวพบว่าจำนวนเนื้อที่ที่ดินน้อยกว่าเดิม ๖ ไร่ ๓ งาน ๑๕.๗ ตารางวา ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่า การดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่ถูกต้องตามการนำชี้รับรองแนวเขตหรือรูปแผนที่และเนื้อที่ดินในโฉนดที่ดินไม่ตรงตามหลักฐาน น.ส. ๓ ก. เป็นการดำเนินการไม่ถูกต้อง ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเสียหาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) สำนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี สาขาวารินชำราบ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ชดใช้ค่าเสียหาย เมื่อการออกโฉนดที่ดินดังกล่าวมีสถานะเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อคดีนี้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้ครอบครองที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มีเนื้อที่ดินน้อยกว่าหลักฐานตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ซึ่งการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ รับรองสิทธิในที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะเจ้าของที่ดิน จากสิทธิครอบครองตามหลักฐานหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๒๗๓๕ เป็นกรรมสิทธิ์ตามหลักฐานโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๓๘๙๙ โดยอาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายที่ดิน ดังนั้น หากผู้ฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินเห็นว่าการดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่ถูกต้องตามการนำชี้รับรองแนวเขตหรือรูปแผนที่และเนื้อที่ดินในโฉนดที่ดินไม่ตรงตามหลักฐานหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เป็นการดำเนินการไม่ถูกต้อง ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเสียหายอย่างไร ผู้ฟ้องคดีทั้งสองชอบที่จะนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้ศาลพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒ และผู้รับมอบอำนาจจากผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ลงนามรับโฉนดที่ดินดังกล่าวในวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๒ กรณีจึงถือว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะผู้สืบสิทธิผู้ฟ้องคดีที่ ๑ รู้หรือควรรู้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ออกโฉนดที่ดินไม่ตรงตามเนื้อที่ในหลักฐาน น.ส. ๓ ก. ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเสียหายอันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี และจะต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลภายในวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๓ การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองยื่นฟ้องคดีทางไปรษณีย์ลงทะเบียนเมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๕ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

อนึ่ง **คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๕๖/๒๕๖๗** เป็นกรณีที่ไม่ต้องอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองก่อนนำคดีมาฟ้อง จึงถือว่าวันที่ลงนามรับโฉนดที่ดินเป็นวันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี (การออกโฉนดที่ดินไม่ตรงตามเนื้อที่ในหลักฐาน น.ส. ๓ ก. ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเสียหาย) โดยถือว่าวันออกโฉนดที่ดินเป็นวันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดี โดยเหตุที่ไม่ต้องอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองก่อนนำคดีมาฟ้องนั้น เนื่องจากการออกโฉนดที่ดินเป็นการรับรองสิทธิในที่ดินตาม น.ส. ๓ ก. อันเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการออกเอกสารสิทธิ โดยมีจุดเริ่มต้นของกระบวนการ คือ การขอออก น.ส. ๓ ก. ดังนั้น คู่กรณีในการออกโฉนดที่ดินดังกล่าวย่อมได้แก่

ผู้ยื่นคำขอออก น.ส. ๓ ก. คนแรก แต่โดยที่ผู้ฟ้องคดีได้รับโอน น.ส. ๓ ก. มาจากนางสาว พ. ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่คู่กรณีในการดำเนินการออก น.ส. ๓ ก. เมื่อผู้ฟ้องคดีมิใช่คู่กรณีของกระบวนการออกเอกสารสิทธิดังกล่าวตั้งแต่แรก แม้ว่าจะเป็นผู้ขอรังวัดออกโฉนดที่ดินในตอนท้ายและเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายอันเนื่องมาจากการออกคำสั่งทางปกครองดังกล่าวก็ตาม ก็ไม่ต้องอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองก่อนนำคดีมาฟ้อง

๑.๔) การกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

: วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี กรณีการกระทำละเมิดอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรเป็นเหตุให้ผู้รับจ้างต้องรับผิดในความชำรุดบกพร่องตามสัญญาทางปกครอง

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๖๔/๒๕๖๖ กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้รับจ้างตามสัญญาจ้างก่อสร้างถนนกับกรมทางหลวง ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่การประปาส่วนภูมิภาค (ผู้ถูกฟ้องคดี) รื้อย้ายแนวท่อประปาออกจากพื้นที่ก่อสร้างล่าช้าเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดในความชำรุดบกพร่องตามสัญญาจ้างกับกรมทางหลวง ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดี อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงการกระทำละเมิดของผู้ถูกฟ้องคดีอันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้อย่างช้าที่สุดเมื่อวันที่ผู้ฟ้องคดีเข้าซ่อมแซมความชำรุดบกพร่องและส่งมอบงานซ่อมแซมดังกล่าวให้แก่กรมทางหลวงครั้งแรก คือ วันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๓ ผู้ฟ้องคดีจึงชอบที่จะยื่นฟ้องคดีนี้ภายในหนึ่งปีนับแต่วันดังกล่าว คือ ภายในวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๔ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้โดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนเมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๔ จึงเป็นการยื่นคำฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

: วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี กรณีบริษัทประกันภัยรับช่วงสิทธิของผู้เอาประกันภัยในการเรียกร้องให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีละเลยต่อหน้าที่ในการดูแลรักษาทางหลวง เป็นเหตุให้รถยนต์ที่รับประกันภัยไว้ประสบอุบัติเหตุ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๗๔/๒๕๖๖ กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นบริษัทประกันภัยได้ทำการซ่อมแซมรถยนต์คันที่เกิดอุบัติเหตุบนสะพานแล้วเห็นว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากการที่กรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ควบคุมดูแลการก่อสร้างสะพานปล่อยปละละเลยไม่กำกับดูแลให้มีสัญญาณไฟแจ้งเตือนบริเวณพื้นที่ก่อสร้างสะพานในเวลากลางคืนเพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าอุบัติเหตุเกิดขึ้นวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๓ จึงถือเป็นวันที่มีเหตุละเมิดเกิดขึ้นและเป็นวันที่นาย ฉ.

ผู้เอาประกันภัยได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี หากนาย ฉ. ผู้เอาประกันภัยจะใช้สิทธิฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีต่อศาล จะต้องยื่นฟ้องคดีภายในหนึ่งปีนับแต่วันดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้รับประกันภัยจึงรับช่วงสิทธิของนาย ฉ. ผู้เอาประกันภัย ในการเรียกร้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ตนได้เพียงเท่าสิทธิของนาย ฉ. โดยจะต้องยื่นฟ้องคดีภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๓ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลในวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๕ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๗๘๔/๒๕๖๖ กรณีฟ้องว่า การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (ผู้ถูกฟ้องคดี) ละเลยต่อหน้าที่ไม่ดูแลบำรุงรักษาหม้อแปลงไฟฟ้าแรงดันสูงให้อยู่ในสภาพดีและปลอดภัย เป็นเหตุให้เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๔ หม้อแปลงระเบิดทำให้สะเก็ดไฟและเศษถ้วยแก้วจากหม้อแปลงไฟฟ้ากระเด็นตกใส่รถยนต์คันที่ผู้ฟ้องคดีรับประกันภัยไว้ และผู้ฟ้องคดีได้จ่ายค่าซ่อมแซมรถยนต์คันดังกล่าวให้แก่ผู้เอาประกันภัยแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้จ่ายค่าซ่อมแซมรถยนต์ให้แก่ผู้เอาประกันภัยแล้ว ผู้ฟ้องคดีย่อมเข้ารับช่วงสิทธิของผู้เอาประกันภัยที่มีอยู่ในมูลหนี้ต่อผู้ถูกฟ้องคดีตามมาตรา ๘๘๐ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยสิทธิของผู้ฟ้องคดีมีเท่ากับสิทธิของผู้เอาประกันภัยที่มีอยู่ตามมาตรา ๒๒๖ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายเดียวกัน เมื่อผู้เอาประกันภัยรู้ถึงเหตุแห่งความเสียหายที่เกิดขึ้นกับรถยนต์คันดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๔ กรณีจึงถือว่าผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้รับช่วงสิทธิจากผู้เอาประกันภัยรถยนต์ที่ได้รับความเสียหายรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๔ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองภายในหนึ่งปีนับแต่วันดังกล่าวตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ คือ ภายในวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๕ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีเป็นจำเลยที่ ๒ ต่อศาลยุติธรรมเมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๕ เพื่อเรียกร้องค่าเสียหายดังกล่าวซึ่งเป็นการยื่นฟ้องคดีภายในกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องโต้แย้งเขตอำนาจศาลว่าคดีในส่วนของผู้ถูกฟ้องคดีอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ซึ่งศาลยุติธรรมและศาลปกครองชั้นต้นมีความเห็นพ้องกันว่า คดีในส่วนของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ศาลยุติธรรมจึงมีคำสั่งลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๖ ให้จำหน่ายคดีในส่วนของผู้ถูกฟ้องคดีออกจากสารบบความ และให้ผู้ฟ้องคดีไปฟ้องต่อศาลที่มีอำนาจต่อไปตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยได้อ่านผลคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลดังกล่าวในวันเดียวกัน จึงเป็นกรณีที่กำหนดเวลาการฟ้องคดีได้ครบกำหนดไปแล้วในระหว่างการพิจารณาของศาลยุติธรรม ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองชั้นต้นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ศาลยุติธรรมมีคำสั่งจำหน่ายคดีในส่วนของผู้ถูกฟ้องคดีและให้ผู้ฟ้องคดีไปฟ้องต่อศาลที่มีอำนาจตามมาตรา ๑๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลฯ โดยผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นภายในวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๖ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๖ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี

: วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี กรณีหน่วยงานของรัฐละเลยต่อหน้าที่เกี่ยวกับการรังวัดกันเขตป่าชายเลนในที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นเหตุให้ที่ดินมีเนื้อที่ลดลง

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๗/๒๕๖๗ คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๓๙ สิบเอก ส. บิดาผู้ฟ้องคดี ได้นำพนักงานเจ้าหน้าที่เดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน โดยอาศัยหลักฐานเดิม คือ ใบจอง (น.ส. ๒) เลขที่ ๕๗ ... ต่อมา สิบเอก ส. ได้ติดตามทวงถามเพื่อขอรับโฉนดที่ดินตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ แต่จนกระทั่งวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๖ สิบเอก ส. เสียชีวิต ก็ยังไม่ได้รับโฉนดที่ดินแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้จัดการมรดกของสิบเอก ส. จึงยื่นคำขอสวมสิทธิการรังวัดตามคำขอรังวัดของสิบเอก ส. หลังจากนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำการรังวัดกันเขตป่าชายเลนออกจากที่ดินดังกล่าว และออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๕๓๐๔ ... เนื้อที่ ๙ ไร่ ๕๔ ตารางวา ให้แก่ผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีรังวัดกันเขตป่าชายเลนในที่ดินดังกล่าวเป็นเหตุให้ที่ดินมีเนื้อที่ลดลง จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนที่ดินส่วนที่กันเป็นเขตป่าชายเลนให้แก่ผู้ฟ้องคดี อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้รับโฉนดที่ดินดังกล่าวในวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ กรณีจึงถือว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีกระทำละเมิดจากการละเลยต่อหน้าที่ไม่ออกโฉนดที่ดินตามผลการรังวัดเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๙ อันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ และผู้ฟ้องคดีต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลในวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๕ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

: วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี กรณีหน่วยงานของรัฐละเลยต่อหน้าที่ไม่ดำเนินการหักเงินบำเหน็จบำนาญของผู้กู้ เพื่อชำระหนี้เงินกู้ให้แก่สหกรณ์ออมทรัพย์ครูฯ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามในฐานะผู้ค้ำประกันได้รับความเสียหาย

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๖/๒๕๖๗ กรณีผู้ฟ้องคดีทั้งสามซึ่งเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครสวรรค์ จำกัด และได้ร่วมกันค้ำประกันเงินกู้สามัญ (ประกันชีวิต) เพื่อประกันเงินกู้ของนาย ป. ผู้กู้ ฟ้องว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๓ (ผู้ถูกฟ้องคดี) อนุมัติให้นาย ป. ลาออกจากราชการ โดยไม่ตรวจสอบหนี้สินคงค้างและไม่ดำเนินการหักเงินบำเหน็จบำนาญเพื่อชำระหนี้เงินกู้ให้แก่สหกรณ์ออมทรัพย์ครูฯ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหาย อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบกับมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นั้น ข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งอนุญาตให้นาย ป. ลาออกจากราชการตั้งแต่วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ โดยให้ได้รับบำเหน็จบำนาญ

ตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ โดยนาย ป. มีความประสงค์ขอรับบำเหน็จปกติตามระเบียบกระทรวงการคลังและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และมีการสั่งจ่ายบำเหน็จปกติให้แก่นาย ป. เป็นเงินจำนวน ๑,๘๘๔,๖๒๐ บาท เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ เหตุแห่งการละเลยต่อหน้าที่ในการตรวจสอบหนี้สินคงค้างของนาย ป. และดำเนินการหักเงินบำเหน็จบำนาญเพื่อชำระหนี้เงินกู้ให้แก่สหกรณ์ออมทรัพย์ครูฯ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่กฎหมายกำหนดตามที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามกล่าวอ้างจึงเกิดขึ้นในวันดังกล่าว เมื่อต่อมาสหกรณ์ออมทรัพย์ครูฯ ยื่นฟ้องนาย ป. และผู้ฟ้องคดีทั้งสามเป็นจำเลยร่วมต่อศาลยุติธรรม ขอให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามร่วมรับผิดตามสัญญาค้ำประกัน โดยมีหมายเรียกให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามไปศาลเพื่อการไกล่เกลี่ย ให้การ และสืบพยานในวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๒ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีทั้งสามจึงชอบที่จะรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการละเมิดของผู้ถูกฟ้องคดีอันเป็นเหตุพิพาทในคดีนี้อย่างช้าที่สุดนับแต่วันที่มีการเรียกให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามไปศาลยุติธรรมตามกำหนดนัดดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีทั้งสามจึงต้องนำคดีมาฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๒ กล่าวคือ ภายในวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๓ เป็นอย่างช้า เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสามนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๖ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี ตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

หมายเหตุ

(๑) กรณีที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องในข้อหาละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร และข้อหากระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร อันเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ที่มีมูลเหตุแห่งการฟ้องคดีเดียวกัน แต่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องในข้อหาละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ซึ่งศาลปกครองไม่อาจรับคำฟ้องในข้อหาดังกล่าวไว้พิจารณาพิพากษาได้ ศาลปกครองจะสามารถรับคำฟ้องในข้อหากระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ที่มีมูลเหตุแห่งการฟ้องคดีเดียวกันไว้พิจารณาพิพากษาได้หรือไม่ มีมติที่ประชุมใหญ่ฯ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

มติที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ ๓/๒๕๕๙ วันพุธที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ วินิจฉัยว่า กรณีฟ้องขอให้องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ดำเนินการเบิกจ่ายเงินค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการพร้อมดอกเบี้ย นั้น สามารถแบ่งได้เป็นสองข้อหา ซึ่งแม้จะเกี่ยวเนื่องกัน แต่ก็อาจแยกพิจารณาออกจากกันได้ โดยในข้อหาที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการเบิกจ่ายเงินค่าใช้จ่ายดังกล่าวตามคำขอ เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้

ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๓ ขอเบิกเงินค่าใช้จ่ายดังกล่าว แต่ยังไม่ทราบผลการพิจารณา ผู้ฟ้องคดีจึงต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอเบิกเงินค่าใช้จ่าย ผู้ฟ้องคดีจึงสามารถยื่นฟ้องข้อหานี้ต่อศาลได้ตั้งแต่วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๓ ถึงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๓ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ศาลจึงไม่อาจรับคำฟ้องข้างต้นไว้พิจารณาได้ ส่วนข้อหาที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลเยียวยาความเสียหายจากการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย และมีคำขอให้ศาลเยียวยาความเสียหายโดยสั่งให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้เงินหรือส่งมอบทรัพย์สินหรือให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ กรณีจึงเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ คือ วันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร ดังนั้น การนับระยะเวลาในการฟ้องคดีนี้จึงต้องเริ่มนับระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดและไม่ได้รับหนังสือชี้แจง เมื่อผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๓ ขอเบิกเงินค่าใช้จ่าย การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔ จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องข้อหานี้ภายในระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

(๒) กรณีที่เป็นการกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร นั้น มีกรณีที่ศาลปกครองสูงสุดได้นำเอาเรื่องการกระทำละเมิดต่อเนื่องมาใช้ในการวินิจฉัย

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๓๘/๒๕๖๓ กรณีฟ้องว่า องค์การบริหารส่วนตำบลนครเจดีย์และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนครเจดีย์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และที่ ๒ ตามลำดับ) ละเลยต่อหน้าที่ไม่ควบคุมดูแลการประกอบกิจการของฟาร์มเลี้ยงไก่ อ. ซึ่งอยู่ใกล้กับที่ดินของผู้ฟ้องคดีจนเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๘ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันชดใช้ค่าเสียหาย เป็นเงินปีละ ๘๐๐,๐๐๐ บาท นับแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นเวลา ๘ ปี รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๖,๔๐๐,๐๐๐ บาท และในปีต่อ ๆ ไป เป็นเงินปีละ ๘๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ย นั้น แม้จะปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีรู้ถึงการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ละเลยต่อหน้าที่ไม่ดำเนินการแก้ปัญหาฟาร์มเลี้ยงไก่ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินได้ ตั้งแต่วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๐ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน กรณีจึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ต่อเนื่องมาโดยตลอด แต่โดยที่ค่าเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีเรียกเอาจากผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเป็นค่าเสียหายที่แยกจากกันได้เป็นรายปี การที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องเรียกร้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายเฉพาะในส่วนที่ทำให้ผู้ฟ้องคดี

ไม่สามารถทำประโยชน์ในที่ดินเพื่อปลูกพืชสมุนไพร ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ จนถึงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๗ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อล่วงพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องเรียกร้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายส่วนที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถทำประโยชน์ในที่ดินเพื่อปลูกพืชสมุนไพรในระหว่างวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๘ อันเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้เท่านั้น ที่ถือได้ว่าเป็นการยื่นฟ้องภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามที่กฎหมายกำหนด

๒) กรณีระยะเวลาการฟ้องคดีสิบปีนับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดี

ระยะเวลาการฟ้องคดีสิบปีนับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดีจะนำมาใช้ก็ต่อเมื่อผู้ฟ้องคดียังไม่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีย่อมต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๑/๒๕๖๕ ข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูลได้มีคำสั่งลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่อง เลื่อนขั้นเงินเดือนและค่าตอบแทนพิเศษข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยไม่เลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่ผู้ฟ้องคดี และผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ร้องทุกข์ต่อประธานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ปรากฏหลักฐานใบตอบรับไปรษณีย์ว่าเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ก.ค.ศ. ได้รับหนังสือร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ แต่เมื่อครบระยะเวลาเจ็ดวันทำการกับอีกเก้าสิบวันนับแต่วันดังกล่าวตามข้อ ๑๑ และข้อ ๑๓ ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑ กล่าวคือ ภายในวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ก.ค.ศ. ไม่ได้พิจารณาและแจ้งผลการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีในวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ซึ่งผู้ฟ้องคดีต้องยื่นฟ้องภายในกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้เหตุดังกล่าว กรณีไม่อาจใช้ระยะเวลาสิบปีนับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดีได้ เนื่องจากกำหนดระยะเวลาสิบปีดังกล่าวเป็นกำหนดระยะเวลายาวสุดที่จำกัดสิทธิการฟ้องคดีในกรณีนี้ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๔ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ระยะเวลาการฟ้องคดีสิบปีนับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดี เป็นกำหนดระยะเวลายาวสุดที่จำกัดสิทธิการฟ้องคดี กล่าวคือ หากนับระยะเวลาตั้งแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดีจนถึงวันฟ้องคดีแล้วเกินสิบปี ย่อมถือว่าเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดี แม้จะเป็นการฟ้องคดีภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้เหตุหรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีก็ตาม ศาลไม่อาจรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๒๑/๒๕๖๖ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ฟ้องว่า นายช่างแขวงการทางอยุธยา ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่เวนคืน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ได้ทำการสำรวจ ตรวจสอบปักหลักเสาแนวเขตทางเพื่อกำหนดรูปแบบรายการให้ช่างรังวัดของกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) รังวัดที่ดินเพื่อก่อสร้างทางหลวงผิดพลาดคลาดเคลื่อน ทำให้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มีเนื้อที่ลดลงจากเดิม สำนักงานทางหลวงที่ ๑๒ (สุพรรณบุรี) จึงนัดหมายให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ไปรับเงินค่าทดแทนส่วนที่ขาดดังกล่าว เป็นเงินจำนวน ๙๑,๑๖๒ บาท ตามสัญญาซื้อขายที่ดิน แต่ต่อมากรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีหนังสือลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๔ ปฏิเสธการจ่ายเงินดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่าการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ชำระเงินจากเหตุกระทำละเมิดดังกล่าว เมื่อเหตุแห่งการฟ้องคดีในส่วนนี้ คือ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ปฏิบัติหน้าที่สำรวจสร้างแนวเขตในที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ผิดพลาด แล้วมอบให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำเนินการรังวัดจนทำให้เนื้อที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ คลาดเคลื่อนไปจากเดิมและได้มีการจดทะเบียนบันทึกการแบ่งขายที่ดินให้ตกเป็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในสารบัญทะเบียนที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๗๐ ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๓๙ กรณีจึงถือได้ว่าการกระทำละเมิดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เกิดขึ้นอย่างช้าที่สุดเมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๓๙ การฟ้องคดีเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดังกล่าวจึงต้องฟ้องภายในสิบปีนับแต่วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๓๙ คือ ภายในวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๙ การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ฟ้องคดีเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๔ แม้จะเป็นการฟ้องคดีภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้เหตุแห่งการฟ้องคดี กล่าวคือ รู้เหตุแห่งการฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๔ ซึ่งเป็นวันที่ได้รับแจ้งการปฏิเสธการชดใช้เงินค่าทดแทนที่ดิน แต่เมื่อการฟ้องคดีดังกล่าวเกินสิบปีนับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดี ก็ถือเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาสิบปีทำแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

กรณีที่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีและวันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดีเป็นวันเดียวกัน เช่นนี้ ผู้ฟ้องคดีย่อมต้องฟ้องคดีภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๗๔/๒๕๖๖ กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นบริษัทประกันภัยได้ทำการซ่อมแซมรถยนต์คันที่เกิดอุบัติเหตุบนสะพานแล้วเห็นว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากการที่กรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ควบคุมดูแลการก่อสร้างสะพานปล่อยปละละเลยไม่กำกับดูแลให้มีสัญญาณไฟแจ้งเตือนบริเวณพื้นที่

ก่อสร้างสะพานในเวลากลางคืนเพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าอุบัติเหตุเกิดขึ้นวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๓ จึงถือเป็นวันที่มีเหตุละเมิดเกิดขึ้นและเป็นวันที่นาย ฉ. ผู้เอาประกันภัยได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี หากนาย ฉ. ผู้เอาประกันภัยจะใช้สิทธิฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีต่อศาล จะต้องยื่นฟ้องคดีภายในหนึ่งปีนับแต่วันดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้รับประกันภัยจึงรับช่วงสิทธิของนาย ฉ. ผู้เอาประกันภัย ในการเรียกร้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ตนได้เพียงเท่าสิทธิของนาย ฉ. โดยจะต้องยื่นฟ้องคดีภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๓ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลในวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๕ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี

๓) ระยะเวลาการฟ้องคดีกรณีแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้อง

กรณีแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้อง โดยการเพิ่มข้อหาคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งไม่มีอยู่ในคำฟ้องเดิม

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๑๗/๒๕๖๖ เดิมคดีนี้ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งที่ ๓๔๑/๒๕๖๔ วินิจฉัยว่า คดีนี้เป็นการฟ้องคดีเกี่ยวกับการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร จึงเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้เกิดจากการที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่สาขาสันกำแพง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) มีหนังสือลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๓ ปฏิเสธการขอออกโฉนดที่ดินให้กับผู้ฟ้องคดีตามคำขอ จึงต้องถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีในวันที่ได้รับหนังสือดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีนี้มาฟ้องเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในกำหนดระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงมีคำสั่งรับคำฟ้องไว้พิจารณา ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ โดยขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีได้รับชดใช้ค่าเสียหาย เห็นว่า คำขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องดังกล่าวเป็นการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายและละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งจะต้องยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีแต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ดังนั้น เมื่อคำขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องดังกล่าวนี้เกิดจากมูลพิพาทเดียวกันกับมูลพิพาทที่ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยตามคำสั่งข้างต้นแล้ว กรณีจึงต้องถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีในข้อหาที่ขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องนี้นับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ลงวันที่ ๘ กันยายน

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

๒๕๖๓ เช่นเดียวกัน แม้ไม่ปรากฏแน่ชัดว่าผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดังกล่าวในวันใด แต่ย่อมเป็นระยะเวลาไม่ช้ากว่าวันที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องเมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

กรณีแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องขอค่าเสียหายเพิ่มเติมจากที่ขอไว้แล้วในคำฟ้องเดิม

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๗๑/๒๕๖๔ คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีคำสั่งยกเลิกการสอบราคางานจ้างผลิตสื่อโฆษณา กฟผ. ตามแผนงานประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการยอมรับโรงไฟฟ้าใหม่ (PDP ๒๐๐๗) ประจำปี ๒๕๕๑ โดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีมีคุณสมบัติไม่ตรงตามข้อกำหนดงานจ้าง (TOR) เนื่องจากมีทุนจดทะเบียนไม่ถึง ๑๐ ล้านบาท คำสั่งดังกล่าวทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายจากการกระทำดังกล่าว เป็นเงิน ๕,๘๔๙,๗๐๐ บาท กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๑ อุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ยกเลิกการสอบราคางานจ้างพิพาท และผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๑ แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบแล้วเมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๑ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นในวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และถือได้ว่าเป็นกรณีที่เจ้าหนี้ได้ฟ้องคดีเพื่อตั้งหลักฐานสิทธิเรียกร้องเพื่อให้ชำระหนี้ตามมาตรา ๑๙๓/๑๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อายุความหรือระยะเวลาการฟ้องคดีในข้อหาว่าผู้ถูกฟ้องคดีกระทำละเมิดอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองย่อมสะดุดหยุดลงในวันที่ยื่นฟ้องคดีนี้ เมื่อต่อมาผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องขอแก้ไขคำฟ้อง ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๓ โดยขอแก้ไขค่าความเสียหายจากการเสียโอกาสทางธุรกิจ และค่าเสียชื่อเสียงเพิ่มขึ้นจากเหตุที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งยกเลิกการสอบราคาครั้งเดียวกันนี้ เป็นเงิน ๓,๖๗๓,๗๐๐ บาท รวมทั้งสิ้นเป็นเงิน ๙,๔๗๕,๕๗๕ บาท กรณีจึงเห็นได้ว่าคำฟ้องเดิมและคำฟ้องเพิ่มเติมเป็นคำฟ้องที่เกี่ยวเนื่องกัน โดยเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องเพื่อขอค่าสินไหมทดแทนความเสียหายเพิ่มเติมจากมูลความเดิม ผู้ฟ้องคดีจึงสามารถยื่นคำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องดังกล่าวได้ แม้จะล่วงพ้นระยะเวลา ๑ ปี นับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ก็ตาม

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คผ. ๒๒/๒๕๖๕ ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ (ผู้ถูกฟ้องคดี) จัดทำโครงการขุดลอกหนองสามคลอง โดยแต่งคันดินโดยรอบ ทำด้านนอกเป็นคูระบายน้ำ และด้านในขุดเป็นคลอง นำดินที่ขุดถมเป็นคันดินระหว่างกลาง ทำให้ผู้ฟ้องคดีและราษฎรในพื้นที่ไม่สามารถทำนาได้ จึงนำคดี

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

มาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดียุติโครงการขุดลอกหนองสามคลอง ทั้งโครงการ และปรับสภาพที่ดินให้เหมือนเดิมเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีและราษฎรสามารถทำนาได้ตามปกติ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีรับผิดชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีตั้งแต่เริ่มเข้าดำเนินการขุดดิน เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๒ จนถึงปัจจุบัน โดยคิดเป็นค่าขาดประโยชน์จำนวนทั้งสิ้น ๔๘๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวนดังกล่าว นับถัดจากวันเข้าดำเนินการขุดดินเมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๒ จนถึงวันฟ้อง รวมเป็นเงินจำนวน ๗๗๐,๒๖๘.๔๘ บาท และรวมไปถึงวันที่ศาลมีคำพิพากษาคดีถึงที่สุด กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำฟ้องเพิ่มเติม ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๓ ว่า ผู้ฟ้องคดียังมีความเสียหายนับตั้งแต่วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๐ จนถึงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๓ เป็นระยะเวลาเกือบ ๓ ปี เป็นค่าขาดประโยชน์ในการทำนาปีละ ๖๐,๐๐๐ บาท และดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว เป็นเงินปีละ ๔,๕๐๐ บาท รวมเป็นเงินค่าเสียหายปีละ ๖๔,๕๐๐ บาท เมื่อเป็นความเสียหาย ๓ ปี คิดเป็นเงินค่าเสียหายทั้งสิ้น ๑๙๓,๕๐๐ บาท จึงขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้เงินค่าเสียหายจำนวน ๑๙๓,๕๐๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นการกระทำละเมิดต่อเนื่อง เหตุแห่งการฟ้องคดีจึงยังคงมีอยู่เรื่อยมา ผู้ฟ้องคดีจึงชอบที่จะขอแก้ไขเพิ่มเติมฟ้องในเวลาใดอย่างช้าที่สุดในวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอเพิ่มเติมคำฟ้องเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๓ ซึ่งเป็นการยื่นคำฟ้องเพิ่มเติมต่อศาลก่อนวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงตามข้อ ๖๒ วรรคสาม แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง ฯ อีกทั้งการขอเพิ่มเติมคำฟ้องในส่วนของค่าเสียหายในภายหลังเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับคำฟ้องเดิม และผู้ฟ้องคดีได้ชำระค่าธรรมเนียมศาลในส่วนของคำฟ้องเพิ่มเติมจำนวน ๓,๘๗๐ บาท ต่อศาลครบถ้วนแล้ว ศาลจึงรับคำฟ้องเพิ่มเติมของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาได้

๑.๒.๔ ฟ้องซ้อน ดำเนินกระบวนพิจารณาซ้ำ และฟ้องซ้ำ

เงื่อนไขการฟ้องคดีในเรื่องฟ้องซ้อน[๕๐] ดำเนินกระบวนพิจารณาซ้ำ[๕๑] และฟ้องซ้ำ[๕๒] ตามข้อ ๓๖ (๑) ข้อ ๙๖ และข้อ ๙๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ มีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

[๕๐-๕๒] ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

ข้อ ๓๖ นับแต่เวลาที่ได้ยื่นฟ้องต่อศาลแล้ว คดีนั้นอยู่ในระหว่างการพิจารณา และผลแห่งการนี้

(๑) ห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องเรื่องเดียวกันนั้นต่อศาลเดียวกันหรือต่อศาลอื่นอีก และ

ฯลฯ ฯลฯ

ข้อ ๙๖ เมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีหรือประเด็นข้อใดแห่งคดีแล้ว ห้ามมิให้ดำเนินกระบวนพิจารณาในศาลนั้นอันเกี่ยวกับคดีหรือประเด็นที่ได้วินิจฉัยชี้ขาดแล้วนั้นเว้นแต่

ฯลฯ ฯลฯ

ข้อ ๙๗ คดีที่ได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีถึงที่สุดแล้ว ห้ามมิให้คู่กรณีเดียวกันฟ้องกันอีกในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกัน

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

๑) ฟ้องซ้อน

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๙๖/๒๕๖๖ คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าได้รับความเสียหายจากการที่สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และกรมบัญชีกลาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ยังไม่ได้จ่ายเงินบำนาญย้อนหลังให้แก่ผู้ฟ้องคดีสืบเนื่องจากกรณีที่ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มีคำสั่งลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๕ ยกเลิกคำสั่งลงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ตั้งแต่วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘ และคืนสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ อันพึงมีพึงได้แก่ผู้ฟ้องคดี ตั้งแต่วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘ อันเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติในการดำเนินการประสานการปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อนำข้อมูลของผู้ฟ้องคดีมาประกอบการดำเนินการเบิกจ่ายเงินบำนาญให้แก่ผู้ฟ้องคดี หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดใช้ค่าขาดประโยชน์และค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๔๑๒,๔๔๐.๔๖ บาท เมื่อพิจารณาคำฟ้องประกอบกับคำขอของผู้ฟ้องคดีในคดีนี้แล้ว เห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีความประสงค์จะฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองละเลยต่อหน้าที่ในการจ่ายเงินบำนาญให้แก่ผู้ฟ้องคดีหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งแม้ค่าเสียหายบางรายการจะเป็นรายการเดียวกับค่าเสียหายในคดีที่ผู้ฟ้องคดีได้เคยยื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต่อศาลปกครองชั้นต้นเป็นคดีหมายเลขดำที่ ๒๔๓/๒๕๖๕ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ซึ่งประกอบไปด้วยค่าสูญเสียโอกาสในการใช้ชีวิตตามฐานะของวัย ในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดีในการได้รับการดูแลด้านสุขภาพจากโรงพยาบาลของรัฐ ค่าธรรมเนียม ดอกเบี้ยและค่าติดตามทวงหนี้จากการไม่ได้ชำระหนี้ให้กับธนาคาร ค่าดอกเบี้ยจากการจำนำทรัพย์สินและค่าเสียหายต่อชื่อเสียงและเสียโอกาสในการสมัครเป็นคณะกรรมการต่าง ๆ ในส่วนราชการ เนื่องจากถูกไล่ออกจากราชการ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๖๗๘,๑๓๒ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดีก็ตาม แต่เมื่อคดีนี้ไม่ใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งทางปกครอง จึงไม่ใช่เรื่องเดียวกันกับคดีที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นในคดีหมายเลขดำที่ ๒๔๓/๒๕๖๕ หมายเลขแดงที่ ๒๔๕/๒๕๖๕ ที่ต้องห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องเรื่องเดียวกันนั้นต่อศาลเดียวกันหรือต่อศาลอื่นอีกตามข้อ ๓๖ (๑) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ดังนั้น ศาลปกครองจึงรับคำฟ้องในข้อนี้ไว้พิจารณาได้

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๒๖/๒๕๖๖ คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่าเดิมผู้ฟ้องคดีได้เคยยื่นฟ้องผู้อำนวยการสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) และสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖) ต่อศาลปกครองชั้นต้น เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๓ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ชดใช้ค่าเสียหายจากการที่บริษัทที่ปรึกษาไทยต้องเลิกกิจการไป เป็นเงินจำนวน

๒๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท แก่ผู้ฟ้องคดีเช่นเดียวกับข้อพิพาทในคดีนี้ เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๑๑๙๖/๒๕๖๓ หมายเลขแดงที่ ๘๓๘/๒๕๖๓ และคดีดังกล่าวยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น เมื่อคดีนี้ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำฟ้องในวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๔ โดยฟ้องเรียกค่าเสียหายในรอบสิบปีที่ผ่านมา จากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ได้ขึ้นทะเบียนที่ปรึกษาให้แก่หน่วยงานของรัฐและมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั่วประเทศ ซึ่งรวมถึงมหาวิทยาลัยหอการค้าไทยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ โดยมีคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ชดใช้ค่าเสียหายจากการสูญเสียโอกาสในการได้งานที่ปรึกษาในรอบสิบปีที่ผ่านมา เป็นเงินจำนวน ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดี ค่าเสียหายในคดีนี้ จึงเป็นค่าเสียหายเช่นเดียวกับคดีหมายเลขดำที่ ๑๑๙๖/๒๕๖๓ หมายเลขแดงที่ ๘๓๘/๒๕๖๓ คำฟ้องตามคำขอข้อนี้ของผู้ฟ้องคดี จึงมีมูลเหตุแห่งการฟ้องคดีเดียวกันกับคดีหมายเลขดำที่ ๑๑๙๖/๒๕๖๓ หมายเลขแดงที่ ๘๓๘/๒๕๖๓ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีได้นำข้อพิพาทดังกล่าวมายื่นฟ้องต่อศาลเป็นคดีนี้อีก จึงเป็นการต้องห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องเรื่องเดียวกันนั้นต่อศาลเดียวกันหรือศาลอื่นอีกตามข้อ ๓๖ (๑) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ คำฟ้องตามคำขอข้อนี้ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำฟ้องที่ศาลไม่อาจรับไว้พิจารณาได้

๒) ดำเนินกระบวนพิจารณาซ้ำ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๒๔/๒๕๖๗ คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เทศบาลนครนครราชสีมา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) โดยนายกเทศมนตรีนครนครราชสีมา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีประกาศลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๔ ให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ผ่านการคัดเลือกดำเนินการลงทุนก่อสร้างและบริหารจัดการโครงการระบบกำจัดมูลฝอย แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีเข้าทำสัญญา ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือเร่งรัดให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการทำสัญญากับผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเพิกเฉย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีเข้าทำสัญญาในโครงการพิพาท และให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดใช้ค่าเสียหาย กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้เคยยื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองในข้อหาและพฤติการณ์อย่างเดียวกันต่อศาลปกครองกลางเป็นคดีหมายเลขดำที่ ๒๖๗๐/๒๕๖๕ โดยในระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองกลาง ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องขอถอนคำฟ้อง เนื่องจากเห็นว่ามีทางตกลงกับผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ และศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖ อนุญาตให้ถอนคำฟ้องและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ กับให้คืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นคดีหมายเลขแดงที่ ๙๕๔/๒๕๖๖ แต่ในภายหลังปรากฏว่าการเจรจาไม่เป็นผล ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองยังไม่ดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีเข้าทำสัญญา ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นเป็นคดีนี้ เห็นว่า การที่ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖ อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีถอนคำฟ้องและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความเป็นคดีหมายเลขแดงที่ ๙๕๔/๒๕๖๖ เป็นกรณีที่ศาลยังไม่ได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดในประเด็นแห่งคดี หรือมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีถึงที่สุดแล้ว การยื่นฟ้องคดีนี้จึงไม่เป็นการต้องห้าม

ตามข้อ ๙๖ และข้อ ๙๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๕ หนังสือลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ และหนังสือลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อสอบถามวันลงนามในสัญญาและเร่งรัดให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการเพื่อทำสัญญากับผู้ฟ้องคดี หนังสือลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อให้นำส่งร่างสัญญาของโครงการพิพาทแก่ผู้ฟ้องคดี และหนังสือลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อให้ทำสัญญากับผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับหนังสือดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๕ วันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ และวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ตามลำดับ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้เรียกให้ผู้ฟ้องคดีเข้าทำสัญญาในโครงการพิพาท จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ตั้งแต่วันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับหนังสือฉบับแรกของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันดังกล่าว และแม้ว่าผู้ฟ้องคดีได้เคยยื่นฟ้องคดีในมูลเหตุพิพาทนี้ต่อศาลปกครองกลางเป็นคดีหมายเลขดำที่ ๒๖๗๐/๒๕๖๕ แต่ต่อมาศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความเพราะเหตุถอนฟ้อง จึงเป็นกรณีที่ถือว่าอายุความฟ้องคดีในมูลเหตุที่พิพาทไม่เคยสะดุดหยุดลงตามมาตรา ๑๙๓/๑๔ (๒) ประกอบกับมาตรา ๑๙๓/๑๗ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีนี้มาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ จึงเป็นการยื่นคำฟ้องเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลจึงไม่อาจรับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาได้

๓) ฟ้องซ้ำ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๕๓/๒๕๖๖ คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุตรดิตถ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีหนังสือลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๒ ถึงปลัดกระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๙) ส่งให้ผู้ฟ้องคดีไปรายงานตัวเพื่อเข้ารับราชการที่สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยโดยไม่มีอำนาจ ซึ่งมีมูลเหตุแห่งการฟ้องคดีสืบเนื่องมาจากการที่เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แจ้งว่า สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยมีความประสงค์จะรับโอนผู้ฟ้องคดีไปรับราชการในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ทั้งที่สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยไม่ได้มีความประสงค์จะรับโอนผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้สำนักงานศาลยุติธรรม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) จ่ายค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีปีละ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๒ เป็นต้นไป และเลื่อนตำแหน่งย้อนหลังให้แก่ผู้ฟ้องคดี คำฟ้องข้อหานี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งข้อเท็จจริงปรากฏว่า ก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะฟ้องข้อหานี้ต่อศาล ผู้ฟ้องคดีได้เคยยื่นฟ้องผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุตรดิตถ์ซึ่งเป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในคดีนี้ต่อศาลปกครองชั้นต้น กรณีผู้ถูกฟ้องคดี

ที่ ๑ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๒ ส่งตัวผู้ฟ้องคดีเพื่อไปรายงานตัวที่สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยอ้างว่าคำสั่งลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๒ ที่ให้โอนผู้ฟ้องคดีไปสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้สำนักงานศาลยุติธรรมซึ่งเป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ในคดีนี้ ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นเงิน ๓๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้ผู้ฟ้องคดีจะมีคำขอให้ชดใช้ค่าเสียหายในจำนวนที่แตกต่างจากคำขอในคดีนี้ แต่คำฟ้องในคดีดังกล่าวและคำฟ้องในข้อหานี้มีสภาพแห่งข้อหารวมทั้งคำขอเป็นอย่างเดียวกัน กล่าวคือ ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๒ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๙ ส่งให้ผู้ฟ้องคดีไปรายงานตัวเพื่อเข้ารับราชการที่สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยโดยไม่มีอำนาจ เมื่อศาลปกครองกลางในคดีก่อนมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น และศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น เมื่อคดีดังกล่าวถึงที่สุดแล้วตามมาตรา ๗๓ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ชดใช้ค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการมีหนังสือลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๒ ส่งตัวผู้ฟ้องคดีเพื่อไปรายงานตัวที่สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นคดีนี้อีก จึงต้องห้ามมิให้คู่กรณีเดียวกันฟ้องกันอีกในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันตามข้อ ๙๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ศาลจึงไม่อาจรับคำฟ้องข้อหานี้ของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาได้

๑.๓ การพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

การพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ นั้น อาจแยกพิจารณาได้ ๓ กรณี ได้แก่ (๑) กรณีวินิจฉัยว่าเป็นการกระทำละเมิด (๒) กรณีวินิจฉัยว่าไม่เป็นการกระทำละเมิด และ (๓) กรณีวินิจฉัยว่าไม่เป็นการกระทำละเมิดแต่เป็นความรับผิดอย่างอื่น โดยมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๑.๓.๑ กรณีวินิจฉัยว่าเป็นการกระทำละเมิด

คดีพิพาทที่บุคคลภายนอกฟ้องขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐต้นสังกัดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นั้น อาจแบ่งมูลกรณีของการกระทำละเมิดได้เป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ (๑) การกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (๒) การกระทำละเมิดอันเกิดจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น (๓) การกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร โดยมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่า การกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำละเมิดหรือไม่ ซึ่งศาลจะนำหลักการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาวินิจฉัย

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

แก่คดี อันประกอบด้วยหลักเกณฑ์ ๓ ประการ[๕๓] ได้แก่ (๑) กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ (๒) กระทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายหรือไม่ (๓) ทำให้บุคคลอื่นได้รับความเสียหายหรือไม่ โดยในแต่ละมูลกรณีมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๑) การกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย

๑.๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของกรมทางหลวง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๕๐/๒๕๖๕ กรณีที่จะถือว่าเจ้าของที่ดินได้ยินยอมอุทิศที่ดินให้เป็นทางสาธารณประโยชน์หรือสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน โดยไม่ประสงค์จะได้รับเงินค่าทดแทนในกรณีที่มีการเวนคืนที่ดินนั้น จะต้องเป็นกรณีที่เจ้าของที่ดินหรือบุคคลนั้นทราบว่าที่ดินของตนอยู่ในแนวเขตเวนคืนที่ดิน และได้แสดงเจตนาที่จะอุทิศที่ดินดังกล่าวให้เป็นทางสาธารณประโยชน์หรือสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน โดยไม่ประสงค์ที่จะได้รับเงินค่าทดแทน แต่หากเจ้าของที่ดินหรือบุคคลนั้นไม่ทราบว่าที่ดินของตนอยู่ในแนวเขตเวนคืนที่ดินที่จะใช้เป็นทางสาธารณประโยชน์ ย่อมไม่อาจแสดงเจตนาหรือความประสงค์ที่จะอุทิศที่ดินดังกล่าวได้ เมื่อข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่าบิดาของผู้ฟ้องคดีทราบว่าที่ดินของตนอยู่ในแนวเขตเวนคืนที่ดินหรือไม่ ประกอบกับการที่บิดาของผู้ฟ้องคดีลงลายมือชื่อยินยอมรับรองแนวเขตที่ดินในขณะนั้น เนื่องจากประสงค์ให้ทางราชการออกโฉนดที่ดินให้ตามระเบียบของกรมที่ดินเท่านั้น การแสดงเจตนาอุทิศที่ดินของเจ้าของที่ดินนั้นย่อมเป็นคนละประเด็นกับการรับรองแนวเขตที่ดินของเจ้าของที่ดินข้างเคียง ด้วยเหตุนี้ย่อมไม่อาจรับฟังได้ว่า บิดาของผู้ฟ้องคดีได้แสดงเจตนาอุทิศที่ดินให้เป็นทางหลวงแผ่นดินโดยไม่ประสงค์จะได้รับเงินค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืน กรณีจึงยังไม่อาจถือว่าที่ดินพิพาทตกเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินอันเป็นทรัพย์สินซึ่งสงวนไว้สำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกันประเภททางหลวง ดังนั้น <u>การที่กรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ก่อสร้างทางหลวงและกันแนวเขตทางหลวงแผ่นดินรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดี</u> จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อการกระทำดังกล่าวทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดี

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๕๘/๒๕๖๕ คดีนี้ กรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) โดยแขวงทางหลวงสุราษฎร์ธานีที่ ๒ (กาญจนดิษฐ์) ได้ทำสัญญาว่าจ้างให้บริษัท น. ทำการก่อสร้างปรับปรุงทางหลวงผ่านย่านชุมชน ระบบระบายน้ำใต้ทางเท้า ปรากฏว่า <u>ผู้รับจ้างก่อสร้างทางเท้าและท่อระบายน้ำตามสัญญารุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดี</u> ซึ่งแม้การก่อสร้างปรับปรุงทางหลวงจะเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะก็ตาม แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ไม่อาจกระทำในทางที่เป็นการกระทบกระเทือนต่อสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลอื่นหรือผู้ฟ้องคดีโดยไม่มีกฎหมายให้อำนาจได้ ดังนั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังไม่ได้ทำการเวนคืนที่ดินพิพาทส่วนที่รุกล้ำตามกฎหมาย

[๕๓] ชาญชัย แสวงศักดิ์, ‘คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่’ (เชิงอรรถ ๙) ๓๐.

ว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ รวมทั้งยังไม่มีการตกลงซื้อขายที่ดินส่วนดังกล่าว และไม่มีหลักฐานว่าผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินได้อุทิศที่ดินส่วนนั้นให้เป็นทางสาธารณประโยชน์หรือมีหลักฐานการมอบอำนาจของผู้ฟ้องคดีให้บุคคลใดดำเนินการเช่นว่านั้น กรณีจึงเป็นการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายแก่ทรัพย์สินอันเป็นที่ดินตามนัยมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

๑.๒) การใช้อำนาจตามกฎหมายของกรมที่ดิน

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๔๙/๒๕๖๖ การที่เจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการออกโฉนดที่ดินโดยอาศัยหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เป็นหลักฐานที่ดินเดิม แต่เจ้าหน้าที่กรมที่ดินไม่ได้ยกรายการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมขายที่ดิน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว มาจดแจ้งในสารบัญจดทะเบียนใบไต่สวนและโฉนดที่ดิน ประกอบกับเมื่อมีการแจกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้มาขอออกโฉนดที่ดินก็ไม่ปรากฏว่าได้มีการส่งมอบหลักฐาน น.ส. ๓ ก. ซึ่งเป็นหลักฐานที่ดินเดิมให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ อีกทั้งไม่ปรากฏว่ามีการหมายเหตุใน น.ส. ๓ ก. ที่ระบุว่าหลักฐาน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวได้มีการออกเป็นโฉนดที่ดินแล้ว กรณีจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งเจ้าหน้าที่ในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์และสามารถใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นได้ แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่ อันถือเป็นความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เมื่อการกระทำดังกล่าวเป็นเหตุให้อธิบดีกรมที่ดินมีคำสั่งเพิกถอนโฉนดที่ดิน ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในโฉนดที่ดินดังกล่าวได้รับความเสียหายโดยตรง จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีทั้งสอง เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองซื้อที่ดินมาโดยสุจริต เสียค่าตอบแทนและเข้าใจว่าเอกสารสิทธิดังกล่าวเป็นเอกสารมหาชนที่รัฐออกให้โดยมีการรับรองความถูกต้อง ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงเข้าทำประโยชน์โดยการปลูกต้นลำไยและต้นมะม่วงบนที่ดินโฉนดที่ดินดังกล่าว แต่ต่อมาภายหลังปรากฏว่าโฉนดที่ดินที่พิพาทออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและถูกเพิกถอน จึงทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับความเสียหายจากการต้องเสียกรรมสิทธิ์ในที่ดินโฉนดที่ดินดังกล่าวและต้องเสียค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับต้นไม้ที่ปลูกในที่ดินเนื่องจากไม่อาจใช้สอยหรือเข้าใช้ประโยชน์ได้ ความเสียหายดังกล่าวที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับจึงเป็นผลโดยตรงมาจากการที่เจ้าหน้าที่ของกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดี) กระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีทั้งสอง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๖๔/๒๕๖๖ กรณีเจ้าพนักงานที่ดินไม่ได้ดำเนินการตรวจสอบรายการทางทะเบียนของโฉนดที่ดินด้วยความรอบคอบอันเป็นการไม่ใช้ความระมัดระวังตามวิสัยและพฤติการณ์ของผู้ที่มีวิชาชีพดังกล่าว ทำให้โฉนดที่ดินที่พิพาทมีเนื้อที่เพิ่มขึ้นจำนวน ๓ งาน ๙๕ ตารางวา หรือจำนวน ๓๙๕ ตารางวา ทั้ง ๆ ที่จำนวนที่ดินถูกแบ่งแยกไปแล้ว เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการซื้อฝากที่ดินตามโฉนดที่ดินดังกล่าวในส่วนที่จดผิดพลาด การกระทำของเจ้าพนักงานที่ดินจึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี อย่างไรก็ตาม เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่ากรณีเป็นการจดแจ้งที่ดินโดยคลาดเคลื่อนที่เห็นได้อย่างชัดเจน ซึ่งวิญญูชนสามารถมองเห็นความคลาดเคลื่อนนั้นได้ ประกอบกับผู้ฟ้องคดีมีระยะเวลา

นานพอสมควรที่จะพบเห็นความผิดพลาดคลาดเคลื่อนในจำนวนที่ดินที่เหลือของที่ดินแปลงที่ซื้อมา กรณีจึงเชื่อได้ว่า ผู้ฟ้องคดีทราบแล้วว่าเนื้อที่ดินโฉนดที่ดินดังกล่าวมีจำนวนเนื้อที่ที่ผิดพลาด ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีทำสัญญาซื้อขายที่ดินโฉนดที่ดินดังกล่าวให้กับบริษัท พ. ต่อไป ทั้งที่ทราบว่ามีเนื้อที่ดินที่ไม่ถูกต้อง ผู้ฟ้องคดีจึงมีส่วนร่วมในความเสียหายที่เกิดขึ้นเช่นกัน ในการนี้ ศาลจะต้องพิจารณาตามพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดตามมาตรา ๔๓๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และเมื่อได้พิจารณาโดยอาศัยพฤติการณ์เป็นประมาณตามมาตรา ๔๔๒ ประกอบกับมาตรา ๒๒๓ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายเดียวกันแล้ว สมควรกำหนดให้กรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) รับผิดร้อยละ ๗๕ ของค่าเสียหาย และเมื่อปรากฏว่าที่ดินจำนวน ๓๙๕ ตารางวา เป็นที่ดินที่มีการคัดลอกเนื้อที่ดินผิดพลาดคลาดเคลื่อน ดังนั้น ที่ดินจำนวน ๓๙๕ ตารางวา จึงไม่มีอยู่จริงและไม่ก่อให้ผู้ฟ้องคดีเกิดการครอบครองในเนื้อที่ดินดังกล่าว กรณีจึงไม่มีเหตุผลใดที่ผู้ฟ้องคดีควรจะได้รับการชดใช้ค่าเสียหายเป็นผลกำไรหรือมีสิทธิเรียกร้องค่าที่ดินจำนวน ๓๙๕ ตารางวา

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๖๐๙/๒๕๖๖ การรังวัดสอบเขตที่ดินถือได้ว่าเป็นภารกิจหนึ่งในการจัดทำบริการสาธารณะของกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดี) และพระราชบัญญัติช่างรังวัดเอกชน พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้ช่างรังวัดเอกชนทำการรังวัดที่ดินที่มีโฉนดที่ดินได้ โดยให้อยู่ภายใต้การกำกับของสำนักงานคณะกรรมการช่างรังวัดเอกชน และต้องได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว การทำการรังวัดที่ดินของช่างรังวัดเอกชนจึงเป็นการใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมายภายใต้การกำกับของเจ้าพนักงานที่ดิน ช่างรังวัดเอกชนจึงเป็นผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่นซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในการเข้าไปรังวัดที่ดินพิพาท ช่างรังวัดเอกชนทราบแล้วว่าที่ดินที่จะทำการรังวัดมีการปลูกต้นถั่วเขียวไว้เต็มแปลง แต่ช่างรังวัดเอกชนก็ยังคงทำการรังวัดและได้เหยียบย่ำต้นถั่วเขียว เป็นเหตุให้ต้นถั่วเขียวส่วนหนึ่งตายและผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ การกระทำดังกล่าวจึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๐๙๔/๒๕๖๖ นาย ว. เจ้าหน้าที่ของกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดี) ปฏิบัติหน้าที่ในการออกโฉนดที่ดินตามความรู้ ความชำนาญด้วยความละเอียด รอบคอบ และโดยวิสัยของผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดิน ๖ รักษาการในตำแหน่งเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาแม่แตง ย่อมรู้ว่าหลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) ที่ผู้ขอนำมาอาศัยเป็นหลักฐานในการออกโฉนดที่ดินทั้งสามฉบับมีตำแหน่งไม่ตรงกับที่ดินที่ขอออกโฉนดที่ดิน และที่ดินทั้งสามแปลงดังกล่าวอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ “ป่าแม่แตง” เต็มทั้งแปลง ซึ่งต้องห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ประกอบกับข้อ ๘ (๒) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น การที่นาย ว. ได้ออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๑๒๘๙ เลขที่ ๒๑๒๙๑ และเลขที่ ๒๑๒๙๓ ให้แก่ผู้ขอ ทั้งที่ย่อมรู้ว่าที่ดินที่ขอออกโฉนดที่ดินดังกล่าว เป็นกรณีที่ไม่สามารถออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ขอได้ พฤติการณ์ของนาย ว. จึงเป็นการปฏิบัติ

หน้าที่ด้วยความจงใจในการออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๑๒๙๑ เลขที่ ๒๑๒๘๙ และเลขที่ ๒๑๒๙๓ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อต่อมาอธิบดีกรมที่ดินได้มีคำสั่งลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ เพิกถอนโฉนดที่ดินทั้งสามฉบับ เนื่องจากเป็นโฉนดที่ดินที่ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ย่อมทำให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๑๒๙๑ และเลขที่ ๒๑๒๙๓ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๑๒๘๙ อยู่ในวันที่อธิบดีกรมที่ดินมีคำสั่งเพิกถอนโฉนดที่ดินทั้งสามฉบับดังกล่าวได้รับความเสียหายโดยไม่ได้กรรมสิทธิ์ รวมทั้งสิทธิครอบครองในที่ดินโดยชอบ ความเสียหายที่เกิดแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองดังกล่าว จึงเป็นผลโดยตรงจากการที่นาย ว. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจงใจในการออกโฉนดที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

๑.๓) การใช้อำนาจตามกฎหมายของกรมชลประทาน

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๖๐/๒๕๖๕ ในการดำเนินงานก่อสร้างโครงการอ่างเก็บน้ำพรุพลีควาย ห้างหุ้นส่วนจำกัด ฉ. ผู้รับจ้าง ได้เข้าดำเนินการก่อสร้างโดยไม่ปรากฏว่าได้มีการทำสัญญาซื้อขายที่ดินระหว่างผู้ฟ้องคดีทั้งห้ากับกรมชลประทาน (ผู้ถูกฟ้องคดี) หรือผู้ถูกฟ้องคดีได้จ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้า อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดีทั้งห้ายืนยันว่าไม่ได้ให้ความยินยอมในการที่ผู้ถูกฟ้องคดีและผู้รับจ้างเข้าไปดำเนินงานดังกล่าวในที่ดินของตน ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีก็มิได้มีเอกสารหลักฐานแสดงความยินยอมของผู้ฟ้องคดีทั้งห้าแต่อย่างใด ข้อเท็จจริงปรากฏว่าห้างหุ้นส่วนจำกัด ฉ. ซึ่งเป็นผู้รับจ้างของผู้ถูกฟ้องคดีได้ทำการก่อสร้างโดยขุดดินรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งห้าก่อนมีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืน ในท้องที่ตำบลนาหม่อม อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา พ.ศ. ๒๕๕๘ ขึ้นใช้บังคับ กรณีจึงเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อต่อผู้ฟ้องคดีทั้งห้าโดยผิดกฎหมาย เป็นเหตุให้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งห้าได้รับความเสียหาย อันถือเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีทั้งห้าตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ถึงแม้ในภายหลังที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งห้าจะถูกเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว และผู้ถูกฟ้องคดีได้จ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าแล้วก็ตาม ก็ไม่เป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการละเมิดก่อนการบังคับใช้พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวแต่อย่างใด

๑.๔) การใช้อำนาจตามกฎหมายของกรมทรัพยากรน้ำ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๑๕๖/๒๕๖๔ ผู้ฟ้องคดีได้ทำหนังสืออุทิศที่ดิน จำนวน ๑๐ ไร่ ให้สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทใช้ขุดสระน้ำสาธารณประโยชน์ แต่ปรากฏว่าสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทขุดสระน้ำสาธารณประโยชน์ในที่ดินของผู้ฟ้องคดี จำนวน ๑๓ ไร่ ๑๗ ตารางวา ซึ่งเกินกว่าที่ผู้ฟ้องคดีอุทิศให้คิดเป็นเนื้อที่ ๓ ไร่ ๑๗ ตารางวา อันเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ประกอบกับคดีนี้ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ฟ้องคดีได้ทราบมาตั้งแต่ต้นว่าสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทได้ขุดสระน้ำที่พิพาท

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

มีเนื้อที่เกินกว่าที่ผู้ฟ้องคดีอุทิศให้ และแม้ในระหว่างการดำเนินการขุดสระน้ำ ผู้ฟ้องคดีได้ไปดูการขุดสระน้ำ ๒-๓ ครั้ง ผู้ฟ้องคดีก็ไม่อาจทราบได้ว่า สระน้ำพิพาทมีเนื้อที่เกินกว่าที่ผู้ฟ้องคดีอุทิศให้ กรณีจึงถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดียินยอมให้ดำเนินการขุดสระน้ำต่อไปโดยมิได้ทักท้วงหรือคัดค้านอันเป็นการแสดงเจตนาอุทิศให้แก่ทางราชการตามขอบเขตของสระน้ำสาธารณประโยชน์โดยปริยายตามที่กรมทรัพยากรน้ำ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) กล่าวอ้าง ดังนั้น การที่สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทขุดสระน้ำสาธารณประโยชน์ในที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิครอบครองเฉพาะในส่วนที่เกินกว่า ๑๐ ไร่ และการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงบริเวณสระน้ำสาธารณประโยชน์ดังกล่าว เฉพาะในส่วนที่เกินกว่าที่ผู้ฟ้องคดีอุทิศให้ จำนวน ๓ ไร่ ๑๗ ตารางวา จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่รับโอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ และภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้างและอัตรากำลังของกรมการเร่งรัดพัฒนาชนบทในส่วนที่เกี่ยวกับน้ำตามมาตรา ๒๓ (๖) แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ประกอบกับมาตรา ๖๓ (๓) แห่งพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงต้องรับผิดในผลแห่งละเมิดของสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทต่อผู้ฟ้องคดี

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๘๙๗/๒๕๖๕ คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินที่พิพาท ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ซึ่งมีสิทธิครอบครองที่ดินที่พิพาทตามมาตรา ๑๓๖๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ส่วนกรมทรัพยากรน้ำ (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำนโยบายและแผน และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำ บริหารจัดการ พัฒนา อนุรักษ์ ฟื้นฟู รวมทั้งควบคุม ดูแล กำกับ ประสาน ติดตาม ประเมินผล และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรทางน้ำตามข้อ ๑ ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๔๕ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้ว่าจ้างผู้รับจ้างให้ดำเนินโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำห้วยระวี จึงเป็นการกระทำอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย เมื่อปรากฏว่าการดำเนินการดังกล่าวได้มีการขุดลอกลำห้วยระวีและสร้างถนนรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นเนื้อที่ ๖ ไร่ ๑ งาน ๑๕ ตารางวา โดยที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการเวนคืนที่ดินของผู้ฟ้องคดีตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ หรือได้มีการตกลงซื้อขายที่ดิน และไม่ปรากฏหลักฐานหรือพฤติการณ์อื่นใดที่แสดงว่าผู้ฟ้องคดีได้มีการตกลงยินยอมอุทิศหรือยกที่ดินพิพาทให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดี หรือให้เป็นลำห้วยสาธารณประโยชน์ หรือได้ให้ความยินยอมในการขุดลอกห้วยระวี และไม่มีกฎหมายอื่นใดให้อำนาจผู้ถูกฟ้องคดีกระทำการอันเป็นการกระทบต่อสิทธิครอบครองหรือสิทธิในการใช้ทรัพย์สินที่ครอบครองของผู้ฟ้องคดี การที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการขุดลอกห้วยระวีรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดี และทำเป็นถนนเลียบตามแนวริมห้วยระวี ซึ่งแม้ลักษณะของโครงการจะเป็นการดำเนินกิจการของรัฐที่อยู่ในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีก็ตาม แต่ผู้ถูกฟ้องคดีก็หาได้มีอำนาจที่จะดำเนินโครงการที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิทธิในทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีได้ การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีจึงเป็นการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายต่อผู้ฟ้องคดี และผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ **(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๘๒/๒๕๖๕ ที่ อ. ๒๙๕/๒๕๖๕ และที่ อ. ๒๙๖/๒๕๖๕ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)**

๑.๕) การใช้อำนาจตามกฎหมายของกรุงเทพมหานคร

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๖๗/๒๕๖๕ โดยที่การดำเนินโครงการก่อสร้างแก้มลิงบึงมะขามเทศและบึงสะแกงามสามเดือนเป็นการดำเนินการเพื่อใช้เป็นที่รองรับน้ำในฤดูน้ำหลาก ป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมพื้นที่นอกคันกั้นน้ำพระราชดำริอันเป็นภารกิจของกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดี) ตามมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๕๐ และมาตรา ๘๙ วรรคหนึ่ง (๓) และ (๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ มาตรา ๔ (๑๐) และมาตรา ๓๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการและหัวหน้าส่วนราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๐ ประกอบกับข้อ ๑๘ ของประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในหน่วยงานและการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการกรุงเทพมหานคร ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๒๘ เมื่อปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินโครงการดังกล่าวโดยละเลยไม่บริหารจัดการน้ำ ปล่อยให้มีระดับน้ำสูงและเป็นผลโดยตรงที่ทำให้คันดินของบึงสะแกงามสามเดือนเกิดการวิบัติหรือพังทลาย เป็นเหตุให้น้ำเอ่อล้นเข้าท่วมที่ดินและทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย การดำเนินโครงการดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีจึงเป็นการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายและต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๕๖/๒๕๖๖ คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นที่ยุติว่า การก่อสร้างปรับปรุงและขยายถนนพระยาสุเรนทร์ของกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) โดยบริษัทผู้รับจ้างได้มีการก่อสร้างรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดีตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๗๓๔๙ จำนวนเนื้อที่ ๑๕ ตารางวา และเมื่อการก่อสร้างปรับปรุงและขยายถนนรุกล้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดีไม่ปรากฏว่าได้มีการเวนคืนที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย รวมทั้งมิได้มีการตกลงในเรื่องการโอนไว้เป็นอย่างอื่น ไม่ว่าจะเป็นการตกลงซื้อขายหรือตกลงยินยอมอุทิศที่ดินให้เป็นทางสาธารณประโยชน์หรือยินยอมให้ดำเนินการก่อสร้างถนนในที่ดินแปลงดังกล่าว จึงถือไม่ได้ว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีในส่วนที่ถูกก่อสร้างถนนรุกล้ำเนื้อที่ ๑๕ ตารางวา ตกเป็นทางหลวงอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้นการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘๙ วรรคหนึ่ง (๖) และ (๑๕) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ ในการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบกและการสาธารณูปโภค ได้ทำการก่อสร้างปรับปรุงและขยายถนนพระยาสุเรนทร์ ตอนที่ ๒ จากถนนพระยาสุเรนทร์ ตอนที่ ๑ (กิโลเมตรที่ ๑ + ๒๐๐) ถึงถนนคู้บอน วางท่อประปาและปักเสาไฟฟ้า รุกล้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดีตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๗๓๔๙ เนื้อที่ ๑๕ ตารางวา เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

๒) การกระทำละเมิดอันเกิดจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น

สำหรับการกระทำละเมิดอันเกิดจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น นั้น ในการวินิจฉัยในเนื้อหาแห่งคดี ศาลปกครองต้องวินิจฉัยก่อนว่า กฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ถ้ากฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น ชอบด้วยกฎหมาย ก็ไม่เป็นละเมิด แต่ถ้าไม่ชอบด้วยกฎหมายก็อาจเป็นการละเมิดได้ หากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่นดังกล่าวมีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย[๕๔]

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๘๘/๒๕๖๕ การจัดการแข่งขันฟุตบอลเป็นกิจการที่สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีอำนาจดำเนินการตามข้อ ๒๔ ของข้อบังคับลักษณะปกครองของสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ พุทธศักราช ๒๕๔๖ นอกจากนั้น การที่สโมสรฟุตบอลจะได้รับสิทธิการเข้าร่วมการแข่งขันฟุตบอลรายการไทยพรีเมียร์ลีกนั้น จะต้องมีการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด โดยผู้มีอำนาจทำการแทนสโมสรย่อมได้แก่กรรมการผู้มีอำนาจทำการผูกพันตามที่จดทะเบียนไว้ตามมาตรา ๑๑๑๑ และมาตรา ๑๑๔๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น การที่ผู้ร้องสอดได้มีหนังสือขอความเป็นธรรมให้สมาคมฯ เพิกถอนสิทธิในการเข้าร่วมการแข่งขันฟุตบอลรายการไทยพรีเมียร์ลีก ในฤดูกาลแข่งขันปี ๒๕๕๖ ของผู้ฟ้องคดี และมอบสิทธิการเข้าร่วมการแข่งขันดังกล่าวให้แก่ผู้ร้องสอด สมาคมฯ จึงต้องพิจารณาและวินิจฉัยว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีโดยกรรมการผู้มีอำนาจได้ปฏิบัติผิดระเบียบข้อบังคับของผู้ถูกฟ้องคดีหรือไม่ และเป็นกรณีที่จะต้องถูกดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดหรือไม่ และหากผู้ฟ้องคดีจะต้องถูกถอนหรือตัดสิทธิการส่งชุดเข้าแข่งขัน ผู้ร้องสอดจะมีสิทธิส่งทีมฟุตบอลเข้าแข่งขันแทนตามที่มีคำขอหรือไม่ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีมติให้ผู้ฟ้องคดีได้รับสิทธิการแข่งขันโดยกำหนดเงื่อนไขว่า ให้ผู้ร้องสอดกับพวกร่วมกันบริหารสโมสรฟุตบอลของผู้ฟ้องคดีตามใบอนุญาตการเข้าร่วมการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ในฤดูกาลแข่งขันปี ๒๕๕๖ จึงเป็นการก้าวล่วงไปวินิจฉัยถึงผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้ฟ้องคดีตามที่จดทะเบียนไว้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และเป็นการใช้อำนาจที่ไม่สอดคล้องกับข้อ ๒๙.๒ ของข้อบังคับลักษณะปกครองของสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ฯ เป็นเหตุให้ผู้มีอำนาจจัดการบริษัทผู้ฟ้องคดีตามกฎหมายไม่อาจดำเนินการส่งทีมฟุตบอลเข้าแข่งขันได้ ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย อันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๒๕/๒๕๖๖ ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ชนะการประมูลจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ การจ้างก่อสร้างถนน คสล. พร้อมวางท่อระบายน้ำและรางระบายน้ำด้วยการเสนอราคาจำนวน ๘,๗๔๓,๐๐๐ บาท ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือยืนยันราคาการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ไปยังประธานคณะกรรมการจัดหาโดยวิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ต่อมา นายกเทศมนตรีตำบลบ้านบางม่วง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีประกาศลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ ยกเลิกการประกวดราคาด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์โครงการดังกล่าว ข้อเท็จจริง

[๕๔] ชาญชัย แสวงศักดิ์, 'คำอธิบายกฎหมายจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง' (เชิงอรรถ ๑๓) ๑๖๖.

ปรากฏว่า ในระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น เทศบาลตำบลบ้านบางม่วง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีประกาศประกวดราคาด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โครงการจ้างเหมาก่อสร้างถนน คสล. พร้อมวางท่อระบายน้ำและรางระบายน้ำครั้งใหม่ เห็นว่า การใช้สิทธิของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในการยกเลิกการประมูลจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ จะต้องอยู่ภายในกรอบวัตถุประสงค์ในการจัดประมูลจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์โครงการดังกล่าว โดยคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ และต้องมีเหตุเพียงพอที่แสดงให้เห็นว่าเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมาย เมื่อการประกวดราคาครั้งใหม่ได้มีการแก้ไขแบบแปลนเพียงเล็กน้อย มิได้เป็นส่วนสาระสำคัญที่ถึงขนาดให้เป็นเหตุต้องยกเลิกการประกวดราคาครั้งเดิม ดังนั้น การยกเลิกการประกวดราคาครั้งเดิมเพื่อดำเนินการประกวดราคาครั้งใหม่ จึงมิอาจรับฟังได้ว่ามีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อไม่ปรากฏว่าการประกวดราคาที่ถูกยกเลิกไปดังกล่าวมีการสมยอมราคากัน หรือมีวัตถุประสงค์อื่นใดที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือมีเหตุที่จะยกเลิกการประกวดราคาได้ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ และข้อ ๕ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๙ ประกอบกับข้อ ๖.๕ ของเอกสารประมูลจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ การจ้างก่อสร้างถนน คสล. พร้อมวางท่อระบายน้ำและรางระบายน้ำซอยทางเข้าวัดสังวรพิมลไพบูลย์ ลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๔ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีประกาศลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ ยกเลิกการประกวดราคาด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์โครงการดังกล่าว จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ. ๒๔๖/๒๕๖๖ กรณีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลลาดหญ้า (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ออกคำสั่งลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ให้ผู้ฟ้องคดีไปช่วยปฏิบัติราชการในส่วนราชการอื่น นั้น เมื่อไม่ปรากฏว่ามีเหตุผลความจำเป็นและความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อประโยชน์ของทางราชการโดยรวมอย่างไร และไม่ปรากฏว่าหน่วยงานที่ขอยืมตัวเจ้าหน้าที่มีเหตุผลอย่างไรในการขอยืมตัว ประกอบกับไม่ปรากฏว่าหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่ขอยืมตัวเจ้าหน้าที่มีความตกลงกันโดยทำเป็นหนังสือแต่อย่างใด นอกจากนี้ยังไม่ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่สมัครใจหรือให้ความยินยอมเป็นหนังสือในการไปช่วยปฏิบัติราชการ ทั้งยังปรากฏว่า เจ้าหน้าที่ได้ยื่นหนังสือคัดค้านและหนังสือร้องทุกข์คำสั่งดังกล่าว อันแสดงให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่มิได้ยินยอมในการไปช่วยปฏิบัติราชการตามคำสั่งดังกล่าว อีกทั้ง เมื่อเจ้าหน้าที่มีภารกิจหน้าที่และความรับผิดชอบในหน่วยงานต้นสังกัดแตกต่างจากการไปปฏิบัติหน้าที่ที่หน่วยงานที่ขอยืมตัว ฉะนั้น การสั่งให้เจ้าหน้าที่ไปช่วยปฏิบัติราชการในส่วนราชการอื่นในกรณีนี้จึงเป็นการออกคำสั่งที่ไม่ตรงกับงานตามภารกิจและมาตรฐานกำหนดตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ ดังนั้น คำสั่งลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีไปช่วยปฏิบัติราชการที่สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอเมืองกาญจนบุรี จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายตามข้อ ๒๕๖ ของประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดกาญจนบุรี เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบล ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ เมื่อคำสั่งลงวันที่

๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลลาดหญ้า ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ดังนั้น คำสั่งดังกล่าวจึงทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการไม่ได้รับเงินประจำตำแหน่งหัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลลาดหญ้า ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ในอัตราเดือนละ ๓,๕๐๐ บาท กรณีจึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๒๒/๒๕๖๖ คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินมีโฉนด ตั้งอยู่ที่ตำบลพนางตุง อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง พร้อมบ้าน ๑ หลัง ผู้ฟ้องคดีตกลงขายที่ดินแปลงดังกล่าวให้แก่นางสาว ค. และนาย ศ. แต่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งดำรงตำแหน่งนักวิชาการที่ดินชำนาญการ ปฏิบัติราชการแทนเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพัทลุง สาขาควนขนุน มีคำสั่งลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๗ ไม่รับจดทะเบียนขายที่ดินและจำนองที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยให้เหตุผลว่ามีคดีพิพาทเกี่ยวกับที่ดินแปลงดังกล่าวและคดียังไม่ถึงที่สุด ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพัทลุง สาขาควนขนุน รับจดทะเบียนตามคำขอของผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ปฏิเสธ ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นอุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพัทลุง จากนั้นจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่าคำขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมของผู้ฟ้องคดีและคู่กรณีเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๗ มีข้อขัดข้องตามกฎหมายหรือระเบียบที่ทำให้ไม่อาจดำเนินการจดทะเบียนตามคำขอได้แต่อย่างใด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสิทธิและความสามารถของบุคคล ความสมบูรณ์แห่งนิติกรรมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ข้อกำหนดสิทธิในที่ดินและการค้าที่ดินหรือการหลีกเลี่ยงกฎหมาย หรือการกำหนดทุนทรัพย์สำหรับเสียค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียน ทั้งไม่ปรากฏว่าการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีกับคู่กรณีทุกฝ่ายขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเข้าข่ายโมฆะกรรมหรือมีการอายัดหรือมีกฎหมายบัญญัติเป็นการห้ามโอนที่ดิน ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมให้แก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๗ จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งพฤติการณ์ดังกล่าวถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายในการต้องแบกรับภาระในการชำระดอกเบี้ยของหนี้เงินกู้ให้แก่ธนาคาร จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามนัยมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๗๖/๒๕๖๖ การที่ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ได้ยื่นคำขอต่อใบอนุญาตให้ประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (แบบ อภ. ๒) เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีหน้าที่ต้องพิจารณาคำขอเพื่อต่อใบอนุญาตหรือมีหนังสือแจ้งคำสั่งไม่อนุญาตพร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอตามข้อ ๑๙ วรรคสอง ของข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลโคกคอน เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๙ เมื่อไม่ปรากฏว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้มีหนังสือแจ้งการขยายเวลาและเหตุจำเป็นที่ไม่อาจออกใบอนุญาตหรือยังไม่อาจมีคำสั่งไม่อนุญาตภายในกำหนดเวลาดังกล่าวได้

ตามข้อ ๑๙ วรรคสาม ของข้อกำหนดดังกล่าว ทั้งไม่ปรากฏว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีคำสั่งไม่ต่อใบอนุญาตของผู้ยื่นคำขอ กรณีถือได้ว่าอยู่ในขั้นตอนระหว่างที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นพิจารณาคำขอต่อใบอนุญาต ดังนั้น ผู้ยื่นคำขอจึงสามารถประกอบกิจการต่อไปได้จนกว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๕๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ แม้ต่อมาจะปรากฏข้อเท็จจริงว่า สถานประกอบกิจการของผู้ยื่นคำขอจะส่งกลิ่นเหม็นรบกวนประชาชนในพื้นที่ ไม่มีการควบคุมให้ปราศจากกลิ่นเหม็นอย่างพอเพียงจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพแก่ผู้อยู่อาศัยใกล้เคียง อันถือว่าเป็นเหตุรำคาญตามมาตรา ๒๕ (๓) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันก็ตาม แต่เจ้าพนักงานท้องถิ่นก็มีอำนาจที่จะออกคำสั่งให้ระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควรตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง และให้กระทำโดยวิธีใดเพื่อระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญนั้น หรือกำหนดวิธีการเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นอีกในอนาคตก็ได้ การที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ในขณะที่ยังไม่ได้มีการออกคำสั่งเกี่ยวกับคำขอต่ออายุใบอนุญาต ทั้ง ๆ ที่ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าการดำเนินการของผู้ยื่นคำขอก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชน หรือมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน หรือมีเหตุอื่นที่จะเพิกถอนใบอนุญาตได้ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๐ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุขฯ คำสั่งดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นเหตุให้ผู้ยื่นคำขอได้รับความเสียหาย อันเป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบกับมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ

๓) การกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

๓.๑) กรณีละเลยต่อหน้าที่ในการบำรุงรักษาดูแลต้นไม้

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๖๖/๒๕๖๖ ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ เวลาประมาณ ๘ นาฬิกา ต้นจามจุรีบริเวณริมรั้วด้านนอกของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ สมเด็จพระนารายณ์ บริเวณประตูด้านทิศเหนือ ตรงข้ามตลาดสดเทศบาลเมืองลพบุรี โค่นล้มทับรถยนต์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ที่จอดอยู่ริมถนนราชดำเนิน ตำบลท่าหิน อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ซึ่งเป็นสถานที่ที่เทศบาลเมืองลพบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จัดไว้สำหรับเป็นที่จอดรถยนต์ โดยมีการเรียกเก็บเงินค่าธรรมเนียมในการจอดรถ เป็นเหตุให้รถยนต์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่แต่ละคนได้รับความเสียหาย ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในบริเวณพื้นที่ที่เกิดเหตุ จึงมีหน้าที่โดยตรงในการจัดทำบริการสาธารณะดังกล่าว รวมถึงการบำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูกบนบาทวิถีและพื้นที่สาธารณะทั่วไปให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหน้าที่ดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูกบนบาทวิถีและที่สาธารณะให้อยู่ในสภาพแข็งแรง โดยหน้าที่ดังกล่าวย่อมรวมถึงการตัดแต่งและโค่นต้นไม้ที่ไม่แข็งแรงซึ่งอาจล้มลงเป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนผู้ใช้ถนนและที่สาธารณะด้วย เมื่อข้อเท็จจริง

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ปรากฏว่า ต้นจามจุรีดังกล่าวมีการปลูกมานานแล้วในบริเวณบาทวิถีซึ่งอยู่ใกล้เคียงกันกับบริเวณที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จัดไว้สำหรับเป็นที่จอดรถ เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษในการควบคุมดูแลบริเวณสถานที่จอดรถให้มีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่ใช้บริการ และประชาชนที่สัญจรผ่านบริเวณดังกล่าว ตลอดจนต้องระมัดระวังหรือบำรุงรักษาต้นจามจุรีดังกล่าวอย่างเพียงพอเพื่อมิให้เกิดภยันตราย เช่น การดูแลตัดแต่งกิ่งหรือหาหลักค้ำยันให้ต้นไม้มีความมั่นคงแข็งแรง ไม่โค่นล้มโดยง่าย ไม่ว่าจะมีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการจอดรถหรือไม่ก็ตาม แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่เคยและไม่สามารถเข้าไปดำเนินการตัดแต่งกิ่งต้นจามจุรีดังกล่าวได้ เนื่องจากกรมศิลปากร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ห้ามมิให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทำการตัดแต่งหรือดำเนินการใด ๆ กับต้นจามจุรีที่โค่นล้ม รวมทั้งต้นไม้อื่น ๆ ย่อมแสดงให้เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้ทำการตัดแต่งกิ่งต้นจามจุรีที่โค่นล้มตามอำนาจหน้าที่ของตน ซึ่งหากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีแผนการตัดแต่งกิ่งไม้เป็นประจำ หรือเอาใจใส่ดูแลและตรวจสอบความมั่นคงแข็งแรงของต้นไม้ โดยพิจารณาถึงลักษณะของต้นไม้ซึ่งเป็นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ที่มีอายุกว่า ๑๐๐ ปี และปลูกอยู่บริเวณบาทวิถี ริมถนนที่มีประชาชนสัญจรผ่านอันพึงคาดหมายได้ในภาวะเช่นนั้น แล้วปฏิบัติหน้าที่ด้วยความระมัดระวังตามสมควร ย่อมไม่เกิดเหตุดังกล่าว แม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะอ้างว่าไม่สามารถเข้าไปดำเนินการตัดแต่งกิ่งต้นจามจุรีดังกล่าวได้เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ห้ามไว้ก็ไม่อาจลบล้างอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ จึงถือได้ว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ งดเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติในการบำรุงรักษา ดูแลต้นไม้ในความรับผิดชอบ เป็นเหตุให้ต้นจามจุรีโค่นล้มทับรถยนต์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ได้รับความเสียหาย อันเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ ประกอบกับมาตรา ๔๓๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะหน่วยงานของรัฐต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว จึงต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๘๙/๒๕๖๖

กรณีนาย ก. ขับขี่รถจักรยานยนต์ชนกิ่งไม้ขนาดใหญ่ที่หักและตกหล่นลงมาขวางบนถนน จนเป็นเหตุให้รถจักรยานยนต์ล้มลง ศีรษะกระแทกกับพื้นถนนจนเสียชีวิต นั้น ข้อเท็จจริงปรากฏว่าสภาพของบริเวณที่เกิดเหตุมีต้นไม้ขนาดใหญ่ตั้งเรียงรายอยู่ในเขตไหล่ทางหลวง มีกิ่งไม้ขนาดใหญ่ตกอยู่ที่พื้นถนน กิ่งไม้ดังกล่าวอยู่ใต้ต้นไม้ซึ่งมีจุดฉีกขาดขนาดใหญ่บนต้นไม้ที่เชื่อได้ว่าเป็นรอยต่อของกิ่งไม้ดังกล่าว และยังพบหมวกนิรภัยของนาย ก. ตกหล่นอยู่ใกล้กับกิ่งไม้ดังกล่าวซึ่งมีรอยสีของหมวกนิรภัยติดอยู่ด้วย อีกทั้งในวันที่เกิดเหตุก็ไม่พบการตัดต้นไม้และกิ่งไม้ออกเป็นท่อน ๆ วางไว้ริมข้างทางอันเกิดจากการดูแล รักษาและตัดแต่งกิ่งไม้ตามปกติ และต้นไม้บริเวณดังกล่าวก็ไม่มีลักษณะเป็นต้นไม้สดและไม่ผุกลวง กรณีจึงรับฟังได้ว่าการเสียชีวิตของนาย ก. เกิดจากการหักของกิ่งไม้ขนาดใหญ่ที่วางขวางทางจนเป็นเหตุให้รถจักรยานยนต์ล้มลง ทำให้นาย ก. ตกจากรถจักรยานยนต์ศีรษะกระแทกกับพื้นถนนจนเสียชีวิต ประกอบกับในวันเกิดเหตุมีสภาพอากาศปกติ ไม่ได้มีฝนตกแต่อย่างใด กรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) โดยหมวดทางหลวงท่าตะโก ซึ่งมีหน้าที่บำรุงรักษา

ทางหลวงให้มีความปลอดภัยในการเดินทาง แต่กลับละเลยต่อหน้าที่ไม่ตรวจตราดูแล รักษาเส้นทาง และต้นไม้ซึ่งอยู่บริเวณเขตไหล่ทางหลวง หากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยหมวดทางหลวงท่าตะโก ได้ตรวจสอบทางหลวงย่อมมองเห็นได้ว่ามีกิ่งไม้ดังกล่าวยื่นล้ำเข้ามาในบริเวณเขตถนนและเล็งเห็นได้ว่าอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ใช้ทางสัญจรและต้องตัดกิ่งไม้ดังกล่าว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยหมวดทางหลวงท่าตะโกมิได้ดำเนินการดังกล่าวจึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ และเมื่อเกิดอันตรายแก่ชีวิตของนาย ก. จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อนาย ก. ตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีในฐานะมารดาของนาย ก. ผู้ถึงแก่กรรม จึงมีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนได้

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๙๖/๒๕๖๖

เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๑ เวลาประมาณ ๙ นาฬิกา ในขณะที่ผู้ฟ้องคดีขับรถยนต์ไปตามทางหลวงแผ่นดินบริเวณที่เกิดเหตุ ปรากฏว่ากิ่งต้นยูคาลิปตัสซึ่งอยู่ในเขตทางหลวงได้หักลงมาทับรถยนต์ของผู้ฟ้องคดี ทำให้รถยนต์ได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านทางหลวง การก่อสร้างและบำรุงรักษาทางหลวงให้มีโครงข่ายทางหลวงที่สมบูรณ์ครอบคลุมทั่วทั้งประเทศและเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัยในการเดินทาง และมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการดูแล รักษา และซ่อมบำรุงทางหลวงแผ่นดินบริเวณที่เกิดเหตุ ซึ่งรวมถึงต้นไม้ที่ขึ้นในเขตทางหลวง และยังต้องป้องกันอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้ใช้ทางหลวงสายดังกล่าวและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในเขตทางหลวงด้วย โดยข้อเท็จจริงรับฟังได้ตามรายงานสภาพอากาศของสถานีอุตุนิยมวิทยาว่า ในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๑ จังหวัดกำแพงเพชร มีฝนฟ้าคะนอง ร้อยละ ๖๐ ของพื้นที่ และมีลมกระโชกแรงช่วงบ่ายและช่วงค่ำ ในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๑ จังหวัดกำแพงเพชร มีฝนฟ้าคะนอง ร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ และมีลมกระโชกแรงบางแห่ง และในวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นวันเกิดเหตุ จังหวัดกำแพงเพชร มีฝนฟ้าคะนองร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ และมีลมกระโชกแรงบางแห่ง ในระหว่างบ่ายและค่ำ เมื่อสอบถามผู้พักอาศัยบริเวณใกล้จุดเกิดเหตุให้การว่า เคยเกิดเหตุการณ์กิ่งต้นยูคาลิปตัสร่วงลงมาใส่รถ บ้านเรือน เห็นได้ว่าก่อนวันเกิดเหตุมีลมกระโชกแรงมากโดยเฉพาะวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๑ และวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๑ ประกอบกับเคยเกิดเหตุการณ์กิ่งต้นยูคาลิปตัสร่วงใส่รถมาก่อน และสภาพบริเวณสองข้างทางมีต้นไม้ขึ้นหนาแน่นเป็นบางช่วง สลับกับชุมชนบ้านพักอาศัย แม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อ้างว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะได้ปฏิบัติงานตามแผนการปฏิบัติงานประจำเดือนเป็นประจำแล้ว แต่เมื่อมีลมพายุกระโชกแรง เป็นเวลา ๒ วัน ติดต่อกัน เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่มีหน้าที่โดยตรงย่อมจะต้องคาดหมายได้ว่ากิ่งไม้บริเวณทางหลวงอาจหักจากแรงลมดังกล่าวและร่วงลงมาสู่ผิวจราจรในภายหลังได้ เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องใช้ความระมัดระวังในการบำรุงรักษาเพิ่มขึ้นเป็นพิเศษ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อ้างว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามแผนการปฏิบัติงานประจำเดือนเป็นประจำแล้ว ย่อมไม่เพียงพอที่จะป้องกันมิให้เกิดอันตรายแก่ผู้ใช้ทางหลวง

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ในพฤติการณ์เช่นนั้นได้ นอกจากนี้ ในวันเกิดเหตุ คือ วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๑ เวลาประมาณ ๙.๐๐ นาฬิกา ไม่ปรากฏว่ามีฝนตกหรือลมแรง และตามรายงานสภาพอากาศของสถานีอุตุนิยมวิทยากำแพงเพชร ปรากฏว่ามีลมกระโชกแรงบางแห่งในระหว่างบ่ายและค่ำ โดยมีความเร็วลมสูงสุด ๑๙ กิโลเมตรต่อชั่วโมง ในเวลา ๑๗.๑๖ นาฬิกา ดังนั้น การที่กิ่งต้นยูคาลิปตัสหักร่วงลงมาใส่รถยนต์ที่ผู้ฟ้องคดีขับขี่ไปตามทางหลวง จึงเป็นการหักจากแรงลมที่เกิดขึ้นก่อนวันเกิดเหตุ เพียงแต่กิ่งที่หักนั้นได้ขาดจากลำต้นและร่วงลงมาในวันเกิดเหตุเท่านั้น และเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่มีหน้าที่โดยตรงในการบำรุงรักษาต้นไม้ในเขตทางหลวง สามารถที่จะป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์ดังกล่าวได้ โดยการตรวจตราต้นไม้ที่อยู่ในสภาพที่อาจเป็นอันตรายต่อผู้ใช้ทางหลวงและตัดแต่งกิ่งไม้ให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัย แต่หาได้ดำเนินการดังกล่าวไม่ กรณีดังกล่าวจึงมิใช่เหตุสุดวิสัยที่ไม่อาจป้องกันได้ตามมาตรา ๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อุบัติเหตุดังกล่าวจึงเกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ละเลยต่อหน้าที่ในการตรวจสอบและดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ในเขตทางหลวง ซึ่งตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของทางหลวงให้อยู่ในสภาพปลอดภัย เป็นเหตุให้รถยนต์ของผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะหน่วยงานของรัฐต้นสังกัด จึงต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ

๓.๒) กรณีละเลยต่อหน้าที่ในการจัดให้มีเครื่องหมายจราจรและป้ายเตือนที่ทำให้ผู้ขับขี่รถมองเห็นได้ชัดเจน

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๙๒/๒๕๖๕

กรณีรถยนต์ของผู้ฟ้องคดีตกลงไปในรางระบายน้ำ ทำให้รถยนต์ได้รับความเสียหาย น้ำท่วมรถของผู้ฟ้องคดีจนเกือบมิดหลังคารถ นั้น ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ขณะเกิดเหตุมีฝนตกหนักในพื้นที่อำเภอหัวหิน จนทำให้มีน้ำท่วมขังบนถนนสูงประมาณ ๓๐ เซนติเมตร ไม่สามารถมองเห็นพื้นผิวถนนและรางระบายน้ำได้ แต่ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ของหมวดการทางหัวหินไม่ได้ติดตั้งเครื่องหมายสัญญาณเขียนข้อความหรือเครื่องหมายอื่นใด ตลอดจนสิ่งอื่นอันเป็นอุปกรณ์งานทางเตือนให้ผู้ขับขี่สัญจรได้ทราบว่า บริเวณใดเป็นรางระบายน้ำเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการสัญจร แม้ก่อนเกิดเหตุเจ้าหน้าที่ของกรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้นำกรวยยางสะท้อนแสงมาติดตั้งแล้วก็ตาม แต่ผู้ถูกฟ้องคดียอมรับว่าเป็นการติดตั้งไว้ชั่วคราวในระหว่างที่รอการติดตั้งราวกันอันตราย อันแสดงให้เห็นว่าในภาวะปกติผู้ถูกฟ้องคดีก็เห็นว่ากรวยยางยังไม่อาจใช้แสดงแนวเขตระหว่างช่องจราจรกับรางระบายน้ำได้เป็นอย่างดี ดังนั้น ยิ่งในภาวะน้ำท่วมสูง การใช้กรวยยางยิ่งไม่เพียงพอสำหรับการบอกเขตทาง เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีจึงสมควรที่จะต้องนำอุปกรณ์บอกทางชนิดอื่นมาติดตั้งไว้เพื่อเป็นเครื่องหมายให้เห็นแนวขอบทาง กรณีจึงต้องถือว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดียังไม่ได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่พฤติการณ์ นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีทราบข้อเท็จจริง

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ดีอยู่แล้วว่า ตรงจุดเกิดเหตุเป็นช่วงที่พื้นถนนต่ำ เกิดน้ำท่วมขังเป็นประจำ และทราบประกาศของกรมอุตุนิยมวิทยาอยู่ก่อนแล้วว่า ในพื้นที่จะมีฝนตกหนัก อีกทั้ง น้ำท่วมในบริเวณที่เกิดเหตุมิใช่กรณีน้ำหลากที่มีลักษณะท่วมฉับพลันจนมิอาจป้องกันได้ กรณีจึงต้องฟังว่าเจ้าหน้าที่ของหมวดการทางหัวหินซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ตามพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งขับรถยนต์ตกลงไปในรางระบายน้ำ ทำให้น้ำท่วมรถยนต์ได้รับความเสียหาย อันเป็นผลโดยตรงมาจากการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติโดยมิชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะหน่วยงานของรัฐต้นสังกัดของหมวดการทางหัวหินจึงต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๒๘/๒๕๖๕

การที่นาง น. ได้ขับขี่รถจักรยานยนต์ไปประสบอุบัติเหตุบริเวณจุดตัดทางรถไฟ ซึ่งเป็นบริเวณที่การรถไฟแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดี) กำลังซ่อมบำรุงอยู่ ทำให้นาง น. ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตในเวลาต่อมานั้น เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า การรถไฟแห่งประเทศไทยทราบอยู่แล้วว่าถนนบริเวณที่เกิดเหตุซึ่งมีการซ่อมบำรุงทางรถไฟอยู่นั้นอาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุแก่ประชาชนที่สัญจรผ่านไปมาได้ การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงควรต้องดำเนินการปรับพื้นถนนบริเวณดังกล่าวให้มีความพร้อมสำหรับการใช้งานได้โดยสะดวกและเป็นไปเพื่อความปลอดภัยสำหรับประชาชนที่ต้องขับขี่รถผ่านถนนบริเวณดังกล่าวมากกว่าที่เป็นอยู่ หรือดำเนินการติดตั้งหรือวางสัญญาณเตือน ซึ่งมาตรการดังกล่าวสามารถกระทำได้โดยไม่ยุ่งยากหรือพ้นวิสัยที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะดำเนินการได้ตามนัยมาตรา ๙ (๔) และมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติการรถไฟแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๙๔ อย่างไรก็ตาม แม้ไม่อาจรับฟังข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติได้ว่ามีการจัดทำป้ายสัญญาณหรือเครื่องหมายแจ้งเตือนหรือไม่ แต่การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทราบอยู่แล้วว่าในขณะเกิดเหตุพื้นผิวถนนบริเวณที่เกิดเหตุอาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุแก่ประชาชนที่สัญจรผ่านถนนบริเวณดังกล่าวได้ แต่ไม่ดำเนินการปรับพื้นถนนบริเวณดังกล่าวให้มีความพร้อมสำหรับการใช้งานได้โดยสะดวก และเป็นไปเพื่อความปลอดภัยสำหรับประชาชนที่ต้องขับขี่รถผ่านถนนบริเวณดังกล่าว ก็ถือเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติแล้ว เมื่อการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าวเป็นเหตุให้นาง น. ประสบอุบัติเหตุจนถึงแก่ความตาย จึงเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ซึ่งเป็นทายาทโดยธรรมของนาง น.

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๗๘/๒๕๖๖

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ เวลากลางคืน ประมาณ ๒๐ นาฬิกา นาย ก. บุตรของผู้ฟ้องคดี ได้ขับขี่รถยนต์ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๔๓๑ เมื่อขับมาถึงบริเวณที่เกิดเหตุ รถยนต์ของนาย ก. เสียหลักหลุดโค้งพุ่งไปชนกับเหล็กรางรถไฟที่เจ้าหน้าที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) นำมาวางไว้ ได้รับบาดเจ็บสาหัสและเสียชีวิตในเวลาต่อมา เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า กรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้าง

พื้นฐานด้านทางหลวงแผ่นดิน การก่อสร้าง บูรณะ บำรุงรักษาทางหลวงแผ่นดิน และตรวจตรา ควบคุมดูแลทางหลวงแผ่นดินดังกล่าว จึงมีหน้าที่ต้องจัดให้มีป้ายเตือนและเครื่องหมายจราจรที่ทำให้ผู้ขับขี่รถมองเห็นได้ชัดเจนอย่างเพียงพอ รวมทั้งอุปกรณ์อำนวยความปลอดภัยที่จำเป็นเพื่อทำให้ผู้ใช้ทางทราบว่าบริเวณทางข้างหน้าเป็นทางโค้งเลี้ยวขวารัศมีแคบ ไม่สามารถขับตรงต่อไปได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๑ (๖) แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๘ และมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับข้อ ๒ ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทางหลวง กระทรวงคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ แต่ปรากฏว่าสภาพเส้นทางบริเวณทางโค้งตรงจุดเกิดเหตุมีลักษณะที่อาจทำให้ผู้ขับรถบนเส้นทางดังกล่าวเข้าใจว่ามีช่องเดินรถเป็นเส้นตรง ประกอบกับเส้นแบ่งถนน เส้นขอบทางขาดหายไม่ชัดเจน และพยานในที่เกิดเหตุได้ให้ถ้อยคำในทำนองเดียวกันว่า บริเวณสถานที่เกิดเหตุมีความสว่างไม่เพียงพอ ไม่จัดให้มีแบริเออร์สะท้อนแสงขวางกั้นบริเวณทางโค้งเลี้ยวขวา ไม่จัดให้มีขอบทางสะท้อนแสงให้ผู้ขับขี่ทราบว่าเป็นทางโค้งเลี้ยวขวา ไม่จัดให้มีกรวยจราจร รวมทั้งสัญญาณไฟ หลักกันโค้ง เป้าสะท้อนแสงสำหรับติดหลักกันโค้ง หรืออุปกรณ์อำนวยความปลอดภัยที่จำเป็น เมื่อนาย ก. ขับรถยนต์มาถึงบริเวณที่เกิดเหตุจึงได้ขับรถพุ่งตรงออกนอกเส้นทางไปชนกับเหล็กรางรถไฟ เป็นเหตุให้เสียชีวิตและรถยนต์ได้รับความเสียหาย จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กระทำการโดยงดเว้นการกระทำตามหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติด้วยความประมาทเลินเล่อจนเป็นเหตุให้นาย ก. ประสบอุบัติเหตุถึงแก่ความตาย จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อนาย ก. ตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และโดยที่ทางหลวงแผ่นดินซึ่งเป็นสถานที่เกิดเหตุพิพาทในคดีนี้ ไม่อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงไม่มีหน้าที่ดูแลรักษาบำรุงทางหลวงพิพาท ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงมิได้กระทำละเมิดต่อนาย ก. แต่อย่างใด

๓.๓) กรณีละเลยต่อหน้าที่ในการซ่อมแซมปรับสภาพผิวจราจรให้อยู่ในสภาพปกติ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๔๗/๒๕๖๕ เทศบาลตำบลหนองตาด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลและบำรุงรักษาทางหลวงชนบทสายบ้านหนองไผ่น้อย-บ้านโคกเพชรตามมาตรา ๕๐ (๒) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ประกอบกับมาตรา ๑๖ (๒) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยหน้าที่ในการบำรุงรักษาดังกล่าวย่อมได้แก่การซ่อมแซมพื้นผิวการจราจรที่ชำรุดให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยใช้งานได้อย่างปลอดภัย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ปล่อยให้พื้นผิวถนนซึ่งเป็นผิวการจราจรบริเวณที่เกิดเหตุเป็นหลุมขนาดใหญ่หลายจุดอยู่บนถนนทั้งสองช่องทางจราจรในระดับที่ไม่มีความปลอดภัยต่อผู้ใช้รถใช้ถนน จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ เมื่อการละเลยต่อหน้าที่ดังกล่าวเป็นเหตุให้รถจักรยานยนต์ที่นาย อ. ขับขี่มาตกหลุมบนถนน รถจักรยานยนต์ล้มลง ศีรษะกระแทกพื้นถนนและเสียชีวิต อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นแก่นาย อ. จึงเป็นผลโดยตรงจากการละเลยต่อหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามที่กำหนดไว้

ในมาตรา ๕๐ (๒) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ ประกอบกับมาตรา ๑๖ (๒) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ อันเป็นการกระทำละเมิดต่อนาย อ. ตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่เกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเป็นทายาทโดยธรรมของนาย อ.

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๗๖/๒๕๖๖ ผู้ฟ้องคดีเป็นมารดาของนาย อ. ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่กรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และการไฟฟ้านครหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ไม่จัดการซ่อมแซมพื้นผิวถนนให้เรียบร้อย ทำให้รถจักรยานยนต์ของนาย อ. ที่ขับขี่ผ่านมาตกกระแทกหลุมถนนบริเวณที่มีการสกัดพื้นผิวจราจรล้มลง นาย อ. เสียชีวิต ข้อเท็จจริงปรากฏว่าได้มีการกะเทาะหรือสกัดเอาพื้นผิวถนนเฉพาะในส่วนที่ปิดทับฝาบ่อพักสายไฟฟ้าใต้ดินทั้งสองฝาออก ทำให้พื้นที่ดังกล่าวมีสภาพเป็นหลุมขนาดใหญ่เท่ากับแผ่นเหล็กฝาปิดบ่อพัก ๒ หลุม เรียงกันไปในช่องทางการเดินรถ ซึ่งการรื้อถนนดังกล่าวกระทำไปเพื่อประโยชน์ในการเข้าไปปฏิบัติงานตรวจสอบแก้ไขหรือซ่อมแซมสายไฟฟ้าใต้ดินที่อยู่ภายในบ่อพัก อันเป็นงานในหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังนั้น แม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะมีหน้าที่ดูแลตรวจตรารักษาถนนทั้งผิวจราจรและทางเท้าบริเวณที่เกิดเหตุให้อยู่ในสภาพที่สามารถใช้การได้โดยปกติและให้ผู้ใช้ทางสัญจรได้รับความปลอดภัยตามมาตรา ๘๙ (๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ ก็ตาม แต่เมื่อการกะเทาะหรือสกัดพื้นผิวจราจรดังกล่าว เกิดขึ้นจากพนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และไม่ปรากฏว่ามีการขออนุญาตผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กรณีจึงฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมิได้กระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และเมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นที่ยุติว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้กะเทาะหรือสกัดพื้นผิวถนนในส่วนที่ปิดทับฝาบ่อพักสายไฟฟ้าใต้ดินทั้งสองฝาดังกล่าว โดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ใช้รถใช้ถนนจนเป็นเหตุให้รถจักรยานยนต์ของผู้ตายตกกระแทกล้มลงจนเสียชีวิต การกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติและเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ตายตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่พนักงานเจ้าหน้าที่สังกัด จึงต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นมารดาโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ตายตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ประกอบกับมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติการไฟฟ้านครหลวง พ.ศ. ๒๕๐๑ ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๙๒/๒๕๖๖ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นบิดาและมารดาโดยชอบด้วยกฎหมายของนาย ส. ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากกรณีที่กรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ไม่ตรวจตรา ปรับปรุงซ่อมแซม ดูแล รักษา ซ่อมแซมถนน ให้อยู่ในสภาพปกติ ไม่จัดให้มีสิ่งกีดกั้นป้องกันเตือนภัยแก่ผู้ขับขี่ยานพาหนะในเวลากลางคืนเพื่อให้เห็นว่าถนนยุบตัวแตกแยกเป็นรอยร้าว เป็นเหตุให้รถจักรยานยนต์ที่นาย ส. ขับขี่มาตกลงไปในร่องถนนที่ยุบตัวแตกแยก ทำให้นาย ส. ได้รับบาดเจ็บรุนแรงและเสียชีวิตในเวลาต่อมา จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาล

มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า การยุบตัวและพื้นถนนแตกแยกมีความกว้างประมาณ ๑๐ เซนติเมตร มีความยาวประมาณ ๑๐๐ เมตร มีลักษณะยุบตัวและรอยแตกแยกค่อนข้างมาก จึงไม่อาจเกิดขึ้นภายในวันเดียว หากเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีได้ทำการตรวจสอบการชำรุดเสียหายของถนนบริเวณที่เกิดเหตุจริง ย่อมต้องตรวจพบความชำรุดเสียหายของถนนบริเวณดังกล่าว และแม้ในช่วงเวลาเกิดเหตุจะเป็นช่วงฤดูแล้ง น้ำจะแห้งซึ่งส่งผลทำให้ถนนเกิดการทรุดตัว แตกแยกเป็นรอยร้าวก็ตาม ก็หาใช่เหตุที่ไม่อาจคาดหมายได้อันจะถือเป็นเหตุสุดวิสัยแต่อย่างใด แต่เป็นเหตุที่เกิดขึ้นตามฤดูกาลซึ่งหมวดทางหลวงย่อมสามารถป้องกันและแก้ไขได้ตามอำนาจหน้าที่ หรือหากไม่สามารถซ่อมแซมได้ทันการณ์ ก็จำต้องจัดทำเครื่องหมาย สัญลักษณ์ สิ่งกั้นป้องกัน เพื่อให้ผู้ขับขี่ได้ทราบและใช้เส้นทางด้วยความระมัดระวัง แม้เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการซ่อมแซมถนนที่ชำรุดในพื้นที่บริเวณอื่น ๆ ไปบ้างแล้ว แต่เมื่อไม่ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ของกรมทางหลวงได้ตรวจพบการยุบตัวและรอยแตกแยกของถนนบริเวณเกิดเหตุ จึงถือว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ดังนั้น การที่นาย ส. ประสบอุบัติเหตุได้รับบาดเจ็บอย่างรุนแรงและเสียชีวิตในเวลาต่อมา จึงเป็นผลโดยตรงจากการที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ไม่ตรวจสอบและดำเนินการซ่อมแซมถนนบริเวณที่เกิดเหตุดังกล่าวให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์เป็นปกติตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อนาย ส. อันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

๓.๔) กรณีละเลยต่อหน้าที่ในการบำรุงรักษาสิ่งสาธารณูปโภค

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๓๒/๒๕๖๕ คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เสาไฟฟ้าซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบดูแลของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ได้หักล้มลงขวางถนนเป็นเหตุให้นาย ค. สามีของผู้ฟ้องคดีซึ่งขับรถยนต์ที่เป็นสินสมรสระหว่างนาย ค. กับผู้ฟ้องคดี ชนเสาไฟฟ้าดังกล่าวได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ร่วมกันหรือแทนกันชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิต จัดให้ได้มา จัดส่งและจำหน่ายพลังงานไฟฟ้า รวมทั้งดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับพลังงานไฟฟ้าและธุรกิจอื่นที่เกี่ยวเนื่องหรือที่เป็นประโยชน์แก่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคตามมาตรา ๖ (๑) และ (๒) และมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๐๓ โดยในการดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ดังกล่าวจะต้องเป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้และรักษาทรัพย์สินตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จัดทำขึ้นตามมาตรา ๑๓ (๖) ประกอบกับมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ มีหน้าที่จะต้องดูแล บำรุง และรักษาทรัพย์สินให้อยู่ในสภาพดี มั่นคงและแข็งแรง ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินของบุคคลอื่น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเพื่อประโยชน์แก่ภารกิจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ รวมถึงต้องบำรุงรักษาเสาไฟฟ้าซึ่งเป็นอุปกรณ์ในระบบการขนส่งพลังงานไฟฟ้าในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี มั่นคงแข็งแรง และป้องกันเหตุซึ่งอาจจะส่งผลให้อุปกรณ์ในระบบขนส่งพลังงานไฟฟ้าดังกล่าวเกิดความเสียหาย หรือก่อให้เกิดอันตราย

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

แก่ผู้ใช้ทางด้วย เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้อำนวยการสถานีอุตุนิยมวิทยาอุดรธานีได้ชี้แจงข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะอากาศและปริมาณน้ำฝนในคืนระหว่างวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๙ ว่า ไม่ได้มีปริมาณฝนที่ตกหนักมากผิดปกติ รวมทั้งเมื่อพิจารณาจากภาพถ่ายสถานที่เกิดเหตุแล้ว เห็นว่า ในช่วงเวลากลางคืนของวันดังกล่าวก็ไม่น่าเชื่อว่าจะมีพายุลมแรงผิดปกติ เนื่องจากบริเวณเกิดเหตุมีเสาไฟฟ้าหักโค่นเพียงต้นเดียว ไม่มีต้นไม้ในบริเวณใกล้เคียงหักโค่นด้วย มีเพียงต้นหญ้าที่ลู่ลมไปตามแนวทิศทางกระแสลม อีกทั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ยังยอมรับว่าในคืนวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๙ ไม่มีการแจ้งเหตุไฟฟ้าดับ มีเพียงช่วงเวลาประมาณ ๖ นาฬิกา ของเช้าวันรุ่งขึ้นเท่านั้นที่ได้รับแจ้งเหตุไฟดับเนื่องจากเสาไฟฟ้าล้มดังกล่าว อันแสดงให้เห็นว่า คืนวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๙ ถึงเช้าวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๙ มีฝนตกปริมาณไม่มากและไม่ได้มีกระแสลมรุนแรงถึงขนาดที่จะทำให้เสาไฟฟ้าหักโค่นลง ที่จะเป็นเหตุที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ไม่อาจป้องกันได้ แม้ได้จัดการระมัดระวังตามสมควรอันพึงคาดหมายได้จากบุคคลในฐานะและภาวะเช่นนั้น อันจะถือได้ว่าเป็นเหตุสุดวิสัยตามมาตรา ๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงน่าเชื่อว่าเหตุที่เสาไฟฟ้าล้มขวางถนนเกิดจากการติดตั้งหรือการปักเสาที่ไม่ได้มาตรฐานและไม่เหมาะสมกับพื้นที่ ขาดการตรวจตราและเฝ้าระมัดระวังอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะเมื่อเข้าฤดูฝนที่จะมีฝนตกหนัก ลมแรงกว่าปกติ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จะต้องควบคุมดูแลให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบดูแลทรัพย์สินตามระเบียบเกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้และรักษาทรัพย์สินดังกล่าวเป็นพิเศษ แต่ไม่ปรากฏพยานหลักฐานว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ได้ดำเนินการเช่นนั้น อุบัติเหตุดังกล่าวจึงเกิดจากความประมาทเลินเล่อของเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ที่ละเลยต่อหน้าที่ในการดูแลรักษาเสาไฟฟ้า เป็นผลให้รถยนต์ซึ่งเป็นสินสมรสของผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงเป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัด จึงต้องรับผิดในผลแห่งละเมิดที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดี ทั้งนี้ ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๒๖/๒๕๖๖

เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๖ เวลาประมาณ ๑๗.๓๐ นาฬิกา ผู้ฟ้องคดีนั่งซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์เพื่อข้ามสะพานสมโภชน์กรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อถึงบริเวณสะพานที่เกิดเหตุปรากฏว่า ลวดสลิงที่ขึงราวสะพานดังกล่าวได้ขาดสะบั้นลง ทำให้สะพานเกิดทรุดตัวและพังถล่มลงในแม่น้ำป่าสัก เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีและผู้ขับขี่ตกลงไปในแม่น้ำ ผู้ขับขี่ถูกสะพานที่ถล่มลงมาทับทำให้เสียชีวิตในที่เกิดเหตุ ส่วนผู้ฟ้องคดีได้รับบาดเจ็บสาหัส ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า สะพานสมโภชน์กรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี เป็นสะพานที่อยู่ในความรับผิดชอบและดูแลรักษาของเทศบาลตำบลท่าหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ตามกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ว่าจ้างผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ก่อสร้างสะพานเคเบิ้ลคนเดินข้าม ขนาดผิวจราจรกว้าง ๒.๒๐ เมตร (ไม่มีทางเท้า) ยาว ๑๑๐ เมตร ตามแบบแปลนกรมโยธาธิการและผังเมือง สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ต่อมา หลังจากเปิดใช้สะพานในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๕ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ตรวจพบว่า Main Cable ทั้งด้านซ้ายและขวาของสะพานมีระดับไม่เท่ากัน

ตามรูปแบบงานจ้าง หากปล่อยไว้อาจเกิดอันตรายต่อผู้สัญจรไปมาได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ซ่อมแซมสะพาน โดยมีช่างควบคุมงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตรวจรับความถูกต้องของงานที่แก้ไข แต่ภายหลังจากการซ่อมแซมสะพานดังกล่าวแล้ว ปรากฏว่ายังมีการเอียงตัวของสะพานอีก ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ มาทำการแก้ไขสะพาน โดยมีคำสั่งปิดสะพานเพื่อทำการซ่อมแซม ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ได้ซ่อมแซมสะพานจนแล้วเสร็จ แต่ต่อมาสะพานก็เกิดการเอียงตัวขึ้นอีกครั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหนังสือลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๖ แจ้งไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ให้มาซ่อมแซมสะพานอีก หลังจากนั้น ในวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นวันเกิดเหตุ ผู้ฟ้องคดีนั่งซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ ซึ่งขับขี่โดยนาย ณ. ไปถึงบริเวณที่เกิดเหตุ โดยไม่ทราบว่าสะพานชำรุดบกพร่อง ลวดสลิงที่ขึงราวสะพานได้ขาดสะบั้นลง ทำให้สะพานเกิดการทรุดตัวและพังถล่ม ทำให้ผู้ฟ้องคดีตกลงไปในแม่น้ำป่าสักได้รับบาดเจ็บ กรณีจึงเห็นได้ว่าเมื่อข้อเท็จจริงตามสัญญาจ้างก่อสร้างสะพานเคเบิลมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนเดินข้าม จึงเป็นทางข้ามตามนิยามมาตรา ๔ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ และเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ก่อสร้างสะพานดังกล่าวแล้วเสร็จ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้เปิดใช้สะพานดังกล่าวโดยไม่ได้ปิดประกาศให้ผู้ใช้ทางทราบว่าสะพานดังกล่าวเป็นสะพานสำหรับคนเดินข้ามเท่านั้น แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กลับปล่อยปละละเลยปล่อยให้รถจักรยานยนต์ใช้สะพานสำหรับคนเดินข้าม โดยไม่จัดให้มีเครื่องปิดกั้นหรือเครื่องกีดขวางมิให้มีการใช้รถจักรยานยนต์ข้ามสะพาน และต่อมาเมื่อสะพานเกิดการเอียงตัวอีกครั้งหลังจากที่ปิดสะพานเพื่อซ่อมแซมเนื่องจากเกิดการเอียงตัวของสะพานแล้ว ซึ่งในครั้งนี้ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ปิดสะพานเพื่อซ่อมแซมเช่นเดียวกับในครั้งที่แล้ว และในระหว่างที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ยังไม่ทันเข้าซ่อมแซมสะพานให้แล้วเสร็จ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็มิได้มีการปิดประกาศแจ้งเตือนผู้ใช้สะพานให้ทราบความชำรุดบกพร่องของสะพาน ประกอบกับยังปรากฏข้อเท็จจริงตามรายงานการประชุมสมาชิกสภาเทศบาลตำบลท่าหลวงว่า เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๖ ในช่วงเช้าก่อนเกิดเหตุ ชาวบ้านได้พบว่าสะพานเอียงตัวและได้แจ้งให้นายกเทศมนตรีทราบเหตุดังกล่าวแล้ว แสดงให้เห็นว่าสะพานที่พิพาทได้เกิดการเอียงตัวแล้วในช่วงเช้า ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับทราบแล้ว แต่ไม่ได้ดำเนินการใด ๆ เพื่อเตือนผู้ใช้สะพานให้ทราบถึงความชำรุดบกพร่องของสะพานและไม่ได้ปิดหรือระงับการใช้สะพานที่ชำรุดบกพร่อง จึงเป็นกรณีที่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งมีหน้าที่ควบคุม ดูแล ไม่ให้มีการฝ่าฝืนในการใช้สะพาน กลับปล่อยปละละเลยให้รถจักรยานยนต์สัญจรไปมาได้ และเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตรวจพบว่าสะพานชำรุดเสียหายและอาจเป็นอันตรายแก่ผู้ใช้สะพานได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องมีคำสั่งปิดสะพานและทำการปิดกั้นทางบริเวณคอสะพานทั้งสองฝั่ง เพื่อมิให้ประชาชนใช้สะพาน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้กระทำเช่นนั้น จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ที่ต้องทำการบำรุงรักษาทางบกให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานตามมาตรา ๕๐ (๒) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ละเลยต่อหน้าที่ดังกล่าว ทำให้ผู้ฟ้องคดีเข้าใจว่าสะพานยังอยู่ในสภาพที่ดี จึงนั่งซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ไปในสะพานดังกล่าว เป็นเหตุให้สะพานพังถล่ม จนทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับบาดเจ็บและทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ซึ่งความเสียหายที่เกิดแก่ผู้ฟ้องคดีเป็นผลโดยตรงจากการละเลยต่อหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๒๗๑/๒๕๖๖

ในการก่อสร้างทางผ่านเสมอระดับทางรถไฟจุดเกิดเหตุบริเวณสถานีรถไฟปากคลอง ภายหลังจากที่มีการปูแผ่นคอนกรีตทางข้ามทางรถไฟดังกล่าวแล้ว เจ้าหน้าที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้มีการเดินตรวจสภาพทางรถไฟ ตลอดจนพื้นที่ที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ โดยมีแผนงานกำหนดให้ทำการซ่อมตามวาระ ๑ ปีต่อครั้ง และยังมีการตรวจตราประจำวันหากพบว่าทางข้ามเสมอระดับทางรถไฟจุดใดชำรุดก่อนถึงกำหนดการซ่อมย่อมแก้ไขได้ทันที กรณีจึงเห็นได้ว่า หากเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีตรวจพบว่า ทางข้ามทางรถไฟบริเวณที่พิพาทดังกล่าวมีความชำรุดบกพร่อง จนอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ใช้ทาง ผู้ถูกฟ้องคดีหรือเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีย่อมมีหน้าที่ที่จะดำเนินการ เมื่อปรากฏว่าทางข้ามทางรถไฟดังกล่าวซึ่งเสมอระดับกับทางรถไฟจุดเกิดเหตุบริเวณสถานีรถไฟปากคลองมีช่องว่างระหว่างแผ่นคอนกรีตที่ใช้ปูพื้นทาง ปรากฏตามหลักฐานภาพถ่ายสถานที่เกิดเหตุของผู้ฟ้องคดีซึ่งมีช่องว่างระหว่างแผ่นคอนกรีตดังกล่าวอยู่ฝั่งตรงกันข้ามกับขอบรางรถไฟอีกฝั่งที่มีเสาสีแดงเดียวกัน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับภาพถ่ายประกอบคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดี ปรากฏจุดสังเกตเดียวกันบริเวณที่ฐานเสาซึ่งมีตำหนิคล้ายรูปวงกลมสีดำอยู่ด้านขวาของฐานเสาดังกล่าว เพียงแต่ภาพถ่ายของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าวไม่ปรากฏช่องว่างระหว่างแผ่นคอนกรีตแล้ว จึงเชื่อได้ว่าภาพถ่ายของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวถ่ายจากสถานที่เกิดเหตุจริง เมื่อไม่ปรากฏว่ากรณีของผู้ฟ้องคดีมียานพาหนะอื่นเกี่ยวข้องด้วย และพิจารณาจากภาพถ่ายเห็นได้ว่าช่องว่างระหว่างแผ่นคอนกรีตที่ผู้ฟ้องคดีอ้างมีขนาดใหญ่กว่าช่องอื่น ๆ จึงฟังได้ตามที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าอุบัติเหตุดังกล่าวเกิดจากการขับขี่รถจักรยานตกลงไปในช่องว่างระหว่างแผ่นคอนกรีต เป็นเหตุให้จักรยานล้มกระแทกลงบนพื้นถนนจนผู้ฟ้องคดีได้รับบาดเจ็บ อันเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีไม่ดำเนินการตรวจสอบหรือซ่อมแซมดูแลรักษาทางข้ามทางรถไฟจุดเกิดเหตุบริเวณสถานีรถไฟปากคลอง และก่อให้เกิดอันตรายหรือสร้างความไม่ปลอดภัยให้แก่ประชาชนผู้ใช้ทางบริเวณดังกล่าว กรณีจึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดี อันเป็นผลโดยตรงให้ผู้ฟ้องคดีประสบอุบัติเหตุทำให้เกิดความเสียหายแก่ร่างกายและทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีในความเสียหายที่เกิดขึ้นตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ

๓.๕) กรณีละเลยต่อหน้าที่ในการดำเนินการออกโฉนดที่ดิน

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๑๔๓/๒๕๖๔

การพิจารณาออกโฉนดที่ดินเป็นการเฉพาะรายตามมาตรา ๕๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน นั้น แม้เป็นกรณีที่ผู้ขอออกโฉนดที่ดินมีหลักฐานเดิมเป็นหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) พนักงานเจ้าหน้าที่ก็ย่อมมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาออกโฉนดที่ดินให้ได้ตามที่ผู้ขอ

มีสิทธิครอบครองในที่ดินอยู่ตามความเป็นจริง โดยรายละเอียดในเรื่องตำแหน่งที่ดิน จำนวนเนื้อที่ รูปแผนที่ของที่ดิน ซึ่งแสดงเขตข้างเคียงทั้งสี่ทิศตาม น.ส. ๓ ที่นำมาขอออกโฉนดที่ดินนั้น เป็นเพียงข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่เท่านั้น มิได้ผูกพันให้ต้องออกโฉนดที่ดินตามที่ น.ส. ๓ ระบุไว้แต่อย่างใด เมื่อคดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๕ ต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราช สาขาฉวาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เพื่อขอออกโฉนดที่ดินเป็นการเฉพาะราย โดยอาศัยหลักฐาน น.ส. ๓ เนื้อที่ประมาณ ๒๓ ไร่ นั้น อำเภอฉวาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีการคัดค้านว่ารุกล้ำที่สาธารณประโยชน์หนองหญ้าปล้องบางส่วน ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชอบที่จะต้องนัดทำการรังวัดใหม่ แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีคัดค้านว่าที่ดิน น.ส. ๓ ของผู้ฟ้องคดีมิได้ทับที่สาธารณประโยชน์หนองหญ้าปล้อง และยืนยันตามผลการรังวัด จึงเป็นกรณีที่ที่ดินที่จะออกโฉนดที่ดินมีข้อโต้แย้งว่าทับที่สาธารณประโยชน์หนองหญ้าปล้องหรือไม่ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องดำเนินการตามมาตรการของคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ (กบร.) ที่กำหนดไว้ในคำสั่งที่ ๑/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๓ โดยส่งเรื่องให้ กบร. จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อพิสูจน์สิทธิ์ในที่ดินต่อไป ซึ่งกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ได้มีหนังสือลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๗ แจ้งแนวทางปฏิบัติดังกล่าวไปให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบถือปฏิบัติด้วยแล้ว อีกทั้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ก็ยืนยันว่า ในกรณีนี้จะต้องส่งเรื่องให้ กบร. จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อพิสูจน์การครอบครองที่ดินของผู้ฟ้องคดี แต่ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ส่งเรื่องการรังวัดออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีไปให้ กบร. แต่อย่างใด จนล่วงเลยระยะเวลากว่า ๑๖ ปี นับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดินเมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๕ กรณีจึงถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร และเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

๓.๖) กรณีละเลยต่อหน้าที่ในการดำเนินการแก้ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ในที่ดินตาม น.ส. ๓

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๑๐/๒๕๖๕ ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) เลขที่ ๙๔ อยู่ที่อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย เนื้อที่ ๓๙ ไร่ ๘๔ ตารางวา โดยได้รับมรดกจากนาย ก. บิดาของผู้ฟ้องคดี ซึ่งซื้อที่ดินมาจากการขายทอดตลาดตามคำพิพากษาของศาล ต่อมา อธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีคำสั่งให้แก้ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ตาม น.ส. ๓ โดยอ้างว่าที่ดินดังกล่าวออกโดยคลาดเคลื่อน เนื้อที่บางส่วนประมาณ ๑๘ ไร่ ๗๒ ตารางวา ออกทับที่สาธารณประโยชน์ “ทุ่งใหญ่” ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังกล่าว แต่กรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) แจ้งว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชอบแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นค่าที่ดินที่ขาดหายไป เป็นเงิน ๓๖๓,๖๐๐ บาท <u>คดีนี้ผู้ฟ้องคดีมิได้โต้แย้งว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่แก้ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ใน น.ส. ๓ ของผู้ฟ้องคดีเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด</u> <u>แต่ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองรู้หรือควรรู้เหตุแห่งการแก้ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ใน น.ส. ๓ ดังกล่าว เนื่องจากออกทับที่สาธารณประโยชน์ “ทุ่งใหญ่” บางส่วน</u>

ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๒ อันเป็นปีที่ได้มีการรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในที่สาธารณประโยชน์ “ทุ่งใหญ่” แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกลับไม่ดำเนินการเพิกถอนส่วนที่ทับที่สาธารณประโยชน์ดังกล่าว จนกระทั่งบิดาของผู้ฟ้องคดีได้ซื้อที่ดินแปลงดังกล่าวจากการขายทอดตลาด และต่อมาที่ดินตกอยู่ในความครอบครองของผู้ฟ้องคดี การแก้ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ใน น.ส. ๓ เลขที่ ๙๔ ดังกล่าวจึงทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย อันเป็นการฟ้องว่า เจ้าหน้าที่ในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กระทำละเมิดจากการละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรในการดำเนินการแก้ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ใน น.ส. ๓ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เจ้าหน้าที่ในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบดีว่าที่ดินพิพาทที่ออกให้แก่นาย น. เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๐๕ นั้น มีบางส่วนที่ออกไปโดยคลาดเคลื่อนทับที่สาธารณประโยชน์ “ทุ่งใหญ่” และมีหน้าที่ต้องนำเรื่องการออก น.ส. ๓ ของนาย น. ที่คลาดเคลื่อนนั้นเสนอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อสั่งการให้มีการแก้ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ใน น.ส. ๓ แต่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้ดำเนินการแต่อย่างใด จนกระทั่งมีการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๒๑ เป็นผลให้ที่สาธารณะ “ทุ่งใหญ่” เป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน การที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ดำเนินการตามกฎหมายในการแก้ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ใน น.ส. ๓ ให้ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง นับแต่วันที่รู้ว่ามีที่ดินที่ออกทับที่สาธารณประโยชน์ “ทุ่งใหญ่” หรืออย่างช้าที่สุดในวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง จึงถือว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ เมื่อต่อมา บิดาของผู้ฟ้องคดีก็ได้ซื้อที่ดินดังกล่าวมา และได้ขอทำการรังวัดสอบเขตที่ดิน ซึ่งผลการรังวัดปรากฏว่า ที่ดินตาม น.ส. ๓ ดังกล่าวมีเนื้อที่บางส่วนจำนวน ๑๘ ไร่ ๗๒ ตารางวา ทับที่สาธารณประโยชน์ “ทุ่งใหญ่” และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งให้แก้ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ใน น.ส. ๓ เลขที่ ๙๔ จากเนื้อที่ ๓๙ ไร่ ๘๔ ตารางวา เหลือเนื้อที่ ๑๕ ไร่ ๑ งาน ๔๘ ตารางวา เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ถือสิทธิครอบครองที่ดินตาม น.ส. ๓ อยู่ในเวลาที่ถูกแก้ไขได้รับความเสียหาย ซึ่งความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับนั้นเป็นผลโดยตรงจากการที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติในการดำเนินการเพื่อให้มีการแก้ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ในที่ดินตาม น.ส. ๓ กรณีจึงถือว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร และเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งให้แก้ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ในที่ดินตาม น.ส. ๓ ดังกล่าว

๓.๗) กรณีปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรในการแก้ไขความเดือดร้อนเสียหายจากการขุดดินและถมดินของที่ดินข้างเคียง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อส. ๑๗๔/๒๕๖๖

ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าประกอบอาชีพทำการเกษตร ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากกรณีที่เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๕ ผู้ร้องสอดได้ทำการขุดบ่อ ถมที่ดิน และสร้างคันกั้นน้ำเป็นแนวสูง โดยไม่ได้ขออนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น และไม่ผ่านการทำประชาคมจากประชาชนในพื้นที่ เป็นเหตุให้

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

เกิดการปิดกั้นทางเดินของน้ำ ทำให้บ้านพักอาศัยของผู้ฟ้องคดีทั้งห้าถูกน้ำท่วมขัง นาข้าวของผู้ฟ้องคดีทั้งห้าได้รับความเสียหาย ต่อมา ในวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๕ ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าได้ดำเนินการร้องเรียนต่อองค์การบริหารส่วนตำบลนาเริก (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงสั่งให้เจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบข้อเท็จจริง พบว่าผู้ร้องสอดได้ดำเนินการขุดดินและถมดินกีดขวางทางน้ำไหล โดยไม่มีใบรับแจ้งการขุดดินและถมดินจริง การขุดดินและถมดินของผู้ร้องสอดจึงเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมายก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายแก่เจ้าของที่ดินข้างเคียงและบุคคลอื่น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๕ สั่งให้ผู้ร้องสอดระงับการขุดดินและถมดิน แต่มิได้มีการสั่งให้ผู้ร้องสอดจัดการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นตามที่เห็นสมควร ทั้ง ๆ ที่บริเวณที่เป็นดินถมมีความสูงเกินกว่าระดับที่ดินต่างเจ้าของที่อยู่ข้างเคียงอันจะต้องจัดให้มีการระบายน้ำที่เพียงพอ คำสั่งลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๕ จึงเป็นการออกคำสั่งที่ไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงอันไม่อาจก่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติได้ และเป็นการใช้อำนาจไม่เพียงพอที่จะแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้า ซึ่งหากผู้ร้องสอดไม่ปฏิบัติตาม ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองก็มีอำนาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองหาได้ดำเนินการดังกล่าวไม่ เพียงแต่มีหนังสือแจ้งให้ผู้ร้องสอดขออนุญาตขุดดินและถมดิน พร้อมกับแก้ไขปัญหาเรื่องค่าเสียหายในทรัพย์สินของผู้ร้องเรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาเริก (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้แจ้งให้ผู้ร้องสอดแก้ไขแบบแปลนอีกถึง ๓ ครั้ง แต่ผู้ร้องสอดก็ได้ยื่นแบบแปลนการขุดดินและถมดินฉบับเดิมทุกครั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงชอบที่จะมีคำสั่งให้การแจ้งการขุดดินและถมดินของผู้ร้องสอดเป็นอันสิ้นผลตามมาตรา ๑๗ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ และใช้อำนาจตามกฎหมายบังคับให้ผู้ร้องสอดปฏิบัติ แต่ก็หาได้ดำเนินการเช่นนั้นไม่ แต่เมื่อผู้ร้องสอดได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๖ แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่า ได้แก้ไขแบบแปลนแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กลับมีเป็นคำสั่งเชิงปฏิเสธแบบมีเงื่อนไข จึงต้องถือว่าการยื่นแจ้งการขุดดินและถมดินของผู้ร้องสอดยังคงมีผลอยู่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงยังคงมีหน้าที่ที่จะต้องพิจารณาการแจ้งดังกล่าวของผู้ร้องสอดอยู่ต่อไป รวมทั้งยังคงมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๒๙ วรรคสอง ประกอบกับมาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ในการออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ร้องสอดจัดการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น หรือจัดการแก้ไขการขุดดินหรือถมดินนั้นได้ตามที่เห็นสมควร จากข้อเท็จจริงที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น แม้ยังไม่อาจถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติเดียวกันกำหนดให้ต้องปฏิบัติก็ตาม แต่การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ใช้เวลาในการดำเนินการนับแต่วันที่ทราบเหตุการณ์จนถึงวันที่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าได้ยื่นฟ้องคดีในวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๕ เป็นเวลาสามเดือนเศษ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มิได้มีการใช้อำนาจตามกฎหมายอย่างชัดเจนเด็ดขาดในการออกคำสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตการแจ้งขุดดินและถมดินแก่ผู้ร้องสอด และการสั่งให้ผู้ร้องสอดที่ได้ทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดินฯ จนเป็นเหตุให้ความเดือดร้อนเสียหายของผู้ฟ้องคดีทั้งห้ายังไม่ได้รับการแก้ไขให้สำเร็จลุล่วง จึงถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ปฏิบัติหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติการขุดดินและถมดินฯ และกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง กำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร เมื่อปรากฏว่าหนังสือร้องเรียนลงวันที่ ๑๘ และ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๕ ที่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้ามีไปยังผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเรียกร้องค่าเสียหายจากการถูกน้ำท่วมนาข้าวอันเนื่องมาจากมีการขุดดิน

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

และถมดินขวางทางน้ำไหล ได้ระบุถึงจำนวนพื้นที่ทำนาที่ได้รับความเสียหาย ซึ่งมีทั้งที่เสียหายทั้งหมดและเสียหายบางส่วนไว้ ตลอดจนจำนวนเงินที่เป็นค่าเสียหาย โดยผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมิได้โต้แย้ง จึงต้องฟังว่าผลจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรเกี่ยวกับการขุดดินและถมดินโดยฝ่าฝืนกฎหมายของผู้ร้องสอด ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าได้รับความเสียหายจริง กรณีจึงถือเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีทั้งห้าตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ รวมทั้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต้องพิจารณาออกใบรับแจ้งหรือไม่ออกใบรับแจ้งให้แก่ผู้ร้องสอดตามพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดินฯ และในกรณีที่ไม่สามารถออกใบรับแจ้งให้แก่ผู้ร้องสอดได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต้องออกคำสั่งให้ผู้ร้องสอดรื้อคันดินและปรับสภาพพื้นที่ให้เป็นไปตามสภาพเดิมก่อนการขุดดินและถมดิน ซึ่งหากผู้ร้องสอดมิได้ดำเนินการตามคำสั่งดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต้องเข้าดำเนินการด้วยตนเองหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นกระทำการแทน โดยให้เรียกค่าใช้จ่ายและเงินเพิ่มในอัตราร้อยละยี่สิบห้าต่อปีของค่าใช้จ่ายดังกล่าวจากผู้ร้องสอดต่อไป

๓.๘) กรณีละเลยต่อหน้าที่ในการดูแลระงับเหตุเดือดร้อนรำคาญ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๕๒/๒๕๖๕

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นเจ้าของบ้านในซอยจรัญสนิทวงศ์ ๘๙ ถนนจรัญสนิทวงศ์ แขวงบางอ้อ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร บ้านพักอาศัยดังกล่าวตั้งอยู่ห่างจากที่ดินซึ่งบริษัท พ. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) ใช้เป็นลานอู่จอดรถโดยสารประจำทางปรับอากาศ ประมาณ ๓ เมตร ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่พนักงานขับรถของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ เดินรถร่วมอย่างขาดความระมัดระวังก่อให้เกิดเสียงดังจากเครื่องยนต์และแรงสั่นสะเทือนจนเป็นเหตุให้บ้านพักอาศัยของผู้ฟ้องคดีทั้งสองแตกร้าวเสียหาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตบางพลัด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) และสำนักงานเขตบางพลัด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ดำเนินการแก้ไขเสียงดังของเครื่องยนต์ที่เกินกว่าเกณฑ์มาตรฐานให้เป็นไปตามกฎหมาย และให้ชดใช้ค่าเสียหาย โดยที่คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้ตกลงทำสัญญาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ เข้าร่วมเดินรถโดยสารประจำทาง โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ เป็นผู้จัดหารถร่วมโดยสารประจำทางเอง และมีรายได้จากค่าตอบแทนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ จัดเก็บค่าโดยสารจากผู้มาใช้บริการและจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนแบ่งปันให้กับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินกิจการบริการสาธารณะด้านการขนส่งมวลชนอันเป็นกิจการทางปกครองเฉพาะแต่ในกรณีที่กระทำการในการดำเนินกิจการทางปกครองตามที่ได้รับมอบหมายดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้เข้าตรวจวัดเสียงแล้วพบว่ามีเสียงรบกวนเกินค่ามาตรฐานที่กฎหมายกำหนด แม้ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ แก้ไขระงับเหตุรำคาญ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ก็ได้ออกประกาศเตือนพนักงานขับรถให้ระมัดระวังแล้วก็ตาม แต่มาตรการดังกล่าวยังไม่เพียงพอที่จะป้องกันผลร้ายที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเดินรถ

ยิ่งไปกว่านั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ยังนำรถโดยสารประจำทางปรับอากาศมาจอดที่บริเวณดังกล่าวเพิ่มขึ้นอีก จึงรับฟังได้ว่า ในการประกอบกิจการเดินรถร่วมโดยสารประจำทางปรับอากาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ยังไม่ได้กำหนดมาตรการที่จะระงับเหตุให้เพียงพอและให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ยังไม่ได้ดำเนินการให้บรรลุผลจึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่ระเบียบกฎหมายกำหนดไว้ให้ต้องปฏิบัติ และเมื่อเหตุเดือดร้อนรำคาญต่าง ๆ เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ แล้วเกิดความเสียหายต่อสุขภาพและทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงต้องร่วมกันชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง

๑.๓.๒ กรณีวินิจฉัยว่าไม่เป็นการกระทำละเมิด

โดยที่การพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่า การกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำละเมิดหรือไม่ ซึ่งศาลจะนำหลักการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาวินิจฉัยแก่คดี อันประกอบด้วยหลักเกณฑ์ ๓ ประการ ได้แก่ (๑) กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ (๒) กระทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายหรือไม่ (๓) ทำให้บุคคลอื่นได้รับความเสียหายหรือไม่ ด้วยเหตุนี้ หากขาดองค์ประกอบข้อหนึ่งข้อใดย่อมไม่เป็นการกระทำละเมิด โดยมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๑) กรณีมิได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๔๘/๒๕๖๕ คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เมื่อเจ้าหน้าที่ของเทศบาลตำบลสามแยก (ผู้ถูกฟ้องคดี) ไปถึงบ้านที่เกิดเหตุก็ได้เข้าทำการดับเพลิงทันที การที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีได้นำรถดับเพลิงเข้ามาช่วยเหลือในการดับเพลิงและสามารถดับเพลิงได้ในเวลาเพียง ๑ ชั่วโมง ถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายในการระงับเหตุเพลิงไหม้อันเป็นการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้แก่ประชาชนแล้ว และหากรถดับเพลิงของผู้ถูกฟ้องคดีไม่มีน้ำในถัง เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีย่อมไม่อาจฉีดน้ำดับไฟได้ในเวลาที่ผู้ฟ้องคดีมาถึงบ้านที่เกิดเหตุดังกล่าว ดังนั้น การกระทำของเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่ได้ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ประกอบกับความเสียหายจากกรณีไฟไหม้บ้าน มิใช่เกิดจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรหรือเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีกระทำการโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่ได้กระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี

๒) กรณีมิได้กระทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๔๗/๒๕๖๖ เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมถึงพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๕๒ เห็นได้ว่า นายกเทศมนตรีมีดุลพินิจที่จะแต่งตั้งบุคคลที่ตนไว้วางใจให้เป็นรองนายกเทศมนตรีและถอดถอนรองนายกเทศมนตรีหรือสั่งให้รองนายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งเมื่อหมดความไว้วางใจแล้ว ดังนั้น โดยสภาพแล้วการมีคำสั่งถอดถอนรองนายกเทศมนตรีหรือให้รองนายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากหมดความไว้วางใจจึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นการลงโทษรองนายกเทศมนตรีผู้นั้น เมื่อนายกเทศมนตรีตำบลท่าประจะ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) หมดความไว้วางใจในตัวผู้ฟ้องคดีย่อมมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีได้ ถึงแม้จะรับฟังได้ว่า ไม่ได้รับฟังผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นคู่กรณีในกระบวนการพิจารณาทางปกครองก่อนออกคำสั่งทางปกครอง และไม่ได้จัดให้มีการระบุเหตุผลในการออกคำสั่งตามมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ก็ตาม และเมื่อคำสั่งที่พิพาทระบุเหตุผลว่า เพื่อให้การบริหารราชการของเทศบาลตำบลท่าประจะ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีความเหมาะสม ย่อมหมายความว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้หมดความไว้วางใจในตัวผู้ฟ้องคดีแล้วโดยสิ้นเชิง จึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่สุจริตเพื่อกลั่นแกล้งผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีตำบลท่าประจะ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อคำสั่งดังกล่าวชอบด้วยกฎหมาย จึงไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๗๖๑/๒๕๖๖ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองเพื่อปลูกสร้างอาคารอยู่ในที่สาธารณประโยชน์ การก่อสร้างอาคารพิพาทของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นกรณีที่ไม่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ การที่นาย ส. รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปฏิบัติราชการแทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสาคู ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารดังกล่าวให้เสร็จภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่ได้รับคำสั่งให้รื้อถอนอาคาร จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว และภายหลังจากที่นาย ส. ได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคาร นาย ส. ก็ได้มีประกาศแจ้งผู้ฟ้องคดีว่า ครบกำหนด ๓๐ วัน ตามคำสั่งให้รื้อถอนอาคารแล้ว จึงให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารให้เสร็จสิ้นภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ประกาศ หากฝ่าฝืนองค์การบริหารส่วนตำบลสาคู (ผู้ถูกฟ้องคดี) จะดำเนินการรื้อถอนอาคารของผู้ฟ้องคดี และผู้ฟ้องคดีจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนอาคารตามมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ กรณีจึงถือว่า ก่อนที่จะมีการใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยการเข้ารื้อถอนอาคารของผู้ฟ้องคดีนั้น นาย ส. ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้มีการแจ้งเตือนให้ผู้ฟ้องคดีกระทำการตามคำสั่งทางปกครอง คือ ให้รื้อถอนอาคารโดยได้กำหนดระยะเวลาให้ตามสมควรแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีก็ไม่ได้ดำเนินการรื้อถอนแต่อย่างใด ดังนั้น การดำเนินการรื้อถอนอาคารพิพาทจึงเป็นไปโดยชอบตามมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้กระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

๓) กรณีมิได้ทำให้บุคคลอื่นได้รับความเสียหาย

สำหรับประเด็นพิจารณากรณีการกระทำของเจ้าหน้าที่มิได้ทำให้บุคคลอื่นได้รับความเสียหาย นั้น อาจแบ่งได้ ๓ กรณี ได้แก่ (๑) กรณีบุคคลอื่นไม่ได้รับความเสียหาย (๒) กรณีความเสียหายมิใช่ผลโดยตรงจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ (๓) กรณีความเสียหายเกิดจากเหตุสุดวิสัย

๓.๑) กรณีบุคคลอื่นไม่ได้รับความเสียหาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๒๗๔/๒๕๖๖

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามเป็นชาวชุมชนเด่นห้า ตำบลรอบเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ได้บริจาคเงินร่วมกับชาวชุมชนเด่นห้าเพื่อจัดทำป้ายเทิดพระเกียรติในหลวงรัชกาลที่ ๙ พร้อมติดตั้ง เป็นเงินจำนวน ๘,๕๐๐ บาท โดยได้นำป้ายดังกล่าวไปติดตั้งไว้ที่บริเวณสี่แยกตลาดสดเด่นห้าเมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ต่อมา เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๙ เจ้าหน้าที่ของเทศบาลนครเชียงราย (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ทำการปลดป้ายดังกล่าวออกไป ผู้ฟ้องคดีทั้งสามจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีรับผิดชดใช้ค่าทำป้ายเป็นเงินจำนวน ๘,๕๐๐ บาท นั้น เห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามติดตั้งป้ายพิพาทในบริเวณดังกล่าวแม้จะเป็นการกระทำโดยมีเจตนาที่ดี แต่เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสามได้รับอนุญาตจากผู้ถูกฟ้องคดี ประกอบกับเมื่อพิจารณาจากลักษณะและขนาดของป้ายดังกล่าวเป็นป้ายที่มีขนาดใหญ่ ติดตั้งในลักษณะมั่นคงแข็งแรง มิได้เป็นการติดตั้งหรือวางไว้เพียงชั่วคราว การติดตั้งป้ายที่พิพาทในบริเวณดังกล่าวจึงเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ เมื่อปรากฏว่ามีผู้ร้องเรียนการติดตั้งป้ายดังกล่าว พนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีจึงใช้อำนาจตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กระทำการปลดหรือรื้อถอนป้ายพิพาทออกเพื่อมิให้ปรากฏอยู่ในที่สาธารณะในทันที อย่างไรก็ตาม ก่อนที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีจะดำเนินการรื้อถอนป้ายพิพาทดังกล่าว จะต้องตรวจสอบหาเจ้าของป้ายเพื่อตักเตือนผู้กระทำความผิด หรือสั่งให้ผู้กระทำความผิดแก้ไขหรือขจัดความสกปรกหรือความไม่เป็นระเบียบหรือความไม่เรียบร้อยให้หมดไป เมื่อได้ตักเตือนแล้วผู้กระทำผิดไม่เชื่อฟังคำตักเตือนก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จับกุมผู้กระทำความผิดและดำเนินคดีตามพระราชบัญญัตินี้ อันเป็นการกำหนดขั้นตอนการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีในการดูแลรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในที่สาธารณะตามนัยมาตรา ๔๔ (๓) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในบริเวณที่ปักป้ายพิพาทนั้น มีป้ายรายชื่อผู้ร่วมบริจาคเงินในการจัดทำป้ายพิพาทดังกล่าวไว้ จึงไม่เป็นการยากที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีจะสืบสวนหาผู้กระทำผิดในการปักป้ายพิพาทดังกล่าวก่อนดำเนินการรื้อถอน เพื่อแจ้งให้ผู้กระทำความผิดได้รู้ถึงการกระทำความผิดของตนและตักเตือนให้ดำเนินการแก้ไขโดยการรื้อถอนป้ายพิพาทออกจากที่สาธารณะ แต่หาได้ดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ครบถ้วนก่อนไม่ ผู้ถูกฟ้องคดีกลับดำเนินการรื้อถอนป้ายพิพาทนั้นในทันที การที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีรื้อถอนป้ายพิพาท

ออกจากบริเวณสี่แยกตลาดสดเด่นห้า จึงเป็นการกระทำข้ามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการใช้อำนาจหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองฯ กำหนด จึงเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ป้ายพิพาทนั้นได้รับการเก็บรักษาไว้ที่เทศบาลนครเชียงรายและผู้ฟ้องคดีทั้งสามได้มาแสดงตนเป็นเจ้าของป้ายต่อเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีและขอรับป้ายคืนไปโดยไม่ติดใจในความเสียหายของป้าย เนื่องจากป้ายเสียหายเพียงเล็กน้อย กรณีจึงฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับความเสียหายจากการรื้อถอนป้ายออกจากที่สาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตแต่อย่างใด ดังนั้น การที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีทำการรื้อถอนป้ายที่พิพาทจึงไม่เป็นการกระทำละเมิด ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหาย

๓.๒) กรณีความเสียหายมิใช่ผลโดยตรงจากการกระทำของเจ้าหน้าที่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๙๙/๒๕๖๕ คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รถยนต์คันพิพาท ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นางสาว ก. ได้ยืมรถยนต์คันดังกล่าวและขับจากอำเภอแม่แตงไปอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ บนทางหลวงหมายเลข ๑๐๗ เมื่อไปถึงบริเวณกิโลเมตรที่ ๓๓+๒๓๙ ซึ่งมีการปรับปรุงซ่อมแซมผิวถนน นางสาว ก. ได้ขับรถยนต์คันพิพาทชนแผงคอนกรีตที่กั้นระหว่างช่องจราจรฝั่งขาเข้าตัวเมืองเชียงใหม่กับฝั่งขาออกจากตัวเมืองเชียงใหม่ซึ่งอยู่ด้านขวามือของคนขับโดยไม่ทราบสาเหตุแล้วไถลลงพื้นที่ก่อสร้างด้านซ้ายเป็นเหตุให้รถยนต์ได้รับความเสียหาย เมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่ว่า นางสาว ก. ได้ขับรถยนต์คันพิพาทจากจุดที่มีการปิดการจราจรในช่องทางจราจรด้านซ้ายเบี่ยงเข้าไปในช่องทางจราจรด้านขวาที่ยังเปิดให้ใช้สัญจรได้ตามปกติเป็นระยะทางประมาณ ๑๐๐ เมตรเศษ แสดงว่านางสาว ก. รับทราบอยู่แล้วในขณะนั้นว่า ช่องทางจราจรทางด้านซ้ายไม่ได้เปิดให้ใช้สัญจรตามปกติ และเมื่อมาถึงบริเวณที่เกิดเหตุนางสาว ก. ได้ขับรถยนต์คันพิพาทเฉี่ยวชนเข้ากับแผงคอนกรีตกั้นแบ่งช่องทางจราจรฝั่งขาเข้าและฝั่งขาออกจากตัวเมืองเชียงใหม่ (ในลักษณะเดียวกับเกาะกลางถนน) ที่อยู่ทางด้านขวาของรถยนต์โดยไม่ทราบสาเหตุ แล้วรถยนต์คันพิพาทได้ไถลไปตกลงในช่องทางจราจรทางด้านซ้ายที่มีการตักผิวถนนออกทำให้เป็นทางต่างระดับ และไม่ได้เปิดให้ใช้สัญจรได้ตามปกติ <u>กรณีจึงเห็นได้ว่าอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นนั้น มิได้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องโดยตรงกับการติดตั้งอุปกรณ์ควบคุมการจราจรทั้งหลายที่กรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดี) พึงกระทำในกรณีที่มีการก่อสร้างหรือปรับปรุงซ่อมแซมถนนแต่อย่างใด</u> เพราะหากเป็นเช่นนั้น นางสาว ก. ก็น่าจะขับรถยนต์คันพิพาทตกลงไปในช่องทางจราจรด้านซ้ายนั้นตั้งแต่แรก โดยไม่ต้องอาศัยการเฉี่ยวชนแผงคอนกรีตกั้นแบ่งช่องทางจราจรที่อยู่ทางด้านขวาของตนเสียก่อน และเมื่อเกิดอุบัติเหตุมีการเฉี่ยวชนเกิดขึ้นแล้ว หากนางสาว ก. ยังมีสติดีพอไม่ตกใจจนเกินไปกับอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นก็น่าจะยังพอควบคุมรถยนต์คันพิพาทโดยบังคับให้แล่นต่อไปข้างหน้าตามแนวช่องทางจราจรด้านขวานั้นได้ เนื่องจากช่องทางจราจรเมื่อรวมกับไหล่ทางทางด้านขวาที่อยู่ติดกับแผงคอนกรีตดังกล่าวนั้นด้วยแล้วมีความกว้างถึงประมาณ ๔ เมตร กรณีจึงต้องฟังว่า การที่รถยนต์คันพิพาทไถลตกลงไปในช่องทางจราจรด้านซ้ายนั้น เกิดจากการที่นางสาว ก. ไม่สามารถบังคับและควบคุมรถยนต์คันพิพาทได้ตามปกติหลังจากเกิดอุบัติเหตุเฉี่ยวชนกับแผงคอนกรีตแล้ว

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

นั่นเอง ดังนั้น ความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับอันเนื่องมาจากรถยนต์คันพิพาทเฉี่ยวชนกับแผงคอนกรีตแล้วไถลตกลงไปในช่องทางจราจรด้านซ้ายตามที่พิพาทในคดีนี้ จึงมิได้เกิดจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดของผู้ถูกฟ้องคดีแต่ประการใด ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมิได้กระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี และไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามที่ผู้ฟ้องคดีเรียกร้องในคดีนี้แต่อย่างใด

หมายเหตุ กรณีความเสียหายมิใช่ผลโดยตรงจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ มีแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่น่าสนใจเพิ่มเติมดังนี้

(๑) กรณีความเสียหายเกิดจากผู้เสียหายเป็นผู้ก่อ จึงมิใช่ผลโดยตรงจากการกระทำของเจ้าหน้าที่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๒๘๓/๒๕๖๓

ราวกันอันตรายเป็นอุปกรณ์ที่มีความจำเป็นสำหรับงานทางหลวง การที่เจ้าหน้าที่ของกรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ซ่อมแซมราวกันอันตรายนับตั้งแต่วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๔ จนถึงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ยังไม่แล้วเสร็จ ทั้งที่ไม่ใช่งานซับซ้อนที่ต้องใช้เวลามากนัก จึงถือได้ว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ตายขับขี่รถจักรยานยนต์ด้วยความเร็วสูง และขับขี่ในช่องทางเดินรถด้านขวาสุด ซึ่งฝ่าฝืนต่อมาตรา ๓๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ อีกทั้งยังได้เปลี่ยนช่องทางเดินรถโดยกะทันหันไปยังช่องทางเดินรถที่สาม เพื่อแซงรถยนต์คันหนึ่งซึ่งขับอยู่ด้านหน้า จนไม่สามารถควบคุมรถจักรยานยนต์ได้ เป็นเหตุให้รถจักรยานยนต์แล่นข้ามร่องน้ำกลางถนนกระแทกราวกันอันตรายเสียชีวิต ซึ่งไม่ว่าราวกันอันตรายจะมีการซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพปกติหรือไม่ หากร่างของผู้ตายกระแทกกับราวเหล็กกันอันตรายในสภาพความเร็วในลักษณะเดียวกัน ร่างของผู้ตายย่อมได้รับความเสียหายในทำนองเดียวกัน ดังนั้น ความตายของบุตรของผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงมิใช่ผลโดยตรงจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรในการซ่อมแซมราวกันอันตราย กรณีจึงไม่เป็นการกระทำละเมิด **(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๒๗๕/๒๕๖๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)**

(๒) กรณีความเสียหายบางส่วนเกิดจากผู้เสียหายเป็นผู้ก่อหรือเกิดจากการกระทำที่เป็นความเสี่ยงของผู้เสียหายเอง ศาลจะนำเหตุดังกล่าวมาเป็นข้อพิจารณาในการกำหนดค่าสินไหมทดแทน

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๒๕/๒๕๖๖

การยกเลิกการประมูลจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์จะต้องอยู่ภายในกรอบวัตถุประสงค์ในการจัดประมูลจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ และต้องมีเหตุเพียงพอที่แสดงให้เห็นว่าเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมาย หากไม่ปรากฏว่าการประกวดราคาที่ถูกยกเลิกไป มีการสมยอมราคากันหรือมีวัตถุประสงค์อื่นใดที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือมีเหตุที่จะยกเลิกการประกวดราคาได้ การยกเลิกการประมูลจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อดำเนินการประกวดราคาครั้งใหม่ ย่อมมิอาจรับฟังได้ว่ามีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ กรณีจึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ชนะการประมูลจ้างครั้งที่ถูกยกเลิกไปได้รับความเสียหาย อันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อนายกเทศมนตรีตำบลบ้านบางม่วง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒)

ได้ประกาศยกเลิกการประกวดราคาในครั้งก่อนซึ่งผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ชนะการประกวดราคา ผู้ฟ้องคดีและผู้เสนอราคารายอื่นย่อมมีสิทธิใช้เอกสารประกวดราคาในครั้งก่อน หรือได้รับเอกสารประกวดราคาในครั้งใหม่ โดยไม่ต้องเสียค่าซื้อเอกสารประกวดราคาอีก ค่าใช้จ่ายในการซื้อเอกสารประกวดราคาดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีจึงต้องถือว่าเป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงและเป็นผลโดยตรงอันเกิดจากการยกเลิกการประกวดราคาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เทศบาลตำบลบ้านบางม่วง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท สำหรับค่าเตรียมวัสดุอุปกรณ์และค่าแรงงาน เป็นเงินจำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท นั้น เมื่อยังไม่มีการเจรจาต่อรองราคาและมีการลงนามสัญญาจ้าง การที่ผู้ฟ้องคดีดำเนินการเตรียมวัสดุอุปกรณ์และแรงงานก่อนที่จะมีการลงนามในสัญญาจ้างนั้น จึงเป็นการกระทำที่เป็นความเสี่ยงของผู้ฟ้องคดีเอง ความเสียหายที่เกิดขึ้นดังกล่าวย่อมไม่เป็นผลโดยตรงจากการยกเลิกการประกวดราคา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายในส่วนนี้ให้แก่ผู้ฟ้องคดี

๓.๓) กรณีความเสียหายเกิดจากเหตุสุดวิสัย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๒๒/๒๕๖๖ คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ขณะผู้ฟ้องคดีกำลังขับรถยนต์ไปปฏิบัติงานที่สำนักงานเทศบาล ปรากฏว่าต้นหว้าขนาดใหญ่ซึ่งขึ้นอยู่ในทางหลวงแผ่นดินได้โค่นล้มลงมาทับรถยนต์ของผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีได้รับบาดเจ็บ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า กรมอุตุนิยมวิทยาได้มีประกาศกรมอุตุนิยมวิทยาว่าในช่วงวันที่เกิดเหตุพายุโซนร้อนเซินกา (SONCA) จะทำให้ประเทศไทยมีฝนตกหนักถึงหนักมากเป็นบริเวณกว้างหลายพื้นที่ ซึ่งอาจทำให้เกิดน้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลาก หรือน้ำล้นตลิ่งด้วย อีกทั้ง นาย พ. หัวหน้าหมวดทางหลวงอำนาจเจริญ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบทางหลวงที่เกิดเหตุได้ให้ถ้อยคำว่า ได้มีการกำหนดแผนการดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ในสายทางที่รับผิดชอบเป็นแผนการปฏิบัติงานประจำเดือนของหมวดทางหลวง โดยได้ตัดแต่งกิ่ง ตัดไม้แห้งและไม้ยืนต้นที่เอนเอียงโน้มเข้าหาทาง มีการตรวจสภาพต้นไม้เป็นประจำ ปรากฏตามบันทึกค่าใช้จ่ายงานบำรุงปกติ ใบขออนุญาตการใช้รถส่วนกลาง ภาพถ่ายการดูแลบำรุงรักษาตัดแต่งกิ่งต้นไม้ โดยในวันเกิดเหตุ นาย พ. ได้ไปตรวจสอบและตัดต้นไม้ที่ล้มทับขวางทางหลวง โดยได้ตรวจสอบบริเวณจุดเกิดเหตุด้วย แต่ไม่พบว่ามีต้นไม้เอนเอียงเข้าหาทางหรือล้มทับขวางทาง ประกอบกับต้นไม้ที่ล้มทับรถยนต์ของผู้ฟ้องคดีเป็นไม้สดเขียวชอุ่ม ไม่มีลักษณะผุกลวง ไม่มีลักษณะเอนเอียง จึงไม่อาจคาดหมายได้ว่าต้นไม้ดังกล่าวจะโค่นล้ม อีกทั้ง ระยะเวลาที่ตรวจสอบห่างจากเวลาที่เกิดเหตุไม่กี่ชั่วโมง การที่ต้นไม้โค่นล้มจึงเป็นเหตุสุดวิสัยเนื่องจากภัยธรรมชาติของพายุเซินกา กรณีจึงรับฟังได้ว่า นาย พ. ได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยตรวจตราดูแลบำรุงรักษาทางที่เกิดเหตุและมีการตรวจสอบสภาพต้นไม้โดยตัดแต่งกิ่งต้นไม้อันจะเป็นอันตรายตามสายทางที่เกิดเหตุแล้ว ถือว่าได้ปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบของทางราชการและไม่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความประมาทเลินเล่อ นอกจากนี้ ข้อเท็จจริงปรากฏตามภาพถ่ายการตัดแต่งกิ่งต้นไม้บริเวณที่เกิดเหตุของเจ้าหน้าที่หมวดทางหลวงอำนาจเจริญที่ปฏิบัติงานในช่วงเดือนเมษายนถึงเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๐ ประกอบกับใบขออนุญาตการใช้รถส่วนกลางเพื่อออกไปตัดต้นไม้ที่แห้งตายในไหล่ทาง รวมถึงบันทึกข้อความขออนุมัติทำงานนอกเวลาราชการและวันหยุดราชการ แสดงให้เห็นว่า เจ้าหน้าที่ของกรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีการวางแผน

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ดูแลบำรุงรักษาตัดแต่งต้นไม้ตามระยะเวลาที่กำหนด กรณีจึงต้องถือว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ทั้งในช่วงก่อนและหลังวันที่เกิดเหตุตามอำนาจหน้าที่ด้วยความระมัดระวังตามสมควรแล้ว เมื่อพิจารณาพยานหลักฐานต่าง ๆ แล้ว เห็นว่า ต้นไม้ที่หักโค่นอยู่ในเขตทางหลวงแผ่นดิน ซึ่งถือว่าเป็นทางหลวงตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่การที่ต้นไม้โค่นล้มลงมาทับรถยนต์ของผู้ฟ้องคดีเป็นเหตุการณ์ที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่อาจป้องกันมิให้เกิดขึ้นได้ แม้มาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติทางหลวงฯ จะบัญญัติให้อธิบดีกรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีหน้าที่กำกับ ตรวจตราและควบคุมทางหลวง... ซึ่งหมายความรวมถึงที่ดิน พืช พันธุ์ไม้ทุกชนิด เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหน้าที่ในการจัดให้มีและบำรุงรักษาต้นไม้ในเขตทางหลวงให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยด้วย โดยต้นไม้ในเขตทางหลวงดังกล่าวไม่ได้จำกัดเฉพาะต้นไม้ที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปลูกเท่านั้น แต่หมายความรวมถึงต้นไม้ที่ขึ้นเองตามธรรมชาติที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ด้วย เพื่อมิให้กีดขวางเส้นทางสัญจรหรือก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้ใช้เส้นทาง และหากเกิดความเสียหายใด ๆ จากต้นไม้ในเขตทางหลวง ย่อมเป็นเรื่องที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เว้นแต่กรณีเป็นเหตุสุดวิสัย ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ในเขตรับผิดชอบของทางหลวงเพื่อประโยชน์ในการจราจรสาธารณะทางบก รวมถึงการจัดให้มีและบำรุงรักษาต้นไม้ที่อยู่บนพื้นที่เขตทางหลวงให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย ตามข้อ ๒ (๒) ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทางหลวง กระทรวงคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในวันเกิดเหตุได้มีพายุลมแรงและฝนตกหนักต่อเนื่อง จึงเชื่อได้ว่าการที่ต้นหว้าโค่นล้มลงทับรถยนต์ของผู้ฟ้องคดีเป็นผลโดยตรงจากภัยธรรมชาติของพายุโซนร้อนเซินกา ซึ่งสังเกตได้จากการที่ต้นหว้ายังอยู่ในสภาพสมบูรณ์ มีใบเขียวชอุ่ม และไม่มีลักษณะผุกลวงอันอาจจะก่อให้เกิดอันตราย จึงเป็นการหักโค่นล้มด้วยเหตุที่มีฝนตกหนักและพายุลมแรง ไม่ได้เกิดจากขาดการดูแลบำรุงรักษาตามมาตรฐานงานบำรุงทางปกติ ประกอบกับต้นหว้าที่หักโค่นมีลักษณะเป็นต้นไม้สด มิใช่ต้นไม้ยืนต้นตายหรือต้นไม้ผุกลวง จึงไม่อาจคาดหมายได้ว่าต้นไม้ดังกล่าวจะหักโค่นล้มลง นอกจากนี้เหตุอันเกิดจากภัยธรรมชาติของพายุโซนร้อนเซินกาไม่ได้ส่งผลให้เฉพาะต้นหว้าโค่นล้มทับรถยนต์ของผู้ฟ้องคดีเพียงคนเดียว แต่ผลกระทบจากพายุโซนร้อนเซินกาดังกล่าวยังทำให้เกิดเหตุต้นไม้ล้มทับขวางทางอีกหลายต้นและหลายแห่งในทางหลวงแผ่นดิน กรณีจึงเห็นได้ว่าแม้เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลและบำรุงรักษาต้นไม้ในเขตทางหลวงอย่างทั่วถึงเพียงใด แต่เมื่อเกิดเหตุวาตภัยจากพายุโซนร้อนเซินกาซึ่งเป็นภัยธรรมชาติก็ไม่อาจป้องกันมิให้เกิดภยันตรายจากการที่ต้นไม้โค่นล้มในลักษณะนี้ได้ และไม่สามารถป้องกันมิให้เกิดภยันตรายแก่ผู้ใช้ทางได้ ดังนั้น การที่ต้นหว้าหักโค่นล้มทับรถยนต์ของผู้ฟ้องคดีจึงเกิดจากลมพายุฝนหรือวาตภัย ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่อาจป้องกันไม่ให้เกิดภยันตรายได้ จึงถือเป็นเหตุสุดวิสัยตามมาตรา ๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติในการดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ในเขตทางหลวง จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหาย และไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ **(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๒๗๙/๒๕๖๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)**

๑.๓.๓ กรณีวินิจฉัยว่าไม่เป็นการกระทำละเมิด แต่เป็นความรับผิดอย่างอื่น

โดยที่การพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่า การกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำละเมิดหรือไม่ ซึ่งศาลจะนำหลักการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาวินิจฉัยแก่คดี อันประกอบด้วยหลักเกณฑ์ ๓ ประการ ได้แก่ (๑) กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ (๒) กระทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายหรือไม่ (๓) ทำให้บุคคลอื่นได้รับความเสียหายหรือไม่ อย่างไรก็ตาม การจัดทำบริการสาธารณะหรือการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐเพื่อให้บรรลุเป้าหมายต่อประโยชน์ส่วนรวม นั้น อาจมีผลกระทบก่อให้เกิดความเสียหายต่อเอกชนได้ แม้ว่าฝ่ายปกครองจะไม่ได้ทำโดยฝ่าฝืนกฎหมายหรือกระทำละเมิดโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อต่อบุคคลก็ตาม กรณีเช่นนี้ย่อมไม่อาจฟังได้ว่าเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่กรณีดังกล่าวอาจถือได้ว่าเป็นไปตาม **หลักความรับผิดโดยปราศจากความผิด** และทฤษฎีเสี่ยงภัย ซึ่งมาจากแนวคิดที่ว่ารัฐมีอำนาจในการดำเนินงานต่าง ๆ ตามกฎหมาย แต่หากการดำเนินกิจกรรมบางลักษณะก่อให้เกิดความเสี่ยงภัยหรืออันตรายซึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชน และประชาชนบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้รับภัยนั้นเป็นกรณีพิเศษ แม้รัฐไม่ได้กระทำความผิดใด ๆ ก็ตาม รัฐก็ต้องรับผลในการกระทำนั้น รวมทั้งต้องเยียวยาความเสียหายอันเกิดจากการดำเนินกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงภัยนั้นด้วย ด้วยเหตุนี้รัฐจึงต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นโดยชดใช้ค่าทดแทนความเสียหายแก่บุคคลที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ดังกล่าว แม้การดำเนินการของรัฐนั้นจะเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายและไม่มีกฎหมายใดบัญญัติให้รัฐต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่เอกชนก็ตาม[๕๕] โดยกรณีดังกล่าวจะเป็นกรณีที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยแล้วว่าการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายจึงไม่เป็นการกระทำละเมิด แต่ศาลปกครองสูงสุดนำหลักความรับผิดโดยปราศจากความผิดหรือที่เรียกว่าความรับผิดอย่างอื่นมาพิจารณาเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่น่าสนใจ ดังต่อไปนี้

: กรณีกรมชลประทานดำเนินโครงการก่อสร้างขุดลอกคลองเป็นเหตุให้น้ำท่วมที่ดินของประชาชน

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๒๘๐/๒๕๖๔ ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดิน น.ส.๓ ก. เลขที่ ๑๐๐๗ ตำบลบ้านกร่าง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก เนื้อที่ ๔๙ ไร่ ต่อมา สำนักชลประทานที่ ๓ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้ดำเนินการก่อสร้างคันดินขวางทางเดินน้ำในคลองเมม-คลองบางแก้ว ในพื้นที่หมู่ที่ ๘ ตำบลท่านางงาม อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งเป็นการดำเนินการตามโครงการบางระกำโมเดล เป็นเหตุให้ปริมาณน้ำในคลองชลประทานดังกล่าวเอ่อล้นไหลเข้าท่วมที่ดินของผู้ฟ้องคดี

[๕๕] โปรดดูคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๙๖๙/๒๕๖๖ และที่ อ. ๘๙/๒๕๖๐

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และกรมชลประทาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) รับผิดชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อไม่ปรากฏว่าการดำเนินโครงการก่อสร้างและขุดลอกคลองเมม–คลองบางแก้ว ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ดำเนินการโดยผิดกฎหมายหรือไม่ถูกต้องตามมาตรฐานด้านวิศวกรรม ทั้งยังได้มีการกำหนดแผนป้องกันความเสียหายที่จะเกิดแก่ประชาชนในพื้นที่ และหากการดำเนินโครงการแล้วเสร็จตามวัตถุประสงค์ของแผนงานโครงการจะช่วยบรรเทาปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่ นอกจากนี้ การดำเนินโครงการดังกล่าวก็มิได้กระทำในที่ดินของผู้ฟ้องคดี แต่เป็นการดำเนินการตามที่กฎหมายให้อำนาจแก่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไว้แล้ว ดังนั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมิได้กระทำการโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ และโดยผิดต่อกฎหมายต่อผู้ฟ้องคดี กรณีจึงไม่ใช่เป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อย่างไรก็ตาม การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการก่อสร้างทำนบดิน เพื่อขุดลอกคลองเมม-คลองบางแก้ว ตามโครงการบางระกำโมเดล เพื่อแก้ไขปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง ถือเป็นการจัดทำบริการสาธารณะอย่างหนึ่งตามอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง แม้การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดังกล่าวจะมิใช่การกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีก็ตาม แต่หากการดำเนินโครงการของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดังกล่าวทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายหรือต้องรับภาระเพิ่มขึ้นมากกว่าราษฎรอื่น ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองย่อมมีหน้าที่ต้องเยียวยาความเสียหายหรือจ่ายค่าทดแทน เนื่องจากการที่ผู้ฟ้องคดีต้องรับภาระเพิ่มขึ้นนั้นให้แก่ผู้ฟ้องคดี อันมีลักษณะเป็นความรับผิดอย่างอื่นของรัฐ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงต้องรับผิดชดใช้ค่าทดแทนความเสียหายเนื่องจากความรับผิดอย่างอื่นอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายให้แก่ผู้ฟ้องคดี

: กรณีกรมชลประทานบริหารจัดการน้ำโดยการระบายน้ำในเขื่อนเพื่อช่วยเหลือประชาชนด้านเหนือเขื่อนที่ประสบอุทกภัยเป็นเหตุให้ประชาชนที่อยู่ใต้เขื่อนได้รับความเสียหาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๑๔/๒๕๖๖ ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีทำนาปรังอยู่ที่ตำบลหนองแค อำเภอราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ เนื้อที่ ๕ ไร่ ซึ่งอยู่ท้ายเขื่อนราษีไศล ต่อมา เมื่อวันที่ ๓๐ ถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เจ้าหน้าที่ของกรมชลประทาน (ผู้ถูกฟ้องคดี) ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ที่เขื่อนราษีไศล ได้ทำการระบายน้ำออกจากเขื่อนราษีไศล โดยไม่มีการแจ้งเตือนล่วงหน้า ทำให้ข้าวนาปรังของผู้ฟ้องคดีที่กำลังออกรวงพร้อมจะเก็บเกี่ยวผลผลิต รวมทั้งเกษตรกรผู้ทำนาปรังที่ทำนาอยู่ท้ายเขื่อนราษีไศลรายอื่น ๆ ได้รับความเสียหาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดี ข้อเท็จจริงปรากฏว่า การที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีได้ปรับบานระบายน้ำของเขื่อนราษีไศลในช่วงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เป็นระยะ ๐.๑๐ เมตร และในวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เป็นระยะ ๐.๒๐ เมตร เป็นการระบายน้ำเพื่อช่วยเหลืออุทกภัยด้านเหนือเขื่อนราศีไศลและจังหวัดใกล้เคียงที่ติดกับลำน้ำมูลและลำน้ำสาขา โดยเฉพาะอุทกภัยที่เกิดจากพายุไซโคลนโมราในเขตจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเป็นพื้นที่แนวเขตติดกันกับเขื่อนราษีไศล กรณีจึงรับฟังได้ว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีบริหารจัดการน้ำโดยปรับบานระบายน้ำของเขื่อนราษีไศลเป็นการกระทำ

ตามอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๕ ประกอบกับข้อ ๒ (๑) และ (๒) ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ มิใช่เป็นการกระทำโดยผิดกฎหมาย ดังนั้น การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อย่างไรก็ตาม แม้การบริหารจัดการน้ำในเขื่อนราศีไศลของผู้ถูกฟ้องคดีจะเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์สาธารณะในการบรรเทาความเสียหายจากอุทกภัยอันจะเกิดแก่ประชาชนจำนวนมากบริเวณเหนือเขื่อนราศีไศลและจังหวัดใกล้เคียงที่ติดกับแม่น้ำมูลและลำน้ำสาขา โดยเฉพาะอุทกภัยที่เกิดจากพายุไซโคลนโมราในเขตจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเป็นพื้นที่แนวเขตติดกันกับเขื่อนราษีไศล อันมิใช่การกระทำโดยผิดกฎหมาย และไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี แต่ถ้าหากการกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี ย่อมถือว่าผู้ฟ้องคดีต้องรับภาระต่อส่วนรวมมากกว่าคนอื่น จึงเป็นการละเมิดหลักความเสมอภาคของบุคคลในภาระหน้าที่ที่มีต่อส่วนรวม ผู้ถูกฟ้องคดีย่อมมีความรับผิดที่จะต้องเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีอันเป็นความรับผิดอย่างอื่นของผู้ถูกฟ้องคดี ที่ศาลอาจกำหนดคำบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีใช้เงินเพื่อเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบกับมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

: กรณีกรมทางหลวงก่อสร้างด่านชั่งน้ำหนักถาวรบริเวณหน้าที่ดินของประชาชน

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๖๒/๒๕๖๖ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๓ กรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ก่อสร้างสถานีตรวจสอบน้ำหนัก (ด่านชั่งน้ำหนักถาวร) ในเขตทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๖ สายพัทยา-ระยอง บริเวณกิโลเมตรที่ ๓๐+๑๕๐ (ขวาทาง) บริเวณหน้าที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสาม ผู้ฟ้องคดีทั้งสามเห็นว่า การดำเนินการดังกล่าวทำให้ที่ดินทั้งสิบแปลงของผู้ฟ้องคดีทั้งสามได้รับผลกระทบและเสียหายเป็นอย่างมาก ไม่อาจใช้ประโยชน์เป็นทางเข้าออกสู่ทางสาธารณะได้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสามจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างสถานีตรวจสอบน้ำหนักพร้อมทั้งขนย้ายทรัพย์สินและบริวารออกจากหน้าที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสาม หากไม่สามารถรื้อถอนและขนย้ายได้ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหาย ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีมีอำนาจหน้าที่ในการก่อสร้างสถานีตรวจสอบน้ำหนักเพื่อควบคุมและตรวจสอบน้ำหนักรถบรรทุกที่วิ่งบนทางหลวงแผ่นดินอันเป็นการบำรุงรักษาและป้องกันไม่ให้ทางหลวงแผ่นดินได้รับความเสียหายจากรถบรรทุกที่มีน้ำหนักบรรทุกเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด อย่างไรก็ตาม การกำหนดตำแหน่งที่ตั้งในการก่อสร้างสถานีตรวจสอบน้ำหนักเป็นดุลพินิจของผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งการใช้ดุลพินิจกำหนดจุดตำแหน่งที่ตั้งสำหรับการก่อสร้างสถานีตรวจสอบน้ำหนักว่าควรอยู่บริเวณใดต้องคำนึงถึงความเหมาะสม ความจำเป็น และความได้สัดส่วนโดยต้องพิจารณาเปรียบเทียบประโยชน์สาธารณะที่ได้รับและความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามและความเสียหายอื่น ๆ ประกอบกัน ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่า สิ่งปลูกสร้างดังกล่าวบดบังหน้าที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสามไม่ตลอดทั้งแปลง ซึ่งอาจทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามไม่ได้รับความสะดวก

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ในการเข้าออกได้ดังที่เป็นอยู่เดิม แต่ก็ไม่ถึงกับทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามได้รับความเสียหายจนถึงขนาดที่ทำให้ไม่สามารถเข้าออกที่ดินของตนได้ หรือทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามไม่มีความสะดวกหรือยากลำบากถึงกับเป็นการกระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ฟ้องคดีทั้งสามเกินความจำเป็น นอกจากนี้ การก่อสร้างสถานีตรวจสอบน้ำหนักดังกล่าวมีจุดประสงค์เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายกับถนนและสะพาน อันเป็นการจัดทำบริการสาธารณะอย่างหนึ่ง ซึ่งในอนาคต ผู้ถูกฟ้องคดีอาจพิจารณาย้ายที่ตั้งสถานีตรวจสอบน้ำหนักไปที่อื่นก็ได้ ดังนั้น เมื่อเทียบสัดส่วนระหว่างผลกระทบที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามได้รับกับประโยชน์สาธารณะแล้ว เห็นว่า การก่อสร้างสถานีตรวจสอบน้ำหนักในบริเวณดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ในขณะที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามได้รับผลกระทบเพียงไม่ได้รับความสะดวกในการเข้าออกที่ดินของตน เมื่อฟังได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดจุดก่อสร้างและก่อสร้างสถานีตรวจสอบน้ำหนักในบริเวณดังกล่าวโดยผู้ถูกฟ้องคดีได้ใช้ดุลพินิจภายใต้หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการกำหนดจุดก่อสร้างโดยได้คำนึงถึงประโยชน์สาธารณะและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้กระทำผิดกฎหมายและมิใช่เป็นการใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะเกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสาม การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีทั้งสามตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อย่างไรก็ตาม แม้การกระทำดังกล่าวมิได้เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีทั้งสาม หากแต่ก่อให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามต้องรับภาระความไม่สะดวกในการเข้าออกสู่ที่ดินของตน ในขณะที่ผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินอื่นในบริเวณใกล้เคียงไม่ต้องรับภาระดังกล่าว จึงเป็นความรับผิดอย่างอื่นที่ผู้ถูกฟ้องคดีต้องชดเชยความไม่สะดวกดังกล่าวแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสาม โดยนำบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดค่าทดแทนมาใช้เป็นเกณฑ์จะเหมาะสมและเป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสาม

: กรณีมีผู้เสียชีวิตจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๙๖๙/๒๕๖๖ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นบิดามารดาโดยชอบด้วยกฎหมายของนาย ฟ. ผู้ตาย ซึ่งขณะเสียชีวิตมีอายุ ๑๘ ปี ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๕ เวลาประมาณ ๑๖ นาฬิกา เจ้าหน้าที่ทหารได้ร่วมกันกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าปิดล้อมตรวจค้นในพื้นที่บ้านปอเยาะ หมู่ที่ ๔ ตำบลลำใหม่ อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา เพื่อจับกุมนาย อ. กับพวก ซึ่งเป็นบุคคลตามหมายจับของศาลจังหวัดยะลา ซึ่งขณะนั้นนาย ฟ. ผู้ตายกับพวกรวม ๖ คน กำลังอยู่บนขนำในป่าละเมาะซึ่งเป็นบริเวณที่เจ้าหน้าที่ทหารและเจ้าหน้าที่ตำรวจกำลังเข้าปิดล้อมตรวจค้น ปรากฏว่าการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทหารและเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปฏิบัติการดังกล่าว เป็นเหตุให้นาย ฟ. ถึงแก่ความตาย ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กองทัพบก (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) สำนักนายกรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เมื่อคดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีความประสงค์จะฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามอันเนื่องมาจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการดังกล่าว ไม่ว่าจะเกิดจากการกระทำละเมิดหรือจากสาเหตุอื่น ประเด็นพิพาทในคดีนี้ คือ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหน้าที่ชดใช้

ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองหรือไม่ มิใช่จำกัดอยู่เพียงว่าเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการดังกล่าวกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองหรือไม่ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เหตุที่นาย ฟ. ถูกยิงเสียชีวิตเป็นผลมาจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการขณะทำการปิดล้อมตรวจค้นพิสูจน์และจับกุมนาย อ. โดยขณะนั้นเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการได้ยินเสียงปืนและเข้าใจว่ามีการยิงต่อสู้มายังเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการ เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจึงยิงตอบโต้ไปยังทิศทางที่เสียงปืนดัง การใช้อาวุธปืนของเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการดังกล่าวย่อมก่อให้เกิดความเสี่ยงภัยเป็นพิเศษต่อบุคคลหรือทรัพย์ เมื่อกระสุนปืนของเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการที่ยิงออกไปได้ไปถูกนาย ฟ. ทางด้านหลังจนถึงแก่ความตาย โดยไม่ปรากฏว่านาย ฟ. มีอาวุธปืนหรือยิงต่อสู้กับเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการ และแม้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการดังกล่าวจะเป็นไปเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามหมายจับโดยชอบด้วยกฎหมายก็ตาม แต่ก็ทำให้เกิดอันตรายแก่นาย ฟ. ที่ไม่ปรากฏหลักฐานว่ามีส่วนเชื่อมโยงกับบุคคลตามหมายจับและไม่ได้ต่อสู้หรือยิงปะทะกับเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการ เมื่อนาย ฟ. เป็นราษฎรที่ได้รับความเสียหายจากอาวุธปืนของเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการ และแม้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่นาย ฟ. จะถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งไม่เป็นการจงใจหรือประมาทเลินเล่อที่จะถือเป็นการกระทำละเมิดต่อนาย ฟ. ก็ตาม แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็ต้องรับผิดจากการใช้อาวุธปืนของเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการผู้ก่อให้เกิดความเสี่ยงภัยหรืออันตรายซึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่ราษฎร แม้ว่ารัฐจะมิได้กระทำผิด กรณีจึงเป็นความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย อันถือเป็นความรับผิดของรัฐ รัฐจึงชอบที่จะเข้ามาช่วยเหลือเยียวยาแก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายหรือบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย ทั้งนี้ ภายใต้หลักเกณฑ์ความรับผิดโดยปราศจากความผิดและทฤษฎีเสี่ยงภัย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีความรับผิดต้องเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง อันเป็นความรับผิดอย่างอื่นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ศาลอาจกำหนดคำบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ใช้เงินเพื่อเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบกับมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

๑.๔ การกำหนดคำบังคับ

คดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีอาจขอให้ศาลกำหนดคำบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว แบ่งเป็น (๑) การกำหนดคำบังคับให้ใช้เงิน (๒) การกำหนดคำบังคับให้ส่งมอบทรัพย์สิน (๓) การกำหนดคำบังคับให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ โดยมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๑.๔.๑ การกำหนดคำบังคับให้ใช้เงิน

การกำหนดคำบังคับให้ใช้เงินตามนัยมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จะต้องพิจารณาประกอบกับมาตรา ๔๓๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และโดยที่บทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๒ หนี้ ลักษณะ ๕ ละเมิด หมวด ๒ ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิด มาตรา ๔๓๘ ถึงมาตรา ๔๔๘[๕๖] ล้วนแต่แสดงให้เห็นได้ว่าในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้น กฎหมายมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เสียหายกลับคืนสู่สถานะเดิมเสมือนหนึ่งว่าไม่มีการละเมิดเกิดขึ้น แม้กรณีดังกล่าวไม่สามารถทำให้กลับคืนสู่สภาพเดิมได้จริง ก็ต้องชดใช้กันด้วยวิธีอื่น เพื่อให้ผู้เสียหายได้กลับคืนสภาพที่ใกล้เคียงกับฐานะเดิมมากที่สุดเท่าที่จะทำได้[๕๗] ซึ่งหากพิจารณาวัตถุประสงค์ของการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า กรณีที่ผู้เสียหายถูกทำละเมิดต่อทรัพย์สิน การเยียวยาย่อมทำได้โดยการทำให้ทรัพย์นั้นกลับคืนอยู่ในสภาพเดิมมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ถ้ายังอยู่ในวิสัยจะคืนได้ก็ต้องคืนทรัพย์สินก่อน ต่อเมื่อคืนทรัพย์สินไม่ได้จึงให้ใช้ราคาทรัพย์ ถ้าได้รับความเสียหายอย่างอื่นนอกเหนือจากการละเมิดต่อทรัพย์สินก็ให้มีสิทธิได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหาย[๕๘] และโดยที่ค่าสินไหมทดแทน คือ การชดใช้ความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ผู้เสียหายเพื่อเยียวยาให้ผู้เสียหายกลับคืนสู่ฐานะเดิมเหมือนเมื่อยังไม่มีการละเมิด หรือใกล้เคียงกับฐานะเดิมเท่าที่สามารถทำได้[๕๙] โดยในคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐใช้เงินหรือให้ส่งมอบทรัพย์หรือให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบกับมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นั้น แม้บทบัญญัติดังกล่าวจะมิได้ใช้คำว่า “ค่าสินไหมทดแทน” ก็ตาม แต่เนื่องจากเป็นคำที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อันเป็นบทบัญญัติที่ศาลใช้ในการวินิจฉัยว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่เป็นการกระทำละเมิดหรือไม่ ดังนั้น ในการที่ศาลปกครองจะกำหนดคำบังคับตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลจึงนำมาตรา ๔๓๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และบทบัญญัติอื่นอันเกี่ยวด้วยการกำหนดค่าสินไหมทดแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาวินิจฉัยเพื่อกำหนดคำบังคับให้หน่วยงานของรัฐชดใช้

---

[๕๖] ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๔๔๘ สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดนั้น ท่านว่าขาดอายุความเมื่อพ้นปีหนึ่งนับแต่วันที่ผู้ต้องเสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันทำละเมิด

แต่ถ้าเรียกร้องค่าเสียหายในมูลอันเป็นความผิดมีโทษตามกฎหมายลักษณะอาญา และมีกำหนดอายุความทางอาญายาวกว่าที่กล่าวมานั้นไซร้ ท่านให้เอาอายุความที่ยาวกว่านั้นมาบังคับ

[๕๗] คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๒๘/๒๕๖๕

[๕๘] สุษม ศุภนิตย์, ‘คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เรื่องละเมิด’ (พิมพ์ครั้งที่ ๔ นิติบรรณาการ ๒๕๔๖) ๑๘๘-๑๘๙. อ้างถึงใน ณิชชา วงศ์พานิช, ‘แนวทางในการกำหนดค่าสินไหมทดแทนในคดีละเมิดทางปกครอง’ (สำนักพัฒนาระบบงานคดีปกครอง สำนักงานศาลปกครอง) ๖๓-๖๖.

[๕๙] ศักดิ์ สนองชาติ, ‘คำอธิบายโดยย่อประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วย ละเมิด และความรับผิดทางละเมิดตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙’ (เชิงอรรถ ๔๒) ๑๗๘.

ค่าสินไหมทดแทนได้ โดยในกรณีที่ความเสียหายได้เกิดขึ้นเพราะความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดของผู้ต้องเสียหายประกอบด้วยตามมาตรา ๔๔๒[๖๐] แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๒๓[๖๑] มาบังคับใช้โดยอนุโลม ซึ่งมาตรา ๒๒๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้การกำหนดค่าสินไหมทดแทนแก่ฝ่ายผู้เสียหายมากน้อยเพียงใดนั้น ศาลต้องอาศัยพฤติการณ์เป็นประมาณ โดยพิจารณาว่าความเสียหายนั้นได้เกิดขึ้นเพราะฝ่ายไหนเป็นผู้ก่อยิ่งหย่อนกว่ากันเพียงไร นอกจากนี้ สำหรับการกำหนดค่าสินไหมทดแทนที่เป็นการสั่งให้ใช้เงิน หากผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ใช้ดอกเบี้ยผิดนัดและศาลวินิจฉัยแล้วเห็นว่า หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ศาลย่อมต้องกำหนดดอกเบี้ยผิดนัดให้แก่ผู้ฟ้องคดีด้วยตามมาตรา ๒๐๖[๖๒] ประกอบกับมาตรา ๒๒๔[๖๓] แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และหากกรณีต้องด้วยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๖๔ ศาลปกครองสูงสุดย่อมต้องนำพระราชกำหนดดังกล่าวมาวินิจฉัยกำหนดดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดีด้วย ดังนั้น จึงอาจลำดับหัวข้อเพื่อศึกษาการกำหนดคำบังคับให้ใช้เงินตามแนวทางดังกล่าวได้ ดังนี้ ๑) การใช้ราคาทรัพย์ ๒) การใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหาย ๓) การใช้ดุลพินิจกำหนดค่าสินไหมทดแทน และ ๔) การกำหนดดอกเบี้ยผิดนัด

๑) การใช้ราคาทรัพย์

โดยหลักแล้ว ผู้เสียหายควรจะได้รับการชดใช้เยียวยาให้กลับคืนสู่สภาพเดิมมากที่สุด เมื่อไม่มีทางทำได้ดีเท่าเดิม มาตรา ๔๓๘ มาตรา ๔๓๙[๖๔] และมาตรา ๔๔๐[๖๕] แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงเปิดโอกาสให้ชดใช้เป็นอย่างอื่น ได้แก่ การให้ใช้ราคาทรัพย์หรือการให้ใช้ค่าเสียหายตามราคาทรัพย์นั้น โดยมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

[๖๐-๖๕] <u>ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์</u>

มาตรา ๒๐๖ ในกรณีหนี้อันเกิดแต่มูลละเมิด ลูกหนี้ได้ชื่อว่าผิดนัดมาแต่เวลาทำละเมิด

มาตรา ๒๒๓ ถ้าฝ่ายผู้เสียหายได้มีส่วนทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่งก่อให้เกิดความเสียหายด้วยไซร้ ท่านว่าหนี้อันจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ฝ่ายผู้เสียหายมากน้อยเพียงใดนั้น ต้องอาศัยพฤติการณ์เป็นประมาณ ข้อสำคัญคือว่าความเสียหายนั้นได้เกิดขึ้นเพราะฝ่ายไหนเป็นผู้ก่อยิ่งหย่อนกว่ากันเพียงไร

ฯลฯ ฯลฯ

มาตรา ๒๒๔ หนี้เงินนั้น ท่านให้คิดดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดร้อยละเจ็ดกึ่งต่อปี ถ้าเจ้าหนี้อาจจะเรียกดอกเบี้ยได้สูงกว่านั้นโดยอาศัยเหตุอย่างอื่นอันชอบด้วยกฎหมายก็ให้คงส่งดอกเบี้ยต่อไปตามนั้น

มาตรา ๔๓๙ บุคคลผู้จำต้องคืนทรัพย์อันผู้อื่นต้องเสียไปเพราะละเมิดแห่งตนนั้น ยังต้องรับผิดชอบตลอดถึงการที่ทรัพย์นั้นทำลายลงโดยอุบัติเหตุ หรือการคืนทรัพย์ตกเป็นพ้นวิสัยเพราะเหตุอย่างอื่นโดยอุบัติเหตุ หรือทรัพย์นั้นเสื่อมเสียลงโดยอุบัติเหตุนั้นด้วย เว้นแต่เมื่อการที่ทรัพย์สินทำลาย หรือตกเป็นพ้นวิสัยจะคืนหรือเสื่อมเสียนั้น ถึงแม้ว่าจะมิได้มีการทำละเมิดก็คงจะต้องตกไปเป็นไปอย่างนั้นอยู่เอง

มาตรา ๔๔๐ ในกรณีที่ต้องใช้ราคาทรัพย์อันได้เอาของเขาไปก็ดี ในกรณีที่ต้องใช้ราคาทรัพย์อันลดน้อยลงเพราะบุบสลายก็ดี ฝ่ายผู้ต้องเสียหายจะเรียกดอกเบี้ยในจำนวนเงินที่จะต้องใช้ คิดตั้งแต่เวลาอันเป็นฐานที่ตั้งแห่งการประมาณราคานั้นก็ได้

มาตรา ๔๔๒ ถ้าความเสียหายได้เกิดขึ้นเพราะความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดของผู้ต้องเสียหายประกอบด้วยไซร้ ท่านให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรา ๒๒๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๑๐/๒๕๖๕ คดีนี้อธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ ให้แก้ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ใน น.ส. ๓ จากเนื้อที่ ๓๙ ไร่ ๘๔ ตารางวา เหลือเนื้อที่ ๑๕ ไร่ ๑ งาน ๔๘ ตารางวา เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ถือสิทธิครอบครองที่ดินตาม น.ส. ๓ อยู่ในเวลาที่ถูกแก้ไข ต้องสูญเสียที่ดินไปจำนวน ๑๘ ไร่ ๗๒ ตารางวา ความเสียหายที่เกิดแก่ผู้ฟ้องคดีดังกล่าวจึงเป็นผลโดยตรงจากการที่เจ้าหน้าที่ในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ดำเนินการแก้ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ในที่ดินตาม น.ส. ๓ ที่ออกโดยคลาดเคลื่อนให้ถูกต้องภายในเวลาอันสมควร จึงสมควรกำหนดค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามราคาประเมินทุนทรัพย์ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่ใช้บังคับในขณะที่ถูกกระทำละเมิด ซึ่งเมื่อพิจารณาราคาประเมินทุนทรัพย์ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ซึ่งใช้บังคับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๘ (ในขณะที่ถูกกระทำละเมิด) ตามหนังสือสำนักงานที่ดินจังหวัดสุโขทัย ด่วนที่สุด ที่ สท ๐๐๒๐.๕(๓)/๑๘๙๙ ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ที่ชี้แจงตามคำสั่งศาลปกครองชั้นต้น ปรากฏว่าบริเวณที่ดินแปลงของผู้ฟ้องคดีมีราคาประเมินทุนทรัพย์ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ไร่ละ ๒๐,๐๐๐ บาท หรือตารางวาละ ๕๐ บาท เมื่อจำนวนที่ดินของผู้ฟ้องคดีขาดหายไปภายหลังจากที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งให้แก้ไขรูปแผนที่และเนื้อที่จำนวน ๑๘ ไร่ ๗๒ ตารางวา ผู้ฟ้องคดีจึงสมควรได้รับค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน ๓๖๓,๖๐๐ บาท

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๕๐/๒๕๖๕ ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า กรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ก่อสร้างทางหลวงและกันแนวเขตทางหลวงแผ่นดินรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีรับผิดชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีในราคาตารางเมตรละ ๑,๐๐๐ บาท คิดเป็นเงินจำนวน ๑๐๕,๐๐๐ บาท เมื่อปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีก่อสร้างทางหลวงและกันแนวเขตทางหลวงแผ่นดินรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการเสียที่ดินเป็นจำนวนเนื้อที่ ๗๓.๑๐ ตารางวา ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องชดใช้ราคาที่ดินที่เสียไปให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยคิดคำนวณราคา ณ วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีกระทำละเมิด แม้ข้อเท็จจริงจะไม่ปรากฏชัดว่าผู้ถูกฟ้องคดีเริ่มรุกล้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดีเมื่อใด แต่เมื่อการก่อสร้างทางหลวงแผ่นดินดังกล่าวและการกันแนวเขตทางยังคงรุกล้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดีตลอดมาจนถึงปัจจุบัน จึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีต่อเนื่องมาจนถึงวันที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๗ โดยผู้ถูกฟ้องคดีชี้แจงว่าราคาประเมินทุนทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่ดินของผู้ฟ้องคดี ราคาประเมินตารางวาละ ๕๐๐ บาท จึงให้นำราคาประเมินทุนทรัพย์ดังกล่าวมาใช้เทียบเคียงเป็นราคาที่ดินของผู้ฟ้องคดี ณ วันกระทำละเมิด ดังนั้น เมื่อที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ถูกรุกล้ำมีเนื้อที่ ๗๓.๑๐ ตารางวา ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องชดใช้ราคาค่าที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๓๖,๕๕๐ บาท

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๔๙/๒๕๖๖ คดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองฟ้องว่า เจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการออกโฉนดที่ดินด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้อธิบดีกรมที่ดินมีคำสั่งเพิกถอนโฉนดที่ดิน ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเป็น

เจ้าของกรรมสิทธิ์ได้รับความเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดี) ชดใช้เงินจำนวน ๒,๐๙๐,๑๕๐ บาท พร้อมดอกเบี้ย เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นผู้ซื้อที่ดินมาโดยสุจริต เสียค่าตอบแทน และเข้าใจว่าเอกสารสิทธิดังกล่าวเป็นเอกสารมหาชนที่รัฐออกให้ โดยมีการรับรองความถูกต้อง ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงเข้าทำประโยชน์โดยการปลูกต้นลำไยและต้นมะม่วงบนที่ดินดังกล่าว การที่เจ้าพนักงานที่ดินออกโฉนดที่ดินที่พิพาทโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและถูกเพิกถอน จึงทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับความเสียหายจากการต้องเสียกรรมสิทธิ์ในที่ดินโฉนดที่ดินดังกล่าว และต้องเสียค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับต้นไม้ที่ปลูกในที่ดินเนื่องจากไม่อาจใช้สอยหรือเข้าใช้ประโยชน์ได้ จึงกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีต้องชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นราคาที่ดินตามสัญญาซื้อขายที่ดินลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เป็นเงินจำนวน ๗๒๘,๒๕๐ บาท และกำหนดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับต้นไม้ในที่ดินตามที่สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ชี้แจงข้อมูลเกี่ยวกับการปลูกต้นลำไยและต้นมะม่วงบนที่ดินพิพาท และต้นทุนค่าใช้จ่าย จำนวน ๑๐๓,๒๔๔.๔๔ บาท รวมเป็นค่าเสียหายทั้งสิ้น ๘๓๑,๔๙๔.๔๔ บาท พร้อมดอกเบี้ย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๐๙๔/๒๕๖๖ คดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองฟ้องว่า นาย ว. เจ้าหน้าที่ของกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดี) ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจออกโฉนดที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจงใจในการออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๑๒๘๙ โฉนดที่ดินเลขที่ ๒๑๒๙๑ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๑๒๙๓ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และต่อมาอธิบดีกรมที่ดินมีคำสั่งเพิกถอนโฉนดที่ดินทั้งสามฉบับดังกล่าว ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองซึ่งซื้อที่ดินดังกล่าวโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทนได้รับความเสียหาย เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ต้องเสียไปเพราะการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดี ได้แก่ ค่าซื้อที่ดินและค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม รวมเป็นเงินทั้งสิ้นจำนวน ๒๓๙,๑๔๙ บาท ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นเงินจำนวน ๒๓๙,๑๔๙ บาท ความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ต้องเสียไปและเป็นผลโดยตรงจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดี ได้แก่ ค่าซื้อที่ดิน และค่าธรรมเนียมฯ รวมเป็นเงินทั้งสิ้นจำนวน ๘๙,๑๔๒ บาท ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นเงินจำนวน ๘๙,๑๔๒ บาท พร้อมดอกเบี้ย

๒) การใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหาย

การใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายเป็นวิธีการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนประเภทหนึ่งเพื่อให้ผู้เสียหายกลับคืนใกล้เคียงกับฐานะเดิมมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งถ้าไม่มีทางอื่นที่เยียวยาความเสียหายได้ก็ต้องเยียวยาด้วยการใช้ค่าเสียหาย โดยปกติย่อมใช้กันเป็นเงินอันเป็นวิธีที่ชดใช้ได้ทั่วไปในเมื่อไม่สามารถหาวิธีอื่นให้ดีกว่านั้นได้[๖๖] โดยอาจแบ่งได้เป็น (๑) ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแก่ทรัพย์สิน (๒) ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแก่ชีวิต (๓) ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแก่ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ และ (๔) ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแก่สิทธิอื่น ๆ

---

[๖๖] ณิชชา วงศ์พานิช, ‘แนวทางในการกำหนดค่าสินไหมทดแทนในคดีละเมิดทางปกครอง’ (สำนักพัฒนาระบบงานคดีปกครอง สำนักงานศาลปกครอง) ๖๖.

๒.๑) ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแก่ทรัพย์สิน

: การกำหนดค่าปรับปรุงซ่อมแซมบ้าน

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๕๒/๒๕๖๕

บริษัท พ. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) ประกอบกิจการเดินรถร่วมโดยสารประจำทางปรับอากาศ โดยไม่ได้กำหนดมาตรการที่จะระงับเหตุให้เพียงพอ เมื่อเหตุเดือดร้อนรำคาญต่าง ๆ สืบเนื่องมาจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ แล้วเกิดความเสียหายต่อผู้ฟ้องคดีทั้งสอง จึงเป็นการกระทำละเมิด เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า พยานผู้เชี่ยวชาญของศาลจากกรมโยธาธิการและผังเมืองได้เข้าไปตรวจสอบความเสียหายและประเมินราคาค่าซ่อมแซมความเสียหายของบ้านพักของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ผลการตรวจสอบด้วยสายตา ปรากฏว่าไม่พบความเสียหายในส่วนของโครงสร้างหลักของบ้าน โดยส่วนของการซ่อมแซมรอยร้าวสามารถกระทำได้ตามขั้นตอน ส่วนรายละเอียดตามรายการประมาณราคาค่าก่อสร้างงานซ่อมแซมบ้าน-รวมค่าวัสดุและแรงงาน ค่า FACTOR F เป็นเงินประมาณ ๓๕,๓๗๘ บาท ส่วนค่าใช้จ่ายพิเศษ ได้แก่ ค่าทำความสะอาดเหมาค่าแรงงาน ค่าขนส่งคนงานไปกลับ ค่านั่งร้านเหมา รวมค่าใช้จ่ายพิเศษเป็นเงินจำนวน ๘๕,๐๐๐ บาท รวมค่าก่อสร้างเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๒๐,๐๐๐ บาท นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ยังมีเอกสารรายการเบิกจ่ายค่าซ่อมแซมบ้านพักที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้ชำระให้แก่ผู้รับจ้างเพื่อปรับปรุงซ่อมแซมบ้านพักไปก่อนหน้านี้เป็นเงินจำนวน ๘๙,๕๐๐ บาท กรณีจึงเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้ปรับปรุงซ่อมแซมบ้านพักและมีรายจ่ายตามรายการที่เบิกจ่ายจริง ประกอบกับพยานผู้เชี่ยวชาญในคดีนี้ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับค่าเสียหายที่ต้องซ่อมแซมอย่างเป็นอิสระ เป็นกลาง และไม่ได้มีส่วนได้เสียกับคดีนี้ จึงมีน้ำหนักให้รับฟังประกอบได้ว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีภาระเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมบ้านพักอาศัยนอกเหนือจากความเสียหายที่เกิดจากการใช้งานตามปกติจริง และเมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองรับว่า ก่อนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ จะใช้พื้นที่พิพาทเป็นลานหรืออู่จอดรถร่วมโดยสารประจำทางปรับอากาศ บ้านพักอาศัยของผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีรอยแตกร้าวอยู่เดิมบางส่วนด้วยแล้ว ฉะนั้น จึงกำหนดค่าสินไหมทดแทนให้กับผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ไม่เต็มจำนวน

: การกำหนดค่าเสียหายของต้นไม้ในที่ดินที่ถูกรุกล้ำ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๘๙๗/๒๕๖๕

คดีนี้รับฟังได้ว่า การที่กรมทรัพยากรน้ำ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ดำเนินการขุดลอกห้วยระวีรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดี เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี และผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี สำหรับราคาค่าต้นไม้ที่เสียหาย นั้น เห็นว่า ตามบัญชีค่าทดแทนไม้ผล ไม้ยืนต้นและไม้ล้มลุกบางชนิด ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ของกรมวิชาการเกษตร กำหนดราคาค่าทดแทนของต้นมะพร้าวน้ำหอม ขั้นสูง ๘๘๒ บาท ขั้นต่ำ ๖๓๐ บาท ต้นยูคาลิปตัส ขั้นสูง ๑๘๙ บาท ขั้นต่ำ ๑๒๖ บาท ส่วนต้นพะยอมไม่ได้มีการกำหนดราคาค่าทดแทนไว้ โดยผู้ฟ้องคดีขอให้ชดใช้ค่าเสียหายในส่วนของต้นไม้จำนวน ๒๒ ต้น กล่าวคือ ๑. ต้นพะยอม จำนวน ๑ ต้น คิดเป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท ๒. ต้นมะพร้าวน้ำหอม จำนวน ๑ ต้น คิดเป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท ๓. ต้นยูคาลิปตัส จำนวน ๒๐ ต้น คิดเป็นเงิน ๒,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท ซึ่งการขอให้ชดใช้ค่าเสียหายในส่วนของต้นไม้ของผู้ฟ้องคดี แม้จะเป็นการประมาณราคาของผู้ฟ้องคดีเอง แต่ก็เป็นราคาที่สอดคล้องกับที่กำหนดไว้ในบัญชีค่าทดแทนดังกล่าว ประกอบกับราคาค่าทดแทนดังกล่าวเป็นค่าทดแทนในปี พ.ศ. ๒๕๔๙

แต่กรณีพิพาทในคดีนี้เกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๖ ราคาของต้นไม้ย่อมจะเพิ่มขึ้นได้ตามสภาวะทางเศรษฐกิจ การที่ศาลปกครองชั้นต้นกำหนดราคาค่าต้นพะยอม ๑ ต้น คิดเป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท ต้นมะพร้าวน้ำหอม ๑ ต้น คิดเป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท และต้นยูคาลิปตัส ๒๐ ต้น คิดเป็นเงิน ๒,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท จึงเป็นราคาที่เหมาะสมและเป็นธรรมต่อผู้ฟ้องคดีแล้ว **(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๘๒/๒๕๖๕ ที่ อ. ๒๙๕/๒๕๖๕ และที่ อ. ๒๙๖/๒๕๖๕ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)**

: การกำหนดค่าเสียหายในการซ่อมแซมรถยนต์

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๓๒/๒๕๖๕

เมื่อรถยนต์ของผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายบริเวณด้านหน้าของรถ ตั้งแต่ด้านล่างจนถึงฝากระโปรงรถพังยาวตลอดแนวของหน้ารถ และยุบเข้าไปด้านในตัวรถ และเมื่อพิจารณาใบเสนอราคาค่าซ่อมที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง พบว่า มีรายการที่ต้องซ่อม ประกอบด้วยบังโคลนหน้าซ้ายขวา หม้อน้ำและขายึด แผงเครื่องปรับอากาศและน้ำยา กันชนหน้าตัวในตัวนอก หน้ากากโครเมี่ยมบนล่าง ฟรีปั๊มน้ำ โครงจับคัสซีกันชนหน้า ไฟหน้าขวาและหลอดไฟ อุ้มลมตัวเหลี่ยมและตัวกลม อินเตอร์คูลแอร์ กิ๊ฟยึดกันชนซ้ายขวา ท่อน้ำล่างและน้ำยาหม้อน้ำ ชุดกรองอากาศ แตร น้ำมันเครื่อง ไฟสปอร์ตไลท์และฝาครอบ เหมารวมเป็นเงิน ๕๕,๐๐๐ บาท และค่าแรงเป็นเงิน ๒๕,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๘๐,๐๐๐ บาท ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่า เป็นค่าซ่อมแซมรถยนต์ตามจำนวนที่เหมาะสม ประกอบกับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ไม่ได้โต้แย้งคัดค้านค่าเสียหายดังกล่าวว่าเป็นจำนวนที่ไม่เหมาะสมหรือสูงเกินสมควร จึงฟังว่าค่าเสียหายดังกล่าวเป็นจำนวนตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จะต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๓๘ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๙๒/๒๕๖๕

ผู้ฟ้องคดีรับว่ายังมิได้ทำการซ่อมรถยนต์คันที่เกิดเหตุ ส่วนมูลค่าความเสียหายจำนวน ๓๒๐,๐๐๐ บาท ตามที่ผู้ฟ้องคดีเรียกร้องมานั้นเป็นเพียงการประเมินราคาก่อนซ่อม โดยส่วนเครื่องกล สำนักงานทางหลวงที่ ๑๕ อำเภอหัวหิน ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของกรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้มีหนังสือชี้แจงว่าได้ตรวจสอบรายการอะไหล่/บริการ ตามใบประเมินราคาก่อนซ่อมของผู้ฟ้องคดีแล้วเห็นว่ากรณีรถยนต์ตกน้ำสามารถซ่อมได้ด้วยการนำชิ้นส่วนของเครื่องยนต์และเกียร์มาถอดล้างแล้วประกอบเข้าที่เดิม โดยทำการเปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่อง น้ำมันเกียร์ กรองโซล่า โดยไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนเครื่องยนต์ใหม่ทั้งหมด นอกจากนี้ ตามใบประเมินราคาก่อนซ่อมยังปรากฏว่ามีบางรายการที่ซ้ำซ้อนกันและบางรายการสามารถซ่อมได้โดยไม่สมควรต้องเปลี่ยนอะไหล่ ดังนั้น เมื่อทำการประเมินราคาแล้วเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่าประมาณการค่าอะไหล่และค่าแรงในการซ่อมเครื่องยนต์พร้อมเกียร์รวมเป็นเงินประมาณ ๕๐,๐๐๐ บาท และโดยที่ผู้ฟ้องคดียอมรับค่าเสียหายจำนวนดังกล่าวเมื่อได้วินิจฉัยไปแล้วว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งเป็นความประมาทเลินเล่อของผู้ฟ้องคดีด้วย จึงเห็นควรกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกึ่งหนึ่งของค่าเสียหายจำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นเงินจำนวน ๒๕,๐๐๐ บาท

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๖๖/๒๕๖๖

สำหรับการพิจารณาค่าเสียหายของผู้ฟ้องคดีแต่ละราย เปรียบเทียบกับราคาที่เทศบาลเมืองลพบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) สืบได้จากอู่ ม. การช่าง นั้น มีวิธีการแยกพิจารณาดังนี้ กรณีอ้างใบเสนอราคาซึ่งมีรายการที่มีราคาค่าซ่อมแซมตรงกับราคาที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สืบราคาได้ เห็นควรกำหนดค่าเสียหายตามราคาค่าซ่อมแซมตามใบเสนอราคาดังกล่าว ส่วนรายการที่มีราคาค่าซ่อมแซมไม่ตรงกับราคาที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สืบราคาได้ ประกอบด้วย (๑) รายการที่มีราคาค่าซ่อมแซมแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย (๒) รายการที่มีราคาค่าซ่อมแซมต่ำกว่าที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สืบราคาได้ ทั้งสองกรณีเห็นควรกำหนดค่าเสียหายตามราคาค่าซ่อมแซมตามใบเสนอราคา และ (๓) รายการที่มีราคาค่าซ่อมแซมสูงกว่าที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สืบราคาได้ และมีราคาแตกต่างกันมาก เห็นควรกำหนดค่าเสียหายจำนวนกึ่งหนึ่งของค่าซ่อมแซมตามใบเสนอราคารวมกับค่าซ่อมแซมที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สืบราคาได้ ซึ่งแม้จะยังมิได้จ่ายเงินค่าซ่อมแซมรถยนต์ตามใบเสนอราคา ใบประเมินราคา และบิลเงินสด ไปจริง ศาลก็มีอำนาจนำใบเสนอราคา ใบประเมินราคา และบิลเงินสด ดังกล่าวมาพิจารณาประกอบพยานหลักฐานอื่น พฤติการณ์แห่งคดีและความร้ายแรงแห่งละเมิด เพื่อกำหนดจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องจ่ายให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ได้ โดยไม่จำต้องรอให้มีการจ่ายเงินค่าซ่อมแซมรถยนต์ก่อน และสำหรับกรณีต้องจ่ายค่ายกรถ นั้น เมื่อพิจารณาสภาพรถยนต์แล้ว เห็นว่า ได้รับความเสียหายอย่างมากจนไม่อาจจะขับขี่ได้ จึงเชื่อได้ว่าได้ว่าจ้างบริการยกรถยนต์ไปส่งอู่ซ่อมรถเพื่อทำการซ่อมแซมจริง รวมถึงกรณีมีการย้ายอู่ซ่อมรถนั้น เป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นได้ของรถยนต์ที่มีสภาพความเสียหายอย่างหนัก เนื่องจากอู่ที่ส่งซ่อมครั้งแรกอาจไม่มีความสามารถหรือไม่มีทรัพยากรเพียงพอในการซ่อมได้ เมื่อไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้เข้าให้ความช่วยเหลือในการเคลื่อนย้ายรถยนต์พิพาท จึงย่อมไม่อาจปฏิเสธค่าเสียหายในส่วนดังกล่าวได้ กรณีจึงเป็นค่าเสียหายอันจะพึงบังคับให้ใช้อันเกิดจากมูลละเมิดดังกล่าว เห็นควรกำหนดค่าเสียหายสำหรับค่ายกรถตามใบเสนอราคา ดังนั้น เมื่อหักส่วนพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดที่กำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ในอัตราร้อยละ ๗๕ ของค่าเสียหายของผู้ฟ้องคดีแต่ละรายแล้ว ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีสิทธิได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน ๑๗๖,๔๔๐ บาท ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มีสิทธิได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน ๕๖,๘๙๑.๒๕ บาท ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ มีสิทธิได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน ๕๒,๙๕๐ บาท ผู้ฟ้องคดีที่ ๔ มีสิทธิได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน ๕๙,๓๒๕ บาท

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๙๖/๒๕๖๖

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้น ซึ่งกำหนดค่าสินไหมทดแทนในส่วนค่าซ่อมแซมรถยนต์ตามที่ผู้ฟ้องคดีเรียกร้องมาเป็นเงินจำนวน ๒๕,๕๘๑.๕๗ บาท ซึ่งถือเป็นค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจริงจากการซ่อมแซมรถยนต์และสั่งซื้ออะไหล่อันเป็นผลโดยตรงจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของกรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เมื่อรถยนต์ได้รับความเสียหายจำเป็นต้องเปลี่ยนอะไหล่ก็เป็นปกติธรรมดาที่จะต้องซื้ออะไหลใหม่ การที่จะให้ผู้ฟ้องคดีสั่งซื้ออะไหล่ที่มีอายุการใช้งานในสภาพเดียวกับรถยนต์ก่อนเกิดเหตุย่อมไม่สมเหตุสมผลและไม่เป็นธรรมกับผู้ฟ้องคดี ดังนั้น ค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมรถยนต์ตามสำเนาใบเสร็จรับเงินและใบเสนอราคา/ใบสั่งซ่อมที่ผู้ฟ้องคดีอ้างส่งต่อศาล รวมเป็นเงินจำนวน ๒๕,๕๘๑.๕๗ บาท จึงเป็นค่าเสียหายที่รับฟังได้

: การกำหนดค่าเสียหายในทรัพย์สินอื่น ๆ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๒๗๑/๒๕๖๖

ในส่วนความเสียหายต่อทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีอ้างว่า การรถไฟแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดี) ต้องชดใช้ค่าเสียหายของแว่นสายตา จำนวน ๒,๘๐๐ บาท และหมวกขี่จักรยาน จำนวน ๗๐๐ บาท รวมเป็นเงินจำนวน ๓,๕๐๐ บาท นั้น เห็นว่า เมื่อแว่นตาและหมวกขี่จักรยานที่แตกเสียหายในคราวที่เกิดอุบัติเหตุครั้งดังกล่าวเป็นผลโดยตรงมาจากการกระทำละเมิดของผู้ถูกฟ้องคดี อีกทั้งราคาแว่นตาและหมวกขี่จักรยานที่เสียหายที่ผู้ฟ้องคดีเรียกร้องไม่สูงเกินสมควร ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับค่าสินไหมทดแทนในส่วนนี้ จำนวน ๓,๕๐๐ บาท

๒.๒) ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแก่ชีวิต

ในกรณีที่ทำให้เขาถึงตาย นั้น สิทธิในการเรียกค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๔๔๓[๖๗] แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นสิทธิของทายาทจะเรียกเอาแก่ผู้ที่ต้องรับผิดเพื่อละเมิดที่ทำให้เจ้ามรดกถึงแก่ความตายภายใต้บังคับมาตรา ๑๖๒๙[๖๘] ประกอบกับมาตรา ๑๖๔๙[๖๙] แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว โดยอาจแบ่งค่าสินไหมทดแทนในกรณีทำให้เขาถึงตาย

[๖๗-๖๙] ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๔๔๓ ในกรณีทำให้เขาถึงตายนั้น ค่าสินไหมทดแทน ได้แก่ ค่าปลงศพรวมทั้งค่าใช้จ่ายอันจำเป็นอย่างอื่น ๆ อีกด้วย

ถ้ามิได้ตายในทันที ค่าสินไหมทดแทน ได้แก่ ค่ารักษาพยาบาลรวมทั้งค่าเสียหายที่ต้องขาดประโยชน์ทำมาหาได้เพราะไม่สามารถประกอบการงานนั้นด้วย

ถ้าว่าเหตุที่ตายลงนั้นทำให้บุคคลคนหนึ่งคนใดต้องขาดไร้อุปการะตามกฎหมายไปด้วยไซร้ ท่านว่าบุคคลคนนั้นชอบที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

มาตรา ๑๖๒๙ ทายาทโดยธรรมมีหกลำดับเท่านั้น และภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๑๖๓๐ วรรคสอง แต่ละลำดับมีสิทธิได้รับมรดกก่อนหลังดังต่อไปนี้ คือ

(๑) ผู้สืบสันดาน

(๒) บิดามารดา

(๓) พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน

(๔) พี่น้องร่วมบิดาหรือร่วมมารดาเดียวกัน

(๕) ปู่ ย่า ตา ยาย

(๖) ลุง ป้า น้า อา

คู่สมรสที่ยังมีชีวิตอยู่นั้นก็เป็นทายาทโดยธรรม ภายใต้บังคับของบทบัญญัติพิเศษแห่งมาตรา ๑๖๓๕

มาตรา ๑๖๔๙ ผู้จัดการมรดกซึ่งผู้ตายตั้งไว้ย่อมมีอำนาจและหน้าที่ในอันที่จะจัดการทำศพของผู้ตาย เว้นแต่ผู้ตายจะได้ตั้งบุคคลอื่นไว้โดยเฉพาะให้จัดการดังว่านั้น

ถ้าผู้ตายมิได้ตั้งผู้จัดการมรดกหรือบุคคลใดไว้ให้เป็นผู้จัดการทำศพ หรือทายาทมิได้มอบหมายตั้งให้บุคคลใดเป็นผู้จัดการทำศพ บุคคลผู้ได้รับทรัพย์มรดกโดยพินัยกรรมหรือโดยสิทธิโดยธรรมเป็นจำนวนมากที่สุดเป็นผู้มีอำนาจและตกอยู่ในหน้าที่ต้องจัดการทำศพ เว้นแต่ศาลจะเห็นเป็นการสมควรตั้งบุคคลอื่นให้จัดการเช่นนั้นในเมื่อบุคคลผู้มีส่วนได้เสียคนใดคนหนึ่งร้องขอขึ้น

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ได้ ๔ ประเภท ได้แก่ (๑) ค่าปลงศพรวมทั้งค่าใช้จ่ายอันจำเป็นอย่างอื่น ๆ (๒) ค่ารักษาพยาบาล (๓) ค่าเสียหายที่ต้องขาดประโยชน์ทำมาหาได้เพราะไม่สามารถประกอบการงานนั้น และ (๔) ค่าขาดไร้อุปการะเลี้ยงดู โดยมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

(๑) ค่าปลงศพรวมทั้งค่าใช้จ่ายอันจำเป็นอย่างอื่น ๆ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๔๗/๒๕๖๕

เทศบาลตำบลหนองตาด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ปล่อยให้พื้นผิวถนนบริเวณที่เกิดเหตุเป็นหลุมขนาดใหญ่ เป็นเหตุให้รถจักรยานยนต์ที่นาย อ. ขับขี่มาตกหลุมบนถนน รถจักรยานยนต์ล้มลง ศีรษะกระแทกพื้นถนนและเสียชีวิต อันเป็นการกระทำละเมิดต่อนาย อ. ที่เกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นบุตรและภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมายของนาย อ. ข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นทายาทโดยธรรมย่อมมีสิทธิได้รับค่าสินไหมทดแทนที่เป็นผลโดยตรงจากการกระทำละเมิดดังกล่าว ซึ่งศาลย่อมใช้ดุลพินิจกำหนดให้ได้ตามจำนวนที่เห็นสมควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดตามมาตรา ๔๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นทายาทโดยธรรมซึ่งเป็นผู้ที่มีสิทธิรับมรดกของนาย อ. ผู้ตายและมีหน้าที่จัดการศพของผู้ตายตามมาตรา ๑๖๒๙ วรรคหนึ่ง (๑) และวรรคสอง และมาตรา ๑๖๔๙ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงย่อมมีสิทธิเรียกร้องค่าปลงศพและค่าใช้จ่ายอันจำเป็นอื่น ๆ จากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ เมื่อพิเคราะห์ถึงสภาพและประเพณีการจัดงานศพของนาย อ. ผู้ตายที่มีการจัดงานศพเพียง ๔ วัน ทั้งพิจารณาฐานะของผู้ตายและฐานะของผู้ฟ้องคดีทั้งสองและพยานหลักฐานที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองยื่นต่อศาลเป็นใบเสร็จรับเงินสำหรับค่าใช้จ่ายเพียงบางส่วนประกอบกันแล้ว เห็นควรกำหนดค่าปลงศพและค่าใช้จ่ายอันจำเป็นอื่น ๆ เป็นเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๒๘/๒๕๖๕

การรถไฟแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดี) กระทำละเมิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ เมื่อเป็นเหตุให้นาง น. ประสบอุบัติเหตุจนถึงแก่ความตาย ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ซึ่งเป็นทายาทโดยธรรมของนาง น. ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ซึ่งเป็นทายาทโดยธรรมและเป็นผู้มีสิทธิรับมรดกของนาง น. ตามมาตรา ๑๖๒๙ วรรคหนึ่ง (๑) และวรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ย่อมมีหน้าที่ในการจัดการทำศพตามมาตรา ๑๖๔๙ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่จึงย่อมมีสิทธิได้รับค่าสินไหมทดแทนในส่วนของค่าปลงศพและค่าใช้จ่ายอันจำเป็นอย่างอื่น สำหรับค่าปลงศพซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดงานบำเพ็ญกุศลและฌาปนกิจศพนาง น. จำนวน ๗ วัน เป็นเงินจำนวน ๗๙๒,๐๐๐ บาท โดยไม่มีเอกสารหลักฐานแสดงค่าใช้จ่ายตามที่กล่าวอ้าง มีเพียงการชี้แจงรายละเอียดของค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เท่านั้น แต่เมื่อพิจารณาถึงสภาพทางสังคมและครอบครัวของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่แล้ว การที่ศาลปกครองชั้นต้นกำหนดค่าสินไหมทดแทนในส่วนนี้วันละ ๕๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๗ วัน รวมเป็นเงินจำนวน ๓๕๐,๐๐๐ บาท จึงสูงเกินส่วน เห็นควรกำหนดค่าสินไหมทดแทนในส่วนนี้วันละ ๓๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๗ วัน รวมเป็นเงินจำนวน ๒๑๐,๐๐๐ บาท

สำหรับค่าใช้จ่ายอันจำเป็นอย่างอื่น นั้น เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ได้เรียกค่าสินไหมทดแทนในส่วนนี้โดยไม่มีเอกสารหลักฐานแสดงค่าใช้จ่ายตามที่กล่าวอ้างเช่นเดียวกัน แต่เมื่อพิจารณาค่าเดินทางไปกลับระหว่างจังหวัดชลบุรีกับจังหวัดอุดรธานีของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และค่าเดินทางไปกลับระหว่างกรุงเทพมหานครกับจังหวัดอุดรธานีของผู้ฟ้องคดีที่ ๓ รวมทั้งค่าซ่อมรถจักรยานยนต์ที่ประสบอุบัติเหตุแล้ว เห็นว่า ค่าใช้จ่ายดังกล่าวถือเป็นค่าใช้จ่ายอันจำเป็นอย่างอื่นที่ผู้ถูกฟ้องคดีต้องรับผิดชดใช้ตามที่จ่ายจริง ซึ่งแม้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ฟ้องคดีที่ ๓ จะมิได้แสดงเอกสารหลักฐานประกอบก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาระยะทางระหว่างจังหวัดชลบุรีกับจังหวัดอุดรธานีซึ่งมีระยะทางประมาณ ๖๔๕ กิโลเมตร และระหว่างกรุงเทพมหานครกับจังหวัดอุดรธานีซึ่งมีระยะทางประมาณ ๕๖๔ กิโลเมตร โดยคำนวณค่าใช้จ่ายในส่วนนี้เฉลี่ยกิโลเมตรละประมาณ ๒ บาท และค่าซ่อมรถจักรยานยนต์ที่ประสบอุบัติเป็นเงินจำนวน ๓,๐๐๐ บาท ก็เป็นจำนวนเงินพอสมควร จึงเชื่อได้ว่าค่าใช้จ่ายดังกล่าวเป็นค่าใช้จ่ายตามความเป็นจริง การที่ศาลปกครองชั้นต้นกำหนดค่าสินไหมทดแทนในส่วนนี้รวมเป็นเงินจำนวน ๗,๕๐๐ บาท จึงเหมาะสมและเป็นธรรมแล้ว

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๘๙/๒๕๖๖

คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า กรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) กระทำละเมิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ เป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตของนาย ก. สำหรับกรณีค่าปลงศพ ผู้ฟ้องคดีมีคำขอค่าปลงศพเป็นเงินจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท และค่าตกแต่งศพเป็นเงินจำนวน ๑,๒๐๐ บาท เห็นว่า แม้ผู้ฟ้องคดีมิได้แสดงหลักฐานต่อศาล แต่เมื่อพิเคราะห์จากภาพถ่ายของผู้ฟ้องคดีในสำนวนคดีว่าได้มีการประกอบพิธีฌาปนกิจศพจริง ซึ่งประเพณีไทยโดยทั่วไปแล้วต้องมีค่าใช้จ่ายพิธีฌาปนกิจศพ ประกอบด้วย ค่าโลงศพ ค่าขนย้ายศพ ค่าห่อศพ ค่าฉีดยาเพื่อกันการเน่า ค่าตกแต่งศพ ค่าทำพิธีรดน้ำศพ ค่าใช้จ่ายในการใช้สถานที่ของวัดจัดงาน เช่น ศาลาสวดอภิธรรม เมรุเผาศพ ค่าจ้างเจ้าหน้าที่ของวัด ค่าอาหาร ตลอดจนการถวายจตุปัจจัยแก่พระภิกษุสงฆ์ เมื่อไม่มีหลักฐานค่าใช้จ่ายการประกอบพิธีฌาปนกิจต่อศาล จึงสมควรกำหนดให้วันละ ๒๐,๐๐๐ บาท ซึ่งรวมค่าตกแต่งศพจำนวน ๑,๒๐๐ บาท แล้ว ผู้ฟ้องคดีประกอบพิธีฌาปนกิจเป็นเวลา ๓ วัน เป็นเงินจำนวน ๖๐,๐๐๐ บาท (๒๐,๐๐๐ x ๓) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีรวมเป็นเงินจำนวน ๓๒๘,๘๐๐ บาท

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๙๒/๒๕๖๖

เมื่อพิจารณารายการค่าปลงศพและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดงานศพของนาย ส. ทั้งสิบเจ็ดรายการตามที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเป็นบิดามารดากล่าวอ้างแล้ว เห็นว่า มีค่าใช้จ่ายบางรายการไม่อาจถือได้ว่าเป็นค่าใช้จ่ายอันจำเป็นอย่างอื่น ๆ ที่จะนำมากำหนดเป็นค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ได้แก่ ค่าทำบุญตามธรรมเนียมประเพณีครบ ๑๐๐ วัน ให้แก่ผู้ตาย ค่าพาหนะที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองและญาติผู้ตายเดินทางไปจัดการศพ ค่าของชำร่วย ค่าถ่ายรูปงานศพ ค่าตอบแทนวิทยากรดำเนินการงานศพ ศาลจึงไม่นำค่าใช้จ่ายที่มิใช่ค่าใช้จ่ายอันจำเป็นอย่างอื่น ๆ ดังกล่าวมากำหนดเป็นค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ส่วนค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดงานศพรายการอื่น ๆ นั้น เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่มีพยานหลักฐานใบเสร็จรับเงินหรือพยานหลักฐานอื่นใดแสดงให้เห็นว่าได้มีการจ่ายเงินเป็นค่าใช้จ่ายตามรายการดังกล่าวและเป็นจำนวนเงินตามที่กล่าวอ้าง ซึ่งเมื่อพิจารณา

ข้อเท็จจริงที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นบิดามารดาของนาย ส. ดำรงชีพอยู่ได้ด้วยค่าอุปการะเลี้ยงดูจากนาย ส. เป็นเงินค่าเลี้ยงดูรายเดือน โดยฐานานุรูปของนาย ส. และผู้ฟ้องคดีทั้งสองแล้ว ศาลเห็นควรกำหนดค่าสินไหมทดแทนในส่วนของค่าปลงศพและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดงานศพตามควรแก่พฤติการณ์ตามมาตรา ๔๓๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนี้ ค่าโลงศพ จำนวน ๙,๐๐๐ บาท กำหนดให้ตามที่ขอ ค่าอาหาร ค่าน้ำดื่มและน้ำแข็งในการเลี้ยงอาหารพระและแขกที่มาร่วมงานศพ เงินและค่าของถวายพระสวดอภิธรรม ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีคำขอจำนวน ๑๒๙,๐๐๐ บาท เห็นว่า ค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองสามารถเลือกอาหารและเครื่องดื่มที่มีราคาเหมาะสมตามฐานะ ซึ่งเมื่อรวมค่าอาหารและเครื่องดื่ม กับเงินและค่าของถวายพระสวดอภิธรรมแล้ว ราคาที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีคำขอจำนวน ๑๒๙,๐๐๐ บาท เป็นราคาที่สูงเกินไป เห็นควรกำหนดให้จำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท ค่าดอกไม้ธูปเทียน ค่าดอกไม้ประดับหน้าศพ และค่าทำรูปหน้าศพ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีคำขอจำนวน ๑๕,๐๐๐ บาท เห็นว่า ธูปเทียน ดอกไม้ประดับหน้าศพ สามารถเลือกใช้ชนิดที่มีราคาไม่สูงได้ เมื่อรวมกับรูปหน้าศพ ราคาที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีคำขอจำนวน ๑๕,๐๐๐ บาท จึงสูงเกินไป เห็นควรกำหนดให้จำนวน ๓,๐๐๐ บาท ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าติดตั้งไฟฟ้าให้แสงสว่างบริเวณทางเข้าวัดและบริเวณวัด ค่าเครื่องขยายเสียง ค่าศาลาสวดศพ ค่าเตาเผาศพ ค่าเชื้อเพลิง ค่าดอกไม้จันทน์และค่าจ้างแรงงานเผาศพ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีคำขอจำนวน ๖๑,๕๐๐ บาท เห็นว่า ค่าสาธารณูปโภคมีอัตราราคาตามที่การไฟฟ้าและการประปาส่วนภูมิภาคกำหนด ส่วนค่าศาลาสวดศพ ค่าจัดการเผาศพ และค่าติดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวกและจัดหาสิ่งจำเป็นในงานเผาศพ เป็นค่าใช้จ่ายที่วัดเป็นฝ่ายดำเนินการและจัดหาในราคาเหมาจ่าย ราคาที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีคำขอจำนวน ๖๑,๕๐๐ บาท เป็นราคาที่สูงเกินไป เห็นควรกำหนดให้จำนวน ๑๕,๐๐๐ บาท ค่าซักเครื่องบังสุกุล เงินและของถวายพระซักเครื่องบังสุกุล รวมทั้งพระสวดมาติกาบังสุกุลและพระเทศน์หน้าศพวันเผาศพ ค่าผ้าไตรบังสุกุลและค่าผ้าบังสุกุล ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีคำขอจำนวน ๕๖,๐๐๐ บาท เห็นว่า ค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองสามารถพิจารณาจำนวนเงินที่จะจ่ายให้เหมาะสมตามฐานะของตนได้ ราคาที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีคำขอจำนวน ๕๖,๐๐๐ บาท เป็นราคาที่สูงเกินไป เห็นควรกำหนดให้จำนวน ๑๕,๐๐๐ บาท ค่ายาและค่าจ้างคนฉีดยาป้องกันศพเน่า ค่าเสื้อผ้าแต่งตัวให้ศพและค่าวัสดุอุปกรณ์ในการรดน้ำศพ จำนวน ๕,๐๐๐ บาท กำหนดให้ตามที่ขอ ค่าโกศใส่กระดูกและค่าเจดีย์บัว (ที่เก็บกระดูก) และเงินถวายพระวันเก็บกระดูก ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีคำขอจำนวน ๒๓,๐๐๐ บาท เห็นว่า ค่าโกศใส่กระดูกและค่าเจดีย์บัว สามารถเลือกใช้ชนิดที่มีราคาไม่สูงได้ เมื่อรวมกับเงินถวายพระวันเก็บกระดูก ราคาที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีคำขอจำนวน ๒๓,๐๐๐ บาท จึงสูงเกินไป เห็นควรกำหนดให้จำนวน ๕,๐๐๐ บาท ค่าชุดรับศพ ประกอบด้วย ผ้าขาวห่อศพ กระถางธูป ธูป เทียน ตะเกียง น้ำมัน และค่ารถเคลื่อนย้ายศพจากโรงพยาบาลไปวัด จำนวน ๓,๐๐๐ บาท กำหนดให้ตามที่ขอ รวมค่าสินไหมทดแทนในส่วนนี้เป็นเงินจำนวน ๘๕,๐๐๐ บาท รวมค่าสินไหมทดแทนที่กรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ต้องรับผิดชดใช้ให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นเงินทั้งสิ้น จำนวน ๗๐๗,๘๕๓ บาท (๖๐๐,๐๐๐+๒๒,๘๕๓+๘๕,๐๐๐) แต่เนื่องจากการเสียชีวิตเพราะอุบัติเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากการกระทำโดยประมาทและกระทำผิดกฎหมายของนาย ส. จึงสมควรหักส่วนแห่งความผิดออกร้อยละ ๓๐ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นเงินจำนวน ๔๙๕,๔๙๗.๑๐ บาท

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๗๘/๒๕๖๖

คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นมารดาของนาย ก. ผู้ตาย ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิได้รับมรดกของนาย ก. และมีสิทธิได้ส่วนแบ่งเสมือนหนึ่งว่าตนเป็นทายาทชั้นบุตรตามมาตรา ๑๖๒๙ วรรคหนึ่ง (๒) ประกอบกับมาตรา ๑๖๓๐ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นบุคคลผู้ได้รับทรัพย์มรดกโดยสิทธิโดยธรรมเป็นจำนวนมากที่สุด เมื่อผู้ตายมิได้ตั้งผู้ใดไว้ให้เป็นผู้จัดการทำศพ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีอำนาจและตกอยู่ในหน้าที่ต้องจัดการทำศพตามมาตรา ๑๖๔๙ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว โดยมีสิทธิได้รับค่าสินไหมทดแทนซึ่งรวมถึงค่าปลงศพและค่าใช้จ่ายอันจำเป็นอื่น ๆ ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้จัดการงานศพให้ผู้ตาย แต่ผู้ฟ้องคดีไม่มีพยานหลักฐานการชำระเงินหรือรายละเอียดค่าใช้จ่ายใด ๆ มาแสดงต่อศาล อย่างไรก็ดี ศาลมีอำนาจวินิจฉัยให้ได้ตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีการจัดพิธีศพตั้งแต่วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ รวมระยะเวลา ๕ วัน เมื่อพิเคราะห์ถึงภาพรวมโดยประมาณของค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการจัดงานศพในปัจจุบันโดยทั่วไปแล้ว สมควรกำหนดค่าปลงศพให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท

(๒) ค่ารักษาพยาบาล

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๙๒/๒๕๖๖

กรณีค่ารักษาพยาบาล พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นบิดามารดาโดยชอบด้วยกฎหมาย จึงมีสิทธิฟ้องเรียกค่ารักษาพยาบาลจากกรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ตามมาตรา ๔๒๐ ประกอบกับมาตรา ๔๔๓ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยค่ารักษาพยาบาลนาย ส. ก่อนเสียชีวิต มีหลักฐานปรากฏตามสำเนาใบสรุปค่ารักษาพยาบาลผู้ป่วยในโรงพยาบาล เป็นจำนวนเงิน ๒๒,๘๕๓ บาท ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงมีสิทธิได้รับค่ารักษาพยาบาลจำนวนดังกล่าว

(๓) ค่าเสียหายที่ต้องขาดประโยชน์ทำมาหาได้เพราะไม่สามารถประกอบการงานนั้น

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๒๘/๒๕๖๕

การรถไฟแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดี) กระทำละเมิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ เมื่อเป็นเหตุให้นาง น. ประสบอุบัติเหตุจนถึงแก่ความตาย ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ซึ่งเป็นทายาทโดยธรรมของนาง น. สำหรับค่าขาดรายได้ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ขณะจัดงานศพนาง น. ค่าที่พักญาติที่มาร่วมงานศพ และดอกเบี้ยเงินกู้นอกระบบที่นำมาใช้จ่ายในงานศพ นั้น เห็นว่า ค่าใช้จ่ายดังกล่าวมิได้เป็นผลโดยตรงจากการกระทำละเมิดของผู้ถูกฟ้องคดี ศาลจึงไม่อาจกำหนดค่าสินไหมทดแทนในส่วนนี้ให้ได้ สำหรับค่าสูญเสียโอกาสที่จะทำมาหารายได้จากการทำตาข่ายดักปลาของนาง น. เป็นระยะเวลา ๑๐ ปี นั้น เห็นว่า เป็นรายได้ในอนาคตที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่คาดหมายว่านาง น. จะได้รับหากยังมีชีวิตอยู่ ซึ่งไม่มีสิ่งใดที่จะยืนยันได้อย่างแน่นอนว่าหากนาง น. ยังคงมีชีวิตอยู่จะมีรายได้เป็นเงินจำนวนตามที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่กล่าวอ้าง ศาลจึงไม่อาจกำหนดคำบังคับในส่วนนี้ให้ได้

(๔) ค่าขาดไร้อุปการะเลี้ยงดู

(๔.๑) ค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรตามมาตรา ๑๕๖๔[๗๐] แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๔๓๕/๒๕๖๔

ผู้ตายได้จดทะเบียนสมรสกับผู้ฟ้องคดี และมีบุตรด้วยกัน ๒ คน คือ เด็กชาย ภ. อายุ ๕ ปี และเด็กหญิง ก. อายุ ๒ ปี เมื่อผู้ตายเสียชีวิตลง บุตรทั้งสองย่อมขาดผู้อุปการะเลี้ยงดูจึงชอบที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๔๔๓ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และโดยที่ค่าเสียหายส่วนนี้เป็นสิทธิเฉพาะตัวของบุตรแต่ละคนที่จะเรียกร้อง แต่เมื่อบุตรทั้งสองคนมีอายุเพียง ๕ ปี และ ๒ ปี ตามลำดับ ซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ จึงเป็นเรื่องที่ผู้เยาว์บกพร่องในเรื่องความสามารถ ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองและเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมของบุตรทั้งสองคน จึงชอบที่จะใช้สิทธิเรียกร้องในการฟ้องคดีเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูแทนบุตรทั้งสองคนได้ตามมาตรา ๑๕๖๖ ประกอบกับมาตรา ๑๕๖๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อกฎหมายได้กำหนดให้บิดาต้องอุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษาตามสมควรแก่บุตรในระหว่างที่เป็นผู้เยาว์ บุตรทั้งสองจึงชอบที่จะได้รับค่าขาดไร้อุปการะทั้งในปัจจุบันและในอนาคตโดยไม่จำต้องพิจารณาว่า ขณะเกิดเหตุหรือในอนาคตบุตรทั้งสองจะได้รับการอุปการะเลี้ยงดูจริงหรือไม่ ส่วนค่าอุปการะเลี้ยงดูจะเป็นจำนวนเท่าใด ศาลย่อมกำหนดให้ตามสมควร โดยต้องคำนึงถึงความสามารถของผู้ให้ ฐานะของผู้รับ และพฤติการณ์อื่น ๆ เมื่อข้อเท็จจริงไม่ปรากฏแน่ชัดว่าผู้ตายประกอบอาชีพใด การที่ศาลปกครองชั้นต้นได้ประมาณการรายรับของผู้ตายโดยเทียบกับอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำในท้องที่จังหวัดศรีสะเกษ เดือนละ ๙,๑๕๐ บาท ซึ่งเป็นอัตราตามประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ ๘) ซึ่งมีผลบังคับใช้ในขณะวันเกิดเหตุมาพิจารณากำหนดเป็นเงินรายรับให้แก่ผู้ตายจึงเหมาะสมแล้ว อย่างไรก็ตาม เมื่อหักค่าใช้จ่ายในครัวเรือนออกจากจำนวนเงินดังกล่าวแล้ว บุตรของผู้ตายแต่ละคนควรจะได้รับค่าอุปการะเลี้ยงดูและค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนในแต่ละเดือนเดือนละ ๑,๕๐๐ บาท <u>และควรได้รับไปจนกว่าจะบรรลุนิติภาวะเมื่อมีอายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์</u> ดังนั้น เด็กชาย ภ. จึงชอบที่จะได้รับค่าอุปการะเลี้ยงดูและค่าเล่าเรียนในอัตราเดือนละ ๑,๕๐๐ บาท จนมีอายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์ เป็นเวลา ๑๗๘ เดือน คิดเป็นเงินจำนวน ๒๖๗,๐๐๐ บาท และเด็กหญิง ก. ชอบที่จะได้รับค่าอุปการะเลี้ยงดูและค่าเล่าเรียนในอัตราเดือนละ ๑,๕๐๐ บาท จนมีอายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์ เป็นเวลา ๒๒๑ เดือน คิดเป็นเงินจำนวน ๓๓๑,๕๐๐ บาท รวมเป็นเงินที่กรมทางหลวงชนบท (ผู้ถูกฟ้องคดี) ต้องรับผิดชดใช้ค่าอุปการะเลี้ยงดูและค่าเล่าเรียนบุตรทั้งสองของผู้ตายให้แก่ผู้ฟ้องคดีจำนวน ๕๙๘,๕๐๐ บาท แต่โดยที่ความเสียหายที่เกิดขึ้นเกิดจากความประมาทเลินเล่อของผู้ตายด้วยส่วนหนึ่ง จึงให้ผู้ถูกฟ้องคดีรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายในอัตราร้อยละ ๕๐ ของความเสียหายทั้งหมด ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องชำระเงินค่าอุปการะเลี้ยงดูและค่าเล่าเรียนบุตรทั้งสองของผู้ตาย จำนวน ๒๙๙,๒๕๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดี

---

[๗๐] <u>ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์</u>

มาตรา ๑๕๖๔ บิดามารดาจำต้องอุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษาตามสมควรแก่บุตรในระหว่างที่เป็นผู้เยาว์ บิดามารดาจำต้องอุปการะเลี้ยงดูบุตรซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วแต่เฉพาะผู้ทุพพลภาพและหาเลี้ยงตนเองมิได้

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๗๘/๒๕๖๕

คดีนี้ศาลรับฟังข้อเท็จจริงว่า หากผู้ตายยังคงมีชีวิตอยู่น่าจะมีรายได้จากการประกอบอาชีพโดยเฉลี่ยไม่น้อยกว่าเดือนละ ๒๐,๐๐๐ บาท โดยสามารถทำงานหาเลี้ยงชีพได้ถึง ๑๗ ปี สำหรับกรณีของค่าขาดไร้อุปการะบุตรของผู้ตายนี้ ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ มีอายุ ๑๗ ปี ไม่ได้เข้ารับการศึกษา เนื่องจากผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นบิดามารดาของผู้ตายมีรายได้ไม่เพียงพอ หากผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ศึกษาจนบรรลุนิติภาวะต้องใช้ระยะเวลา ๓ ปี และผู้ฟ้องคดีที่ ๔ มีอายุ ๘ ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ หากศึกษาจนบรรลุนิติภาวะต้องใช้ระยะเวลา ๑๒ ปี จึงกำหนดเงินค่าขาดไร้อุปการะแก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ฟ้องคดีที่ ๔ เดือนละ ๓,๐๐๐ บาท ต่อคน เป็นเวลา ๓ ปี และ ๑๒ ปี ตามลำดับ นับแต่เดือนธันวาคม ๒๕๕๘ จนกว่าจะบรรลุนิติภาวะ แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ฟ้องคดีที่ ๔ มีคำขอให้เทศบาลนครเกาะสมุย (ผู้ถูกฟ้องคดี) ชดใช้ค่าขาดไร้อุปการะเพียง ๒ ปี และ ๑๑ ปี ตามลำดับ ศาลจึงไม่อาจพิพากษาเกินคำขอ จึงกำหนดเงินค่าขาดไร้อุปการะแก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ เป็นเงิน ๗๒,๐๐๐ บาท ส่วนผู้ฟ้องคดีที่ ๔ เป็นเงิน ๓๙๖,๐๐๐ บาท

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๔๗/๒๕๖๕

บุตรของผู้ตาย มีอายุ ๓๔ ปี และพ้นจากการเป็นผู้เยาว์แล้ว จึงไม่มีสิทธิได้รับค่าขาดไร้อุปการะ

(๔.๒) ค่าอุปการะเลี้ยงดูคู่สมรสตามมาตรา ๑๔๖๑[๗๑] แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๔๗/๒๕๖๕

สำหรับผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นภรรยาของนาย อ. (ผู้ตาย) นั้น เมื่อนาย อ. มีหน้าที่ตามมาตรา ๑๔๖๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่จะต้องอุปการะเลี้ยงดูภรรยาตามความสามารถและฐานะของตน ความตายของนาย อ. จึงทำให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ต้องขาดไร้อุปการะ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ย่อมมีสิทธิได้รับค่าอุปการะเลี้ยงดูอันเป็นค่าสินไหมทดแทนส่วนหนึ่งตามกฎหมายจากการที่ตนต้องขาดไร้อุปการะจากสามีที่ถึงแก่ความตายตามมาตรา ๔๔๓ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว ซึ่งศาลย่อมใช้ดุลพินิจกำหนดให้ได้ตามจำนวนและระยะเวลาที่เห็นสมควร โดยพิจารณาจากฐานะของผู้ตาย ฐานะของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และอายุของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ประกอบกัน การพิจารณาฐานะของผู้ตายนั้น ต้องพิจารณาว่าเมื่อผู้ตายอยู่ร่วมกันฉันสามีภรรยากับผู้ฟ้องคดีที่ ๒ โดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้ตายจะต้องให้การช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้ตามสมควรอย่างไร เพราะไม่ใช่ว่าเมื่อผู้ตายอายุครบ ๖๐ ปีแล้ว จะไม่สามารถช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้เลย ดังนั้น เมื่อพิเคราะห์ถึงอาชีพ อายุ และรายได้ของผู้ตาย ผู้ตายอายุ ๕๗ ปี ทำงานในตำแหน่งพนักงานรักษาความปลอดภัย มีรายได้เดือนละ ๙,๐๐๐ บาท ส่วนผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ประกอบอาชีพทำนา มีรายได้ไม่แน่นอน และไม่ได้ประกอบอาชีพอย่างอื่น เมื่อพิจารณาฐานะของผู้ตาย ฐานะ และอายุของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ประกอบกันแล้ว จึงกำหนดเงินค่าขาดไร้อุปการะให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เดือนละ ๖,๕๐๐ บาท เป็นเวลา ๕ ปี รวมเป็นเงิน ๓๙๐,๐๐๐ บาท

---

[๗๑] ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
มาตรา ๑๔๖๑ สามีภริยาต้องอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา
สามีภริยาต้องช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูกันตามความสามารถและฐานะของตน

(๔.๓) ค่าอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดาตามมาตรา ๑๕๖๓[๗๒] แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

: กรณีบิดามารดาของผู้ตายมีอายุไม่เกิน ๗๐ ปี ศาลกำหนดให้เป็นเวลา ๒๐ ปี หากไม่ปรากฏอาชีพผู้ตาย ศาลกำหนดให้ตามอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๗๖/๒๕๖๖

ผู้ฟ้องคดีเป็นมารดาโดยชอบด้วยกฎหมายของนาย อ. ผู้ตาย โดยที่การพิจารณาค่าขาดไร้อุปการะเลี้ยงดูเพื่อกำหนดจำนวนค่าเสียหายต้องพิจารณาจากรายได้ของผู้ตายเป็นเกณฑ์ ส่วนค่าอุปการะเลี้ยงดูจะเป็นจำนวนเท่าใด ศาลย่อมกำหนดให้ตามสมควร โดยต้องคำนึงถึงความสามารถของผู้ให้ ฐานะของผู้รับ และพฤติการณ์อื่น ๆ กรณีไม่อาจนำเหตุผลตามที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าแนวโน้มสภาพเศรษฐกิจในอีก ๒๐ ปีข้างหน้า มีอัตราตัวเลขที่สูงขึ้นมาพิจารณา เนื่องจากเป็นการนำเอาค่าเสียหายในอนาคตและเป็นการคาดคะเนมากำหนดให้ศาลพิพากษา เมื่อข้อเท็จจริงไม่ปรากฏแน่ชัดว่าผู้ตายประกอบอาชีพหรือมีรายได้เท่าใด เมื่อผู้ฟ้องคดีมีอายุประมาณ ๕๔ ปี ผู้ฟ้องคดีจึงสมควรได้รับค่าขาดไร้อุปการะเลี้ยงดูเป็นเวลา ๒๐ ปี หรือจำนวน ๒๔๐ เดือน ในอัตราที่คิดจากค่าแรงงานขั้นต่ำวันละ ๓๐๐ บาท หรือเดือนละ ๙,๐๐๐ บาท คิดเป็นเงินจำนวน ๒,๑๖๐,๐๐๐ บาท (๙,๐๐๐ x ๒๔๐)

: กรณีบิดามารดาของผู้ตายมีอายุไม่เกิน ๗๐ ปี ศาลกำหนดให้จนถึงบิดามารดามีอายุ ๗๐ ปี หากไม่ปรากฏอาชีพผู้ตาย ศาลกำหนดให้ในอัตราร้อยละ ๒๐ ของค่าจ้างขั้นต่ำ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๘๙/๒๕๖๖

ขณะเกิดเหตุละเมิด นาย ก. ผู้ถึงแก่กรรม มีอายุ ๒๙ ปี เมื่อนาย ก. ถึงแก่ความตายเพราะเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติของกรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นมารดาตกเป็นผู้ขาดไร้อุปการะจากบุตรตามมาตรา ๑๕๖๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยผู้ฟ้องคดีเรียกร้องค่าขาดไร้อุปการะเป็นเงินจำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งศาลมีอำนาจวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดในแต่ละกรณีตามมาตรา ๔๔๓ แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว เมื่อในขณะที่นาย ก. เสียชีวิต ผู้ฟ้องคดีอายุ ๕๖ ปี หากนาย ก. ยังมีชีวิตอยู่และประกอบอาชีพจะสามารถทำงานให้การอุปการะผู้ฟ้องคดีต่อไปได้จนผู้ฟ้องคดีอายุ ๗๐ ปี แต่เมื่อไม่มีหลักฐานการแสดงรายได้หรือลักษณะการประกอบอาชีพขณะที่นาย ก. ยังมีชีวิตอยู่ต่อศาลจึงสมควรกำหนดรายได้ของผู้ฟ้องคดีในขณะนั้นตามอัตราค่าจ้างขั้นต่ำตามที่กำหนดไว้ของสำนักงานแรงงานจังหวัดนครสวรรค์ กระทรวงแรงงาน อัตราวันละ ๓๒๐ บาท เป็นเงินเดือนละ ๘,๐๐๐ บาท (๓๒๐ บาท x ๒๕ วัน) เป็นเงินจำนวน ๙๖,๐๐๐ บาท ต่อปี เมื่อแบ่งรายได้ของนาย ก. ในอัตราร้อยละ ๒๐ ของจำนวนเงินดังกล่าวให้เป็นค่าอุปการะบิดามารดา เป็นเงินจำนวน ๑๙,๒๐๐ บาท ต่อปี คำนวณถึงผู้ฟ้องคดีอายุ ๗๐ ปี เป็นเวลา ๑๔ ปี (๗๐-๕๖) รวมเป็นเงินจำนวน ๒๖๘,๘๐๐ บาท (๑๙,๒๐๐ x ๑๔) จึงสมควรกำหนดค่าขาดไร้อุปการะให้ผู้ฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๒๖๘,๘๐๐ บาท

---

[๗๒] ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
มาตรา ๑๕๖๓ บุตรจำต้องอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดา

: กรณีบิดามารดาของผู้ตายมีอายุเกิน ๗๐ ปี กำหนดค่าอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดาเป็นเวลา ๑๐ ปี โดยคำนึงถึงอาชีพและภาระที่ต้องอุปการะเลี้ยงดูบุตรและภรรยา

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๙๒/๒๕๖๖

ในขณะเกิดเหตุที่นาย ส. เสียชีวิต นาย ส. มีอายุ ๔๕ ปี มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัท ตำแหน่งช่างไฟฟ้า ฝ่ายวิศวกรรมซ่อมบำรุง มีรายได้เดือนละ ๑๕,๐๕๐ บาท นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเป็นบิดามารดาอ้างว่า นาย ส. มีรายได้เสริมจากการประกอบธุรกิจส่วนตัวรับเหมาเดินสายไฟฟ้าภายในอาคารบ้านเรือน ติดตั้งจานดาวเทียม และรับซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้าและเครื่องสูบน้ำ ในเวลาหลังเลิกงานและในวันหยุด มีรายได้เดือนละประมาณ ๑๐,๐๐๐ บาท รวมผู้ตายมีรายได้ทั้งหมดเดือนละประมาณ ๒๕,๐๕๐ บาท เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นบิดามารดาโดยชอบด้วยกฎหมาย บิดามีอายุ ๗๗ ปี มารดามีอายุ ๗๒ ปี จึงมีสิทธิฟ้องเรียกค่าขาดไร้อุปการะจากกรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ตามมาตรา ๔๒๐ มาตรา ๔๔๓ วรรคสาม ประกอบกับมาตรา ๑๕๖๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมิได้แสดงพยานหลักฐานค่าใช้จ่ายตามปกติในชีวิตประจำวันและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีพที่จะทำให้เห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับค่าอุปการะเลี้ยงดูจากผู้ตายเดือนละ ๗,๐๐๐ บาท ตามที่กล่าวอ้าง คำขอค่าขาดไร้อุปการะเลี้ยงดูของผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงเป็นการร้องขอค่าขาดไร้อุปการะเลี้ยงดูโดยมิได้อ้างพยานหลักฐานใด ๆ สนับสนุน แม้ผู้ตายจะมีหน้าที่ต้องอุปการะเลี้ยงดูผู้ฟ้องคดีทั้งสอง แต่ผู้ตายมีครอบครัวก็มีหน้าที่ต้องอุปการะเลี้ยงดูบุตรและภรรยาด้วย ศาลพิจารณาพฤติการณ์แห่งคดีตามมาตรา ๔๓๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว เห็นสมควรกำหนดค่าขาดไร้อุปการะเลี้ยงดูให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นเงินเดือนละ ๕,๐๐๐ บาท เป็นเวลา ๑๐ ปี เป็นเงินจำนวน ๖๐๐,๐๐๐ บาท (๕,๐๐๐ x ๑๒ x ๑๐)

: กรณีบิดามารดาของผู้ตายมีอายุเกิน ๗๐ ปี กำหนดค่าอุปการะเลี้ยงดูนับตั้งแต่ปีที่เกิดเหตุละเมิดจนถึงปีที่ศาลมีคำพิพากษา (๗ ปี) โดยคำนึงถึงอาชีพและภาระที่ต้องอุปการะเลี้ยงดูบุตรและภรรยา

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๗๘/๒๕๖๖

เมื่อนาย ก. เสียชีวิตลง ผู้ฟ้องคดีเป็นมารดาของนาย ก. ผู้ตาย ย่อมขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู และโดยที่บุตรมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องอุปการะเลี้ยงดูมารดา จึงชอบที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๔๔๓ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยผู้ฟ้องคดีชอบที่จะได้รับค่าขาดไร้อุปการะทั้งในปัจจุบันและในอนาคตโดยไม่จำต้องพิจารณาว่าขณะเกิดเหตุหรือในอนาคตผู้ฟ้องคดีจะได้รับการอุปการะเลี้ยงดูจริงหรือไม่ ส่วนค่าเลี้ยงดูจะเป็นจำนวนเท่าใด ศาลย่อมกำหนดให้ตามสมควร โดยต้องคำนึงถึงความสามารถของผู้ให้ ฐานะของผู้รับ และพฤติการณ์อื่น ๆ ประกอบกัน ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ขณะเกิดเหตุนาย ก. มีอายุ ๔๑ ปี ประกอบอาชีพรับราชการมีเงินเดือนประมาณ ๒๗,๕๑๐ บาท และมีหนี้สินเป็นเงินกู้สวัสดิการเดือนละ ๑๔,๗๐๐ บาท จึงมีเงินเดือนคงเหลือ ๑๒,๘๑๐ บาท เมื่อพิจารณาถึงรายรับคงเหลือของนาย ก. ในปัจจุบัน รายรับของนาย ก. ในอนาคต ภาระความรับผิดชอบเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายภายในครอบครัวของนาย ก.

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

เนื่องจากนาย ก. มีภรรยา ตลอดจนจำนวนเงินที่เหมาะสมกับค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการครองชีพในสภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน จึงสมควรกำหนดค่าขาดไร้อุปการะให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงินเดือนละ ๓,๐๐๐ บาท สำหรับระยะเวลาที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิที่จะได้รับค่าขาดไร้อุปการะนั้น โดยปกติแล้วศาลจะคำนึงถึงอายุของผู้ที่ได้รับค่าขาดไร้อุปการะ โดยให้มีสิทธิได้รับไปจนถึงอายุ ๗๐ ปี แต่เนื่องจากคดีนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่าในขณะเกิดเหตุละเมิด คือ วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ผู้ฟ้องคดีมีอายุ ๗๖ ปี และยังมีชีวิตอยู่จนถึงปีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษา จึงสมควรกำหนดค่าขาดไร้อุปการะให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามจำนวนปีตั้งแต่ปีที่เกิดเหตุละเมิดจนถึงปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ที่ศาลมีคำพิพากษารวมจำนวนทั้งสิ้น ๗ ปี ดังนั้น ศาลจึงกำหนดค่าขาดไร้อุปการะให้แก่ผู้ฟ้องคดี รวมเป็นเงินจำนวน ๒๕๒,๐๐๐ บาท (๓,๐๐๐ x ๑๒ x ๗) การที่ศาลปกครองชั้นต้นกำหนดระยะเวลาที่ผู้ฟ้องคดีสมควรได้รับค่าขาดไร้อุปการะเป็นเวลา ๑๙ ปี ตามคำขอของผู้ฟ้องคดี ถือเป็นระยะเวลาเกินสมควร รวมเป็นเงินค่าสินไหมทดแทนที่กรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จะต้องรับผิดชดใช้ให้แก่ผู้ฟ้องคดีจำนวน ๓๕๒,๐๐๐ บาท (ค่าปลงศพจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท และค่าขาดไร้อุปการะจำนวน ๒๕๒,๐๐๐ บาท)

๒.๓) ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแก่ร่างกาย อนามัย และเสรีภาพ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๗๖/๒๕๖๕ กรณีผู้ฟ้องคดีขอค่าเสียหายเพื่อความเสียหายแก่ร่างกายและต้องทนทุกข์ทรมานระหว่างเจ็บป่วย ต้องสูญเสียสมรรถภาพในการทำงาน เนื่องจากจนถึงปัจจุบันผู้ฟ้องคดียังไม่สามารถทำงานที่ต้องใช้กำลังได้อย่างเต็มที่ และขณะนี้ผู้ฟ้องคดียังมีอาการตาด้านขวามัว มองไม่ชัด จึงขอให้ชดใช้ค่าเสียหายเป็นเชิงลงโทษ นั้น เห็นว่า ความเสียหายแก่ร่างกายและต้องทนทุกข์ทรมานระหว่างเจ็บป่วย ต้องสูญเสียสมรรถภาพในการทำงานตามมาตรา ๔๔๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นั้น ไม่ใช่ค่าเสียหายที่กฎหมายให้อำนาจศาลกำหนดเป็นเชิงลงโทษผู้กระทำละเมิด แต่เพื่อความเสียหายอันเป็นผลโดยตรงจากการกระทำละเมิดที่มีผลต่อสุขภาพ อนามัยและร่างกายอย่างปรากฏชัดเจน เมื่อการประสบอุบัติเหตุทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับบาดเจ็บบริเวณกระดูกไหปลาร้าด้านขวาหัก และกระดูกซี่โครงด้านขวาหัก และได้เข้ารับการรักษาแล้ว แพทย์ได้ออกใบรับรองแพทย์ให้ผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๙ ว่า ผู้ฟ้องคดีสมควรพักมีกำหนด ๓๐ วัน ตั้งแต่วันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๙ และจากการที่ผู้ฟ้องคดีได้เข้ารับการตรวจรักษาครั้งหลังสุดเมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ แล้ว ก็ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีต้องพบแพทย์เพื่อทำการตรวจรักษาอาการเจ็บป่วยภายหลังจากนั้นอีก กรณีจึงถือได้ว่าหลังจากวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ผู้ฟ้องคดีมีอาการดีขึ้นโดยไม่ปรากฏความเสียหายแก่ร่างกายและต้องทนทุกข์ทรมานระหว่างเจ็บป่วย ต้องสูญเสียสมรรถภาพในการทำงาน ถึงขั้นที่ต้องมาตรวจรักษาอาการเพิ่มเติม แม้ผู้ฟ้องคดีจะอ้างว่าปัจจุบันผู้ฟ้องคดียังไม่สามารถทำงานที่ต้องใช้กำลังได้อย่างเต็มที่ก็ตาม ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ตาขวามองเห็นชัดเจนเพียงด้านเดียว ซึ่งเป็นอาการเจ็บป่วยที่เป็นผลสืบเนื่องจากอุบัติเหตุ นั้น เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีได้ไปพบแพทย์เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๓ และแพทย์ได้ลงความเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นโรคต้อกระจก

ที่ตาขวา ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ล่วงเลยจากที่ผู้ฟ้องคดีประสบอุบัติเหตุดังกล่าว เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๙ มากว่า ๔ ปีแล้ว และผู้ฟ้องคดีไม่สามารถแสดงให้ศาลเห็นว่าโรคต้อกระจกตานั้นเป็นผลโดยตรงอันเนื่องมาจากอุบัติเหตุดังกล่าว การที่ศาลปกครองชั้นต้นไม่ได้กำหนดให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในส่วนนี้จึงชอบแล้ว

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๒๗๑/๒๕๖๖ กรณีที่เจ้าหน้าที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดี) ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ โดยไม่ดำเนินการตรวจสอบหรือซ่อมแซมดูแลรักษาทางข้ามทางรถไฟจุดเกิดเหตุบริเวณสถานีรถไฟปากคลอง เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีประสบอุบัติเหตุทำให้เกิดความเสียหายแก่ร่างกายและทรัพย์สิน อันเป็นการกระทำละเมิด นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ตนต้องพักรักษาตัวที่โรงพยาบาลพัทลุง ตั้งแต่วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ จากการได้รับบาดเจ็บกระดูกขากรรไกรหัก ฟันและรากฟันแตกหลายซี่ และมีแผลฉีกขาดบริเวณใบหน้าหลายแห่ง ซึ่งผู้ฟ้องคดีต้องเสียค่ารักษาพยาบาลเป็นเงิน ๓๖,๙๒๙ บาท โดยผู้ฟ้องคดีได้แสดงหลักฐานใบแจ้งรายการค่ารักษารวมของโรงพยาบาลพัทลุง ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๒ เป็นเงินทั้งสิ้น ๓๓,๔๒๔ บาท และผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ตนต้องเสียค่ารักษาพยาบาลต่อเนื่องรวมเป็นเงิน ๑๒,๕๓๐ บาท โดยได้แสดงหลักฐานค่ารักษาพยาบาลต่อเนื่องของโรงพยาบาลพัทลุง ปรากฏตามใบเสร็จของโรงพยาบาล ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ รวมเป็นเงินค่ารักษาพยาบาล ทั้งสิ้น ๓,๕๐๕ บาท และผู้ฟ้องคดีได้เข้ารับการรักษาต่อเนื่องอีกครั้ง ระหว่างเดือนเมษายน ๒๕๖๒ ถึงเดือนสิงหาคม ๒๕๖๒ โดยผู้ฟ้องคดีได้แสดงพยานหลักฐานค่ารักษาพยาบาลต่อเนื่องในช่วงเวลาดังกล่าว ปรากฏตามใบเสร็จของโรงพยาบาล ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๒ ถึงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๒ รวมเป็นเงินค่ารักษาพยาบาลทั้งสิ้น ๔,๐๘๖ บาท เมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงว่า ผู้ฟ้องคดีได้เข้าทำการพักรักษาตัวที่โรงพยาบาลพัทลุง ตั้งแต่วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ ซึ่งแพทย์ผู้ทำการรักษาได้วินิจฉัยปรากฏตามใบรับรองแพทย์ ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๑ ว่า ผู้ฟ้องคดีมีกระดูกขากรรไกรบนหักและมีแผลฉีกขาดบริเวณใบหน้า เข้ารับการรักษาโดยการเข้าเฝือกฟันและเย็บแผลภายใต้ดมยาสลบจริง และปรากฏหลักฐานว่าผู้ฟ้องคดีได้เข้ารับการรักษาต่อเนื่องเป็นรายครั้งในฐานะผู้ป่วยนอก ตั้งแต่วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๑ จนถึงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๒ ประกอบกับความเห็นของแพทย์ผู้ทำการรักษาซึ่งได้วินิจฉัยปรากฏตามใบรับรองแพทย์ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายแก่กายซึ่งต้องพักรักษาตัวที่โรงพยาบาลพัทลุงเป็นเวลา ๘ วัน และเข้าทำการรักษาอย่างต่อเนื่องตามความเห็นของแพทย์ผู้ทำการรักษาจากการเกิดอุบัติเหตุในคราวดังกล่าวเป็นความเสียหายซึ่งเป็นผลโดยตรงจากการกระทำละเมิดของผู้ถูกฟ้องคดีอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับค่าสินไหมทดแทนในความเสียหายต่อร่างกายโดยพิจารณาจากพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดประกอบกับค่ารักษาพยาบาลซึ่งผู้ฟ้องคดีได้จ่ายไปจริงอันปรากฏตามหลักฐานใบเสร็จรับเงินของโรงพยาบาลพัทลุงที่มีตราประทับของโรงพยาบาลพัทลุง เป็นเงินรวมทั้งสิ้น ๔๑,๐๑๕ บาท (๓๓,๔๒๔ + ๓,๕๐๕ + ๔,๐๘๖)

ในส่วนค่าสินไหมทดแทนซึ่งเป็นค่ารักษาพยาบาลต่อเนื่องในอนาคต โดยผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ตนต้องเสียค่ารักษาพยาบาลในอนาคต ได้แก่ รักษารากฟันหน้าโดยใช้กล้องและเครื่องมือพิเศษในการรักษาคลองรากฟัน รวมถึงต้องทำเดือยฟันและครอบฟัน รวมเป็นเงิน ๖๐,๕๐๐ บาท นั้น เห็นว่า เมื่อพิจารณาจากการที่แพทย์ผู้ทำการรักษาได้ประเมินค่าใช้จ่ายเบื้องต้นจากรายการที่ผู้ฟ้องคดียังไม่ทำการรักษาเป็นเงินจำนวน ๗๐,๑๑๐ บาท และพิจารณาอาการบาดเจ็บของผู้ฟ้องคดีประกอบกับความเห็นของแพทย์ผู้ทำการรักษาตามใบรับรองแพทย์ ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๑ และลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เห็นได้ว่า ผู้ฟ้องคดียังคงต้องเข้ารับการรักษาอย่างต่อเนื่องเพื่อเยียวยาความเสียหายทางร่างกายบริเวณช่องปากของผู้ฟ้องคดี จึงเห็นควรกำหนดค่ารักษาพยาบาลอย่างต่อเนื่องไปในอนาคตเป็นเงินทั้งสิ้น ๓๐,๐๐๐ บาท

๒.๔) ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงิน

: กรณีทายาทของผู้ตายฟ้องขอค่าเสียหายทางจิตใจ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๒๘/๒๕๖๕

การรถไฟแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดี) กระทำละเมิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ เมื่อเป็นเหตุให้นาง น. ประสบอุบัติเหตุจนถึงแก่ความตาย สำหรับค่าเสียหายทางจิตใจของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ที่ต้องสูญเสียมารดาจนทำให้เจ็บป่วยและจำเป็นจะต้องทำการรักษาตัว ค่าเดินทาง และค่ารักษาพยาบาลของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ฟ้องคดีที่ ๓ เป็นเงินจำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท นั้น เห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่เป็นเหตุให้นาง น. ถึงแก่ความตาย เป็นการกระทำละเมิดต่อชีวิตของนาง น. เท่านั้น มิใช่การกระทำละเมิดต่อชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สิน หรือสิทธิของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งเป็นทายาทของนาง น. แต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ฟ้องคดีที่ ๓ จึงชอบที่จะเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนได้เฉพาะกรณีที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๔๓ และมาตรา ๔๔๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อันได้แก่ ค่าปลงศพ ค่าใช้จ่ายอันจำเป็นอื่น ค่ารักษาพยาบาลก่อนตาย ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ก่อนตาย ค่าขาดไร้อุปการะ และค่าขาดแรงงานเท่านั้น ส่วนค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงิน นั้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๔๖ วรรคหนึ่ง ว่า ในกรณีทำให้เขาเสียหายแก่ร่างกายหรืออนามัยก็ดี ในกรณีทำให้เขาเสียเสรีภาพก็ดี ผู้ต้องเสียหายจะเรียกร้องเอาค่าสินไหมทดแทนเพื่อความที่เสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินด้วยอีกก็ได้ สิทธิเรียกร้องอันนี้ไม่โอนกันได้และไม่ตกสืบไปถึงทายาท เว้นแต่สิทธินั้นจะได้รับสภาพกันไว้โดยสัญญาหรือได้เริ่มฟ้องคดีตามสิทธินั้นแล้ว วรรคสอง ว่า อนึ่ง หญิงที่ต้องเสียหายเพราะผู้ใดทำผิดอาญาเป็นทุรศีลธรรมแก่ตนก็ย่อมมีสิทธิเรียกร้องทำนองเดียวกันนี้ จะเห็นได้ว่า ผู้ที่มีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงิน คือ ผู้ที่ถูกกระทำละเมิดต่อร่างกาย อนามัย เสรีภาพ หรือหญิงผู้ต้องเสียหายเพราะผู้ใดทำผิดอาญาอันเป็นทุรศีลธรรมแก่ตนเท่านั้น ทายาทของผู้ถูกกระทำละเมิดจนถึงแก่ความตาย หาได้มีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๔๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่อย่างใด เมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดบัญญัติให้ทายาทเรียกร้องการเยียวยาความเสียหายที่เกิดจากการกระทำ

ละเมิดต่อบุคคลเป็นค่าเสียหายทางจิตใจที่เกิดขึ้นต่อชีวิตในลักษณะที่ผู้เรียกร้องเป็นผู้ใช้สิทธิแทนผู้ตายได้ ศาลจึงไม่อาจกำหนดค่าสินไหมทดแทนเป็นค่าเสียหายทางจิตใจให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ฟ้องคดีที่ ๓ เป็นเงินจำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ตามคำขอได้

: กรณีนิติบุคคลฟ้องขอค่าเสียหายทางจิตใจ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๖๗/๒๕๖๕

กรณีฟ้องว่า กรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดี) ดำเนินโครงการก่อสร้างโดยละเลยไม่บริหารจัดการน้ำเป็นเหตุให้น้ำเอ่อล้นเข้าท่วมที่ดินและทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย อันเป็นการกระทำละเมิด นั้น สำหรับความเสียหายในส่วนของค่าเสียหายทางจิตใจ เมื่อพิจารณามาตรา ๔๔๖ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เห็นได้ว่า ผู้เสียหายจะสามารถเรียกร้องได้เฉพาะกรณีที่ได้รับความเสียหายต่อร่างกาย อนามัยและเสรีภาพเท่านั้น และเมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นนิติบุคคลไม่มีชีวิตร่างกายและจิตใจดังเช่นบุคคลธรรมดา การกระทำละเมิดของผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่อาจเปิดช่องให้ไปกระทบกระเทือนต่อร่างกายหรือจิตใจของผู้ฟ้องคดีได้ และผู้ฟ้องคดีก็ไม่อาจกล่าวอ้างผลกระทบที่เกิดต่อจิตใจของตัวแทนของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาได้ กรณีจึงไม่อาจกำหนดค่าเสียหายในส่วนนี้ให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ และเมื่อเหตุน้ำท่วมนี้เป็นผลโดยตรงจากกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีละเลยไม่บริหารจัดการน้ำ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายของทรัพย์สินให้แก่ผู้ฟ้องคดี ตามนัยมาตรา ๔๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

: กรณีไม่มีหลักฐานมาแสดงต่อศาล

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๖๐๙/๒๕๖๖

ค่าเสียหายทางร่างกายและจิตใจของผู้ฟ้องคดีทั้งสองที่เรียกร้องเป็นเงินคนละ ๑๘,๐๐๐ บาท นั้น ไม่ปรากฏหลักฐานว่าการรังวัดที่ดินที่เป็นเหตุให้ต้นถั่วเขียวถูกเหยียบย่ำในกรณีนี้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางร่างกายและจิตใจของผู้ฟ้องคดีทั้งสองอย่างไร จึงเป็นความเสียหายที่ไม่มีความชัดเจนเพียงพอที่จะนำมากำหนดเป็นค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้

: กรณีมิใช่ความเสียหายโดยตรงจากการกระทำละเมิด

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๑๔๓/๒๕๖๔

กรณีฟ้องว่าเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราช สาขาฉวาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามประมวลกฎหมายที่ดินในการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร อันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ขอให้ชดใช้ค่าเสียหายจากความวิตกกังวล ความทุกข์ทรมานทางจิตใจระหว่างที่ถูกประวิงการออกโฉนดที่ดินเป็นระยะเวลา ๗๘ เดือนเศษ คิดค่าเสียหายเดือนละ ๑,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๗๘,๐๐๐ บาท นั้น เห็นว่า ความเสียหายอันเกิดจากความทุกข์ทรมานจิตใจระหว่างรอการออกโฉนดที่ดิน เป็นความเสียหายที่มิใช่ตัวเงินและเป็นเพียงอารมณ์ที่เกิดขึ้น ไม่ใช่ผลสืบเนื่องมาจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กระทำให้เกิดความเสียหายแก่ร่างกายหรืออนามัยของผู้ฟ้องคดี หรือกระทำให้ผู้ฟ้องคดีเสียเสรีภาพแต่อย่างใด กรณีจึงมิอาจถือได้ว่าความเสียหายจากทางจิตใจตามคำขอของผู้ฟ้องคดี เป็นความเสียหายโดยตรงจากการกระทำละเมิดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

๒.๕) ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแก่สิทธิอื่น ๆ

: ค่าขาดประโยชน์ ค่าเสียโอกาส หรือค่าขาดรายได้ที่พึงจะได้รับจากการงาน ทรัพย์สิน หรือธุรกิจ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๑๔๓/๒๕๖๔

กรณีฟ้องว่าเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราช สาขาฉวาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามประมวลกฎหมายที่ดินในการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร อันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ขอให้ชดใช้ค่าเสียหายจากการเสียโอกาสได้รับโฉนดที่ดินซึ่งสามารถนำมาแปลงเป็นเงินลงทุนได้ นับแต่วันที่ยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินในวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๕ ถึงวันฟ้องคดีเป็นเวลา ๗๘ เดือนเศษ ค่าเสียโอกาสเดือนละ ๒,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๑๕๖,๐๐๐ บาท นั้น เห็นว่า กรณีนำที่ดินมาแปลงเป็นเงินลงทุนนั้น ไม่ว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีจะเป็น น.ส. ๓ หรือโฉนดที่ดิน ก็สามารถนำไปแปลงเป็นเงินลงทุนได้ไม่ว่าจะนำไปจดทะเบียนโอนขายให้แก่บุคคลอื่นหรือการจดทะเบียนจำนอง กรณีจึงมิอาจถือได้ว่าค่าเสียหายดังกล่าว เป็นความเสียหายที่เป็นผลโดยตรงจากการกระทำละเมิดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๖๗/๒๕๖๕

กรณีฟ้องว่า กรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดี) ดำเนินโครงการก่อสร้างโดยละเลยไม่บริหารจัดการน้ำเป็นเหตุให้น้ำเอ่อล้นเข้าท่วมที่ดินและทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย อันเป็นการกระทำละเมิด นั้น สำหรับความเสียหายในส่วนของค่าขาดประโยชน์หรือขาดรายได้จากการใช้ทรัพย์สินหรือนำทรัพย์สินไปให้บุคคลอื่นเช่า นั้น เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่แสดงให้รับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินที่เสียหายเพื่อกิจการอันใด หรือมีรายได้จากการนำทรัพย์สินไปให้บุคคลอื่นเช่าเป็นจำนวนเงินเท่าใด กรณีจึงไม่อาจกำหนดค่าเสียหายในส่วนนี้ให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๗๖/๒๕๖๕

กรณีผู้ฟ้องคดีขอค่าขาดประโยชน์ระหว่างเจ็บป่วยวันละ ๕๐๐ บาท นับตั้งแต่วันเกิดเหตุถึงวันที่ยื่นฟ้องต่อศาลเป็นเวลา ๓๔๙ วัน รวมเป็นเงิน ๑๗๔,๕๐๐ บาท นั้น เห็นว่า ข้อเท็จจริงตามใบรับรองแพทย์เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๙ ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้รับบาดเจ็บบริเวณกระดูกไหปลาร้าด้านขวาหักและกระดูกซี่โครงด้านขวาหัก ซึ่งเป็นอวัยวะสำคัญ และแม้แพทย์ให้ผู้ฟ้องคดีพัก ๓๐ วัน ตั้งแต่วันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๙ แต่ย่อมเป็นที่เข้าใจของวิญญูชนทั่วไปว่า ผู้ป่วยย่อมต้องใช้ระยะเวลาในการฟื้นตัวอีกเป็นเวลานานพอสมควรกว่าสภาพร่างกายจะสามารถกลับมาปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นปกติดังเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง งานในตำแหน่งพนักงานรักษาความปลอดภัย ซึ่งผู้ฟ้องคดีอ้างว่าภายหลังเกิดอุบัติเหตุไม่สามารถทำงานต่อได้ เพราะสภาพร่างกายไม่แข็งแรงเพียงพอและเหมาะสมกับตำแหน่งงาน นายจ้างจึงให้ออกจากงาน ประกอบกับผู้ฟ้องคดีอ้างว่าก่อนเกิดอุบัติเหตุได้ทำงานมีเงินเดือนเดือนละ ๑๕,๐๐๐ บาท ที่สถานบันเทิงบาร์เบียร์ขนาดเล็กในพื้นที่หาดป่าตอง จังหวัดภูเก็ต ซึ่งเป็นค่าจ้างที่สูงกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำในขณะนั้นวันละ ๓๐๐ บาท เนื่องจากจังหวัดภูเก็ตเป็นพื้นที่ที่มีค่าครองชีพสูง ดังนั้น แม้ผู้ฟ้องคดีจะไม่สามารถแสดงพยานหลักฐานเกี่ยวกับการประกอบอาชีพและรายได้ที่แน่นอนต่อศาล ก็เห็นควรกำหนดค่าขาดประโยชน์

ระหว่างเจ็บป่วยให้แก่ผู้ฟ้องคดีวันละ ๔๐๐ บาท เป็นระยะเวลา ๑๘๐ วัน รวมเป็นเงิน ๗๒,๐๐๐ บาท (๔๐๐ x ๑๘๐) กรณีผู้ฟ้องคดีขอค่าขาดรายได้จากการหยุดงานของมารดาเป็นค่าจ้างวันละ ๖๐๐ บาท รวม ๗ วัน เป็นเงิน ๔,๒๐๐ บาท ภรรยาค่าจ้างวันละ ๔๐๐ บาท รวม ๗ วัน เป็นเงิน ๒,๘๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๗,๐๐๐ บาท นั้น เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีประสบอุบัติเหตุจากการกระทำละเมิดของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ต้องเข้าพักรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลตั้งแต่วันที่ ๑๘ ถึงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๙ รวมเวลา ๖ วัน ทำให้มารดาและภรรยาต้องหยุดงานเพื่อสับเปลี่ยนกันมาดูแลผู้ฟ้องคดีที่ช่วยเหลือตนเองได้ด้วยความลำบาก ทำให้ต้องมีภาระและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ซึ่งหากมารดาและภรรยาของผู้ฟ้องคดีไม่ดูแลช่วยเหลือ ผู้ฟ้องคดีย่อมต้องเสียค่าจ้างและมีค่าใช้จ่ายในการจ้างบุคคลอื่นมาดำเนินการแทน ค่าใช้จ่ายดังกล่าวจึงถือเป็นความเสียหายที่เป็นผลโดยตรงจากการกระทำละเมิดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงเห็นควรกำหนดค่าสินไหมทดแทนในส่วนนี้ให้แก่ผู้ฟ้องคดี จำนวน ๖ วัน วันละ ๗๐๐ บาท เป็นเงิน ๔,๒๐๐ บาท (๗๐๐ x ๖)

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๘๘/๒๕๖๕

กรณีผู้ฟ้องคดีอ้างว่ามติสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ (ผู้ถูกฟ้องคดี) เกี่ยวกับสิทธิการเข้าร่วมการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ในฤดูกาลแข่งขันปี ๒๕๕๖ ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี นั้น สำหรับค่าเสียหายจากค่าเสียโอกาสและรายได้ที่พึงจะได้รับจากการเข้าร่วมการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีกฯ จะเป็นจำนวนเงินในอนาคตและไม่แน่นอนว่าผู้ฟ้องคดีจะได้รับตามจำนวนดังกล่าวหรือไม่ แต่เมื่อมติของผู้ถูกฟ้องคดีทำให้การประกอบธุรกิจตามปกติของผู้ฟ้องคดีได้รับผลกระทบ ทำให้ไม่สามารถส่งทีมฟุตบอลเข้าแข่งขันได้ ย่อมส่งผลต่อรายได้ของผู้ฟ้องคดีซึ่งควรได้รับตามปกติของการประกอบธุรกิจ ผู้ฟ้องคดีจึงควรได้รับเงินค่าเสียหายจากการขาดรายได้ซึ่งควรได้รับจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดี อันเป็นการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น การกำหนดค่าสินไหมทดแทนสำหรับรายได้ที่พึงจะได้รับเพื่อเยียวยาความเสียหายจากการกระทำละเมิด เป็นเงินร้อยละ ๒๕ ของรายได้ในปี ๒๕๕๕ ซึ่งคิดเป็นเงินเพียง ๑ ใน ๔ ของรายได้ของผู้ฟ้องคดีในปีที่ผ่านมา จึงเป็นค่าสินไหมทดแทนตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดตามมาตรา ๔๓๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แล้ว

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๙๖/๒๕๖๖

สำหรับค่าเสียหายที่เป็นค่าขาดประโยชน์จากการที่ไม่ได้ใช้รถยนต์ระหว่างซ่อม จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ได้กล่าวอ้างว่าผู้ฟ้องคดีใช้รถยนต์ในการให้บริการหรือทำงานอะไรที่ก่อให้เกิดผลกำไร และผู้ฟ้องคดีก็มิได้กล่าวอ้างหรือแสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีประกอบอาชีพใดอันจำเป็นจะต้องใช้รถยนต์ในการเดินทางไปทำงานหรือมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางในขณะไม่มีรถยนต์ใช้ระหว่างซ่อม ศาลจึงไม่อาจกำหนดค่าเสียหายในส่วนนี้ให้ได้

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๒๗๖/๒๕๖๗

สำหรับค่าเสียหายจากการขาดรายได้ในการประกอบอาชีพ ซึ่งผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ในช่วงเทศกาลปีใหม่เทศกาลแห่งความรัก ระหว่างเดือนธันวาคมถึงเดือนมีนาคมจะมีรายได้เฉลี่ยประมาณเดือนละ ๓๐,๐๐๐ บาท และในช่วงเวลาปกติจะมีรายได้เฉลี่ยประมาณเดือนละ ๒๐,๐๐๐ บาท นอกจากนี้

ในช่วงที่บาดเจ็บต้องสูญเสียเงินประกันสินค้าอีกประมาณ ๕๐,๐๐๐ บาท โดยผู้ฟ้องคดีขอเฉลี่ยค่าเสียหายจากการขาดรายได้ตลอดระยะเวลา ๙ เดือน เป็นเงินจำนวน ๒๔๐,๐๐๐ บาท นั้น เห็นว่า ภายหลังเกิดอุบัติเหตุดังกล่าวทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับบาดเจ็บต้องเข้ารับการรักษาพยาบาล ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถทำงานได้ตามปกติระหว่างการรักษาพยาบาลและการพักฟื้น ตั้งแต่วันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๘ จนถึงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๙ คิดเป็นระยะเวลาประมาณ ๘ เดือน แต่ปรากฏตามคำฟ้องเพิ่มเติมของผู้ฟ้องคดีได้ยอมรับว่า ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวผู้ฟ้องคดีไม่สามารถจัดส่งดอกไม้ให้แก่ลูกค้าได้ด้วยตนเอง จึงว่าจ้างให้คนขับรถรับจ้างจัดส่งแทน ถึงแม้ว่าจะเป็นการเพิ่มต้นทุนซึ่งอาจทำให้ขาดทุนหรือมีกำไรลดลงก็ตาม แต่เป็นการรักษากลุ่มลูกค้าประจำเอาไว้เพื่อจะได้ซื้อดอกไม้จากผู้ฟ้องคดีต่อไป แสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดียังคงมีรายได้จากการประกอบอาชีพอยู่บ้าง หาได้เป็นการขาดรายได้โดยสิ้นเชิงแต่อย่างใด นอกจากนี้ รายได้จากการขายดอกไม้สดเป็นรายได้ที่ไม่แน่นอนแล้วแต่ความต้องการของตลาดและลูกค้า และผู้ฟ้องคดีไม่มีพยานหลักฐานที่ชัดเจนแสดงให้เห็นว่ามีรายได้ตามจำนวนที่กล่าวอ้าง อีกทั้งยังเป็นรายได้ที่ยังมิได้หักค่าใช้จ่ายอื่น ๆ การที่ศาลปกครองชั้นต้นกำหนดค่าเสียหายในส่วนนี้ให้ ๒ ใน ๓ ของค่าขาดรายได้ที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างจำนวน ๒๔๐,๐๐๐ บาท เป็นเงิน ๑๖๐,๐๐๐ บาท จึงเหมาะสมแล้ว

: ค่าใช้จ่ายที่เสียไปในการดำเนินธุรกิจ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๘๘/๒๕๖๕

กรณีผู้ฟ้องคดีอ้างว่ามติสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ (ผู้ถูกฟ้องคดี) เกี่ยวกับสิทธิการเข้าร่วมการแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ในฤดูกาลแข่งขันปี ๒๕๕๖ ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี นั้น เห็นว่า ในการส่งทีมฟุตบอลเข้าแข่งขัน ผู้ฟ้องคดีย่อมต้องมีค่าใช้จ่ายในการเตรียมทีมเข้าร่วมการแข่งขันเพื่อให้เกิดรายได้จากการเข้าแข่งขันฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก ฤดูกาลแข่งขันปี ๒๕๕๖ เมื่อมติของผู้ถูกฟ้องคดีทำให้ผู้มีอำนาจจัดการบริษัทผู้ฟ้องคดีตามกฎหมายไม่อาจดำเนินการส่งทีมฟุตบอลเข้าแข่งขันได้ ทั้ง ๆ ที่ผู้ฟ้องคดีต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเตรียมการแข่งขันไปแล้ว ค่าใช้จ่ายที่เสียไปดังกล่าวจึงเป็นค่าเสียหายโดยตรงจากมติของผู้ถูกฟ้องคดี เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏตามคำชี้แจงที่ผู้ฟ้องคดีส่งต่อศาลว่า ผู้ฟ้องคดีได้จ่ายค่าจ้าง ค่าเบี้ยซ้อม ค่าเช่าที่พัก ให้แก่นักกีฬา สต๊าฟโค้ชและเจ้าหน้าที่ ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับค่าเสียหายตามเอกสารที่ส่งต่อศาล

: ค่าใช้จ่ายในการซื้อเอกสารประกวดราคา

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๒๕/๒๕๖๖

นายกเทศมนตรีตำบลบ้านบางม่วง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้ประกาศยกเลิกการประกวดราคาในครั้งก่อน ซึ่งผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ชนะการประกวดราคา ผู้ฟ้องคดีและผู้เสนอราคารายอื่นย่อมมีสิทธิใช้เอกสารประกวดราคาในครั้งก่อน หรือได้รับเอกสารประกวดราคาในครั้งใหม่ โดยไม่ต้องเสียค่าซื้อเอกสารประกวดราคาอีก ซึ่งเป็นไปตามข้อ ๓๙ วรรคสาม ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยผลของกฎหมาย เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ชนะการประกวดราคาในครั้งใหม่ ค่าใช้จ่ายในการซื้อเอกสารประกวดราคาจึงต้องถือว่าเป็นความเสียหาย

ที่เกิดขึ้นจริงและเป็นผลโดยตรงอันเกิดจากการยกเลิกการประกวดราคาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เทศบาลตำบลบ้านบางม่วง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท แต่สำหรับค่าเตรียมวัสดุอุปกรณ์และค่าแรงงาน เป็นเงินจำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท นั้น เมื่อยังไม่มีการเจรจาต่อรองราคาและมีการลงนามสัญญาจ้าง การที่ผู้ฟ้องคดีดำเนินการเตรียมวัสดุอุปกรณ์และแรงงานก่อนที่จะมีการลงนามในสัญญาจ้างนั้น จึงเป็นการกระทำที่เป็นความเสี่ยงของผู้ฟ้องคดีเอง ความเสียหายที่เกิดขึ้นดังกล่าวย่อมไม่เป็นผลโดยตรงจากการยกเลิกการประกวดราคาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายในส่วนนี้ให้แก่ผู้ฟ้องคดี

: ค่าใช้จ่ายอันเกี่ยวกับการรังวัดสอบเขตที่ดิน

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๕๖/๒๕๖๖

เมื่อการก่อสร้างปรับปรุงและขยายถนนพระยาสุเรนทร์ของกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) รุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำละเมิด คำขอของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ชดใช้ค่าเสียหายสำหรับเสาแนวเขต หลักเขตที่ดิน และค่ารังวัดที่ดิน เป็นเงินจำนวน ๓,๐๑๐ บาท นั้น เห็นว่า เมื่อการก่อสร้างปรับปรุงและขยายถนนฯ ได้รุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดี เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรังวัดสอบเขตที่ดินตามใบเสร็จรับเงินของสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร เป็นเงินจำนวน ๒,๙๑๐ บาท และจำนวน ๑๐๐ บาท ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในส่วนนี้เป็นเงินจำนวน ๓,๐๑๐ บาท แก่ผู้ฟ้องคดี สำหรับคำขอของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ชดใช้ค่าพาหนะในการรังวัดติดต่อเป็นเงินจำนวน ๒,๐๐๐ บาท นั้น เมื่อพิจารณาถึงสถานที่ตั้งของที่อยู่ของผู้ฟ้องคดี เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีมีความจำเป็นต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปยังสำนักงานที่ดินเพื่อนำช่างรังวัดทำการรังวัดที่ดินหลายครั้งเพื่อพิสูจน์สิทธิในที่ดินของตนเอง ทั้งที่ผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นฝ่ายกระทำผิด เมื่อคำนึงถึงระยะทางและค่าใช้จ่ายในการเดินทางของผู้ฟ้องคดีแล้ว การกำหนดค่าสินไหมทดแทนในส่วนนี้เป็นเงินจำนวน ๒,๐๐๐ บาท เหมาะสมและเป็นธรรมแล้ว

: เงินประจำตำแหน่งตามสิทธิประโยชน์ข้าราชการ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ. ๒๔๖/๒๕๖๖

กรณีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลลาดหญ้า (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ออกคำสั่งลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ให้ผู้ฟ้องคดีไปช่วยปฏิบัติราชการในส่วนราชการอื่นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อคำสั่งดังกล่าวทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลลาดหญ้า ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ตำแหน่งดังกล่าวได้รับเงินประจำตำแหน่งอัตรา ๓,๕๐๐ บาทต่อเดือน องค์การบริหารส่วนตำบลลาดหญ้า (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) จึงต้องรับผิดชดใช้เงินประจำตำแหน่งหัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลลาดหญ้า เดือนละ ๓,๕๐๐ บาท ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี

: ภาระดอกเบี้ยและค่าใช้จ่ายในฐานะลูกหนี้ธนาคาร

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๒๒/๒๕๖๖

คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า การที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพัทลุง สาขาควนขนุน มีคำสั่งลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๗ ไม่รับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมการโอนขายที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีและคู่กรณี เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายในการต้องแบกรับภาระในการชำระดอกเบี้ยของหนี้เงินกู้ให้แก่ธนาคาร จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า จากข้อมูล ณ วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๗ ผู้ฟ้องคดีเป็นลูกหนี้เงินกู้ของธนาคาร ธ. ต้นเงินจำนวน ๘๗๖,๙๖๕.๗๘ บาท ดอกเบี้ย ๔๖๙,๒๗๔.๕๐ บาท หากเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพัทลุง สาขาควนขนุน ออกคำสั่งจดทะเบียนตามคำขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมและการสอบสวนสิทธิในที่ดินประเภทขาย ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๗ และจดทะเบียนไถ่ถอนจำนองตามคำขอของผู้ฟ้องคดีและคู่กรณีในวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๗ ผู้ฟ้องคดีจะไม่ต้องแบกรับภาระในการชำระดอกเบี้ยของเงินกู้จำนวนดังกล่าวให้แก่ธนาคาร ธ. อีกต่อไป การที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพัทลุง สาขาควนขนุน มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม จึงทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการต้องชำระดอกเบี้ยของเงินกู้จำนวนดังกล่าวให้แก่ธนาคาร ธ. ต่อไป เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงตามใบเสร็จรับเงินของธนาคาร ธ. ว่า ผู้ฟ้องคดีต้องรับภาระในการชำระดอกเบี้ยและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เพิ่มขึ้นจำนวน ๑๒๑,๙๒๖.๐๓ บาท กรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนจำนวนดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี

: ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่าง ๆ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๑๔๓/๒๕๖๔

กรณีฟ้องว่าเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราช สาขาฉวาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามประมวลกฎหมายที่ดินในการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร อันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ขอให้ชดใช้ค่าเสียเวลา ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการทวงสิทธิให้ได้รับโฉนดที่ดินเป็นเงิน ๑๖,๐๐๐ บาท เนื่องจากผู้ฟ้องคดีต้องนำคดีมาฟ้องเพื่อปกป้องสิทธิประโยชน์ของตนเอง ต้องเสียเวลาทำมาหากิน นอกจากนั้น ยังต้องเสียค่าป่วยการต่าง ๆ รวมทั้งค่าจ้างนักกฎหมายที่มีความรู้พอจะสู้คดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ หากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ทำละเมิดก็ไม่จำเป็นต้องฟ้องคดีให้เสียค่าใช้จ่าย นั้น ในการฟ้องคดีต่อศาลปกครองเป็นการใช้สิทธิตามกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการเฉพาะ ค่าใช้จ่ายตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างดังกล่าว จึงเป็นค่าใช้จ่ายตามปกติของการใช้สิทธิตามกฎหมายที่อาจจะต้องมีค่าใช้จ่ายดังกล่าว กรณีจึงมิใช่ค่าเสียหายโดยตรงจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรในการออกโฉนดที่ดินให้กับผู้ฟ้องคดีตามคำขอ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๖๐๙/๒๕๖๖

ค่าเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเรียกร้องเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ อาทิเช่น ค่าคัดถ่ายเอกสาร ค่ายานพาหนะ และสูญเสียรายได้จากการหยุดงานของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ รวมเป็นเงินจำนวน ๔,๐๐๐ บาท นั้น มิใช่ความเสียหายที่เป็นผลโดยตรงจากการดำเนินการรังวัดที่ดินของช่างรังวัดเอกชน

๓) การใช้ดุลพินิจกำหนดค่าสินไหมทดแทน

เมื่อพิจารณามาตรา ๔๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งบัญญัติว่า ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้สถานใดเพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด เห็นได้ว่า เป็นกรณีที่ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจกำหนดค่าเสียหายให้ชดใช้เต็มจำนวนความเสียหาย หรือน้อยกว่าความเสียหายที่แท้จริงได้ โดยคำนึงถึงปัจจัยสองประการ ได้แก่ ประการแรก พฤติการณ์แห่งละเมิด ซึ่งหมายถึง บรรดาสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำของผู้ทำละเมิดว่าเป็นอย่างไร มีความประมาทเลินเล่อมากน้อยเพียงใด หรือเป็นการกระทำโดยจงใจอุกอาจ ตลอดจนข้อเท็จจริงนอกเหนือการกระทำของผู้กระทำละเมิด อันจะมีผลต่อการกำหนดค่าสินไหมทดแทนของศาล และประการที่สอง ความร้ายแรงแห่งละเมิด ซึ่งหมายถึง ผลหรือระดับของความเสียหายอันสืบเนื่องมาจากลักษณะแห่งการกระทำละเมิด เช่น กระทำโดยจงใจ ศาลย่อมกำหนดค่าสินไหมทดแทนสูงกว่าการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ และหากเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ ศาลจะพิจารณาว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อธรรมดาหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง[๗๓] โดยในการใช้ดุลพินิจกำหนดค่าสินไหมทดแทน นั้น อาจแบ่งได้ ๒ กรณี[๗๔] คือ ๑) การกำหนดค่าสินไหมทดแทนโดยประมาณ และ ๒) การกำหนดค่าสินไหมทดแทนน้อยกว่าความเป็นจริง

๓.๑) การกำหนดค่าสินไหมทดแทนโดยประมาณ

กรณีนี้เป็นการใช้ดุลพินิจของศาลกำหนดค่าสินไหมทดแทนโดยการประมาณ ซึ่งใช้ทั้งการกำหนดค่าสินไหมทดแทนอันเป็นบททั่วไปตามมาตรา ๔๓๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในกรณีที่มีความเสียหายเกิดขึ้น แต่ผู้ฟ้องคดีมิได้แสดงพยานหลักฐานประกอบข้ออ้างของตน และกรณีการกำหนดค่าสินไหมทดแทนเฉพาะเรื่องตามประเภทความเสียหายอันมิใช่ตัวเงิน เช่น ท่อระบายน้ำพังทำให้น้ำเค็มเข้าสวนเป็นเหตุให้ต้นไม้ตาย แต่ไม่มีหลักฐานว่าต้นไม้แต่ละต้นจะเกิดดอกผลเท่าไร กรณีดังกล่าวศาลสามารถกำหนดค่าเสียหายให้ตามสมควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดได้ หรือกรณีความเสียหายที่ไม่อาจกำหนดเป็นราคาเงินได้ ศาลก็ต้องใช้วิธีกำหนดค่าเสียหายโดยประมาณการ เช่น กรณีเสียโฉม ร่างกายพิการ[๗๕]

: การหักค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สิน

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๖๗/๒๕๖๕

กรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดี) ดำเนินโครงการก่อสร้างแก้มลิงบึงมะขามเทศและบึงสะแกงามสามเดือน โดยละเลยไม่บริหารจัดการน้ำ เป็นเหตุให้น้ำเอ่อล้นเข้าท่วมที่ดินและทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงเป็นการกระทำละเมิด เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า หลังจากเกิดเหตุผู้ฟ้องคดี

---

[๗๓] ณิชชา วงศ์พานิช (เชิงอรรถ ๖๖) ๕๙-๖๓.

[๗๔] เพิ่งอ้าง ๖๙-๗๓.

[๗๕] เพิ่งอ้าง ๗๒.

ได้ดำเนินการแก้ไขซ่อมแซมทรัพย์สินที่เสียหายบางรายการ โดยว่าจ้างบริษัทผู้รับจ้างดำเนินการและชำระค่าจ้างดังกล่าวแล้ว แม้ราคาค่าซ่อมแซมทรัพย์สินดังกล่าวจะมีส่วนของค่าดำเนินการและค่ากำไรรวมอยู่ด้วย แต่ก็เป็นเรื่องปกติทางการค้าหรือธุรกิจของผู้ประกอบกิจการ สำหรับกรณีบ้าน ศาลาที่พัก ทางเดิน บ้านหลังกลางและครัว พื้นที่สนามหญ้าโดยรอบ ซึ่งผู้ฟ้องคดีแสดงพยานหลักฐานเป็นใบเสนอราคาและรายการทรัพย์สินที่ต้องซ่อมแซมนั้น เห็นสมควรปรับลดค่าเสียหายลงบางส่วนให้สอดคล้องกับความเสียหายตามข้อเท็จจริง กรณีระบบไฟฟ้า แผงไฟควบคุมสำหรับเครื่องสูบน้ำ ระบบปรับอากาศ เครื่องสุขภัณฑ์ เครื่องปั๊มน้ำและแทงค์น้ำ ติดตั้งดวงไฟและปลั๊กไฟ ผู้ฟ้องคดีได้เสนอพยานหลักฐานเป็นใบเสนอราคาและรายการทรัพย์สินที่ต้องซ่อมแซม ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดียืนยันความเสียหายตามการประเมินมูลค่าทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ แต่โดยที่รายการทรัพย์สินดังกล่าวย่อมมีการเสื่อมค่าเสื่อมราคาลง จึงเห็นสมควรกำหนดค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามใบเสนอราคาโดยปรับลดราคาลงในอัตราร้อยละ ๒๕

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๙๖/๒๕๖๖ คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้น ซึ่งกำหนดค่าสินไหมทดแทน ดังนี้ ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีขอค่าเสื่อมราคาจากการเกิดอุบัติเหตุ จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท โดยอ้างว่ารถยนต์คันดังกล่าวเป็นรถใหม่ ไม่เคยเกิดอุบัติเหตุมาก่อน ภายหลังซ่อมรถยนต์ทำให้รถยนต์เสื่อมสภาพอายุการใช้งานลดลง นั้น เมื่อเป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นภายนอกรถยนต์เท่านั้น ไม่ได้มีความรุนแรงหรือมีความเสียหายกับส่วนที่เป็นเครื่องยนต์อันอาจทำให้ภายหลังซ่อมรถยนต์แล้วรถยนต์ไม่สามารถใช้การได้ปกติดังเดิม ประกอบกับผู้ฟ้องคดีก็ไม่ได้แสดงให้เห็นว่าภายหลังซ่อมรถยนต์แล้ว ราคารถยนต์คันดังกล่าวลดลงจากเดิมก่อนเกิดอุบัติเหตุเพียงใด ศาลจึงไม่อาจกำหนดค่าเสียหายในส่วนนี้ให้ได้

: ผู้ฟ้องคดีมิได้แสดงพยานหลักฐานประกอบข้ออ้างของตน

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๖๐/๒๕๖๕ กรณีผู้รับจ้างของกรมชลประทาน (ผู้ถูกฟ้องคดี) ทำการก่อสร้างโดยขุดดินรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดี เป็นเหตุให้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย อันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี นั้น ถึงแม้ในภายหลังที่ดินของผู้ฟ้องคดีจะถูกเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว และผู้ถูกฟ้องคดีได้จ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้วก็ตาม ก็ไม่เป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการละเมิดก่อนการบังคับใช้พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวแต่อย่างใด เมื่อผู้ฟ้องคดีอ้างว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีโดยผู้รับจ้างขุดดินรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดีทำให้บ่อปลาได้รับความเสียหายจำนวน ๒ บ่อ ทำให้ผู้ฟ้องคดีขาดรายได้จากการขายปลาบ่อที่ ๑ เป็นเงินปีละ ๑๑,๐๐๐ บาท และบ่อที่ ๒ เป็นเงินปีละ ๑๐,๐๐๐ บาท แต่ผู้ฟ้องคดีมิได้แสดงพยานหลักฐานประกอบข้ออ้างของตน จึงเห็นควรกำหนดค่าเสียหายเป็นค่าขาดรายได้จากการขายปลาให้แก่ผู้ฟ้องคดี ๑๐,๐๐๐ บาท

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๗๖/๒๕๖๕ กรณีผู้ฟ้องคดีขอค่าขาดประโยชน์ระหว่างเจ็บป่วยวันละ ๕๐๐ บาท นับตั้งแต่วันเกิดเหตุถึงวันที่ยื่นฟ้องต่อศาลเป็นเวลา ๓๔๙ วัน รวมเป็นเงิน ๑๗๔,๕๐๐ บาท ประกอบกับผู้ฟ้องคดีอ้างว่า

ก่อนเกิดอุบัติเหตุได้ทำงานมีเงินเดือน เดือนละ ๑๕,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นค่าจ้างที่สูงกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำในขณะนั้นวันละ ๓๐๐ บาท เนื่องจากจังหวัดภูเก็ตเป็นพื้นที่ที่มีค่าครองชีพสูง ดังนั้น แม้ผู้ฟ้องคดีจะไม่สามารถแสดงพยานหลักฐานเกี่ยวกับการประกอบอาชีพและรายได้ที่แน่นอนต่อศาล ก็เห็นควรกำหนดค่าขาดประโยชน์ระหว่างเจ็บป่วยให้แก่ผู้ฟ้องคดีวันละ ๔๐๐ บาท เป็นระยะเวลา ๑๘๐ วัน รวมเป็นเงิน ๗๒,๐๐๐ บาท (๔๐๐ x ๑๘๐)

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๕๖/๒๕๖๖

คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นที่ยุติว่า การก่อสร้างปรับปรุงและขยายถนนพระยาสุเรนทร์ของกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) รุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำละเมิด เมื่อพิจารณาคำขอของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดใช้ค่าเสียหายสำหรับต้นไม้ รวมเป็นเงินจำนวน ๗๐,๕๐๐ บาท ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้กล่าวอ้างรายการและมูลค่าความเสียหายของต้นไม้ในคำฟ้องโดยมิได้มีพยานหลักฐานประกอบคำฟ้องแสดงถึงที่มาของมูลค่าความเสียหายของต้นไม้ แต่เมื่อพิจารณาภาพถ่ายความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการก่อสร้าง ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมิได้โต้แย้งรายการและมูลค่าความเสียหายของทรัพย์สินดังกล่าวในคำให้การและคำอุทธรณ์ว่า คำขอของผู้ฟ้องคดีมีรายการและมูลค่าความเสียหายของทรัพย์สินไม่ถูกต้องอย่างไร กรณีจึงทำให้มีน้ำหนักฟังได้ว่าการก่อสร้างปรับปรุงและขยายถนนพระยาสุเรนทร์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นเหตุให้ต้นไม้ของผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจริง การกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในส่วนนี้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๓๕,๒๕๐ บาท นั้น เหมาะสมและเป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๖๐๙/๒๕๖๖

ในการเข้าไปรังวัดที่ดินพิพาท ช่างรังวัดเอกชนทราบแล้วว่าที่ดินที่จะทำการรังวัดมีการปลูกต้นถั่วเขียวไว้เต็มแปลง แต่ก็ยังคงทำการรังวัดและได้เหยียบย่ำต้นถั่วเขียว เป็นเหตุให้ต้นถั่วเขียวส่วนหนึ่งตายและผู้ฟ้องคดีไม่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ การกระทำดังกล่าวจึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ได้แสดงพยานหลักฐานว่าต้นถั่วเขียวที่ได้รับความเสียหายคำนวณเป็นเงินจำนวนเท่าไร ศาลจึงมีอำนาจตามมาตรา ๔๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในอันที่จะวินิจฉัยจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่พึงจะใช้ได้ โดยพิจารณาจากพฤติการณ์ของผู้ทำละเมิดและความร้ายแรงแห่งละเมิด ประกอบกับพฤติการณ์และการกระทำของผู้ถูกละเมิดได้ตามมาตรา ๒๒๓ แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว เมื่อปรากฏตามบันทึกคำให้การของผู้ฟ้องคดีต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับความเสียหายจากการที่ต้นถั่วเขียวถูกเหยียบย่ำ ๒ แปลง คิดเป็นเงินจำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท การที่ผู้ฟ้องคดีเรียกร้องค่าเสียหายจากต้นถั่วเขียวที่ถูกเหยียบตายเป็นเงินจำนวน ๖๐,๐๐๐ บาท จึงสูงเกินส่วน เมื่อพิจารณาถึงพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด จึงเห็นสมควรกำหนดค่าเสียหายในส่วนนี้เป็นเงินจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท

: การกำหนดค่าเสียหายในลักษณะเหมาจ่าย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๒๕/๒๕๖๖

สำหรับค่าใช้จ่ายในส่วนที่เป็นค่าจ้างรถในการเดินทางและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง นั้น ผู้ฟ้องคดีอ้างว่ามีค่าใช้จ่ายเป็นค่าจ้างเหมารถนำทีมงานก่อสร้างไปดูสถานที่ก่อสร้าง ค่ารถสำหรับเดินทางไปยังธนาคารเพื่อนำเงินสดไปออกเป็นแคชเชียร์เช็คสำหรับนำมาวางเป็นหลักประกัน ค่าจ้างเหมารถไปยื่น

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

และวางหลักประกันซอง และค่าจ้างเหมารถไปตรวจสอบรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับคัดเลือกให้เข้าเสนอราคา รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๒๐,๐๐๐ บาท ซึ่งไม่ปรากฏหลักฐานหรือใบเสร็จเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายดังกล่าว เมื่อเทียบกับระยะทางที่ผู้ฟ้องคดีจะต้องใช้ในการเดินทางระหว่างจังหวัดสระบุรีและจังหวัดนนทบุรี และจำนวนครั้งที่ต้องเดินทางเพื่อเข้าสู่กระบวนการประกวดราคา จึงเห็นควรที่ศาลจะกำหนดค่าเสียหายในส่วนนี้ในลักษณะเหมาจ่ายเป็นเงิน ๑๕,๐๐๐ บาท

: มีอุปสรรคขัดขวางในการปฏิบัติหน้าที่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๖๖/๒๕๖๖

คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เจ้าหน้าที่ของเทศบาลเมืองลพบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) งดเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติในการบำรุงรักษา ดูแลต้นไม้ในความรับผิดชอบ เป็นเหตุให้ต้นจามจุรีโค่นล้มทับรถยนต์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ได้รับความเสียหาย อันเป็นการกระทำละเมิด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่าต้นไม้พิพาทได้ปลูกอยู่ริมรั้วด้านนอกของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สมเด็จพระนารายณ์ ที่ผ่านมาทางพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สมเด็จพระนารายณ์ จะเป็นผู้ดูแลบำรุงรักษาและตัดแต่งกิ่งไม้ และได้แจ้งเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สมเด็จพระนารายณ์ เป็นเจ้าของต้นไม้พิพาท ห้ามมิให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตัดแต่งหรือดำเนินการใด ๆ แก่ต้นไม้พิพาท ทำให้เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่อาจเข้าไปดูแลรักษาต้นไม้ดังกล่าวได้โดยสะดวก เมื่อพิจารณาถึงพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดแล้ว จึงเห็นสมควรให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ในอัตราร้อยละ ๗๕ ของค่าเสียหายของผู้ฟ้องคดีแต่ละราย

๓.๒) การกำหนดค่าสินไหมทดแทนน้อยกว่าความเป็นจริง

เป็นการใช้ดุลพินิจกำหนดค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๔๔๒ ประกอบกับมาตรา ๒๒๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งกำหนดว่า ถ้าความเสียหายได้เกิดขึ้นเพราะความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดของผู้ต้องเสียหายประกอบด้วย การกำหนดค่าสินไหมทดแทนแก่ฝ่ายผู้เสียหายมากน้อยเพียงใดนั้น ศาลต้องอาศัยพฤติการณ์เป็นประมาณ โดยพิจารณาว่าความเสียหายนั้นได้เกิดขึ้นเพราะฝ่ายไหนเป็นผู้ก่อยิ่งหย่อนกว่ากันเพียงไร โดยแบ่งออกเป็น ๒ กรณี คือ (๑) กรณีที่ความเสียหายได้เกิดขึ้นเพราะความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดของผู้ต้องเสียหายประกอบด้วย และ (๒) กรณีผู้เสียหายไม่ช่วยป้องกันหรือบรรเทาความเสียหาย โดยมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่ความเสียหายได้เกิดขึ้นเพราะความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดของผู้ต้องเสียหายประกอบด้วย

: ผู้ตายไม่สวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๗๖/๒๕๖๖

ข้อเท็จจริงปรากฏจากรายงานการตรวจศพ ใบรับรองการตาย ระบุสาเหตุการตายว่า เสียชีวิตเพราะกะโหลกศีรษะและฐานกะโหลกศีรษะแตก แกนสมองฉีกขาดจากอุบัติเหตุจราจร แต่พฤติการณ์ที่ผู้ตายขับขี่รถจักรยานยนต์โดยไม่ได้สวมหมวกนิรภัยย่อมเป็นการเพิ่มระดับความเสี่ยงในการเกิด

อุบัติเหตุหรือทำให้อุบัติเหตุร้ายแรงขึ้น จึงฟังได้ว่าผู้ตายมีส่วนประมาทเลินเล่อหรือมีส่วนกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติการจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ในความเสียหายที่เกิดขึ้น ศาลจึงต้องหักส่วนความรับผิดที่เกิดจากความผิดของผู้ตายออกด้วยตามมาตรา ๔๔๒ ประกอบกับมาตรา ๒๒๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยหักส่วนความรับผิดออก ๑ ใน ๔ หรือร้อยละ ๒๕ ของความเสียหายทั้งหมด คงเหลือสัดส่วนความรับผิดที่พึงต้องชดใช้ให้แก่ผู้ฟ้องคดีในสัดส่วน ๓ ใน ๔ หรือร้อยละ ๗๕ ของความเสียหายทั้งหมด

: ผู้ตายไม่สวมหมวกนิรภัยและขับขี่รถจักรยานยนต์ด้วยความเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๔๗/๒๕๖๕

เมื่อพิจารณาจากภาพถ่ายขณะเกิดเหตุ ประกอบกับใบแสดงความเห็นของแพทย์โรงพยาบาล ได้ระบุสาเหตุการตายว่าเลือดออกใต้เยื่อหุ้มสมอง แสดงว่าอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นดังกล่าวมีลักษณะรุนแรง สันนิษฐานได้ว่าผู้ตายได้ขับขี่รถจักรยานยนต์มาด้วยความเร็ว เมื่อถึงบริเวณเกิดเหตุผู้ตายไม่ได้ชะลอความเร็ว ทั้งผู้ตายขับขี่รถจักรยานยนต์โดยไม่สวมใส่หมวกนิรภัย ซึ่งหากผู้ตายได้สวมใส่หมวกนิรภัย ศีรษะของผู้ตายย่อมไม่กระแทกพื้นถนนอย่างรุนแรงจนมีเลือดออกใต้เยื่อหุ้มสมองจนถึงแก่ความตาย กรณีจึงเป็นการขับขี่ด้วยความประมาท ขาดความระมัดระวัง ซึ่งหากผู้ตายได้ขับขี่รถจักรยานยนต์ด้วยความระมัดระวังและสวมใส่หมวกนิรภัย อาจไม่ถึงขั้นเสียชีวิต จึงถือว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นเพราะความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดของผู้ตายประกอบด้วย จึงต้องหักส่วนความผิดของผู้ตายตามมาตรา ๒๒๓ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๔๔๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองร้อยละ ๕๐ ของความเสียหาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๙๒/๒๕๖๖

ข้อเท็จจริงปรากฏตามหนังสือรับรองการตาย ระบุสาเหตุการตายว่าเกิดจากสมองได้รับบาดเจ็บอย่างรุนแรงจากอุบัติเหตุ แสดงให้เห็นว่าในวันเกิดเหตุ ผู้ตายน่าจะขับขี่รถจักรยานยนต์มาด้วยความเร็วเกินกว่า ๙๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง และมิได้สวมหมวกนิรภัย เพราะหากสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ด้วยความเร็ว ๙๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง เมื่อประสบอุบัติเหตุสมองก็ไม่น่าจะได้รับบาดเจ็บอย่างรุนแรงจนเสียชีวิต การเสียชีวิตเพราะอุบัติเหตุส่วนหนึ่งจึงเกิดจากการกระทำโดยประมาทและกระทำผิดกฎหมายของนาย ส. ที่ขับขี่รถจักรยานยนต์ในอัตราความเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดและไม่สวมหมวกนิรภัย จึงสมควรหักส่วนแห่งความผิดออกร้อยละ ๓๐

: ผู้ตายไม่สวมหมวกนิรภัยและใช้เส้นทางเป็นประจำย่อมต้องทราบถึงสภาพพื้นผิวจราจรในที่เกิดเหตุ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๒๘/๒๕๖๕

การเกิดเหตุศีรษะกระแทกพื้นเป็นผลสืบเนื่องมาจากรถจักรยานยนต์ล้ม อันเกิดจากสภาพพื้นผิวถนนที่ไม่มีความพร้อมสำหรับการใช้งานได้โดยสะดวกและเป็นไปเพื่อความปลอดภัยสำหรับประชาชนที่ต้องขับขี่รถผ่านถนนบริเวณดังกล่าว ส่วนกรณีภาวะเสียเลือดมาก กระดูกคอหัก และภาวะสมองกระทบกระเทือนรุนแรง เป็นผลที่ตามมาอันเกิดจากการไม่ได้สวมหมวกนิรภัย ซึ่งหากนาง น. ได้สวมใส่

หมวกนิรภัยตามที่กฎหมายกำหนดไว้แล้วย่อมลดความรุนแรงที่เกิดจากอุบัติเหตุได้ และไม่น่าจะเกิดเหตุร้ายแรงจนถึงขนาดเสียชีวิต การเสียชีวิตของนาง น. จึงเป็นผลมาจากความประมาทของนาง น. รวมอยู่ด้วยเท่านั้น มิได้เกิดจากความประมาทของนาง น. ที่ไม่ได้สวมหมวกนิรภัยในขณะขับขี่รถจักรยานยนต์เพียงประการเดียว ประกอบกับนาง น. ซึ่งมีอายุ ๖๗ ปี ได้ใช้เส้นทางดังกล่าวเป็นประจำและเป็นระยะเวลากว่า ๑๐ ปี จึงย่อมทราบว่าบริเวณที่เกิดเหตุกำลังดำเนินการซ่อมบำรุงและย่อมรู้ถึงสภาพของพื้นถนนในบริเวณดังกล่าวเป็นอย่างดีว่าบริเวณใดที่มีพื้นถนนไม่เรียบ และย่อมต้องทราบว่าพื้นถนนที่ติดกับสันรางรถไฟจะอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าสันรางรถไฟ จึงเป็นกรณีที่นาง น. ผู้ตายมีส่วนประมาทเลินเล่อหรือส่วนผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้นอยู่มาก จึงเห็นควรนำพฤติการณ์ในส่วนความประมาทหรือความผิดของนาง น. มาหักออกจากความรับผิดของการรถไฟแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดี) จำนวนสองในสามส่วนของค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ถูกฟ้องคดีต้องรับผิด

: ผู้ตายขับรถยนต์ด้วยความเร็วในเวลากลางคืน

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๗๘/๒๕๖๖

ในช่วงเวลาที่ประสบอุบัติเหตุเป็นเวลากลางคืน นาย ก. จึงต้องขับรถยนต์ด้วยความระมัดระวังโดยลดความเร็วลงตั้งแต่เวลาที่พบป้ายเตือน แต่จากการตรวจสอบบริเวณจุดเกิดเหตุพบรอยเบรกของรถยนต์คันที่นาย ก. ขับปรากฏบนพื้นถนนเป็นทางยาวไปจนกระทั่งถึงกองเหล็กรางรถไฟที่ขับรถยนต์พุ่งเข้าชน เป็นระยะทางยาวมากเกินกว่า ๓๖.๕๕ เมตร (๔๐ เมตร โดยประมาณ) และจากรายงานผลการชันสูตรพลิกศพ แสดงว่านาย ก. ได้ขับรถยนต์ด้วยความเร็วสูงและมิได้ใช้ความระมัดระวังอย่างเพียงพอ จึงไม่สามารถหยุดรถได้ทัน ทำให้รถยนต์ที่ขับมาหลุดโค้งพุ่งไปชนกับกองเหล็กรางรถไฟเสียชีวิต จึงเป็นกรณีที่นาย ก. ผู้ตายมีส่วนประมาทเลินเล่อหรือส่วนผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้นอยู่มาก เมื่อพิจารณาพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดแล้วเห็นว่า เป็นพฤติการณ์ที่มีความร้ายแรงกว่าการละเลยต่อหน้าที่ของกรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงสมควรนำพฤติการณ์ความประมาทหรือความผิดในส่วนนี้ของนาย ก. มาคำนวณหักออกจากค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องรับผิดชดใช้ให้แก่ผู้ฟ้องคดีจำนวนสามในสี่ส่วน หรือในอัตราร้อยละ ๗๕ ของความเสียหายทั้งหมดตามนัยมาตรา ๔๔๒ ประกอบกับมาตรา ๒๒๓ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

: ผู้เสียหายขับรถยนต์เข้าไปในบริเวณที่เกิดเหตุทั้ง ๆ ที่เห็นอยู่แล้วว่ามีรถยนต์คันหนึ่งตกลงไปในรางระบายน้ำ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๙๒/๒๕๖๕

ผู้ฟ้องคดีขับรถยนต์ในขณะที่มีฝนตกหนักและถนนมีน้ำท่วมขังจนไม่สามารถมองเห็นผิวจราจรได้ ประกอบกับเมื่อผู้ฟ้องคดีขับรถยนต์ไปใกล้ถึงที่เกิดเหตุได้เห็นรถยนต์คันหนึ่งตกลงไปในรางระบายน้ำที่มีน้ำท่วมขังอยู่ก่อนแล้ว ในภาวะวิสัยและพฤติการณ์ดังกล่าวผู้ฟ้องคดีควรใช้ความระมัดระวังหยุดรถเพื่อสอบถามผู้ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง และหลีกเลี่ยงไม่ขับรถยนต์เข้าไปในบริเวณดังกล่าว แต่ผู้ฟ้องคดีกลับขับรถยนต์เข้าไปในบริเวณดังกล่าว ทั้ง ๆ ที่เห็นอยู่แล้วว่ามีรถยนต์คันหนึ่งตกลงไปในบริเวณที่มีน้ำท่วมขังข้างหน้า จนเป็นเหตุให้รถยนต์ของผู้ฟ้องคดีตกลงไปในรางระบายน้ำเช่นเดียวกันและทำให้รถยนต์ได้รับความเสียหาย ความเสียหายจึงเป็นผลมาจากความประมาทเลินเล่อของผู้ฟ้องคดีด้วย จึงเห็นควรกำหนดให้กรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกึ่งหนึ่งของค่าเสียหาย

: กรณีผู้ฟ้องคดีขายที่ดินทั้งที่ทราบว่ามีเนื้อที่ดินตามโฉนดที่ดินที่ไม่ถูกต้อง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๖๔/๒๕๖๖

เจ้าพนักงานที่ดินไม่ได้ดำเนินการตรวจสอบรายการทางทะเบียนของโฉนดที่ดินด้วยความรอบคอบ ทำให้โฉนดที่ดินที่พิพาทมีเนื้อที่เพิ่มขึ้นจำนวน ๓ งาน ๙๕ ตารางวา หรือจำนวน ๓๙๕ ตารางวา ทั้ง ๆ ที่จำนวนที่ดินถูกแบ่งแยกไปแล้ว เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการซื้อฝากที่ดินตามโฉนดที่ดินดังกล่าวในส่วนที่จดผิดพลาด ดังนั้น การกระทำของเจ้าพนักงานที่ดินจึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า กรณีเป็นการจดแจ้งที่ดินโดยคลาดเคลื่อนที่เห็นได้อย่างชัดเจน ซึ่งวิญญูชนสามารถมองเห็นความคลาดเคลื่อนนั้นได้ ประกอบกับผู้ฟ้องคดีมีระยะเวลานานพอสมควรที่จะพบเห็นความผิดพลาดคลาดเคลื่อนในจำนวนที่ดินที่เหลือของที่ดินแปลงที่ซื้อมา กรณีจึงเชื่อได้ว่า ผู้ฟ้องคดีทราบแล้วว่าเนื้อที่ดินโฉนดที่ดินดังกล่าวมีจำนวนเนื้อที่ที่ผิดพลาด ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีทำสัญญาซื้อขายที่ดินโฉนดที่ดินดังกล่าวให้กับบริษัท พ. ต่อไป ทั้งที่ทราบว่ามีเนื้อที่ดินที่ไม่ถูกต้อง ผู้ฟ้องคดีจึงมีส่วนร่วมในความเสียหายที่เกิดขึ้นเช่นกัน ในการนี้ศาลจะต้องพิจารณาตามพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดตามมาตรา ๔๓๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และเมื่อได้พิจารณาโดยอาศัยพฤติการณ์เป็นประมาณตามมาตรา ๔๔๒ ประกอบกับมาตรา ๒๒๓ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แล้ว สมควรกำหนดให้กรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) รับผิดร้อยละ ๗๕ ของค่าเสียหาย และเมื่อปรากฏว่าที่ดินจำนวน ๓๙๕ ตารางวา เป็นที่ดินที่มีการคัดลอกเนื้อที่ดินผิดพลาดคลาดเคลื่อน ดังนั้น ที่ดินจำนวน ๓๙๕ ตารางวา จึงไม่มีอยู่จริงและไม่ก่อให้ผู้ฟ้องคดีเกิดการครอบครองในเนื้อที่ดินดังกล่าว กรณีจึงไม่มีเหตุผลใดที่ผู้ฟ้องคดีควรจะได้รับการชดใช้ค่าเสียหายเป็นผลกำไรหรือมีสิทธิเรียกร้องค่าที่ดินจำนวน ๓๙๕ ตารางวา

(๒) กรณีผู้เสียหายไม่ช่วยป้องกันหรือบรรเทาความเสียหาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๗๖/๒๕๖๖

คดีนี้ปรากฏว่าคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นเหตุให้ผู้ยื่นคำขอได้รับความเสียหาย จึงเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบกับมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ เมื่อการกระทำละเมิดดังกล่าวเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ไม่สามารถประกอบกิจการได้เป็นเวลาประมาณเก้าเดือนเศษ โดยผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีรายได้โดยเฉลี่ยจากการประกอบกิจการดังกล่าว เดือนละ ๖๐,๐๐๐ บาท คิดค่าเสียหายรวมเก้าเดือนเป็นเงินจำนวน ๕๔๐,๐๐๐ บาท (๙ x ๖๐,๐๐๐) อย่างไรก็ตาม ในการประกอบกิจการของผู้ฟ้องคดีทั้งสองยังต้องมีค่าใช้จ่ายอื่นอีก เช่น ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับไฟฟ้าและสาธารณูปโภคอื่น รวมถึงค่าจ้างแรงงาน ค่าพาหนะเชื้อเพลิง เป็นต้น อีกทั้ง ในช่วงเวลาเก้าเดือนเศษที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่สามารถประกอบกิจการเลี้ยงไก่ไข่ได้นี้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองก็ยังสามารถใช้เวลาช่วงดังกล่าวในการประกอบอาชีพอื่นเพื่อหารายได้ และบรรเทาความเสียหายจากการที่ต้องหยุดประกอบกิจการดังกล่าวได้

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

แต่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่แสดงให้ปรากฏแก่ศาลว่าได้กระทำการอันใดเพื่อเป็นการบรรเทาความเสียหาย อันเนื่องมาจากการที่ต้องหยุดประกอบกิจการดังกล่าว อันเป็นการละเลยไม่บำบัดปัดป้องหรือบรรเทาความเสียหาย อีกทั้ง ข้อเท็จจริงยังรับฟังได้ว่า สถานประกอบกิจการของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ส่งกลิ่นเหม็นแก่ผู้อยู่อาศัยใกล้เคียงจนเป็นเหตุรำคาญ แม้ไม่ถึงขนาดที่จะเป็นอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพ แต่ก็เป็นเหตุที่ทำให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกคอนมีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ อันถือได้ว่าเป็นความผิดของผู้ฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเป็นผู้เสียหายด้วย การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงต้องอาศัยพฤติการณ์เป็นประมาณว่า ความเสียหายนั้นได้เกิดขึ้นเพราะฝ่ายไหนเป็นผู้ก่อยิ่งหย่อนกว่ากันเพียงไร ตามมาตรา ๔๔๒ ประกอบกับมาตรา ๒๒๓ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น จึงกำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลโคกคอน (ผู้ถูกฟ้องคดี) รับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนจำนวนหนึ่งในห้าส่วนของความเสียหาย ๕๔๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นเงินจำนวน ๑๐๘,๐๐๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง พร้อมดอกเบี้ยผิดนัด

๔) การกำหนดดอกเบี้ยผิดนัด

มาตรา ๒๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า ในกรณีหนี้อันเกิดแต่มูลละเมิด ลูกหนี้ได้ชื่อว่าผิดนัดมาแต่เวลาที่ทำละเมิด มาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า หนี้เงินนั้น ท่านให้คิดดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดร้อยละเจ็ดกึ่งต่อปี ถ้าเจ้าหนี้อาจจะเรียกดอกเบี้ยได้สูงกว่านั้นโดยอาศัยเหตุอย่างอื่นอันชอบด้วยกฎหมายก็ให้คงส่งดอกเบี้ยต่อไปตามนั้น จากบทบัญญัติดังกล่าวย่อมเห็นได้ว่า ในกรณีที่ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐต้องชดใช้ให้แก่ผู้เสียหายเป็นหนี้เงินอันเกิดจากการกระทำละเมิด หน่วยงานของรัฐย่อมตกเป็นผู้ผิดนัดมาตั้งแต่วันทำละเมิด จึงต้องชำระดอกเบี้ยระหว่างผิดนัด

อย่างไรก็ตาม โดยที่พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๔ และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๔ มาตรา ๓ บัญญัติว่า ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๗ ถ้าจะต้องเสียดอกเบี้ยแก่กันและมิได้กำหนดอัตราดอกเบี้ยไว้โดยนิติกรรมหรือโดยบทกฎหมายอันชัดแจ้ง ให้ใช้อัตราร้อยละสามต่อปี วรรคสอง อัตราตามวรรคหนึ่งอาจปรับเปลี่ยนให้ลดลงหรือเพิ่มขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยปกติให้กระทรวงการคลังพิจารณาทบทวนทุกสามปีให้ใกล้เคียงกับอัตราเฉลี่ยระหว่างดอกเบี้ยเงินฝากกับอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของธนาคารพาณิชย์” มาตรา ๔ บัญญัติว่า ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๒๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๒๒๔ หนี้เงินนั้น ให้คิดดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดในอัตราที่กำหนดตามมาตรา ๗ บวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละสองต่อปี ...” มาตรา ๖ บัญญัติว่า บทบัญญัติตามมาตรา ๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดนี้ ให้ใช้แก่การคิดดอกเบี้ยที่ถึงกำหนดเวลาชำระตั้งแต่วันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงการคิดดอกเบี้ยในระหว่างช่วงเวลาก่อนที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ และมาตรา ๗ บัญญัติว่า บทบัญญัติ

ตามมาตรา ๒๒๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดนี้ ให้ใช้แก่การคิดดอกเบี้ยผิดนัดที่ถึงกำหนดเวลาชำระตั้งแต่วันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงการคิดดอกเบี้ยผิดนัดในระหว่างช่วงเวลาก่อนที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ

โดยผลบังคับของพระราชกำหนดดังกล่าว ดอกเบี้ยผิดนัดที่ถึงกำหนดเวลาชำระในระหว่างช่วงเวลาก่อนที่พระราชกำหนดดังกล่าวใช้บังคับยังคงคิดในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินค่าเสียหาย ส่วนดอกเบี้ยผิดนัดที่ถึงกำหนดเวลาชำระตั้งแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๔ อันเป็นวันที่พระราชกำหนดดังกล่าวใช้บังคับเป็นต้นไปต้องคิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๓ ต่อปี หรืออัตราดอกเบี้ยใหม่ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามความในมาตรา ๗ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละ ๒ ต่อปีของต้นเงินค่าเสียหาย โดยมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๔.๑) กรณีที่ศาลกำหนดดอกเบี้ยผิดนัด

: กรณีกำหนดดอกเบี้ยผิดนัดตั้งแต่วันทำละเมิด

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๖๗/๒๕๖๕

กรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดี) ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายของทรัพย์สินให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๘,๘๒๘,๖๕๗.๘๐ บาท ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๔๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และเมื่อค่าเสียหายดังกล่าวเป็นหนี้เงินอันเกิดแต่มูลละเมิด ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๐๖ ประกอบกับมาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง แต่โดยที่พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๔ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๔ โดยผลบังคับของพระราชกำหนดดังกล่าว ดอกเบี้ยผิดนัดในระหว่างช่วงเวลาก่อนที่พระราชกำหนดดังกล่าวมีผลใช้บังคับ ยังคงคิดในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินค่าเสียหาย ส่วนดอกเบี้ยผิดนัดที่ถึงกำหนดเวลาชำระตั้งแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๔ อันเป็นวันที่พระราชกำหนดดังกล่าวใช้บังคับเป็นต้นไป ต้องคิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๓ ต่อปี หรืออัตราดอกเบี้ยใหม่ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามความในมาตรา ๗ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละ ๒ ต่อปี ของต้นเงินค่าเสียหาย เมื่อเหตุแห่งการละเมิดในคดีนี้เกิดขึ้นเมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๘,๘๒๘,๖๕๗.๘๐ บาท นับตั้งแต่วันดังกล่าวเป็นต้นไปจนถึงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นวันฟ้องคดี รวมเวลา ๓๖๒ วัน คิดเป็นดอกเบี้ยจำนวน ๖๕๖,๗๐๗.๐๑ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้นจำนวน ๙,๔๘๕,๓๖๔.๘๑ บาท (๘,๘๒๘,๖๕๗.๘๐ + ๖๕๖,๗๐๗.๐๑) และมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยของต้นเงินจำนวน ๘,๘๒๘,๖๕๗.๘๐ บาท ในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔ อันเป็นวันถัดจากวันฟ้องคดีถึงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๔ และในอัตราร้อยละ ๓ ต่อปี หรืออัตราดอกเบี้ยตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามความในมาตรา ๗ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละ ๒ ต่อปี นับแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๔ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระแล้วเสร็จ

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๖๔/๒๕๖๖

ผู้ฟ้องคดีมีคำขอท้ายคำฟ้องให้กรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ชำระเงิน จำนวน ๑,๕๒๓,๗๕๘ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดี (เป็นค่าเสียหายที่รวมดอกเบี้ยนับแต่วันทำละเมิด คือ วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕) และชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี จากต้นเงินจำนวน ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ จึงพอเข้าใจได้ว่าผู้ฟ้องคดีประสงค์เรียกค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ยนับตั้งแต่วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ จนถึงวันฟ้อง และขอให้ชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น ดังนั้น เมื่อได้วินิจฉัยไปแล้วว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงตกเป็นผู้ผิดนัดนับแต่วันทำละเมิดและมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยผิดนัดในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันทำละเมิดตามมาตรา ๒๐๖ ประกอบกับมาตรา ๒๒๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อผู้ฟ้องคดีมีคำขอในส่วนของดอกเบี้ยนับแต่วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ จนถึงวันฟ้อง และนับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จ ศาลจึงพิพากษาให้ตามคำขอ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๓๓๒,๙๘๕ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ จนถึงวันฟ้องคดี คือ วันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๖ เป็นเวลา ๗๙ วัน คิดเป็นดอกเบี้ยจำนวน ๕,๓๙๕.๘๗ บาท รวมต้นเงินและดอกเบี้ยถึงวันฟ้องเป็นเงินจำนวน ๔๕๑,๑๗๔.๑๓ บาท แต่โดยที่พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๔ และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๔ โดยผลบังคับของพระราชกำหนดดังกล่าว ดอกเบี้ยผิดนัดที่ถึงกำหนดเวลาชำระในระหว่างช่วงเวลาก่อนที่พระราชกำหนดดังกล่าวใช้บังคับยังคงคิดในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินค่าเสียหาย ส่วนดอกเบี้ยผิดนัดที่ถึงกำหนดเวลาชำระตั้งแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๔ อันเป็นวันที่พระราชกำหนดดังกล่าวใช้บังคับเป็นต้นไปต้องคิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๓ ต่อปี หรืออัตราดอกเบี้ยใหม่ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามความในมาตรา ๗ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละ ๒ ต่อปี ของต้นเงินค่าเสียหาย ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยผิดนัดในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๓๓๒,๙๘๕ บาท นับแต่วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ถึงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นวันฟ้องคดีต่อศาล และดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันถัดจากวันฟ้อง คือ วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๔ ในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๔๔๓,๙๘๐ บาท และดอกเบี้ยผิดนัดตั้งแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๔ เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จ ในอัตราร้อยละ ๓ ต่อปี หรืออัตราดอกเบี้ยใหม่ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามความในมาตรา ๗ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละ ๒ ต่อปี ของต้นเงินค่าเสียหาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๙๒/๒๕๖๖

นาย ส. ประสบอุบัติเหตุ เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๘ และเสียชีวิตในวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๘ กรณีจึงถือว่ากรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดี) กระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองตั้งแต่วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๘ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นเงินจำนวน

๔๙๕,๔๙๗.๑๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๔๙๕,๔๙๗.๑๐ บาท นับแต่วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๘ จนถึงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๔ และดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๓ ต่อปี หรืออัตราดอกเบี้ยใหม่ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามความในมาตรา ๗ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละ ๒ ต่อปี ของต้นเงินจำนวนดังกล่าว ตั้งแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๔ เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง โดยให้ชำระให้แล้วเสร็จภายในกำหนด ๖๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๒๒/๒๕๖๖

คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งดำรงตำแหน่งนักวิชาการที่ดินชำนาญการ มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๗ ไม่รับจดทะเบียนขายที่ดินและจำนองที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งพฤติการณ์ดังกล่าวถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายในการต้องแบกรับภาระในการชำระดอกเบี้ยของหนี้เงินกู้ให้แก่ธนาคาร จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามนัยมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงตามใบเสร็จรับเงินของธนาคาร ธ. ว่า ผู้ฟ้องคดีต้องรับภาระในการชำระดอกเบี้ยและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เพิ่มขึ้นจำนวน ๑๒๑,๙๒๖.๐๓ บาท กรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนจำนวนดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี และโดยที่เป็นหนี้อันเกิดแต่มูลละเมิด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ย่อมได้ชื่อว่าผิดนัดมาแต่เวลาทำละเมิด จึงต้องรับผิดชำระดอกเบี้ยในระหว่างผิดนัดร้อยละเจ็ดกึ่งต่อปี ตามมาตรา ๒๐๖ และมาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และโดยที่พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๔ และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๔ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยผิดนัดตั้งแต่วันทำละเมิด คือ วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๔ ในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๑๒๑,๙๒๖.๐๓ บาท และดอกเบี้ยผิดนัดตั้งแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๔ เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จ ในอัตราร้อยละ ๓ ต่อปี หรืออัตราดอกเบี้ยใหม่ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามความในมาตรา ๗ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละ ๒ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๑๒๑,๙๒๖.๐๓ บาท

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๒๗๑/๒๕๖๖

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้การรถไฟแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดี) ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีจำนวน ๖๒๑,๔๕๙ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าวนับแต่วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นวันทำละเมิดถึงวันฟ้องเป็นเวลา ๑๖๘ วัน คิดเป็นดอกเบี้ยจำนวน ๒๑,๔๕๓ บาท รวมเป็นเงิน จำนวน ๖๔๒,๙๑๒ บาท และนับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น เห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับค่าสินไหมทดแทนในความเสียหายต่อร่างกาย เป็นเงินรวมทั้งสิ้น ๔๑,๐๑๕ บาท และในส่วนความเสียหายต่อทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดี จำนวน ๓,๕๐๐ บาท รวมเป็นเงินค่าสินไหมทดแทนในความเสียหายแก่ร่างกายและค่าสินไหมทดแทนจากความเสียหายของทรัพย์สินเป็นเงินรวมทั้งสิ้น ๔๔,๕๑๕ บาท (๔๑,๐๑๕ + ๓,๕๐๐) พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ของต้นเงินดังกล่าวนับตั้งแต่วันที่กระทำละเมิดถึงวันที่ฟ้องคดีและนับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้นตามคำขอของผู้ฟ้องคดี นอกจากนี้ เห็นควรกำหนดค่ารักษาพยาบาลอย่างต่อเนื่องไปในอนาคตเป็นเงินทั้งสิ้น ๓๐,๐๐๐ บาท ในส่วนของดอกเบี้ยผิดนัดนับแต่วันทำละเมิดจนถึงวันฟ้องคดีตามคำขอของผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่า ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยผิดนัดในค่าสินไหมทดแทนจากความเสียหายต่อร่างกายและค่าสินไหมทดแทนจากความเสียหายของทรัพย์สินจากต้นเงินจำนวน ๔๔,๕๑๕ บาท ซึ่งไม่รวมถึงค่าสินไหมทดแทนอันเป็นค่ารักษาพยาบาลต่อเนื่องในอนาคต เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงตกเป็นผู้ผิดนัดนับแต่วันที่ทำละเมิด กล่าวคือ ตั้งแต่วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑ จนถึงวันฟ้องคดีในวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๒ เป็นเวลา ๑๖๙ วัน เป็นจำนวน ๑,๕๔๕.๘๒ บาท จากต้นเงิน ๔๔,๕๑๕ บาท ตามคำขอของผู้ฟ้องคดี ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องชำระค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีรวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๗๖,๐๖๐.๘๒ บาท (๔๔,๕๑๕ + ๑,๕๔๕.๘๒ + ๓๐,๐๐๐) และดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๔๔,๕๑๕ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จ อย่างไรก็ตาม ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลปกครองสูงสุด ได้มีการตราพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๔ และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๔ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยผิดนัดของต้นเงินจำนวน ๔๔,๕๑๕ บาท ตั้งแต่วันถัดจากวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นวันฟ้องคดีถึงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๔ ในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี และดอกเบี้ยผิดนัดตั้งแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๔ เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จ ในอัตราร้อยละ ๓ ต่อปี หรืออัตราดอกเบี้ยใหม่ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามความในมาตรา ๗ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละ ๒ ต่อปี แต่รวมกันแล้วต้องไม่เกินร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ตามที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอ จึงพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดี เป็นเงินจำนวน ๗๖,๐๖๐.๘๒ บาท พร้อมทั้งดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๔๔,๕๑๕ บาท นับถัดจากวันฟ้องคดีจนถึงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๔ และดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๓ ต่อปี หรืออัตราดอกเบี้ยใหม่ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามความในมาตรา ๗ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละ ๒ ต่อปี แต่รวมแล้วต้องไม่เกินร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับตั้งแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๔ เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จ

: กรณีกำหนดดอกเบี้ยผิดนัดนับแต่วันฟ้องคดีตามคำขอ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๖๖/๒๕๖๖

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ เวลาประมาณ ๘ นาฬิกา ต้นจามจุรีบริเวณริมรั้วด้านนอกของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สมเด็จพระนารายณ์ โค่นล้มทับรถยนต์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ที่จอดอยู่ริมถนนราชดำเนิน ซึ่งเป็นสถานที่ที่เทศบาลเมืองลพบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จัดไว้สำหรับเป็นที่จอดรถยนต์ เป็นเหตุให้รถยนต์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่แต่ละคนได้รับความเสียหาย เมื่อความเสียหายดังกล่าวเกิดจากเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ งดเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติในการบำรุงรักษา ดูแลต้นไม้ในความรับผิดชอบ จึงเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐

ประกอบกับมาตรา ๔๓๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะหน่วยงานของรัฐต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว จึงต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ โดยผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มีสิทธิได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน ๑๗๖,๔๔๐ บาท ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มีสิทธิได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน ๕๖,๘๙๑.๒๕ บาท ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ มีสิทธิได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน ๕๒,๙๕๐ บาท ผู้ฟ้องคดีที่ ๔ มีสิทธิได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน ๕๙,๓๒๕ บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่มีการกระทำละเมิดตามมาตรา ๒๒๔ ประกอบกับมาตรา ๒๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสี่มีคำขอให้ชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันฟ้องคดี คือ วันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๖ เป็นต้นไป ศาลจึงมิอาจพิพากษาเกินคำขอของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ได้ อย่างไรก็ตาม โดยที่ได้มีการตราพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๔ และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๔ ดังนั้น ในส่วนที่เกี่ยวกับดอกเบี้ยผิดนัดในคดีนี้ จึงต้องนำบทบัญญัติตามที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์โดยพระราชกำหนดดังกล่าวมาบังคับใช้ด้วย ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่จึงมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยผิดนัดในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินที่ผู้ฟ้องคดีแต่ละคนมีสิทธิได้รับ นับแต่วันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นวันฟ้องคดี ถึงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๔ และมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยผิดนัดของต้นเงินที่ผู้ฟ้องคดีแต่ละคนมีสิทธิได้รับ ในอัตราร้อยละ ๓ ต่อปี หรืออัตราดอกเบี้ยใหม่ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามความในมาตรา ๗ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๖๔ บวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละ ๒ ต่อปี นับตั้งแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๔ เป็นต้นไป จนกว่าจะได้รับชำระเสร็จจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ **(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๖๐/๒๕๖๕ ที่ อผ. ๔๗/๒๕๖๕ ที่ อ. ๓๕๖/๒๕๖๖ ที่ อผ. ๙๖/๒๕๖๖ ที่ อผ. ๑๒๖/๒๕๖๖ และที่ อผ. ๑๗๖/๒๕๖๖ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)**

: กรณีกำหนดดอกเบี้ยผิดนัดนับถัดจากวันฟ้องคดีตามคำขอ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๗๘/๒๕๖๖

คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า กรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) งดเว้นการกระทำตามหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติด้วยความประมาทเลินเล่อ โดยไม่จัดให้มีป้ายเตือนและเครื่องหมายจราจรที่ทำให้ผู้ขับขี่รถมองเห็นได้ชัดเจนอย่างเพียงพอ รวมทั้งอุปกรณ์อำนวยความปลอดภัยที่จำเป็นในบริเวณที่เกิดเหตุซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จนเป็นเหตุให้เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ นาย ก. บุตรของผู้ฟ้องคดีขับขี่รถยนต์หลุดโค้งไปชนกับเหล็กรางรถไฟได้รับบาดเจ็บสาหัสและเสียชีวิต จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อนาย ก. ตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องรับผิดชดใช้ให้แก่ผู้ฟ้องคดีในอัตราร้อยละ ๗๕ ของความเสียหายทั้งหมดตามนัยมาตรา ๔๔๒ ประกอบกับมาตรา ๒๒๓ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คงเหลือค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน ๘๘,๐๐๐ บาท สำหรับดอกเบี้ย

ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องชำระให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อพิจารณามาตรา ๒๐๖ และมาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งใช้บังคับในขณะเกิดกรณีพิพาท ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิตามกฎหมายที่จะได้รับดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของค่าเสียหายจำนวน ๘๘,๐๐๐ บาท นับตั้งแต่วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นวันทำละเมิด แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชำระดอกเบี้ยนับถัดจากวันฟ้องคดีเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ ศาลจึงไม่อาจพิพากษาเกินคำขอของผู้ฟ้องคดีได้ และโดยที่พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๔ และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๔ โดยผลบังคับของพระราชกำหนดดังกล่าวมีผลให้ดอกเบี้ยผิดนัดในระหว่างช่วงเวลาก่อนที่พระราชกำหนดดังกล่าวใช้บังคับยังคงคิดในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินค่าเสียหาย ส่วนดอกเบี้ยผิดนัดที่ถึงกำหนดเวลาชำระตั้งแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๔ อันเป็นวันที่พระราชกำหนดดังกล่าวใช้บังคับเป็นต้นไป ต้องคิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๓ ต่อปี หรืออัตราดอกเบี้ยใหม่ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามความในมาตรา ๗ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละ ๒ ต่อปี ของต้นเงินค่าเสียหาย ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยนับถัดจากวันฟ้องคดีเป็นต้นไปจนถึงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๔ ของต้นเงินจำนวน ๘๘,๐๐๐ บาท ในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี และดอกเบี้ยตั้งแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๔ เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จ ในอัตราร้อยละ ๓ ต่อปี หรืออัตราดอกเบี้ยใหม่ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามความในมาตรา ๗ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละ ๒ ต่อปี ของต้นเงินจำนวนดังกล่าว (**คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๑๕๖/๒๕๖๔ ที่ อผ. ๙๒/๒๕๖๕ ที่ อร. ๘๘/๒๕๖๕ ที่ อ. ๒๗๖/๒๕๖๖ ที่ อ. ๑๐๙๔/๒๕๖๖ ที่ อบ. ๒๔๖/๒๕๖๖ และที่ อผ. ๘๙/๒๕๖๖ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน**)

๔.๒) กรณีที่ศาลไม่กำหนดดอกเบี้ยผิดนัด

การกำหนดดอกเบี้ยผิดนัดเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีต้องมีคำขอบังคับมาตั้งแต่ในศาลชั้นต้น ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้มีคำขอท้ายคำฟ้องหรือคำฟ้องเพิ่มเติมขอให้ศาลกำหนดคำบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระดอกเบี้ย ศาลย่อมไม่อาจพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีได้รับดอกเบี้ยผิดนัดอันเป็นการพิพากษาเกินคำขอของผู้ฟ้องคดีได้[๗๖] หากต่อมาผู้ฟ้องคดีมีคำขอดังกล่าวในชั้นอุทธรณ์ก็ย่อมเป็นข้อที่ไม่ได้ว่ากล่าวกันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น อีกทั้ง มิใช่ปัญหาอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือปัญหาเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ ที่ผู้ฟ้องคดีจะยกปัญหาข้อนั้นขึ้นกล่าวในคำอุทธรณ์ได้ เนื่องจากเป็นอุทธรณ์ต้องห้ามตามข้อ ๑๐๑ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ซึ่งศาลปกครองสูงสุดไม่อาจพิจารณาวินิจฉัยคำอุทธรณ์ในส่วนของดอกเบี้ยค่าสินไหมทดแทนนับแต่วันทำละเมิดให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้[๗๗] จึงอาจกล่าวได้ว่าศาลจะกำหนดดอกเบี้ยให้ได้ต่อเมื่อผู้ฟ้องคดีมีคำขอ ถ้ามิได้มีคำขอท้ายคำฟ้องหรือคำฟ้องเพิ่มเติม

[๗๖] คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๗๖/๒๕๖๕

[๗๗] คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๒๘/๒๕๖๕ และที่ อผ. ๒๗๖/๒๕๖๗

ขอให้ศาลกำหนดคำบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระดอกเบี้ย แม้ว่าต่อมาจะได้มีการยื่นอุทธรณ์ประเด็นการกำหนดดอกเบี้ยหรือไม่ก็ตาม ศาลไม่อาจกำหนดดอกเบี้ยผิดนัดให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ โดยมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้ **คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๕๒/๒๕๖๕ ที่ อ. ๘๙๗/๒๕๖๕ ที่ อผ. ๓๒/๒๕๖๕ ที่ อผ. ๕๐/๒๕๖๕ และที่ อ. ๖๐๙/๒๕๖๖**

๑.๔.๒ การกำหนดคำบังคับให้ส่งมอบทรัพย์

การสั่งให้ส่งมอบทรัพย์ เป็นอำนาจในการกำหนดคำบังคับตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับการคืนทรัพย์สินอันผู้เสียหายต้องเสียไปเพราะละเมิดตามมาตรา ๔๓๘ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กล่าวคือ เป็นการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ในกรณีถูกเอาทรัพย์ไปโดยไม่มีอำนาจตามกฎหมายและครอบครองทรัพย์นั้นโดยละเมิดกรรมสิทธิ์ โดยมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๕๘/๒๕๖๕ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า กรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ยังไม่ได้ทำการเวนคืนที่ดินพิพาทส่วนที่รุกล้ำตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖๘/๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติทางหลวง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙ รวมทั้งยังไม่มีการตกลงซื้อขายที่ดินส่วนดังกล่าว และไม่มีหลักฐานว่าผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินได้อุทิศที่ดินส่วนนั้นให้เป็นทางสาธารณประโยชน์หรือมีหลักฐานการมอบอำนาจของผู้ฟ้องคดีให้บุคคลใดดำเนินการเช่นว่านั้น กรณีจึงเป็นการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายแก่ทรัพย์สินอันเป็นที่ดินตามนัยมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อคดีนี้ผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยกล่าวอ้างมูลเหตุว่าเกิดจากการที่ผู้ฟ้องคดีต้องขาดประโยชน์ในการใช้ที่ดิน แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้แสดงให้เห็นได้ว่า เดิมผู้ฟ้องคดีได้รับประโยชน์จากการใช้ที่ดินแปลงดังกล่าวในลักษณะใด อย่างไร เป็นเงินจำนวนเท่าใด ศาลจึงไม่อาจกำหนดค่าเสียหายตามคำขอของผู้ฟ้องคดีได้ เมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้อุทธรณ์ในประเด็นนี้ ศาลจึงไม่จำต้องวินิจฉัยในประเด็นนี้แต่อย่างใด การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการรื้อถอนทางเท้าและท่อระบายน้ำที่ก่อสร้างรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดี ทั้งนี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด นั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นพ้องด้วย

<u>หมายเหตุ</u> เมื่อพิจารณามาตรา ๔๓๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติดังกล่าว ใช้บังคับกับกรณีการกระทำละเมิดต่อทรัพย์ด้วยการเอาทรัพย์ไปโดยไม่มีอำนาจตามกฎหมายและครอบครองทรัพย์นั้นโดยละเมิดกรรมสิทธิ์ ซึ่งกฎหมายบัญญัติให้ผู้กระทำละเมิดต้องรับผิดไปจนกระทั่งแม้ทรัพย์สินนั้นถูกทำลาย พ้นวิสัย หรือเสื่อมเสีย กล่าวคือ หากสามารถคืนทรัพย์สินได้ต้องคืนทรัพย์สินก่อน ต่อเมื่อคืนทรัพย์สินไม่ได้ด้วยเหตุข้างต้น จึงให้ใช้ราคาทรัพย์ อย่างไรก็ดี หากเป็นกรณีไม่อาจคืนทรัพย์สินได้แต่แรก กรณีต้องใช้ค่าเสียหายตามมาตรา ๔๓๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๑๕๖/๒๕๖๔ ผู้ฟ้องคดีได้ทำหนังสืออุทิศที่ดิน จำนวน ๑๐ ไร่ ให้สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทใช้ขุดสระน้ำสาธารณประโยชน์ แต่ปรากฏว่าสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทขุดสระน้ำสาธารณประโยชน์ในที่ดินของผู้ฟ้องคดี จำนวน ๑๓ ไร่ ๑๗ ตารางวา ซึ่งเกินกว่าที่ผู้ฟ้องคดีอุทิศให้คิดเป็นเนื้อที่ ๓ ไร่ ๑๗ ตารางวา ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย อันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งกรณีนี้หากศาลพิพากษาเพิกถอนหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงเพื่อให้ที่ดินส่วนที่เกินกว่าที่ผู้ฟ้องคดีอุทิศให้กลับคืนมาเป็นของผู้ฟ้องคดี ย่อมจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ เนื่องจากข้อเท็จจริงปรากฏว่าปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลประดู่ยืนได้นำน้ำจากสระน้ำที่พิพาทไปใช้ทำน้ำประปาหมู่บ้านสำหรับประชาชนในบริเวณดังกล่าวได้ใช้ประโยชน์ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ที่ดินของผู้ฟ้องคดีบริเวณพิพาทมีราคาประเมินทุนทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ปี พ.ศ. ๒๕๓๙-๒๕๔๐ ไร่ละ ๓๕,๐๐๐ บาท หรือตารางวาละ ๘๗.๕๐ บาท โดยราคาประเมินทุนทรัพย์ดังกล่าวเป็นราคาประเมินทุนทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในช่วงเวลาที่สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทขุดสระน้ำสาธารณประโยชน์ที่พิพาท และจัดทำโดยหน่วยงานราชการ โดยนำข้อมูลการซื้อขายที่ดินตลอดจนปัจจัยต่าง ๆ เช่น สภาพทำเลและที่ตั้ง สภาพการใช้ประโยชน์ และแนวโน้มการพัฒนาในอนาคต เป็นต้น มาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ประกอบกับผู้ฟ้องคดีไม่ได้แสดงพยานหลักฐานว่า ที่ดินบริเวณพิพาทมีราคาซื้อขายสูงกว่าราคาประเมินทุนทรัพย์ดังกล่าว ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นนำราคาประเมินทุนทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ปี พ.ศ. ๒๕๓๙-๒๕๔๐ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบททำละเมิดผู้ฟ้องคดี มากำหนดเป็นค่าสินไหมทดแทนราคาที่ดินส่วนที่เกินกว่าที่ผู้ฟ้องคดีอุทิศให้เนื้อที่ ๓ ไร่ ๑๗ ตารางวา (๑,๒๑๗ ตารางวา) จึงเป็นกรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นได้วินิจฉัยและกำหนดค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดตามมาตรา ๔๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๕๖/๒๕๖๖ คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นที่ยุติว่า การก่อสร้างปรับปรุงและขยายถนนพระยาสุเรนทร์ของกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) โดยบริษัทผู้รับจ้างได้มีการก่อสร้างรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดี เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สำหรับคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองรื้อถอนทางเท้า ย้ายเสาไฟฟ้าและท่อประปาที่รุกล้ำเข้ามาในที่ดินของผู้ฟ้องคดี พร้อมทั้งปรับสภาพที่ดินให้เป็นตามเดิมนั้น เห็นว่า แม้ว่าศาลมีอำนาจออกคำบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รื้อถอนทางเท้า ย้ายเสาไฟฟ้าและท่อประปาที่รุกล้ำออกไปจากที่ดินของผู้ฟ้องคดีและทำให้ที่ดินที่ถูกรุกล้ำกลับคืนสู่สภาพเดิมได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ก็ตาม แต่โดยที่ที่ดินของผู้ฟ้องคดีในส่วนที่ถูกรุกล้ำโดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีการก่อสร้างทางเท้า ปักเสาไฟฟ้า และวางท่อประปาในที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นจำนวนเนื้อที่ ๑๕ ตารางวา ประชาชนทั่วไปต่างก็ได้ใช้ประโยชน์ในการสัญจรไปมาบนทางเท้า

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ดังกล่าวที่อยู่ริมถนนพระยาสุเรนทร์รวมถึงยังได้ใช้ประโยชน์จากกระแสไฟฟ้าและน้ำประปาในการประกอบกิจการและในครัวเรือนด้วย หากให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการรื้อถอนออกไปจากที่ดินของผู้ฟ้องคดีและทำให้ที่ดินในส่วนที่ถูกรุกล้ำกลับคืนสู่สภาพเดิมย่อมมีแต่จะก่อให้เกิดแต่ผลเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะ ทั้งในแง่ของทรัพยากรที่ได้ใช้ไปแล้วในการก่อสร้างถนน การปักเสาไฟฟ้าและการวางท่อประปา และที่จะต้องใช้ในการรื้อถอน พร้อมทั้งทำให้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีกลับคืนสู่สภาพเดิม ดังนั้น เมื่อคำนึงถึงความเหมาะสม ความจำเป็น และดุลยภาพระหว่างประโยชน์สาธารณะกับความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับ กรณีจึงไม่มีเหตุผลอันสมควรที่ศาลจะออกคำบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รื้อถอนทางเท้า ย้ายเสาไฟฟ้าและท่อประปาที่รุกล้ำออกไปจากที่ดินของผู้ฟ้องคดีและทำให้ที่ดินกลับคืนสู่สภาพเดิมตามคำขอของผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ฟ้องคดีควรได้รับการเยียวยาความเสียหายอันเนื่องมาจากถูกกระทำละเมิดดังกล่าว โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินค่าที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๗๓๔๙ เนื้อที่ ๑๕ ตารางวา โดยอาศัยเทียบเคียงหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ และเมื่อการกระทำละเมิดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าวเป็นการกระทำละเมิดอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ขณะที่มีการก่อสร้างรุกล้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดีจนถึงปัจจุบัน ดังนั้น เพื่อความเป็นธรรมจึงควรให้ผู้ฟ้องคดีได้รับการเยียวยาความเสียหาย โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จ่ายเงินค่าที่ดินตามราคาประเมินทุนทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดิน ณ วันที่ศาลมีคำพิพากษา และเพื่อมิให้เกิดข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสถานะของที่ดินดังกล่าวอีกต่อไป ชอบที่ศาลจะอาศัยอำนาจตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ กำหนดเงื่อนไขในการใช้เงินไว้ในคำบังคับด้วยว่า ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้เงินค่าที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๗๓๔๙ เนื้อที่จำนวน ๑๕ ตารางวา โดยให้ผู้ฟ้องคดีจดทะเบียนโอนที่ดินเนื้อที่ดังกล่าวให้เป็นที่สาธารณประโยชน์ให้เสร็จก่อนรับเงินจำนวนดังกล่าวจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

๑.๔.๓ การสั่งให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๑๔๓/๒๕๖๔ กรณีฟ้องว่าเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราช สาขาฉวาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด กรณีไม่ดำเนินการส่งเรื่องการรังวัดออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีไปให้ กบร. จนล่วงเลยระยะเวลากว่า ๑๖ ปี นับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดินเมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๕ ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จภายใน ๑ เดือน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด และชดใช้ค่าสินไหมทดแทน นั้น เมื่อวินิจฉัยแล้วว่าการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ปฏิบัติดังกล่าวเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี จึงพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการส่งเรื่องราวการรังวัดออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีไปให้คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดนครศรีธรรมราช พิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของผู้ฟ้องคดีตามอำนาจหน้าที่ภายในกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันมีคำพิพากษาและเมื่อคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

พิจารณาแล้วเสร็จเป็นประการใด ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการเกี่ยวกับคำขอออกโฉนดที่ดินให้แล้วเสร็จภายในกำหนด ๖๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลจากคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดนครศรีธรรมราช

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๕๖/๒๕๖๖ สำหรับคำขอของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเก็บขยะ สิ่งปฏิกูล และเศษวัสดุก่อสร้างต่าง ๆ ออกจากที่ดินของผู้ฟ้องคดี นั้น เห็นว่า เมื่อการก่อสร้างปรับปรุงและขยายถนนพระยาสุเรนทร์ของกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีการรุกล้ำเข้ามาในที่ดินของผู้ฟ้องคดี เป็นเหตุให้มีเศษวัสดุก่อสร้างต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงขยะและสิ่งปฏิกูลอันเกิดจากการก่อสร้างอยู่ในที่ดินของผู้ฟ้องคดี ศาลจึงมีอำนาจออกคำบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เก็บขยะ สิ่งปฏิกูล และเศษวัสดุก่อสร้างต่าง ๆ ออกจากที่ดินของผู้ฟ้องคดีได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๖๖๓/๒๕๖๗ กรณีฟ้องว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวน้อย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ละเลยต่อหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ กำหนดให้ต้องปฏิบัติ ไม่ดำเนินการกับอาคารที่พิพาทที่นาง อ. ก่อสร้างโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๐ (๑) (๒) และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ มีคำสั่งให้นาง อ. ระงับการก่อสร้าง ห้ามมิให้บุคคลใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใดๆ ของอาคาร และให้รื้อถอนอาคารพิพาทจนเป็นเหตุให้อาคารพิพาทยังปิดบังทางเข้าออกสู่ทางสาธารณประโยชน์ (ซอยทุ่งกุลา) ของผู้ฟ้องคดีตลอดมา ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายที่ดิน และพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ นั้น เห็นว่า การกระทำหรืองดเว้นการกระทำโดยผิดกฎหมายดังกล่าวเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๔๐ (๑) (๒) มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ แล้วแต่กรณี แก่อาคารพิพาทที่นาง อ. ได้ทำการก่อสร้างโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทั้งนี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนด ๑๘๐ วัน นับตั้งแต่วันที่มีคำพิพากษา

กรณีที่สอง กรณีบุคคลภายนอกผู้เสียหายนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองภายหลังจากยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกในการปฏิบัติหน้าที่ และผู้เสียหายประสงค์จะใช้สิทธิเรียกร้องให้หน่วยงานของรัฐรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน นั้น นอกจากผู้เสียหายจะมีสิทธิยื่นฟ้องคดีต่อศาลโดยตรงเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามนัยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ประกอบกับมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แล้ว มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดฯ ยังกำหนดให้ผู้เสียหายจะยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ตนก็ได้

โดยเป็นสิทธิของผู้เสียหายที่จะเลือกยื่นคำขอก็ได้ หรือจะไม่ยื่นคำขอแต่ใช้สิทธิฟ้องคดีเลยก็ได้[๗๘] ต่อเมื่อหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งเช่นใดแล้ว ผู้เสียหายยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐ ผู้เสียหายยังคงมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองหรือศาลยุติธรรมได้ แล้วแต่กรณี[๗๙] และแม้ผู้เสียหายจะได้ยื่นคำขอตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว ในระหว่างรอการพิจารณาของหน่วยงานของรัฐ หากผู้เสียหายประสงค์ให้ศาลเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยกำหนดค่าสินไหมทดแทนให้แก่ตนโดยตรง ผู้เสียหายก็ยังคงมีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองได้[๘๐] โดยกรณีบุคคลภายนอกยื่นฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณียังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐ นั้น ผู้จัดทำได้แบ่งหัวข้อสำหรับการศึกษาออกเป็น ๓ หัวข้อ ได้แก่ ๒.๑ ขั้นตอนและระยะเวลาการยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ๒.๒ อำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ๒.๓ เงื่อนไขการฟ้องคดีปกครอง

๒.๑ ขั้นตอนและระยะเวลาการยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

๒.๑.๑ ขั้นตอนการยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

เมื่อผู้เสียหายยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ แล้ว ข้อ ๓๒ วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัด หรือกระทรวงการคลังในกรณีที่เจ้าหน้าที่มิได้สังกัดหน่วยงานใด หรือหน่วยงานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่ง ในกรณีที่ความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน รับคำขอนั้นและดำเนินการตามระเบียบนี้โดยไม่ชักช้า และในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอผิดหน่วยงาน ข้อ ๓๒ วรรคสอง ของระเบียบดังกล่าวกำหนดให้หน่วยงานผู้รับคำขอรีบส่งเรื่องไปยังหน่วยงานของรัฐที่เห็นว่าเป็นหน่วยงานของรัฐที่จะต้องรับผิดชอบพิจารณาต่อไป และให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบ กรณีดังกล่าวให้ถือว่า หน่วยงานของรัฐได้รับคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนับแต่วันที่ได้รับคำขอที่ส่งมานั้น

เมื่อหน่วยงานของรัฐรับคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนไว้แล้ว มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ กำหนดว่า ในการนี้หน่วยงานของรัฐต้องออกใบรับคำขอให้ไว้เป็นหลักฐานและพิจารณาคำขอนั้นโดยไม่ชักช้า ข้อ ๓๓ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดว่า ถ้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับคำขอไว้เห็นว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับตนให้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการต่อไปโดยไม่ชักช้า โดยหน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาคำขอภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ

---

[๗๘] ชูชาติ อัศวโรจน์ (เชิงอรรถ ๕) ๒๑๒.

[๗๙] คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๓๘/๒๕๖๑

[๘๐] คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๒๖/๒๕๖๐

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ซึ่งกำหนดให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาคำขอที่ได้รับให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน หากเรื่องใดไม่อาจพิจารณาได้ทันในกำหนดนั้น จะต้องรายงานปัญหาและอุปสรรคให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือกำกับหรือควบคุมดูแลหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นทราบและขออนุมัติขยายระยะเวลาออกไปได้ แต่รัฐมนตรีดังกล่าวจะพิจารณาอนุมัติให้ขยายระยะเวลาให้อีกได้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

หลังจากที่หน่วยงานของรัฐพิจารณาคำขอแล้วเสร็จ ข้อ ๖ ประกอบกับข้อ ๗ ของประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๔ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่ได้รับคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแจ้งผลการพิจารณาวินิจฉัยแก่ผู้ยื่นคำขอทราบโดยเร็ว กรณีเป็นที่พอใจของผู้ยื่นคำขอ ให้ดำเนินการเบิกจ่ายเพื่อชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอ โดยให้กระทำภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ผู้ยื่นคำขอตอบรับผลการวินิจฉัย กล่าวคือ เมื่อหน่วยงานของรัฐมีคำวินิจฉัยและแจ้งให้ผู้เสียหายทราบว่าจะได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพียงใด แล้วผู้เสียหายพอใจ ก็จะได้รับการชดใช้ตามนั้น ย่อมไม่มีกรณีที่ผู้เสียหายจะฟ้องคดีต่อศาล[๘๑] แต่หากหน่วยงานของรัฐมีคำวินิจฉัยเช่นใดแล้ว ผู้เสียหายยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐ ผู้เสียหายยังคงมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ตามมาตรา ๑๑ ประกอบกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ หรือฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมตามมาตรา ๑๑ ประกอบกับมาตรา ๑๐๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แล้วแต่กรณี

๒.๑.๒ ระยะเวลาการยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

ในกรณีที่ผู้เสียหายจะยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ นั้น แม้ว่าพระราชบัญญัติดังกล่าวจะมิได้บัญญัติเรื่องอายุความไว้โดยเฉพาะว่าผู้เสียหายจะยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนได้ภายในกำหนดระยะเวลาเท่าใด แต่ก็เป็นที่เห็นได้จากเหตุผลของเรื่องว่า ต้องยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ที่จะพึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันทำละเมิด

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คผ. ๑๙๖/๒๕๖๓ กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้เสียหายอาจใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากหน่วยงานของรัฐได้สองประการ คือ ประการที่หนึ่ง ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ขอให้ศาลพิพากษาให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ โดยยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประการที่สอง ยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ซึ่งแม้กฎหมายจะมิได้บัญญัติไว้อย่าง

[๘๑] ชูชาติ อัศวโรจน์ (เชิงอรรถ ๕) ๒๐๔.

ชัดแจ้งว่าจะต้องยื่นคำขอดังกล่าวภายในระยะเวลาใด แต่ก็เป็นที่เห็นได้จากเหตุผลของเรื่องว่าต้องยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้ถึงการละเมิด แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันทำละเมิด เช่นเดียวกับการฟ้องคดีต่อศาล แต่ผู้เสียหายไม่อาจใช้สิทธิเรียกร้องดังกล่าวพร้อมกันทั้งสองประการได้ เพราะกฎหมายมิได้ประสงค์ที่จะให้เป็นเช่นนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ รู้ถึงการละเมิดในวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องยื่นคำขอต่อกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายแก่ตนภายในหนึ่งปีนับแต่วันดังกล่าว คือ ภายในวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๗ การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ยื่นคำขอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยเจ้าหน้าที่ของผู้อำนวยการเขตธนบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) รับคำขอไว้เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ จึงเป็นการยื่นคำขอใช้สิทธิเรียกร้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ รู้ถึงการกระทำละเมิดแล้ว ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่อาจใช้สิทธิยื่นคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และไม่อาจยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อขอให้มีการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๗๐/๒๕๖๗ (ประชุมใหญ่) ศาลปกครองสูงสุดโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดพิเคราะห์แล้วเห็นว่า ในกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกในการปฏิบัติหน้าที่ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่นั้น การนี้ผู้เสียหายมีวิธีการในการใช้สิทธิเรียกร้องให้หน่วยงานของรัฐรับผิดได้สองประการ ประการที่หนึ่ง ผู้เสียหายยื่นฟ้องหน่วยงานของรัฐเป็นคดีต่อศาล เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ตนได้โดยตรง อันเป็นกรณีตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ประกอบกับมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ทั้งนี้ ผู้เสียหายจะต้องนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลภายในกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ต้องรับผิดอันเป็นวันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ทั้งนี้ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และประการที่สอง ผู้เสียหายยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนโดยจะต้องยื่นคำขอภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันทำละเมิดตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ประกอบกับมาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และเมื่อหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งเช่นใดแล้ว หากผู้เสียหายยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐก็ให้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย

ข้อสังเกต **คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คผ. ๑๙๖/๒๕๖๓** วินิจฉัยว่าจะต้องยื่นคำขอภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้ถึงการละเมิด แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันทำละเมิดเช่นเดียวกับการฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ในขณะที่**คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๗๐/๒๕๖๗ (ประชุมใหญ่)** วินิจฉัยว่าจะต้องยื่นคำขอภายในระยะเวลาหนึ่งปี

นับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันทำละเมิดตามมาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้จัดทำเห็นว่า กำหนดเวลาตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เป็น “ระยะเวลาการฟ้องคดี” ต่อศาลปกครอง ส่วนกำหนดเวลาตามมาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็น “อายุความ” ในการใช้สิทธิเรียกร้องระหว่างกัน เมื่อการยื่นคำขอตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ไม่ใช่การฟ้องคดีต่อศาล ดังนั้น หากจะนำระยะเวลาใดระยะเวลาหนึ่งมากำหนดเป็นระยะเวลาในการยื่นคำขอซึ่งจะมีผลให้ผู้เสียหายสิ้นสิทธิเรียกร้องทางแพ่งต่อหน่วยงานของรัฐก็ควรเป็นอายุความตามมาตรา ๔๔๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตามนัย**คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๗๐/๒๕๖๗ (ประชุมใหญ่)**

๒.๒ อำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

การศึกษาอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองในคดีพิพาทที่บุคคลภายนอกยื่นฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณียังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ อาจแบ่งได้เป็น ๒ กรณี ได้แก่ กรณีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๑๑ ประกอบกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ และกรณีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรมตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ประกอบกับมาตรา ๑๐๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

๒.๒.๑ คดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ บัญญัติว่า หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ในกรณีที่ผู้เสียหายเห็นว่าหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดตามมาตรา ๕ ผู้เสียหายจะยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ตนก็ได้ ในการนี้หน่วยงานของรัฐต้องออกใบรับคำขอให้ไว้เป็นหลักฐานและพิจารณาคำขอนั้นโดยไม่ชักช้า เมื่อหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งเช่นใดแล้วหากผู้เสียหายยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐก็ให้มีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย วรรคสอง บัญญัติว่า ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาคำขอที่ได้รับตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน หากเรื่องใดไม่อาจพิจารณาได้ทันในกำหนดนั้นจะต้องรายงานปัญหาและอุปสรรคให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือกำกับหรือควบคุมดูแลหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นทราบและขออนุมัติขยายระยะเวลาออกไปได้ แต่รัฐมนตรีดังกล่าวจะพิจารณาอนุมัติให้ขยายระยะเวลาให้อีกได้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน มาตรา ๑๔ บัญญัติว่า เมื่อได้มีการจัดตั้งศาลปกครองขึ้นแล้ว สิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามมาตรา ๑๑ ให้ถือว่าเป็นสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง เมื่อพิจารณา

มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ จะเห็นได้ว่า กรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ตน แต่ผู้เสียหายยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลตามมาตรา ๑๑ ประกอบกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ นั้น กรณีจะเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองได้ นั้น ต้องเป็นคดีพิพาทที่มีลักษณะ ๒ ประการประกอบกัน ดังนี้

ประการที่หนึ่ง ต้องเป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ กล่าวคือ ต้องเป็นกรณีที่มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชาตามกฎหมาย กำหนดให้เจ้าหน้าที่มีหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่ง และการปฏิบัติหน้าที่นั้นได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นหรือแก่รัฐโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ

ประการที่สอง การกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่นั้นต้องเกิดจากมูลกรณีหนึ่งมูลกรณีใดตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ได้แก่ (๑) การใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือ (๒) การออกกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือ (๓) การละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ดังตัวอย่างคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด ดังต่อไปนี้

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๘๒/๒๕๖๕ ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าเจ้าหน้าที่ในสังกัดสำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมการซื้อขายที่ดิน น.ส. ๓ ก ของผู้ฟ้องคดีให้แก่นางสาว ศ. โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีต้องถูกขับไล่ออกจากที่ดินและบ้านพิพาท ซึ่งถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่ผู้ฟ้องคดีมิได้ใช้ช่องทางการฟ้องคดีโดยตรงต่อศาลแต่อย่างใด แต่ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒ ถึงอธิบดีกรมที่ดิน ขอให้กรมที่ดินจ่ายค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นกรณีผู้เสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ แต่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมิได้รับแจ้งผลการวินิจฉัยนั้นภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงถือว่าหน่วยงานของรัฐมีคำวินิจฉัยปฏิเสธคำขอโดยปริยาย และผู้เสียหายย่อมรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐออกใบรับคำขอ หากผู้เสียหายประสงค์จะฟ้องคดีต่อศาล ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจะต้องใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐออกใบรับคำขอ คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๓๓/๒๕๖๗ คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ในขณะที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเนินผาสุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑ ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๗ ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ กรณีกระทำผิดวินัยในเรื่องทุจริตเงินโครงการอาหารกลางวัน ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ จึงยื่นอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ต่อมา ก.ค.ศ. ได้มีหนังสือลงวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๐ แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ว่า ก.ค.ศ. ได้มีมติเป็นเอกฉันท์ให้เพิกถอนคำสั่งที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการแล้วให้ดำเนินการใหม่ให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ลงเลขรับ ลงวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีเลือกใช้สิทธิยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐเพื่อให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้พิจารณาและดำเนินการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจำนวนดังกล่าวแก่ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชำระค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้แก่ผู้ฟ้องคดี อันเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวหาว่า เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี อีกทั้ง คำสั่งที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีที่จะต้องออกจากราชการ อันมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

<u>หมายเหตุ</u> คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดเกี่ยวกับอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๑๑ ประกอบกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ อาจแบ่งได้เป็น ๒ กรณี กล่าวคือ

(๑) กรณีคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งแบ่งคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดออกเป็น ๒ กรณี ได้แก่

(๑.๑) กรณีหน่วยงานของรัฐมีคำวินิจฉัยโดยชัดแจ้งและภายในระยะเวลาการพิจารณาคำขอ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คผ. ๑๐๒/๒๕๖๓ เทศบาลตำบลปทุม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้ว่าจ้างให้ร้าน ว. เข้าดำเนินการก่อสร้างโครงการวางท่อระบายน้ำทำให้กำแพงปูนหน้าบ้านของผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี อันเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีเลือกที่จะใช้สิทธิยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐเพื่อให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนตามมาตรา ๑๑

แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ เมื่อนายกเทศมนตรีตำบลปทุม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) พิจารณาคำขอนั้นแล้วเห็นว่าตนไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีหนังสือลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ แจ้งปฏิเสธการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันชำระค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

<u>ข้อสังเกต</u> กรณีหน่วยงานของรัฐมีคำวินิจฉัยโดยชัดแจ้งและภายในระยะเวลาการพิจารณาคำขอ แต่ผู้เสียหายไม่พอใจผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐแล้วนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง นั้น ศาลปกครองสูงสุดเคยมีคำวินิจฉัยว่า หากผู้เสียหายยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยดังกล่าว ผู้เสียหายจะใช้สิทธิฟ้องคดีขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของหน่วยงานของรัฐดังกล่าวทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบกับมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ได้[๘๒] โดยจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และจะต้องยื่นฟ้องคดีต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้เสียหายได้รับแจ้งผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๑ ประกอบกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ และมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ[๘๓] โดยจากการศึกษาคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดคงมีเพียงคดีพิพาทที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ผู้ฟ้องคดีใหม่ ซึ่งศาลปกครองสูงสุดแปลความว่า ผู้ฟ้องคดีประสงค์จะให้เพิกถอนคำสั่งปฏิเสธไม่จ่ายค่าสินไหมทดแทนความเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีอันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) มิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ[๘๔] อย่างไรก็ตาม กรณีดังกล่าว **คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๒๔/๒๕๕๐** วินิจฉัยว่า “...แม้ผู้ฟ้องคดีจะมีคำขอให้ศาลกำหนดคำบังคับสองประการ คือ ประการแรก ขอให้เพิกถอนคำสั่งของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ที่ปฏิเสธไม่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี และประการที่สองขอให้สั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามร่วมกันชดใช้ค่าเสียหาย จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดี แต่เมื่อพิจารณาคำฟ้องโดยตลอดแล้วเห็นได้ว่า <u>ผู้ฟ้องคดีมีความประสงค์อันแท้จริงที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดจากการกระทำละเมิด</u> ทั้งการที่จะกำหนดคำบังคับตามคำขอของผู้ฟ้องคดีทั้งสองประการได้หรือไม่ เพียงใด

[๘๒] คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๒๖/๒๕๖๐

[๘๓] คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๔๖/๒๕๖๐

[๘๔] คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๗/๒๕๖๐

ศาลจำต้องพิจารณาวินิจฉัยให้ได้ความเสียก่อนว่าแพทย์หญิง ร. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้ทำการตรวจรักษาผู้ฟ้องคดีโดยปราศจากความระมัดระวังรอบคอบตามสมควรแก่กรณีที่ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมจะพึงใช้เมื่อได้ทราบอาการป่วยของผู้ฟ้องคดี อันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีหรือไม่ จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของหน่วยงานของรัฐอันเกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ที่อยู่ในสังกัดของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่...” **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐๑/๒๕๖๕ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)**

ผู้จัดทำเห็นว่า การกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ได้ก่อให้เกิดมูลหนี้มาแล้วตั้งแต่เกิดเหตุละเมิด อันมีผลให้ผู้เสียหายมีสิทธิเรียกร้องต่อหน่วยงานของรัฐให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้สองประการ ได้แก่ การฟ้องคดีต่อศาลโดยตรงตามนัยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ และการยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ และเนื่องจากบทบัญญัติมาตรา ๑๑ มุ่งประสงค์ให้เป็นทางเลือกของผู้เสียหายในการใช้สิทธิเรียกร้องด้วยวิธีการทวงถามค่าสินไหมทดแทนจากมูลหนี้ละเมิดที่เจ้าหน้าที่ได้ก่อขึ้นในการปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้น ผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นการอนุมัติจ่ายเงินหรือปฏิเสธการจ่ายเงินจึงมิได้มีการใช้อำนาจทางปกครอง เป็นแต่เพียงการแสดงเจตนาปฏิบัติการชำระหนี้หรือปฏิเสธการชำระหนี้เท่านั้น ประกอบกับในการฟ้องคดีเนื่องจากไม่พอใจผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐ นั้นไม่ว่าผู้เสียหายจะนำคดีมาฟ้องโดยมีคำขอบังคับเช่นใดก็เป็นการฟ้องคดีที่สืบเนื่องมาจากการยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน อันเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีมีความมุ่งหมายในการใช้สิทธิเรียกร้องเพื่อให้ได้มาซึ่งค่าสินไหมทดแทน จึงเป็นที่เห็นได้ว่า การฟ้องคดีตามนัยมาตรา ๑๑ ประกอบกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ไม่ว่าผู้ฟ้องคดีจะมีคำขอบังคับอย่างไร การที่ศาลปกครองจะเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ตามความมุ่งหมายในการฟ้องคดีศาลจำต้องกำหนดคำบังคับตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ดังนั้น การฟ้องคดีเนื่องจากไม่พอใจผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐ จึงมีลักษณะเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ อันเป็นแนวทางการกำหนดประเภทคดีที่น่าจะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของมาตรา ๑๑ ประกอบกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดฯ แล้ว

(๑.๒) กรณีหน่วยงานของรัฐมิได้มีคำวินิจฉัยคำขอให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาการพิจารณาคำขอ

คำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๙๘/๒๕๕๗ (ประชุมใหญ่) คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่เป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายถูกเพิกถอนการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมและเพิกถอนใบแทน น.ส. ๓ ก. และความเสียหายดังกล่าวถือได้ว่าเป็นผลโดยตรงจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ เมื่อผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๔๗ ถึงอธิบดีกรมที่ดิน ขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ผู้ฟ้องคดีตามราคาที่ผู้ฟ้องคดีรับซื้อฝากที่ดิน

และผู้อำนวยการกองนิติการ ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมที่ดินได้มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่า ได้รับคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนไว้พิจารณาแล้ว เมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๔๗ แต่เมื่อระยะเวลาได้ล่วงเลยมาหนึ่งร้อยแปดสิบวันแล้ว นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐออกใบรับคำขอ ผู้ฟ้องคดีก็ยังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณา และไม่ได้รับแจ้งการขยายระยะเวลาพิจารณาคำขอดังกล่าวออกไป ถือว่าหน่วยงานของรัฐมีคำวินิจฉัยปฏิเสธคำขอโดยปริยาย ผู้เสียหายย่อมรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐออกใบรับคำขอ เมื่อต่อมาผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ถึงอธิบดีกรมที่ดิน ทวงถามผลการพิจารณา แต่ผู้ฟ้องคดีมิได้รับแจ้งผลการพิจารณาแต่อย่างใด จึงนำคดีมาฟ้องเมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดี) ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดี นั้น คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๗๐/๒๕๖๗ (ประชุมใหญ่) วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)**

(๒) คดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ มีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คผ. ๑๗๓/๒๕๖๔ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอต่อกรมท่าอากาศยาน (ผู้ถูกฟ้องคดี) ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ผู้ฟ้องคดีได้ส่งคำขอดังกล่าวถึงผู้ถูกฟ้องคดีทางไปรษณีย์ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้รับและส่งใบรับคำขอลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี หลังจากนั้นประมาณวันที่ ๖ และวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๔ ผู้ฟ้องคดีได้ติดตามเรื่องทางโทรศัพท์ และได้ทราบว่าผู้ถูกฟ้องคดีมีการขอขยายระยะเวลาพิจารณาคำขอของผู้ฟ้องคดีต่อกระทรวงคมนาคมออกไป ๑ ครั้ง ซึ่งจะครบระยะเวลา ๓๖๐ วัน ในการพิจารณาคำขอของผู้ฟ้องคดีในวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาคำขอแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดียังไม่แจ้งผลการวินิจฉัยคำขอของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ ลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓ ของผู้ฟ้องคดี ให้เสร็จสิ้นภายใน ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา กรณีจึงเป็นการฟ้องคดีเนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่พอใจที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่วินิจฉัยคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของผู้ฟ้องคดีให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ คำฟ้องข้อหานี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เป็นคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๗/๒๕๔๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)**

อย่างไรก็ตาม โดยที่ได้มีมติที่ประชุมใหญ่ฯ ครั้งที่ ๙/๒๕๕๖ เมื่อวันพุธที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖ วินิจฉัยแล้วว่า การที่หน่วยงานของรัฐมิได้วินิจฉัยคำขอให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด ถือว่าหน่วยงานของรัฐมีคำวินิจฉัยปฏิเสธคำขอของผู้ฟ้องคดีโดยปริยาย แม้จะเป็นประเด็นพิจารณาเกี่ยวกับการเริ่มต้นนับระยะเวลาการฟ้องคดี แต่โดยผลของมติที่ประชุมใหญ่ฯ ดังกล่าว ก็เป็นที่เห็นได้ว่าหน่วยงานของรัฐ “มีคำวินิจฉัย” กรณีย่อมไม่อาจเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ได้ แม้จะมีคำขอให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาคำขอให้เสร็จสิ้นก็ตาม เพราะถือว่าหน่วยงานของรัฐได้มีผลการวินิจฉัยแล้ว และเนื่องจากการฟ้องคดีตามมาตรา ๑๑ ประกอบกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ผู้ฟ้องคดีมีความมุ่งหมายในการใช้สิทธิเรียกร้องเพื่อให้ได้มาซึ่งค่าสินไหมทดแทน ดังนั้น กรณีที่หน่วยงานของรัฐมิได้วินิจฉัยคำขอให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดแล้ว ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องตามมาตรา ๑๑ ประกอบกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

กล่าวโดยสรุป ในกรณีที่ไม่เห็นด้วยกับผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของจำนวนเงินค่าสินไหมทดแทนหรือการยกคำขอ หรือกรณีที่หน่วยงานของรัฐมิได้วินิจฉัยคำขอให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด และประสงค์จะยื่นฟ้องคดีต่อศาลตามนัยมาตรา ๑๑ ประกอบกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ หากการกระทำละเมิดที่ได้รับการวินิจฉัยดังกล่าวเป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ อันเกิดจากมูลกรณีใดกรณีหนึ่งตามนัยมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ กรณีย่อมอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง อันเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบกับมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

๒.๒.๒ คดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ในกรณีที่ผู้เสียหายไม่เห็นด้วยกับผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ และประสงค์จะยื่นฟ้องคดีต่อศาล หากการกระทำละเมิดที่ได้รับการวินิจฉัยดังกล่าวเป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ อันเกิดจากมูลกรณีใดกรณีหนึ่งตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ อันได้แก่ การใช้อำนาจตามกฎหมาย กฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร กรณีย่อมอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง อันเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบกับมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น ในกรณีที่ผู้เสียหายไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ และประสงค์จะยื่นฟ้องคดีต่อศาล หากการกระทำละเมิดที่ได้รับการวินิจฉัยดังกล่าวเป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ที่มิใช่มูลกรณีใดกรณีหนึ่งตามนัยมาตรา ๙

วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ กรณีต้องยื่นฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม[๘๕] ดังเช่น **คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๑๔/๒๕๔๘** ซึ่งวินิจฉัยว่า คดีที่ผู้เสียหายฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของหน่วยงานของรัฐที่ปฏิเสธไม่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดจากการตรวจรักษาของแพทย์และขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๑๐๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งบัญญัติว่า สิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ในคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าเป็นสิทธิฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม

อนึ่ง โดยที่มาตรา ๕ ประกอบกับมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับสิทธิของผู้เสียหายในการยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ตน โดยกำหนดให้สิทธิเฉพาะในกรณีที่ผู้เสียหายเห็นว่าหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ จึงอาจกล่าวได้ว่า กรณีที่เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดซึ่งมิใช่ในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้เสียหายย่อมไม่มีสิทธิยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงไม่มีกรณีที่จะนำคดีมาฟ้องต่อศาล

๒.๓ เงื่อนไขแห่งการฟ้องคดีปกครอง

๒.๓.๑ ผู้มีสิทธิฟ้องคดีปกครอง

เมื่อพิจารณามาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้ผู้เสียหายซึ่งเป็นผู้ยื่นคำขอเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง กรณีจึงมีข้อพิจารณาว่า “ผู้เสียหาย” ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ หรืออีกนัยหนึ่ง “บุคคลภายนอก” ตามความในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หมายถึงบุคคลใด ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตอบข้อหารือว่า ผู้เสียหาย ได้แก่ กรณีดังต่อไปนี้ (ก) บุคคลหรือนิติบุคคลที่มิใช่หน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ข) เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐคนอื่น ไม่ว่าเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดจะสังกัดหน่วยงานเดียวกันกับเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับความเสียหาย หรือสังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือไม่ก็ตาม บุคคลดังกล่าวหากได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ มีสิทธิยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดสังกัดอยู่ ให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหาย

[๘๕] โปรดดู คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๒๔/๒๕๕๐

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ที่เกิดขึ้นแก่ตนได้ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ[๘๖] และเมื่อหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งเช่นใดแล้ว หากยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐ บุคคลผู้ได้รับความเสียหายที่ได้ยื่นคำขอดังกล่าว จึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดี กรณีจึงมีประเด็นต้องวินิจฉัยในเบื้องต้นว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิยื่นคำขอตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว หรือไม่ โดยมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ต่อไปนี้

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คผ. ๒/๒๕๖๔ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ เป็นสิทธิที่พระราชบัญญัติดังกล่าวบัญญัติให้แก่ผู้เสียหายจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ไม่ใช่แก่เจ้าหน้าที่ที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ทำละเมิด และต้องเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ไม่ใช่ต่อหน่วยงานของรัฐ คดีนี้ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยการร่วมกับพวกลักน้ำมันเชื้อเพลิงอากาศยานของหน่วยงานของรัฐต้นสังกัด ฟ้องว่าหน่วยงานของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร โดยไม่พิจารณาคำขอให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน และไม่แจ้งผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้มีการดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีการนำน้ำมันเชื้อเพลิงอากาศยานไปใช้หรือนำออกไปจากกองบินโดยไม่ได้รับอนุญาต ให้แล้วเสร็จภายในกำหนด ๑๘๐ วัน แล้วแจ้งคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีไม่ใช่ผู้เสียหายจากการกระทำละเมิดดังกล่าว หน่วยงานของรัฐจึงไม่มีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องดำเนินการตามคำขอของผู้ฟ้องคดี กรณีจึงไม่ได้ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คร. ๑๓๐/๒๕๖๕ คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่กองบังคับการตำรวจทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงกรณีมีหนังสือร้องเรียนว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์ทำให้ข้าราชการตำรวจแตกความสามัคคี และผลการสอบสวนปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้กระทำผิดตามคำกล่าวหาแต่อย่างใด จึงเป็นการละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นหนังสือขอให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ แต่ปรากฏว่าจนถึงขณะฟ้องคดีนี้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ออกใบรับคำขอให้ไว้เป็นหลักฐานแก่ผู้ฟ้องคดี รวมทั้งไม่แจ้งผลการพิจารณาตามคำร้องให้ผู้ฟ้องคดีทราบ จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รับคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าว และชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดี เห็นว่า การยื่นคำขอของผู้ฟ้องคดีสืบเนื่องจากการดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามหนังสือร้องเรียน อันเป็นเพียงการเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่ง

---

[๘๖] ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๔๒๑/๒๕๔๓ เรื่อง ผู้เสียหายตามความในพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และบุคคลภายนอกตามความในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ทางปกครอง และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ หาได้มีคำสั่งทางปกครองมาลงโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีตามที่ถูกร้องเรียน ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อยู่ในฐานะเป็นผู้เสียหายจากการกระทำละเมิดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่จะมีสิทธิฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีได้ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ และเมื่อไม่เป็นผู้เสียหายดังกล่าวแล้ว ผู้ฟ้องคดีก็ไม่มีสิทธิยื่นคำขอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้ออกใบรับคำขอให้ไว้เป็นหลักฐานแก่ผู้ฟ้องคดี ทั้งไม่ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการพิจารณาคำขอของผู้ฟ้องคดี ก็หาเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมายและก่อให้เกิดความเสียหายอันเป็นการละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใดไม่ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ ที่จะมีสิทธิฟ้องคดีนี้ได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

๒.๓.๒ ขั้นตอนและวิธีการก่อนการฟ้องคดี

แม้ว่ามาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ จะกำหนดว่า ในกรณีที่ผู้เสียหายเห็นว่าหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้เสียหายจะยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ตนก็ได้ เมื่อหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งเช่นใดแล้ว หากผู้เสียหายยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐก็ให้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย แต่โดยที่บทบัญญัติดังกล่าวเป็นการให้สิทธิผู้เสียหายที่จะเลือกยื่นคำขอก็ได้ หรือจะไม่ยื่นคำขอ แต่ใช้สิทธิฟ้องคดีเลยก็ได้ อันเป็นการให้ทางเลือกแก่ผู้เสียหายในการทวงถามค่าสินไหมทดแทนจากมูลหนี้ละเมิดที่เจ้าหน้าที่ได้ก่อขึ้นในการปฏิบัติหน้าที่เท่านั้น กล่าวคือ บุคคลผู้ได้รับความเสียหายจะใช้สิทธิยื่นฟ้องคดีต่อศาลตามนัยมาตรา ๕ ประกอบกับมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ หรือจะยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวก็ได้ โดยพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ มิได้กำหนดว่าบุคคลภายนอกที่ได้รับความเสียหายจะต้องเลือกใช้สิทธิในการฟ้องคดีต่อศาลหรือมีคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอย่างใดอย่างหนึ่ง[๘๗] บทบัญญัติดังกล่าวจึงมิใช่กรณีกฎหมายกำหนดขั้นตอนและวิธีการเยียวยาความเสียหายก่อนการฟ้องคดี อันจะถือเป็นเงื่อนไขแห่งการฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการฟ้องคดีต่อศาลโดยตรงตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ หรือเป็นการฟ้องคดีเนื่องจากยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๑ ประกอบกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

---

[๘๗] ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๖๐๓/๒๕๕๑ เรื่อง ผู้เสียหายยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในขณะที่มีคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลยุติธรรม

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

สำหรับผลการวินิจฉัยคำขอของหน่วยงานของรัฐ เป็นคำวินิจฉัยอันเกิดจากการที่ผู้เสียหายใช้สิทธิตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ซึ่งเป็นแต่เพียงกรณีที่กฎหมายเปิดช่องให้ผู้เสียหายมีทางเลือกมากกว่าการยื่นฟ้องคดี แม้หน่วยงานของรัฐจะวินิจฉัยให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ สิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ละเมิดของผู้เสียหายก็ยังคงมีอยู่เช่นเดิม นอกจากนี้ ความประสงค์ของผู้เสียหายที่มายื่นคำขอ คือ ประสงค์จะได้รับชำระค่าสินไหมทดแทน เมื่อผู้เสียหายไม่พอใจผลการวินิจฉัยและใช้สิทธิยื่นฟ้องคดี กรณีจึงมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัย คือ การกระทำของเจ้าหน้าที่เป็นการกระทำละเมิดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำละเมิด หน่วยงานของรัฐต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพียงใด ด้วยเหตุนี้ การยื่นฟ้องคดีกรณีที่หน่วยงานของรัฐมีผลการวินิจฉัยแล้ว ปรากฏว่าผู้เสียหายยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยดังกล่าว จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบกับมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ดังนั้น เมื่อผลการวินิจฉัยคำขอตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ไม่ใช่วัตถุแห่งคดี การที่ผู้เสียหายไม่พอใจผลการวินิจฉัยแล้วนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองจึงไม่มีกรณีต้องปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการก่อนการฟ้องคดีแต่อย่างใด

อย่างไรก็ตาม เมื่อการฟ้องคดีตามนัยมาตรา ๑๑ ประกอบกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ นั้น มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่เป็นการกระทำละเมิดหรือไม่ ด้วยเหตุนี้ ผู้จัดทำเห็นว่า หากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่เกิดจากการออกคำสั่งทางปกครอง กรณียังคงต้องพิจารณาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการก่อนการฟ้องคดีตามนัยมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เช่นเดียวกับกรณีบุคคลภายนอกยื่นฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนโดยตรง

๒.๓.๓ ระยะเวลาการฟ้องคดี

ในกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกในการปฏิบัติหน้าที่ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่นั้น การนี้ผู้เสียหายมีวิธีการในการใช้สิทธิเรียกร้องให้หน่วยงานของรัฐรับผิดได้สองประการ ประการที่หนึ่ง ผู้เสียหายยื่นฟ้องหน่วยงานของรัฐเป็นคดีต่อศาล เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ตนได้โดยตรง อันเป็นกรณีตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ประกอบกับมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ทั้งนี้ ผู้เสียหายจะต้องนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลภายในกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ต้องรับผิด อันเป็นวันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ทั้งนี้ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ประการที่สอง ผู้เสียหายยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิด

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนโดยจะต้องยื่นคำขอภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันทำละเมิดตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ประกอบกับมาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และเมื่อหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งเช่นใดแล้ว หากผู้เสียหายยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐก็ให้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย[๘๘]

สำหรับระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ นั้น ประเด็นสำคัญ คือ การพิจารณาวันเริ่มต้นนับระยะเวลาการฟ้องคดี ซึ่งเมื่อพิจารณามาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จะเห็นได้ว่าได้กำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีกรณีผู้เสียหายไม่พอใจผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐไว้เป็นการเฉพาะ โดยกำหนดให้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย ซึ่งหากหน่วยงานของรัฐมีคำวินิจฉัยโดยชัดแจ้งและภายในระยะเวลาการพิจารณาคำขอตามที่มาตรา ๑๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนด ย่อมไม่มีปัญหาในการเริ่มนับระยะเวลาการฟ้องคดีแต่อย่างใด ต่อเมื่อหน่วยงานของรัฐมิได้มีคำวินิจฉัยอย่างใดภายในระยะเวลาที่กำหนด ย่อมมีประเด็นต้องพิจารณาว่า จะเริ่มนับระยะเวลาการฟ้องคดีต่อศาลปกครองอย่างไร จึงอาจแยกพิจารณาการเริ่มนับระยะเวลาการฟ้องคดีได้สองกรณี (๑) การเริ่มนับระยะเวลาการฟ้องคดี กรณีหน่วยงานของรัฐมีคำวินิจฉัยโดยชัดแจ้งและภายในระยะเวลาการพิจารณาคำขอ และ (๒) การเริ่มนับระยะเวลาการฟ้องคดี กรณีหน่วยงานของรัฐมิได้มีคำวินิจฉัยอย่างใดภายในระยะเวลาการพิจารณาคำขอ โดยมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ต่อไปนี้

(๑) การเริ่มนับระยะเวลาการฟ้องคดี กรณีหน่วยงานของรัฐมีคำวินิจฉัยโดยชัดแจ้งและภายในระยะเวลาการพิจารณาคำขอ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คผ. ๑๐๒/๒๕๖๓ เทศบาลตำบลปทุม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้ว่าจ้างให้ร้าน ว. ก่อสร้าง เข้าดำเนินการก่อสร้างโครงการวางท่อระบายน้ำ ทำให้กำแพงปูนหน้าบ้านของผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี อันเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีเลือกที่จะใช้สิทธิยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐเพื่อให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ เมื่อนายกเทศมนตรีตำบลปทุม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) พิจารณาคำขอนั้นแล้ว เห็นว่าตนไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีหนังสือลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ แจ้งปฏิเสธการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันชำระค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย

[๘๘] คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๗๐/๒๕๖๗ (ประชุมใหญ่)

ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อมาตรา ๑๑ ประกอบกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะได้กำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีต่อศาล ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอรับค่าสินไหมทดแทนต่อหน่วยงานของรัฐแล้วไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐว่าจะต้องใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการวินิจฉัยของหน่วยงานดังกล่าว ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงต้องใช้สิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลภายในวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒ แต่เนื่องจากวันดังกล่าวเป็นวันเสาร์ซึ่งเป็นวันหยุดราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลภายในวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒ อันเป็นวันเริ่มทำการใหม่ต่อจากวันหยุดทำการนั้น ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๙๓/๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลเมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๒ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๑๑ ประกอบกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คผ. ๘๘/๒๕๖๔ ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ขอให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดสกลนคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ชดใช้ค่าเสียหาย จำนวน ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดี กรณีผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามละเลยต่อหน้าที่ ไม่ดูแลเสาไฟฟ้าแรงสูงที่ล้มขวางถนน เป็นเหตุให้บุตรของผู้ฟ้องคดีขับรถจักรยานยนต์ชนจนถึงแก่ความตาย จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีใช้สิทธิยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐเพื่อให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายทั้งหมดที่เกิดแก่ตนตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) พิจารณาคำขอของผู้ฟ้องคดีแล้วมีคำวินิจฉัยให้จ่ายเงินช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรมให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท อันเป็นกรณีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำวินิจฉัยให้จ่ายค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีไม่ครบจำนวนตามที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอไว้ และผู้จัดการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดสกลนคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ได้มีหนังสือลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๓ แจ้งผลการวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ หากผู้ฟ้องคดีไม่พอใจผลการวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีจะต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการวินิจฉัยจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะ มิใช่ฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีแต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แม้ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือแจ้งผลการวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อใด แต่ที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๓ อุทธรณ์เงินค่าสินไหมทดแทนดังกล่าว จึงถือได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือแจ้งผลการวินิจฉัยค่าสินไหมทดแทนอย่างช้าที่สุดในวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๓ ผู้ฟ้องคดีต้องยื่นฟ้องคดีต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันดังกล่าว คือ ภายในวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๓ แต่เนื่องจากวันดังกล่าวเป็นวันหยุดราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลภายในวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ซึ่งเป็นวันที่เริ่มทำการใหม่ต่อจากวันหยุดทำการนั้นตามมาตรา ๑๙๓/๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๓ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี

(๒) การเริ่มนับระยะเวลาการฟ้องคดี กรณีหน่วยงานของรัฐมิได้มีคำวินิจฉัยอย่างใดภายในระยะเวลาการพิจารณาคำขอ

กรณีหน่วยงานของรัฐมิได้มีคำวินิจฉัยอย่างใดภายในระยะเวลาที่กำหนด ย่อมมีประเด็นต้องพิจารณาว่า จะเริ่มนับระยะเวลาการฟ้องคดีต่อศาลปกครองอย่างไร กล่าวคือ กรณีผู้เสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแล้ว แต่มิได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย หากประสงค์ฟ้องคดีต่อศาลให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจะต้องใช้สิทธิฟ้องคดีภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐออกใบรับคำขอ หรือจะต้องใช้สิทธิฟ้องคดีภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดสามร้อยหกสิบวันนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐออกใบรับคำขอ โดยมติที่ประชุมใหญ่ฯ ได้วินิจฉัยประเด็นดังกล่าวไว้ ดังนี้

มติที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ ๙/๒๕๕๖ วันพุธที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖[๘๙] วินิจฉัยว่า กรณีผู้เสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้รับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ แต่มิได้รับแจ้งผลการวินิจฉัยนั้น โดยที่มาตรา ๑๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาคำขอดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน หากเรื่องใดไม่อาจพิจารณาได้ทันในกำหนดนั้นจะต้องรายงานปัญหาและอุปสรรคให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือกำกับหรือควบคุมดูแลหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นทราบ และขออนุมัติขยายระยะเวลาออกไป โดยรัฐมนตรีดังกล่าวจะพิจารณาอนุมัติให้ขยายระยะเวลาให้อีกได้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน เมื่อกฎหมายกำหนดระยะเวลาให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาคำขอไว้ชัดเจน หากพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐออกใบรับคำขอแล้ว ผู้ขอไม่ได้รับแจ้งผลการวินิจฉัยและไม่ได้รับแจ้งการขยายระยะเวลาพิจารณาคำขอดังกล่าวออกไป ถือว่าหน่วยงานของรัฐมีคำวินิจฉัยปฏิเสธคำขอโดยปริยาย ผู้เสียหายย่อมรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐออกใบรับคำขอ หากผู้เสียหายประสงค์จะฟ้องคดีต่อศาลขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจะต้องใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐออกใบรับคำขอ

อนึ่ง หากศาลวินิจฉัยให้ผู้เสียหายมีสิทธิฟ้องคดีได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดสามร้อยหกสิบวันนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐออกใบรับคำขอทั้งที่รัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือกำกับหรือควบคุมดูแลมิได้อนุมัติให้ขยายระยะเวลาพิจารณาคำขอ ก็จะทำให้การใช้สิทธิฟ้องคดีของผู้เสียหายล่าช้าออกไป และจะทำให้บทกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์การขอขยายระยะเวลาพิจารณาคำขอไม่มีสภาพบังคับ อีกทั้งเท่ากับว่าศาลปกครองใช้อำนาจในการขยายระยะเวลาพิจารณาคำขอแทนรัฐมนตรี อันเป็นการก้าวล่วงอำนาจของฝ่ายบริหาร โดยมีแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

---

[๘๙] คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๙๘/๒๕๕๗ (ประชุมใหญ่)

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๘๒/๒๕๖๕ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒ ถึงอธิบดีกรมที่ดิน โดยยื่นผ่านสำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ขอให้กรมที่ดินชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับคำขอของผู้ฟ้องคดีไว้ในวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันแล้ว คือ ภายในวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๒ อธิบดีกรมที่ดินมิได้แจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีทราบทั้งไม่ปรากฏว่ามีการขออนุมัติขยายระยะเวลาออกไปอีกแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีก็ชอบที่จะใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รับคำขอของผู้ฟ้องคดี กล่าวคือ ภายในวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒ เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๔ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้วตามมาตรา ๑๑ ประกอบกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๓๓/๒๕๖๗ คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีจากการที่เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ออกคำสั่งลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๗ ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ออกใบรับให้แก่ผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีเลือกใช้สิทธิยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐเพื่อให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหน้าที่พิจารณาคำขอของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอของผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ คือ ภายในวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๑ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หาได้พิจารณาคำขอให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าวไม่ อีกทั้งไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่ารัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือกำกับหรือควบคุมดูแลผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีการอนุมัติขยายระยะเวลาในการพิจารณาคำขอออกไป กรณีจึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำวินิจฉัยปฏิเสธคำขอของผู้ฟ้องคดีโดยปริยายแล้ว และผู้ฟ้องคดีย่อมรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกใบรับคำขอดังกล่าว ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีไม่พอใจและประสงค์จะฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ย่อมมีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกใบรับคำขอดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี คือ ภายในวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๑ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นทางไปรษณีย์ลงทะเบียนเมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๑๑ ประกอบกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

กรณีข้อเท็จจริงปรากฏต่อมาว่า ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ถึงผู้ฟ้องคดี เพื่อแจ้งว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการเบิกจ่ายเงินเดือนให้แก่ผู้ฟ้องคดีในช่วงที่ถูกไล่ออกจากราชการเต็มจำนวนแล้ว โดยผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิได้รับเงินวิทยฐานะและเงินประจำตำแหน่ง หากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมเกี่ยวกับการพิจารณาตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ สามารถฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ นั้น เห็นว่า กรณีนี้เป็นเพียงการแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามหนังสือทวงถามของผู้ฟ้องคดีเท่านั้น ไม่เป็นเหตุให้ระยะเวลาการฟ้องคดีที่ล่วงพ้นไปแล้วต้องเปลี่ยนแปลงไปแต่อย่างใด แม้จะมีการแจ้งสิทธิการฟ้องคดีแก่ผู้ฟ้องคดีกรณีที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ แต่เมื่อพิจารณาตามบทบัญญัติดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่า กฎหมายได้กำหนดกระบวนการพิจารณา ระยะเวลาการพิจารณา และภาระหน้าที่ของผู้รับคำขอไว้ชัดแจ้งแล้ว ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และต่อมาได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามที่ศาลได้วินิจฉัยแล้วข้างต้น

<u>หมายเหตุ</u>

(๑) กรณีหน่วยงานของรัฐมิได้มีคำวินิจฉัยอย่างใดภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐออกใบรับคำขอ และไม่ได้แจ้งการขยายระยะเวลาพิจารณาคำขอดังกล่าวออกไป ซึ่งผู้ฟ้องคดีต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันดังกล่าว ตามนัยมติที่ประชุมใหญ่ฯ ครั้งที่ ๙/๒๕๕๖ วันพุธที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖ นั้น มีคำวินิจฉัยซึ่งแตกต่างไปจากมติที่ประชุมใหญ่ฯ ดังกล่าวตามคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐๑/๒๕๖๕ ทั้งนี้ คำวินิจฉัยดังกล่าวปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า เมื่อพ้นระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันดังกล่าวแล้ว หน่วยงานของรัฐได้มีคำวินิจฉัยปฏิเสธคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนออกมาในภายหลัง

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐๑/๒๕๖๕ คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอให้กรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) กรมการปกครอง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี อันเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีเลือกใช้สิทธิเรียกร้องให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามนัยมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหน้าที่พิจารณาคำขอของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน กล่าวคือ ภายในวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ได้พิจารณาคำขอและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองทราบทั้งไม่ปรากฏว่าได้มีการขออนุมัติขยายเวลาออกไปอีก ผู้ฟ้องคดีย่อมมีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันดังกล่าว อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๔ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๔ ปฏิเสธคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของผู้ฟ้องคดี กรณีจึงถือว่าวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๔ เป็นวันที่เร็วที่สุดที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้เหตุแห่งการฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดี

จึงมีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๔ กล่าวคือ ภายในวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๔ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลทางไปรษณีย์ลงทะเบียน เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๔ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีภายในระยะเวลาการฟ้องคดีตามนัยมาตรา ๑๑ ประกอบกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ

(๒) แม้ผู้ฟ้องคดีนำคดีมายื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ แต่หากยังคงอยู่ในระยะเวลาการฟ้องคดีหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลปกครองรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๗๐/๒๕๖๗ (ประชุมใหญ่)

ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ แม้มติที่ประชุมใหญ่ฯ ครั้งที่ ๙/๒๕๕๖ เมื่อวันพุธที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖ จะปรากฏคำวินิจฉัยว่ากรณีผู้เสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๑ หากพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐออกใบรับคำขอแล้ว ผู้ขอไม่ได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย และไม่ได้รับแจ้งการขยายระยะเวลาพิจารณาคำขอดังกล่าวออกไป ถือว่าหน่วยงานของรัฐมีคำวินิจฉัยปฏิเสธคำขอโดยปริยาย ผู้เสียหายย่อมรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐออกใบรับคำขอ หากผู้เสียหายประสงค์จะฟ้องคดีต่อศาล ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจะต้องใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐออกใบรับคำขอก็ตาม แต่มติที่ประชุมใหญ่ฯ ครั้งดังกล่าวนั้น หาได้มีเจตนาที่มุ่งประสงค์จะเป็นการลิดรอน ตัดทอนสิทธิของผู้เสียหายในการยื่นฟ้องหน่วยงานของรัฐเป็นคดีต่อศาลปกครองโดยตรงตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ประกอบกับมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ที่มีกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ให้ลดน้อยถอยลงกว่าเดิมไม่ ดังนั้น การที่ผู้เสียหายได้ยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณารับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตน แต่หน่วยงานของรัฐมิได้พิจารณาคำขอให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐออกใบรับคำขอและไม่มีการแจ้งขยายระยะเวลาพิจารณาคำขอเช่นว่านั้น อันถือได้ว่าหน่วยงานของรัฐมีคำวินิจฉัยปฏิเสธคำขอโดยปริยาย แม้ผู้เสียหายจะมิได้ใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐออกใบรับคำขอตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ก็ตาม หากแต่ผู้เสียหายได้ใช้สิทธิเรียกร้องโดยนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลภายในกำหนดเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ต้องรับผิดอันเป็นวันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี และไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แล้ว ศาลก็ชอบที่จะรับคำฟ้องเช่นนี้ไว้พิจารณาพิพากษาได้

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๒ ขณะผู้ฟ้องคดีขับรถยนต์ไปตามถนนทางหลวงซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของหมวดทางหลวงบ้านดุง แขวงทางหลวงอุดรธานีที่ ๒ (หนองหาน) สังกัดกรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ต้นงิ้วขนาดใหญ่ริมถนนได้โค่นล้มลงทับรถยนต์ของผู้ฟ้องคดี เป็นเหตุให้รถยนต์ของผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๒ ถึงแขวงทางหลวงอุดรธานีที่ ๒ (หนองหาน) และหนังสือลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๒ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อขอให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทน จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ใช้สิทธิเรียกร้องโดยการยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณารับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ โดยผู้ถูกฟ้องคดีได้รับคำขอดังกล่าวไว้แล้วเมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๒ และมีหนังสือลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ แจ้งรับเรื่องร้องเรียนค่าเสียหายของผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องพิจารณาคำขอของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๒ อันเป็นวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีออกใบรับคำขอหรือภายในวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๓ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีหาได้พิจารณาคำขอให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าวไม่ และมิได้แจ้งขยายระยะเวลาพิจารณาคำขอออกไป กรณีจึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีมีคำวินิจฉัยปฏิเสธคำขอของผู้ฟ้องคดีโดยปริยายแล้ว และผู้ฟ้องคดีจึงย่อมรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีออกใบรับคำขอ ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีไม่พอใจ และประสงค์จะฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ย่อมอาจใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีออกใบรับคำขอดังกล่าว คือ ภายในวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๓ ตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ฉะนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ จึงเป็นการใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลเมื่อล่วงพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้ว แต่ทั้งนี้แม้การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมายื่นฟ้องเมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ จะเป็นการใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลเมื่อล่วงพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ก็ตาม เมื่อการที่ผู้ฟ้องคดีได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลในวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ นั้น ยังคงอยู่ภายในระยะเวลาการฟ้องคดีหนึ่งปีนับแต่วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๒ ซึ่งต้นงิ้วขนาดใหญ่ได้ล้มทับรถยนต์ของผู้ฟ้องคดี อันเป็นวันที่รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ต้องรับผิด กรณีจึงต้องถือว่าผู้ฟ้องคดีได้ใช้สิทธิเรียกร้องโดยนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ เป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีและไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันแล้ว ศาลปกครองจึงชอบที่จะรับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณาพิพากษาได้

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๘๓/๒๕๖๗ คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นมารดาของเด็กหญิง ส. ฟ้องขอให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ผู้ถูกฟ้องคดี) ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีเด็กหญิง ส. ถูกสุนัขกัดเมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาย ส. บิดาของเด็กหญิง ส. ได้ยื่นคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาชดใช้

ค่าสินไหมทดแทนความเสียหาย ตามหนังสือลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๒ ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๔ ได้มีหนังสือแจ้งนาย ส. ว่า ได้รับคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแล้วตามใบรับคำขอลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๒ ถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้รับคำขอของนาย ส. แล้วเมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๒ หน่วยงานของรัฐจึงมีหน้าที่พิจารณาคำขอของนาย ส. ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๒ คือ ภายในวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ตามมาตรา ๑๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ เมื่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ได้พิจารณาคำขอและแจ้งผลการพิจารณาให้นาย ส. ทราบภายในระยะเวลาดังกล่าว อีกทั้งไม่ปรากฏว่านาย ส. ได้รับแจ้งขยายระยะเวลาพิจารณาคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนออกไป กรณีจึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีมีคำวินิจฉัยปฏิเสธคำขอโดยปริยายแล้ว ผู้แทนโดยชอบธรรมของเด็กหญิง ส. ซึ่งได้แก่ ผู้ฟ้องคดีและหรือนาย ส. จึงย่อมรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนับแต่วันที่พ้นระยะเวลาที่หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แล้วเสร็จ กล่าวคือ รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีในวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ และถือว่าวันดังกล่าวเป็นวันแรกที่สามารถยื่นฟ้องคดีนี้ได้ โดยจะต้องยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นภายในเก้าสิบวันนับแต่วันพ้นกำหนดระยะเวลาการพิจารณาคำขอดังกล่าว คือ ภายในวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ทั้งนี้ ตามนัย**คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๙๘/๒๕๕๗ (ประชุมใหญ่)** และมติที่ประชุมใหญ่ฯ ครั้งที่ ๑๗/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๖ การที่ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้แทนโดยชอบธรรมของเด็กหญิง ส. ยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๑๑ ประกอบกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ แล้ว และถึงแม้ว่าการยื่นคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมแทนจะไม่ทำให้สิทธิการฟ้องคดีหมดสิ้นไป แต่การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ก็เป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เช่นเดียวกัน ศาลจึงไม่อาจรับคำฟ้องข้อหานี้ไว้พิจารณาได้ ส่วนข้อหาที่สอง ที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีเด็กหญิง ส. พลัดตกลงไปในร่องระบายน้ำของโรงเรียน เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒ นั้น เห็นว่า ถึงแม้นาย ส. บิดาของเด็กหญิง ส. ได้ยื่นคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ เช่นเดียวกัน แต่สิทธิการนำคดีมาฟ้องต่อศาลของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นมารดาของเด็กหญิง ส. ไม่ได้หมดสิ้นไป เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ระหว่างที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้นภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลจึงรับคำฟ้องข้อหานี้ไว้พิจารณาได้

<u>หมายเหตุ</u> **คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๗๐/๒๕๖๗ (ประชุมใหญ่)** และ **คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๘๓/๒๕๖๗** ทั้งสองคดีเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่หน่วยงานของรัฐไม่ได้พิจารณาคำขอและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีทราบภายในระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ อีกทั้งไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งขยายระยะเวลาพิจารณาคำขอออกไป จึงถือได้ว่าหน่วยงานของรัฐ

มีคำวินิจฉัยปฏิเสธคำขอโดยปริยาย ต่อเมื่อผู้ฟ้องคดีไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐ จึงนำคดีมาฟ้องตามมาตรา ๑๑ ประกอบกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ แต่เนื่องจากยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีออกใบรับคำขอ ศาลปกครองสูงสุดจึงถือเอาคำฟ้องฉบับเดียวกันนั้นให้เป็นการใช้สิทธิเรียกร้องโดยการฟ้องคดีขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนโดยตรงตามนัยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ประกอบกับมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แล้วจึงวินิจฉัยในประเด็นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

ส่วนที่สอง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานของรัฐใช้สิทธิไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

เมื่อพิจารณามาตรา ๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๙ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ จะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ต่อบุคคลภายนอกผู้เสียหาย พร้อมทั้งได้ก่อตั้งสิทธิไล่เบี้ยขึ้นมาให้แก่หน่วยงานของรัฐในกรณีที่ต้องรับผิดดังกล่าวด้วย โดยให้หน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดนั้นมีสิทธิไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ชำระให้แก่ผู้เสียหายไปแล้วได้ สิทธิไล่เบี้ยดังกล่าวจึงมีผลก่อให้เกิดหน้าที่หรือความรับผิดขึ้นแก่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดในอันที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐ โดยในการพิจารณาว่าเจ้าหน้าที่ต้องชดใช้เงินให้แก่หน่วยงานของรัฐหรือไม่ มาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ บัญญัติให้ หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง กล่าวคือ หากเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดโดยประมาทเลินเล่อธรรมดา หน่วยงานของรัฐก็ไม่มีสิทธิไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐใช้ให้แก่ผู้เสียหายได้[๙๐] ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐอาจใช้สิทธิไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ ๒ ประการ ได้แก่ ประการที่หนึ่ง การออกคำสั่งไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ และประการที่สอง การนำคดีมาฟ้องไล่เบี้ยเจ้าหน้าที่ต่อศาลปกครอง ดังนั้น คดีที่พิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานของรัฐใช้สิทธิไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจึงเกิดขึ้นได้ ๒ กรณี คือ กรณีที่หนึ่ง กรณีที่เจ้าหน้าที่ฟ้องเพิกถอนคำสั่งของหน่วยงานของรัฐที่ไล่เบี้ยให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน อันเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และกรณีที่สอง กรณีที่หน่วยงานของรัฐฟ้องไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน อันเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

[๙๐] ชูชาติ อัศวโรจน์ (เชิงอรรถ ๕) ๒๐๕.

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

กรณีที่หนึ่ง กรณีเจ้าหน้าที่ฟ้องเพิกถอนคำสั่งไล่เบี้ยให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

สำหรับกรณีที่หนึ่งจะกล่าวถึงการออกคำสั่งไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ซึ่งถือเป็นคำสั่งทางปกครอง ดังนั้น เจ้าหน้าที่ผู้รับคำสั่งย่อมนำคดีมาฟ้องเพื่อขอให้ศาลปกครองเพิกถอนคำสั่งนั้นได้ โดยมีประเด็นสำคัญที่ต้องศึกษา ได้แก่ (๑) อำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองและเงื่อนไขแห่งการฟ้องคดีปกครอง (๒) ความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

๑.๑ อำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองและเงื่อนไขแห่งการฟ้องคดีปกครอง

กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกในการปฏิบัติหน้าที่และหน่วยงานของรัฐได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายแล้ว หน่วยงานของรัฐมีอำนาจออกคำสั่งไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวได้ การออกคำสั่งไล่เบี้ยดังกล่าวเป็นการใช้อำนาจตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ถือเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ[๙๑] เจ้าหน้าที่สามารถนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งไล่เบี้ยให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวได้ อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งทางปกครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบกับมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

เมื่อคำสั่งไล่เบี้ยให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ เป็นคำสั่งทางปกครอง เจ้าหน้าที่ผู้รับคำสั่งจึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องมาจากคำสั่งดังกล่าว และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายนั้น ต้องมีคำบังคับให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าวตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เจ้าหน้าที่ผู้รับคำสั่งจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และโดยที่คำสั่งดังกล่าว ไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องนั้นไว้โดยเฉพาะ หากเจ้าหน้าที่ผู้รับคำสั่งเห็นว่าคำสั่งนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะเหตุว่าตนมิได้กระทำละเมิด หรือเห็นว่า แม้เป็นการกระทำละเมิดแต่ก็มิได้กระทำละเมิดโดยจงใจหรือโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือเห็นว่าต้องชดใช้น้อยกว่าจำนวนที่ระบุในคำสั่ง เจ้าหน้าที่ผู้ฟ้องคดีต้องอุทธรณ์ต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ และได้มีการสั่งการตามกฎหมายนั้น หรือมิได้มีการสั่งการภายในเวลาอันสมควร ก่อนนำคดีมาฟ้อง ตามนัยมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ โดยต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙

[๙๑] คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๒๘/๒๕๖๑

แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว อันได้แก่ วันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ หรือนับแต่วันพ้นกำหนดเวลาพิจารณาอุทธรณ์ซึ่งกฎหมายได้กำหนดไว้ หรือนับแต่ระยะเวลาอันสมควรเพื่อการพิจารณาอุทธรณ์ได้ผ่านพ้นไป โดยที่ไม่มีการแจ้งขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ แล้วแต่กรณี

หมายเหตุ

(๑) ในกรณีที่เป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ แม้มิใช่การกระทำละเมิดอันเกิดจากมูลกรณีที่กำหนดไว้ในมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ อันได้แก่ (๑) การใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือ (๒) การออกกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือ (๓) การละเลยต่อหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร หน่วยงานของรัฐก็มีอำนาจออกคำสั่งไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๙ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ และคำสั่งดังกล่าวถือเป็นคำสั่งทางปกครองอันอาจนำมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งไล่เบี้ยนั้นได้ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

(๒) กรณีเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดถึงแก่ความตาย ทายาทของเจ้าหน้าที่มิได้อยู่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ หน่วยงานของรัฐจึงไม่อาจใช้สิทธิเรียกร้องโดยการมีคำสั่งไล่เบี้ยให้ทายาทของเจ้าหน้าที่ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ได้ หากมีหนังสือแจ้งให้ทายาทของเจ้าหน้าที่รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนย่อมมิใช่เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย หนังสือแจ้งดังกล่าวมิใช่คำสั่งทางปกครองที่ใช้บังคับกับทายาทของเจ้าหน้าที่ได้ และไม่มีผลทำให้อายุความสะดุดหยุดลงตามมาตรา ๑๙๓/๑๔ (๕) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หน่วยงานของรัฐจึงต้องใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนโดยการฟ้องทายาทของเจ้าหน้าที่ต่อศาลปกครองอันเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ[๙๒] ซึ่งจะได้กล่าวต่อไปในกรณีที่สอง

๑.๒ ความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งไล่เบี้ยให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

กรณีเจ้าหน้าที่นำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งไล่เบี้ยให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งทางปกครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบกับมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นั้น ในการพิจารณาความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งไล่เบี้ยตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ อาจพิจารณาได้จาก ๓ หลักเกณฑ์ ได้แก่ (๑) การดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด (๒) การออกคำสั่งไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน (๓) อายุความการใช้สิทธิไล่เบี้ยจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด

[๙๒] คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๕๓/๒๕๖๓

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

๑.๒.๑ การดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

เมื่อพิจารณาข้อ ๓๑ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งกำหนดว่า ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเห็นว่าความเสียหายเกิดขึ้นเนื่องในการที่ตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชักช้า และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น แต่ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นรัฐมนตรีหรือกรรมการที่ตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐหรือผู้ซึ่งไม่สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดหรือผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชา ให้ดำเนินการตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) และให้นำ ข้อ ๘ ถึงข้อ ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม จะเห็นได้ว่า เมื่อเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงให้ทราบว่าการกระทำละเมิดดังกล่าวเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ เจ้าหน้าที่ผู้ใดบ้างที่ต้องรับผิด และต้องพิจารณาจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้เสียก่อนจึงจะมีการออกคำสั่งไล่เบี้ยให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ อันอาจเรียกได้ว่าเป็นกระบวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด โดยมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๕๖/๒๕๖๖ ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำรวจ สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้รับคำสั่งจากผู้กำกับการ ๖ กองตำรวจทางหลวง ให้ทำหน้าที่พลขับรถวิทยุตำรวจทางหลวงพาผู้กำกับการ ๖ กองตำรวจทางหลวงเดินทางไปถวายความปลอดภัยพระบรมราชจักรีวงศ์ ระหว่างเดินทางกลับ ผู้ฟ้องคดีได้ขับรถจะเลี้ยวขวาเข้าโรงแรม แต่มีรถซึ่งขับสวนทางมาในทิศทางตรง ชนกับรถของผู้ฟ้องคดี และรถที่ขับตามหลังได้แล่นเข้าชนรถคันดังกล่าว เป็นเหตุให้รถคันดังกล่าวเสียหลักแล่นไปชนรถจักรยานยนต์ที่มีนาง ส. เป็นผู้ขับขี่และมีนางสาว ธ. เป็นผู้ซ้อนท้าย ทำให้นางสาว ธ. ได้รับอันตรายสาหัส จะเห็นได้ว่า มูลเหตุแห่งคดีนี้เกิดขึ้นจากการที่ผู้ฟ้องคดีได้ปฏิบัติหน้าที่ขับรถวิทยุตำรวจทางหลวงไปประสบอุบัติเหตุ ทำให้รถวิทยุตำรวจทางหลวงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และนางสาว ธ. ได้รับความเสียหาย การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐและกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกในคราวเดียวกัน เมื่อต่อมาปรากฏว่า ผู้กำกับการ ๖ กองตำรวจทางหลวง ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงและหาตัวผู้รับผิดทางละเมิด และผู้ฟ้องคดีได้ให้ปากคำต่อคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามคำสั่งกองกำกับการ ๖ กองตำรวจทางหลวง ที่ ๗๔/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๒ ว่า ผู้ฟ้องคดียินดีรับผิดชอบชดใช้ค่าซ่อมรถโดยใช้เงินส่วนตัวไม่ใช้งบประมาณของทางราชการ และผู้ฟ้องคดีได้ชำระค่าซ่อมรถดังกล่าว กรณีย่อมรับฟังได้ว่าการกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐและกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ประกอบกับในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องผู้ฟ้องคดีเป็นจำเลย ขอให้ลงโทษในข้อหาขับรถโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส และในคดีแพ่งที่นางสาว ธ. เป็นโจทก์ฟ้องผู้ฟ้องคดีเป็นจำเลย ขอให้ชดใช้ค่าเสียหายจากการกระทำละเมิด ผู้ฟ้องคดีได้ให้การรับสารภาพว่า

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ได้มีการกระทำตามคำฟ้องจริง แม้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ ๗๗๗/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๔ จะมิได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานตามข้อ ๑๕ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิด พ.ศ. ๒๕๓๙ ก็ตาม แต่ผู้ฟ้องคดีย่อมไม่สามารถเปลี่ยนแปลงถ้อยคำรับสารภาพที่ผู้ฟ้องคดีเคยให้ถ้อยคำไว้ต่อคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ตามคำสั่งกองกำกับการ ๖ กองตำรวจทางหลวง ที่ ๗๔/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๒ กับทั้งในคดีอาญาและในคดีแพ่งเป็นอย่างอื่นได้ กรณีของผู้ฟ้องคดีจึงเข้าข้อยกเว้นตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ เนื่องจากเป็นข้อเท็จจริงที่ผู้ฟ้องคดีนั้นเองได้ให้ไว้ในคำให้การ กรณีจึงไม่จำต้องให้ผู้ฟ้องคดีมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสได้โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนอีกแต่อย่างใด ดังนั้น กรณีจึงถือว่าผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้ดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ก่อนที่จะมีคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว เมื่อพิจารณาจากพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง กรณีน่าเชื่อว่าผู้ฟ้องคดีขับรถเลี้ยวขวาตัดถนนฝั่งตรงข้ามเพื่อเข้าทางแยกโดยไม่ได้หยุดรถตามวิสัยที่ควรจะทำของผู้ขับรถเมื่อถึงทางแยกเพื่อสังเกตดูเสียก่อนว่ามีรถยนต์แล่นมาตามถนนฝั่งตรงข้ามหรือไม่ อีกทั้ง ขณะเกิดเหตุเป็นเวลากลางคืน ผู้ฟ้องคดีย่อมเห็นแสงไฟหน้ารถที่แล่นสวนมายิ่งต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษโดยการหยุดรถเพื่อรอให้รถยนต์ที่แล่นสวนมาผ่านพ้นทางแยกไปเสียก่อน แต่กลับไม่หยุดรถ ถ้าหากผู้ฟ้องคดีหยุดรถก็คงไม่เกิดอุบัติเหตุอย่างแน่แท้ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีทำหน้าที่พลขับรถวิทยุตำรวจทางหลวงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในการขับรถยนต์มากกว่าบุคคลทั่วไปและรู้ถึงมาตรฐานความปลอดภัยที่วิญญูชนพึงปฏิบัติในการขับรถ แต่ได้ขับรถโดยปราศจากความระมัดระวัง ซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์และอาจใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นได้ แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่ การที่ผู้ฟ้องคดีขับรถวิทยุตำรวจทางหลวงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในวันดังกล่าวจนเกิดอุบัติเหตุ จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง และเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าในคดีแพ่งที่นางสาว ธ. เป็นโจทก์ยื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้รับผิดชดใช้ค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิดของผู้ฟ้องคดี ศาลฎีกามีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และเจ้าของรถอีกสองคันในที่เกิดเหตุร่วมกันชำระเงินชดใช้ค่าเสียหายแก่นางสาว ธ. เป็นเงิน ๒,๕๒๑,๓๔๖ บาท พร้อมดอกเบี้ย และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ชำระหนี้ตามคำพิพากษาศาลฎีกา โดยนำเงินไปวางชำระที่ศาลยุติธรรม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีสิทธิไล่เบี้ยให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามจำนวนเงินที่ได้ชดใช้ให้แก่นางสาว ธ. ตามคำพิพากษาศาลฎีกา

อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาตามมาตรา ๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ และตามหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๖๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๐ ได้กำหนดแนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณีอุบัติเหตุ ลักษณะความเสียหายที่เกิดจากการฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจรและมีเหตุปัจจัยภายนอก กำหนดให้พนักงานขับรถต้องรับผิดในอัตราร้อยละ ๗๕ ของความเสียหาย ดังนั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้พิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในอัตราร้อยละ ๗๕

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ของความเสียหายเฉพาะ ๑ ใน ๓ ส่วนของจำนวนเงินต้นตามคำพิพากษาของศาลฎีกา การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินต้นในอัตราร้อยละ ๗๕ ของความเสียหายเฉพาะ ๑ ใน ๓ ส่วนของจำนวนเงินค่าเสียหาย ๒,๕๒๑,๓๔๖ บาท คิดเป็นเงินต้นจำนวน ๖๓๐,๓๓๖.๕๐ บาท และดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ของเงินต้นดังกล่าวนับแต่วันถัดจากวันละเมิดจนถึงวันที่ศาลแพ่งกรุงเทพใต้มีคำพิพากษา จึงเป็นคำสั่งที่เหมาะสมและเป็นธรรมแล้ว

หมายเหตุ สำหรับความเสียหายของนางสาว ธ. นั้น เป็นกรณีผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม โดยฟ้องหน่วยงานของรัฐต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด เนื่องจากเป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ขณะที่มูลเหตุการกระทำ คือ การขับรถ อันเป็นการปฏิบัติหน้าที่ทั่วไป มิใช่มูลเหตุการกระทำละเมิดอันจะอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามนัยมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

๑.๒.๒ การออกคำสั่งไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

มาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ บัญญัติว่า ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง วรรคสอง สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่งจะมีได้เพียงใดให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณี โดยมิต้องให้ใช้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้ วรรคสาม ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐ หรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม ให้หักส่วนแห่งความรับผิดดังกล่าวออกด้วย วรรคสี่ ในกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับและเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น ข้อ ๓๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดว่า ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอกในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่นั้น ความรับผิดของเจ้าหน้าที่จะมีหรือไม่ และเพียงใด เป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐจะพิจารณาไล่เบี้ยเอาจากเจ้าหน้าที่ในภายหลัง ซึ่งคณะกรรมการ ผู้แต่งตั้ง และกระทรวงการคลังแล้วแต่กรณี ต้องพิจารณาด้วยว่าจะมีการไล่เบี้ยหรือไม่ หรือจะไล่เบี้ยให้ชดใช้เพียงใด และให้นำข้อ ๒๒ ถึงข้อ ๒๙ มาใช้บังคับกับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหายโดยอนุโลม จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การออกคำสั่งไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนมีข้อที่หน่วยงานของรัฐจะต้องพิจารณา ดังนี้ ๑) เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ๒) ความเสียหายและการกำหนดสัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

๑) เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

เมื่อพิจารณามาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ จะเห็นได้ว่า หน่วยงานของรัฐจะมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ เฉพาะกรณีที่เจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น หากเป็นเพียงการกระทำละเมิดโดยประมาทเลินเล่อ ถือว่าความเสียหายดังกล่าวตกเป็นพับแก่หน่วยงานของรัฐ โดยมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๕๘/๒๕๖๖ คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ด (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีกล่าวหาว่า เมื่อครั้งผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งรองนายกเทศมนตรี สังกัดตำบลเสลภูมิ มีหน้าที่ควบคุมกำกับดูแลงานป้องกัน สำนักปลัดเทศบาลตำบลเสลภูมิ ปฏิบัติหน้าที่ในเหตุการณ์เพลิงไหม้โดยมิได้เดินทางไปยังที่เกิดเหตุ แต่สั่งการเจ้าหน้าที่ดับเพลิงผ่านวิทยุสื่อสาร ทำให้เพลิงไหม้บ้านของนาย ส. เป็นเหตุให้เทศบาลตำบลเสลภูมิต้องชำระค่าสินไหมทดแทนให้แก่นาย ส. ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ เวลาประมาณ ๑๑ นาฬิกา เกิดเหตุเพลิงไหม้ทุ่งนาจากการเผาตอซังข้าว และเพลิงกำลังลุกลามไปยังบ้านไม้ทรงไทยของนาย ส. เจ้าหน้าที่ดับเพลิงพร้อมด้วยรถยนต์บรรทุกน้ำช่วยดับเพลิงจึงได้เดินทางไปยังที่เกิดเหตุเพื่อสกัดเพลิงไม่ให้ลามถึงตัวบ้านของนาย ส. แต่เจ้าหน้าที่ดับเพลิงเห็นว่าทางเข้าไปยังบ้านของนาย ส. คับแคบ และมีต้นไม้ข้างทางเป็นระยะ รถยนต์บรรทุกน้ำช่วยดับเพลิงมีขนาดใหญ่ไม่สามารถเข้าไปได้ หากนำรถยนต์บรรทุกน้ำช่วยดับเพลิงเข้าไปอาจเกิดเหตุพลิกคว่ำ จึงรายงานสภาพเหตุการณ์ดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบทางวิทยุสื่อสาร และผู้ฟ้องคดีได้แจ้งกลับทางวิทยุสื่อสารว่า ให้เจ้าหน้าที่ดับเพลิงปฏิบัติหน้าที่โดยใช้ดุลพินิจและห้ามนำรถยนต์บรรทุกน้ำช่วยดับเพลิงลงทุ่งนา และให้คำนึงถึงทรัพย์สินของทางราชการอย่าให้เกิดความเสียหาย เจ้าหน้าที่จึงไม่ได้นำรถยนต์บรรทุกน้ำช่วยดับเพลิงเข้าไปถึงตัวบ้านของนาย ส. และได้ใช้กิ่งไม้ตีเพื่อดับเพลิงแทน ส่วนเจ้าหน้าที่ดับเพลิงที่อยู่ประจำรถยนต์บรรทุกน้ำช่วยดับเพลิงได้คอยฉีดน้ำสกัดไม่ให้เพลิงลุกลามขยายวงกว้างออกไป หลังจากที่เพลิงสงบลง ปรากฏว่าบ้านของนาย ส. ถูกเพลิงไหม้ได้รับความเสียหายทั้งหลัง ซึ่งเมื่อพิจารณาถ้อยคำสั่งการของผู้ฟ้องคดีแล้ว ผู้ฟ้องคดีได้ออกคำสั่งห้ามนำรถยนต์บรรทุกน้ำช่วยดับเพลิงลงทุ่งนาเท่านั้น เนื่องจากบุคคลทั่วไปรวมถึงผู้ฟ้องคดีย่อมพึงคาดหมายได้ว่ารถยนต์บรรทุกน้ำช่วยดับเพลิงมีน้ำหนักมากกว่า ๑๐,๘๐๐ กิโลกรัม หากวิ่งลงทุ่งนานอกเส้นทางอาจจะทำให้รถยนต์บรรทุกน้ำช่วยดับเพลิงติดหล่มหรือพลิกคว่ำเสียหายได้ อย่างไรก็ตาม ผู้ฟ้องคดีไม่ได้สั่งห้ามไม่ให้เจ้าหน้าที่ดับเพลิงเข้าดับเพลิงที่จะลามเข้าไปถึงตัวบ้านของนาย ส. เพียงแต่ให้เจ้าหน้าที่ดับเพลิงปฏิบัติหน้าที่โดยใช้ดุลพินิจใช้รถยนต์บรรทุกน้ำช่วยดับเพลิงเข้าดับเพลิงโดยไม่ให้เกิดความเสียหายแก่รถดับเพลิงซึ่งเป็นทรัพย์สินของทางราชการเท่านั้น โดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงใดที่แสดงว่าผู้ฟ้องคดีย่อมรู้หรือควรรู้ว่าการสั่งการเช่นนั้นจะทำให้เจ้าหน้าที่ดับเพลิงไม่กล้านำรถยนต์บรรทุกน้ำช่วยดับเพลิงเข้าไประงับ

เหตุเพลิงไหม้ เป็นเหตุให้เพลิงไหม้บ้านของนาย ส. การที่ผู้ฟ้องคดีได้ออกคำสั่งห้ามนำรถยนต์บรรทุกน้ำช่วยดับเพลิงลงทุ่งนา จึงไม่ได้เป็นเหตุให้บ้านของนาย ส. นั้นถูกเพลิงไหม้ และแม้ต่อมาข้อเท็จจริงจะรับฟังได้ว่า ในคดีที่นาย ส. ฟ้องเทศบาลตำบลเสลภูมิ นั้น ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาว่ารถยนต์บรรทุกน้ำช่วยดับเพลิงคันพิพาทสามารถวิ่งเข้าไปยังบ้านของนาย ส. ได้ การที่เทศบาลตำบลเสลภูมิไม่สามารถควบคุมเพลิงเป็นเหตุให้บ้านของนาย ส. เสียหายทั้งหลัง จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติและเป็นการกระทำละเมิดต่อนาย ส. และให้เทศบาลตำบลเสลภูมิชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่นาย ส. อันอาจแสดงถึงความประมาทเลินเล่อในการประเมินสถานที่ของเจ้าพนักงานดับเพลิงที่ประสบเหตุในขณะที่เกิดเพลิงไหม้ที่ต่างเห็นว่าสภาพเส้นทางดังกล่าวไม่อาจนำรถยนต์บรรทุกน้ำช่วยดับเพลิงเข้าไปในที่เกิดเหตุได้ โดยไม่ทำให้รถนั้นเสียหายก็ตาม แต่ก็ไม่ได้เกิดจากการสั่งการของผู้ฟ้องคดี และถึงแม้ผู้ฟ้องคดีจะมีหน้าที่ตามกฎหมายในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในเขตเทศบาลตำบลเสลภูมิ ซึ่งในทางปฏิบัติผู้ฟ้องคดีควรที่จะไปอำนวยการดับเพลิงด้วยตนเองเพื่อจะได้เห็นสภาพพื้นที่และวินิจฉัยสั่งการได้อย่างถูกต้องก็ตาม แต่เหตุเพลิงไหม้ทุ่งนาจากการเผาตอซังข้าวก็เป็นสาธารณภัยที่ไม่มีความรุนแรงถึงขนาดที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้อำนวยการท้องถิ่นต้องเดินทางไปยังที่เกิดเหตุเพื่อดำเนินการระงับอัคคีภัยด้วยตนเอง อีกทั้งผู้ฟ้องคดีก็ได้รับฟังรายงานจากเจ้าหน้าที่ที่อยู่ในที่เกิดเหตุและสั่งการทางวิทยุสื่อสารให้เจ้าหน้าที่ดับเพลิงปฏิบัติหน้าที่โดยใช้ดุลพินิจและห้ามนำรถยนต์บรรทุกน้ำช่วยดับเพลิงลงทุ่งนาและให้คำนึงถึงทรัพย์สินของทางราชการอย่าให้เกิดความเสียหาย อันเป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการท้องถิ่นในการสั่งการให้เจ้าพนักงานปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามความจำเป็นในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามมาตรา ๒๑ วรรคสอง (๑) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ดังนั้น แม้จะฟังว่าผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่อโดยไม่ได้เดินทางไปยังที่เกิดเหตุก็ตาม แต่ก็ไม่ถึงขั้นเป็นการกระทำละเมิดด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่เทศบาลเสลภูมิตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ และตามมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฯ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เทศบาลตำบลเสลภูมิ จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๒) ความเสียหายและการกำหนดสัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่

การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ไม่ได้เกิดจากเสรีภาพส่วนบุคคล หากแต่เกิดจากหน้าที่ตามกฎหมายมหาชน เมื่อการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวมีเหตุทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ การนำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งมีเจตนารมณ์เพื่อใช้บังคับโดยตรงกับความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับเอกชนมาใช้บังคับกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ นั้นเป็นการไม่เหมาะสม เพราะระบบกฎหมายแพ่งมุ่งหมายแต่จะได้เงินครบโดยไม่คำนึงถึงความเป็นธรรม

ต่อเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดแต่ละคน[๙๓] ประกอบกับการกำหนดให้เจ้าหน้าที่จะต้องรับผิดเป็นส่วนตัวในผลแห่งละเมิด การกำหนดให้หน่วยงานของรัฐสามารถไล่เบี้ยเอาจากเจ้าหน้าที่ได้เต็มจำนวน รวมถึงกรณีเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วม อันส่งผลให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่คนหนึ่งคนใดรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนทั้งหมด นั้น ย่อมไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่[๙๔] ด้วยเหตุนี้ ในการพิจารณาจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่เจ้าหน้าที่จะต้องรับผิดจึงต้องอาศัยมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ประกอบกับหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๖.๒/๖๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๐ เรื่อง แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ มาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา โดยในการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ นั้น หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาตามลำดับดังนี้ (๑) ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวมให้หักส่วนความรับผิดดังกล่าวออกด้วย (๒) การคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์โดยมิต้องใช้สิทธิเรียกให้ใช้เต็มจำนวนความเสียหาย (๓) เมื่อลดส่วนและ/หรือหักส่วนดังกล่าวแล้ว จึงมาพิจารณาการกำหนดสัดส่วนความรับผิดในกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน โดยต้องพิจารณาให้เหมาะสมตามพฤติการณ์ของเจ้าหน้าที่แต่ละราย โดยมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๕๑/๒๕๖๕ คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๖ ให้ผู้ฟ้องคดีชำระค่าสินไหมทดแทนแก่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นเงินจำนวน ๑๓๙,๙๙๕.๗๕ บาท จากกรณีกล่าวหาว่า เมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๓ ขณะที่ผู้ฟ้องคดีเดินทางไปราชการที่จังหวัดนนทบุรีโดยใช้รถยนต์ของทางราชการ ผู้ฟ้องคดีขับรถยนต์คันดังกล่าวชนท้ายรถยนต์ที่มีการทำประกันภัยไว้ ต่อมา วันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๔ บริษัทประกันเป็นโจทก์ยื่นฟ้องผู้ฟ้องคดีเป็นจำเลยที่ ๑ และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเป็นจำเลยที่ ๒ เป็นคดีแพ่งต่อศาลยุติธรรม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๔ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ต่อมา ในวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๕ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามการไกล่เกลี่ยของศาลยุติธรรมให้แก่ผู้รับประกันภัยรถยนต์เป็นเงิน ๑๘๖,๖๖๑ บาท โจทก์จึงถอนฟ้องจำเลยทั้งสองและศาลยุติธรรมก็ได้มีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ จากนั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รายงานผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีดังกล่าวให้ปลัดกระทรวงการคลังพิจารณาตามหนังสือลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๕ และอธิบดีกรมบัญชีกลาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีหนังสือ

---

[๙๓] วรพจน์ วิศรุตพิชญ์, ‘กฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่’ (๒๕๔๑) ๒ วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๓๖๗.

[๙๔] ชวิศ เหล่าปิยสกุล, ‘ประเด็นเด็ดเกร็ดคดี : ความเป็นธรรมที่เจ้าหน้าที่พึงได้รับจากการกำหนดสัดส่วนความรับผิดในคดีที่เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดก่อนวันที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับ’ (๒๕๖๓) สำนักวิจัยและวิชาการ สำนักงานศาลปกครอง.

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ลงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๕ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แจ้งผลการตรวจสอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีถือเป็นการกระทำละเมิดโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๖ ให้ผู้ฟ้องคดีชำระค่าสินไหมทดแทนแก่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในอัตราร้อยละ ๗๕ ของค่าเสียหาย เป็นเงินจำนวน ๑๓๙,๙๙๕.๗๕ บาท ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๖ ดังกล่าว เห็นว่า เมื่อกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกเพื่อการละเมิดของผู้ฟ้องคดีแล้ว หากปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำการไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะผู้แทนหน่วยงานของรัฐ ย่อมมีสิทธิออกคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ ภายในกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บริษัทผู้รับประกันภัยรถยนต์ โดยคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจะต้องคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์ โดยไม่จำต้องใช้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้ ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๘ ประกอบกับมาตรา ๑๒ และมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ เมื่อข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเกิดอุบัติเหตุรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีขับรถยนต์มาด้วยความเร็วเกินกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนดและมิได้ใช้ความระมัดระวังเว้นระยะห่างจากรถยนต์คันหน้าพอสมควร ทำให้ไม่พร้อมที่จะหยุดรถยนต์ได้โดยปลอดภัยในเมื่อจำเป็นต้องหยุดรถ เมื่อหยุดรถกะทันหันจึงเสียหลักไถลไปชนท้ายรถยนต์คันพิพาท การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการกระทำโดยปราศจากความระมัดระวัง ซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้ฟ้องคดีอาจใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นได้ แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่ และมีลักษณะของการกระทำโดยขาดความระมัดระวังที่เบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์มาตรฐานอย่างมาก การที่ผู้ฟ้องคดีขับรถยนต์ของทางราชการชนท้ายรถยนต์ของบุคคลภายนอกจนเกิดความเสียหาย จึงเป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ผู้ฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ

สำหรับจำนวนเงินค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชดใช้ให้แก่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น นั้น เมื่อพิจารณาจำนวนเงินค่าเสียหายที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ชดใช้ให้แก่บริษัทประกันภัย เป็นเงิน ๑๘๖,๖๖๑ บาท แล้ว เห็นว่า ค่าเสียหายจำนวนดังกล่าวเกิดจากการไกล่เกลี่ยของศาลยุติธรรมในคดีที่บริษัทประกันภัยเป็นโจทก์ยื่นฟ้องผู้ฟ้องคดีและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเป็นจำเลย เพื่อขอให้จำเลยทั้งสองชำระเงินจำนวน ๒๔๓,๓๑๓ บาท ซึ่งในคดีดังกล่าว พนักงานอัยการซึ่งแก้ต่างคดีให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ยื่นคำให้การเมื่อพ้นระยะเวลาอนุญาตให้ยื่นคำให้การ ซึ่งโดยผลของการขาดนัดยื่นคำให้การ ทำให้หน่วยงานเสียเปรียบในชั้นการไกล่เกลี่ย และต้องจำยอมตามข้อเสนอของบริษัทประกันภัย โดยเมื่อพิจารณาคำให้การของพนักงานอัยการ ปรากฏว่ารถยนต์คันพิพาทได้รับความเสียหายจำนวน ๔ รายการ เท่านั้น แต่กลับมีการซ่อมเปลี่ยนอุปกรณ์และอะไหล่รถใหม่ทั้งคัน ซึ่งเกินกว่าความเป็นจริง ทั้งที่ความจริงแล้วหากเกิด

ความเสียหายก็ไม่เกิน ๘๐,๐๐๐ บาท จากคำให้การดังกล่าวย่อมเห็นได้ว่า พนักงานอัยการยอมรับว่าค่าเสียหายในการซ่อมรถยนต์คันพิพาทมีจำนวนไม่เกิน ๘๐,๐๐๐ บาท สำหรับจำนวนความเสียหาย ๑๘๖,๖๖๑ บาท ตามที่มีการตกลงไกล่เกลี่ย นั้น เป็นจำนวนที่ผู้ฟ้องคดีไม่อาจคัดค้านได้ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยอมรับจำนวนความเสียหายที่ตกลงไกล่เกลี่ยโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ จึงเห็นว่า ความเสียหายส่วนหนึ่งจึงเกิดจากความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐ หรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม สมควรหักส่วนแห่งความรับผิดจากความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐ หรือระบบการดำเนินงานส่วนรวมออกร้อยละ ๕๐ ของจำนวนค่าเสียหาย ๑๘๖,๖๖๑ บาท คงเหลือความเสียหายเป็นเงินจำนวน ๙๓,๓๓๐.๕๐ บาท ทั้งนี้ ตามมาตรา ๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ และจากข้อเท็จจริงเห็นได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด ซึ่งการเดินทางไปราชการต่างท้องที่ สมควรจัดให้มีพนักงานขับรถยนต์ช่วยขับรถให้แก่ผู้ฟ้องคดี การที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ขออนุญาตให้พนักงานขับรถยนต์ช่วยขับรถไปราชการ แต่กลับขับรถยนต์ของทางราชการไปเอง ทั้งนี้ เพื่อประหยัดค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าที่พักสำหรับพนักงานขับรถยนต์ อันเกิดประโยชน์แก่ทางราชการ เมื่อผู้ฟ้องคดีมิใช่ผู้มีอาชีพขับรถยนต์ กรณีที่ผู้ฟ้องคดีประสบอุบัติเหตุจากการขับรถยนต์ จึงเป็นกรณีที่อาจเกิดขึ้นได้ อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดีได้ซ่อมแซมรถยนต์ของทางราชการคันที่ประสบอุบัติเหตุด้วยค่าใช้จ่ายของตนเอง เมื่อคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมกับกรณี จึงเห็นควรให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพียงบางส่วน ในอัตราร้อยละ ๗๕ ของค่าเสียหายที่ได้หักส่วนความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐ หรือระบบการดำเนินงานส่วนรวมออกแล้ว ทั้งนี้ ตามมาตรา ๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นเงินจำนวน ๖๙,๙๙๗.๘๗ บาท

<u>หมายเหตุ</u> เกี่ยวกับการกำหนดจำนวนเงินค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณากำหนดจำนวนเงินให้เจ้าหน้าที่ผ่อนชำระตามความเหมาะสมตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งบัญญัติว่า ให้คณะรัฐมนตรีจัดให้มีระเบียบเพื่อให้เจ้าหน้าที่ซึ่งต้องรับผิดตามมาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ สามารถผ่อนชำระเงินที่จะต้องรับผิดนั้นได้โดยคำนึงถึงรายได้ ฐานะ ครอบครัวและความรับผิดชอบ และพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย ซึ่งระเบียบที่เกี่ยวข้องได้แก่ ข้อ ๓๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่กำหนดให้นำข้อ ๒๒ ถึงข้อ ๒๙ มาใช้บังคับกับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหายโดยอนุโลม

ทั้งนี้ รายละเอียดการผ่อนชำระ นั้น ระเบียบดังกล่าวได้กำหนดไว้ดังต่อไปนี้ ข้อ ๒๕ วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดว่า ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดและขอผ่อนชำระค่าสินไหมทดแทน ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในขั้นตอนใด ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายกำหนดจำนวนเงินที่ขอผ่อนชำระนั้นตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงรายได้ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ตามฐานานุรูปของเจ้าหน้าที่ ความรับผิดชอบที่บุคคลนั้นมีอยู่ตามกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีและพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย วรรคสอง ในการให้ผ่อนชำระ ต้องจัดให้มีผู้ค้ำประกัน และในกรณีที่เห็นสมควรจะให้วางหลักประกันด้วยก็ได้ ข้อ ๒๖ กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการค้ำประกัน การวางหลักประกัน หนังสือผ่อนชำระ และสัญญาค้ำประกันก็ได้ ข้อ ๒๗ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แม้ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายพิจารณาผ่อนผันตามความเหมาะสมตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนดและต้องไม่ดำเนินคดีล้มละลายแก่ผู้นั้น แต่ถ้าการที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้นั้นเกิดจากการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่กระทำการใด ๆ อันเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงเพื่อให้หน่วยงานของรัฐไม่ได้รับชำระหนี้ครบถ้วน ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินคดีล้มละลาย

๑.๒.๓ อายุความการใช้สิทธิไล่เบี้ยจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด

มาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ บัญญัติว่า ถ้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย สิทธิที่จะเรียกให้อีกฝ่ายหนึ่งชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนให้มีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหาย จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติถึงสิทธิของหน่วยงานของรัฐและสิทธิของเจ้าหน้าที่ กล่าวคือ หากเป็นกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง และหน่วยงานของรัฐได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายแล้ว หน่วยงานของรัฐก็มีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนได้ตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ในขณะที่หากเป็นกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างธรรมดา และเจ้าหน้าที่ได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย เจ้าหน้าที่ก็มีสิทธิเรียกให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนได้เต็มจำนวนที่ผู้เสียหายได้รับไปโดยชอบด้วยกฎหมาย และเมื่ออายุความการใช้สิทธิไล่เบี้ยกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก มาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะแล้ว กรณีจึงไม่อาจนำอายุความการใช้สิทธิเรียกร้องกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดฯ มาบังคับใช้กับกรณีที่เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกได้

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๖๒/๒๕๖๕ ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการทหาร สังกัดกองทัพบก (ผู้ถูกฟ้องคดี) และเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยฝึกทหารใหม่ มีหน้าที่บังคับบัญชา กำกับดูแล รับผิดชอบผู้ช่วยผู้ฝึก ครูฝึก ผู้ช่วยครูฝึก รวมถึงทหารใหม่ทุกนายในหน่วยฝึก และปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดียังได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ฝึกทหารใหม่ของหน่วยฝึกทหารใหม่ รุ่นปี ๒๕๕๔ ด้วย ต่อมา ในระหว่างฝึกทหารใหม่ มีการปรับปรุงวินัยพลทหาร ว. โดยใช้ความรุนแรง จนทำให้พลทหาร ว. เสียชีวิต จากนั้นนาง ป. มารดาของพลทหาร ว. ได้เป็นโจทก์ยื่นฟ้องกระทรวงกลาโหม เป็นจำเลยที่ ๑ ผู้ถูกฟ้องคดีในคดีนี้ เป็นจำเลยที่ ๒ และสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นจำเลยที่ ๓ ต่อศาลแพ่ง เพื่อเรียกค่าเสียหาย

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วมีหนังสือแจ้งให้จำเลยทั้งสามตกลงประนีประนอมยอมความกับโจทก์ โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีเบิกจ่ายเงินชำระค่าสินไหมทดแทนไปวางศาล ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้นำเงินจำนวน ๖,๕๔๙,๒๑๓ บาท ไปวางต่อศาลแพ่งเพื่อชำระหนี้ตามสัญญาประนีประนอมยอมความ ปรากฏตามใบรับเงินในราชการศาลยุติธรรม ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ และศาลแพ่งได้มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ จากนั้น คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ได้รายงานผลการสอบสวน ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๗ สรุปว่า ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ปล่อยให้มีการลงโทษพลทหาร ว. ผิดจากหลักเกณฑ์จนเสียชีวิต เป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่มารดาของพลทหาร ว. เห็นควรให้ผู้ฟ้องคดีและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องร่วมกันรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐ เรียกให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงิน ๑,๓๐๙,๘๔๒.๖๐ บาท เห็นว่า อายุความตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ เป็นอายุความการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ ส่วนกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก มีกฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐต้องไล่เบี้ยจากเจ้าหน้าที่ภายในอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงในคดีนี้เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก การที่หน่วยงานของรัฐได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกแล้ว ก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้องแก่หน่วยงานของรัฐที่จะไล่เบี้ยจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดภายในกำหนดอายุความตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ กรณีมิใช่สิทธิเรียกร้องอันเกิดจากมูลละเมิดที่เจ้าหน้าที่กระทำต่อหน่วยงานของรัฐ จึงไม่อาจนำอายุความตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว มาใช้บังคับได้ ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องใช้สิทธิไล่เบี้ยให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีภายในกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ประกอบกับข้อ ๓๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐต้นสังกัดของผู้ฟ้องคดีได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายเมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องใช้สิทธิไล่เบี้ยให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีภายในกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย กล่าวคือ ผู้ถูกฟ้องคดีต้องใช้สิทธิไล่เบี้ยให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีภายในวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐ เรียกให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน โดยผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๑ จึงเป็นการใช้สิทธิไล่เบี้ยเมื่อล่วงพ้นกำหนดอายุความแล้ว ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐ ที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนคืนแก่ผู้ถูกฟ้องคดีจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย **(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อผ. ๑๑๓/๒๕๖๖ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)**

อย่างไรก็ดี หากกรณีมิใช่การกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก แม้หน่วยงานของรัฐจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนบุคคลภายนอกไปตามคำพิพากษาก็ไม่อาจนำอายุความตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ มาใช้บังคับได้

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๒๐๑/๒๕๖๖ คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีถูกตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีกล่าวหาว่าเมื่อครั้งผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งหัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดในการควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีอำนาจหน้าที่ลงลายมือชื่อเบิกจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น ละเลยไม่ดำเนินการตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ เป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่เบิกจ่ายค่าน้ำมันเชื้อเพลิงของงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยทุจริต ทำให้เทศบาลเมืองบางบัวทอง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ได้รับความเสียหายจำแนกได้เป็นสองกรณี กรณีที่หนึ่ง คือ เจ้าหน้าที่ได้กระทำการทุจริตโดยการปลอมลายมือชื่อในใบสั่งจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิง แล้วเบียดบังน้ำมันเชื้อเพลิงไปใช้เป็นประโยชน์ส่วนตัว ต่อมาได้นำเอกสารการเบิกจ่ายเงินปลอมดังกล่าวมาเบิกจ่ายค่าน้ำมันเชื้อเพลิง โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ดำเนินการเบิกจ่ายค่าน้ำมันจำนวน ๓๑๘,๙๓๔ บาท ให้แก่สถานีบริการน้ำมันไปแล้ว ส่วนกรณีที่สอง เจ้าหน้าที่ได้กระทำการทุจริตโดยเบิกจ่ายค่าน้ำมันเชื้อเพลิงแล้วเบียดบังน้ำมันเชื้อเพลิงไปใช้เป็นประโยชน์ส่วนตัว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ยังไม่ได้จ่ายค่าน้ำมันให้แก่สถานีบริการน้ำมัน เนื่องจากตรวจสอบพบการทุจริตก่อนที่จะมีการเบิกจ่ายค่าน้ำมัน เป็นเหตุให้สถานีบริการน้ำมันนำคดีไปยื่นฟ้องต่อศาลยุติธรรม โดยศาลยุติธรรมได้มีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ รับผิดชำระค่าน้ำมันพร้อมดอกเบี้ยจำนวน ๑,๘๕๑,๗๖๙.๗๔ บาท ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ชำระเงินจำนวนดังกล่าวให้แก่สถานีบริการน้ำมันตามคำพิพากษาแล้ว เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๐ จากนั้น นายกเทศมนตรีเมืองบางบัวทอง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) พิจารณารายงานการสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดแล้ว จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ เรียกให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงิน ๑๖๖,๖๕๙.๒๘ บาท แก่ทางราชการ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ชำระหนี้ตามคำพิพากษาให้ผู้บริการสถานีน้ำมัน เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๐ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงต้องเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนภายใน ๑ ปี นับแต่วันดังกล่าวตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ เป็นการเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา ๑ ปี นับแต่วันที่ชำระเงินให้สถานีบริการน้ำมัน เห็นว่า ข้อพิพาทในคดีนี้สืบเนื่องมาจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีกระทำละเมิดต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ผู้ฟ้องคดีสังกัดอยู่ในขณะเกิดเหตุ โดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้บังคับบัญชาชั้นกลาง ปฏิบัติหน้าที่บกพร่องไม่ควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของนาย ป. และเจ้าหน้าที่คนอื่น ๆ เป็นเหตุทำให้นาย ป. กระทำการทุจริตกรณีเบิกจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงทำให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ได้รับความเสียหาย อันเป็นการกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีในฐานะเจ้าหน้าที่ได้กระทำละเมิดต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ผู้ฟ้องคดีสังกัดอยู่มิใช่กรณีที่ผู้ฟ้องคดีกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกแต่อย่างใด จึงไม่อาจนำบทบัญญัติในเรื่อง

อายุความไล่เบี้ยตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ มาใช้บังคับกับผู้ฟ้องคดีในคดีนี้ได้ เนื่องจากบทบัญญัติตามมาตรา ๙ ดังกล่าวจะใช้บังคับกับกรณีที่เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกและหน่วยงานของรัฐได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกแล้ว หน่วยงานของรัฐจึงจะมีสิทธิเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้หน่วยงานของรัฐได้ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกผู้เสียหาย อันเป็นคนละกรณีกับข้อเท็จจริงในคดีนี้

หมายเหตุ สำหรับอายุความการใช้สิทธิไล่เบี้ยนั้นอาจยืดออกไปได้ด้วยการรับสภาพหนี้ ซึ่งตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ เจ้าหน้าที่สามารถขอผ่อนชำระเงินที่จะต้องรับผิดแก่หน่วยงานของรัฐได้ ดังนั้น ถ้าเจ้าหน้าที่ได้มีการผ่อนชำระเงินดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐ อายุความก็จะสะดุดหยุดลง แต่ถ้ามีการทำสัญญากันหนี้เงินดังกล่าวก็จะเป็นหนี้ตามสัญญาซึ่งกำหนดอายุความแตกต่างจากอายุความสิทธิไล่เบี้ยที่กล่าวมาข้างต้น[๙๕]

กรณีที่สอง กรณีที่หน่วยงานของรัฐฟ้องไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่หรือทายาทชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

กรณีที่หน่วยงานของรัฐฟ้องขอให้เจ้าหน้าที่หรือทายาทชดใช้ค่าสินไหมทดแทน นั้น เป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดฯ แล้ว จากนั้นได้มีการออกคำสั่งตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวเพื่อไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ปรากฏว่ามีข้อขัดข้องในการบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับทางปกครองให้เป็นไปตามคำสั่งทางปกครอง จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เจ้าหน้าที่หรือทายาทของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ทางราชการ โดยหน่วยงานของรัฐยังเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระค่าสินไหมทดแทนให้แก่ตนได้[๙๖] โดยมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๒.๑ อำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

สำหรับกรณีหน่วยงานของรัฐนำคดีมาฟ้องไล่เบี้ยขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เจ้าหน้าที่หรือทายาทชดใช้ค่าสินไหมทดแทน นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติ

---

[๙๕] ชูชาติ อัศวโรจน์ (เชิงอรรถ ๕) ๒๑๑-๒๑๒.

[๙๖] โปรดดู คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คผ. ๗/๒๕๖๕ (ประชุมใหญ่)

จัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งศาลปกครองมีอำนาจกำหนดคำบังคับโดยสั่งให้ใช้เงินหรือให้ส่งมอบทรัพย์สิน หรือให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ทั้งนี้ การจะพิจารณาว่าเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากกรณีใดนั้น ต้องพิจารณาจากพฤติการณ์การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ว่าเป็นการกระทำละเมิดอันเกิดจากมูลกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๑) การใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือ (๒) การออกกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือ (๓) การละเลยต่อหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร แต่หากเป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ที่มิได้เกิดจากมูลกรณีดังกล่าว หน่วยงานของรัฐต้องยื่นฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม โดยมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

(๑) คดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คผ. ๗/๒๕๖๕ (ประชุมใหญ่) เหตุแห่งการฟ้องคดีนี้สืบเนื่องจากนางสาว น. ได้ฟ้องกรมที่ดิน (ผู้ฟ้องคดี) ต่อศาลปกครองชั้นต้น และศาลปกครองชั้นต้นได้เรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดีเข้ามาในคดีดังกล่าวในฐานะผู้ถูกฟ้องคดีร่วม ผลคดีถึงที่สุดโดยศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกฟ้องคดีขณะดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอ (เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดิน ๗) อาศัยอำนาจหน้าที่ในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสารบัญจดทะเบียน น.ส. ๓ ก. เป็นช่องทางในการปลอมแปลงเอกสาร ทำให้นางสาว น. ได้รับความเสียหาย ผู้ถูกฟ้องคดีจึงกระทำละเมิดต่อนางสาว น. ตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แม้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้กระทำการดังกล่าวโดยไม่สุจริต แต่ถือได้ว่าเป็นการกระทำละเมิดต่อนางสาว น. ในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจงใจตามมาตรา ๕ ประกอบกับมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้น พิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีร่วมกันรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่นางสาว น. ต่อมา ในวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๑ ผู้ฟ้องคดีได้นำเงินไปวางเพื่อชำระหนี้ให้แก่นางสาว น. ตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดต่อศาลปกครองชั้นต้น หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีนำเงินมาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ กรณีจึงเป็นการที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ออกคำสั่งทางปกครองเรียกให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดชำระเงิน อันเป็นการใช้อำนาจตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน โดยหากถึงกำหนดชำระแล้วไม่มีการชำระโดยถูกต้องครบถ้วน ผู้ฟ้องคดีชอบที่จะพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ หมวด ๒/๑ การบังคับทางปกครอง ส่วนที่ ๒ การบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน โดยการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ถูกฟ้องคดีขายทอดตลาดเพื่อชำระเงิน อันเป็นมาตรการหนึ่งเพื่อให้ได้รับชำระเงินโดยครบถ้วน เมื่อปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้รับทราบคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๒ แต่มิได้นำเงินมาชำระภายในระยะเวลาที่กำหนด และเมื่อผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าว

เป็นคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ใช้เงิน ซึ่งการใช้มาตรการบังคับทางปกครองที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรา ๖๓/๑๒ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ยังมีปัญหาและอุปสรรคในการใช้มาตรการบังคับตามกฎหมายดังกล่าว เนื่องจากปัจจุบันยังมิได้มีการออกกฎกระทรวงกำหนดขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สินไว้ กรณีจึงเป็นการที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่ามีข้อขัดข้องในการบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับทางปกครอง ผู้ฟ้องคดีในฐานะเจ้าหนี้มูลละเมิดจึงจำต้องใช้สิทธิทางศาลเพื่อบังคับตามสิทธิเรียกร้อง โดยขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีใช้เงินพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คผ. ๑๖/๒๕๖๕ คดีนี้กรมที่ดิน (ผู้ฟ้องคดี) ฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในขณะที่ดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอ ปฏิบัติหน้าที่เจ้าพนักงานปกครองรักษาราชการแทนนายอำเภอโนนสะอาด ได้ดำเนินการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) โดยมิได้ใช้ความระมัดระวังในการตรวจสอบเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณาในการรังวัดออก น.ส. ๓ ก. ต่อมา อธิบดีกรมที่ดินได้มีคำสั่งให้แก้ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ใน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว เป็นเหตุให้ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ผู้จดทะเบียนจำนองที่ดินตาม น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว ฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอให้พิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีชำระค่าเสียหาย ซึ่งต่อมาศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เมื่อต่อมาผู้ฟ้องคดีได้นำเงินค่าสินไหมทดแทนพร้อมดอกเบี้ยไปชำระตามคำพิพากษาแล้ว เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒ และผู้ฟ้องคดีได้มีคำสั่งเรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้ชำระ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

(๒) คดีที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๐๐/๒๕๖๗ คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่าเทศบาลเมืองบ้านบึง (ผู้ฟ้องคดี) ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นค่าซ่อมรถยนต์ให้แก่บุคคลภายนอก จำนวน ๓ ราย รวมเป็นเงินทั้งสิ้นจำนวน ๒๕๐,๗๑๐ บาท ในผลแห่งละเมิดที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ อันเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ต่อบุคคลภายนอกตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ผู้ฟ้องคดีจึงใช้สิทธิเรียกร้องโดยการไล่เบี้ยเอากับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวคืนให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามความเห็นของกระทรวงมหาดไทยโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ที่กำหนดให้รับผิดร้อยละ ๗๕ ของจำนวนเงิน ๒๕๐,๗๑๐ บาท

เป็นเงินจำนวน ๑๘๘,๐๓๒.๕๐ บาท ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน อย่างไรก็ตาม คดีความรับผิดทางละเมิดที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง นั้น นอกจากจะต้องมีคู่กรณีอย่างน้อยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้ว คดีดังกล่าวจะต้องเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ อีกด้วย เมื่อมูลเหตุแห่งความรับผิดทางละเมิดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดในคดีนี้ เกิดจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ขณะขับรถบรรทุกขยะกลับจากการนำขยะที่เก็บได้ไปทิ้ง ณ สถานที่เก็บขยะบริเวณตำบลหนองชาก เมื่อถึงบริเวณสี่แยกไฟแดงบ้านหนองชาก ตำบลหนองชาก อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ได้มีรถบรรทุกสิบล้อเปลี่ยนช่องจราจรจากซ้ายไปขวากะทันหัน ทำให้รถยนต์ที่ขับตามหลังรถบรรทุกสิบล้อดังกล่าวมีการชะลอความเร็วและหยุดรถกะทันหัน เป็นเหตุให้รถบรรทุกขยะที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ขับตามหลังมาชนเข้ากับรถยนต์ที่อยู่ด้านหน้าและทำให้รถยนต์คันดังกล่าวไถลไปชนกับรถยนต์คันอื่นที่อยู่ด้านหน้าอีก ๒ คัน จนได้รับความเสียหายรวม ๓ คัน ซึ่งการขับรถบรรทุกขยะของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าว เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยทั่วไปเท่านั้น มิใช่การปฏิบัติหน้าที่โดยใช้อำนาจตามกฎหมายแต่อย่างใด ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐจะใช้สิทธิเรียกร้องเพื่อการใช้สิทธิไล่เบี้ยจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดจากการขับรถบรรทุกขยะให้ต้องรับผิดคืนเงินค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ฟ้องคดีได้ชดใช้ให้แก่ผู้เสียหายเพื่อการทำละเมิดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นการใช้สิทธิไล่เบี้ยจากมูลละเมิดที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ทั่วไปของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เท่านั้น คดีนี้จึงมิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายที่จะอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่เป็นคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

๒.๒ เงื่อนไขแห่งการฟ้องคดีปกครอง

เงื่อนไขแห่งการฟ้องคดีปกครองที่สำคัญได้แก่ ผู้มีสิทธิฟ้องคดีปกครอง การดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหาย ระยะเวลาการฟ้องคดี ซึ่งมีตัวอย่างคำวินิจฉัยในส่วนนี้ ดังนี้

๒.๒.๑ ผู้มีสิทธิฟ้องคดีปกครอง

เมื่อหน่วยงานของรัฐได้ออกคำสั่งไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแล้ว ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่เพิกเฉย ปฏิเสธการจ่ายเงิน หรือถึงกำหนดแล้วไม่มีการชำระโดยถูกต้องครบถ้วน หน่วยงานของรัฐย่อมสามารถใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามมาตรา ๖๓/๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ เพื่อให้ได้รับชำระเงินก็ได้ ต่อเมื่อหน่วยงานของรัฐมีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างใด ๆ หรือมีข้อขัดข้องในการใช้มาตรการบังคับ

ทางปกครองให้เป็นไปตามคำสั่งทางปกครองทำให้หน่วยงานของรัฐไม่อาจดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ได้ หน่วยงานของรัฐย่อมมีสิทธิที่จะเสนอข้อพิพาทให้ศาลปกครองซึ่งเป็นองค์กรตุลาการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายสัมฤทธิ์ผลได้ ทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อคู่กรณีในอันที่จะได้รับการรับรองและคุ้มครองสิทธิโดยศาล ประกอบกับมาตรา ๖๓/๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ที่แก้ไขใหม่ ก็มิได้มีเจตนารมณ์ที่จะให้หน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระค่าสินไหมทดแทนแล้ว จะต้องใช้มาตรการบังคับทางปกครองเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งทางปกครองเพียงอย่างเดียว หากแต่เปิดช่องให้หน่วยงานของรัฐฟ้องคดีต่อศาลเพื่อขอให้มีคำพิพากษาให้เจ้าหน้าที่ผู้รับคำสั่งชำระเงินได้ด้วย ดังนั้น หน่วยงานของรัฐที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ หรือหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว หากมีข้อขัดข้องในการบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับทางปกครองให้เป็นไปตามคำสั่งทางปกครอง หน่วยงานของรัฐยังเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระค่าสินไหมทดแทนให้แก่ตนได้[๙๗]

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คผ. ๗/๒๕๖๕ (ประชุมใหญ่) เหตุแห่งการฟ้องคดีนี้สืบเนื่องจากนางสาว น. ได้ฟ้องกรมที่ดิน (ผู้ฟ้องคดี) ต่อศาลปกครอง โดยศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาว่า ผู้ถูกฟ้องคดีขณะดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอ (เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดิน ๗) อาศัยอำนาจหน้าที่ในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสารบัญจดทะเบียน น.ส. ๓ ก. เป็นช่องทางในการปลอมแปลงเอกสาร ทำให้นางสาว น. ได้รับความเสียหาย ผู้ถูกฟ้องคดีจึงกระทำละเมิดต่อนางสาว น. พิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีร่วมกันรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่นางสาว น. คดีถึงที่สุดแล้ว ต่อมา ในวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๑ ผู้ฟ้องคดีได้นำเงินไปวางเพื่อชำระหนี้ให้แก่นางสาว น. ตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดต่อศาลปกครอง จากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดีนำเงินมาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้รับทราบคำสั่งเมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๒ แต่มิได้นำเงินมาชำระภายในระยะเวลาที่กำหนด ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีมีข้อขัดข้องในการบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับทางปกครอง ผู้ฟ้องคดีในฐานะเจ้าหนี้มูลละเมิดจึงจำต้องใช้สิทธิทางศาลเพื่อบังคับตามสิทธิเรียกร้อง โดยขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีใช้เงินพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ชำระค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีย่อมเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อ

[๙๗] โปรดดู มติที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ ๘/๒๕๖๔ วันพุธที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ เพิ่มเติม

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ศาลปกครองตามนัยมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับนั้นต้องมีคำบังคับของศาลโดยสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนพร้อมดอกเบี้ยแก่ผู้ฟ้องคดี อันเป็นคำบังคับตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน นอกจากนั้น คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดที่ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องนี้ไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายไว้โดยเฉพาะ ผู้ฟ้องคดีจึงอาจใช้สิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองได้โดยไม่จำต้องดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนแต่อย่างใด

๒.๒.๒ ขั้นตอนและวิธีการก่อนการฟ้องคดี

การที่หน่วยงานของรัฐนำคดีมาฟ้องไล่เบี้ยขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เจ้าหน้าที่หรือทายาทชดใช้ค่าสินไหมทดแทน นั้น ไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนและวิธีการเยียวยาความเสียหายก่อนฟ้องคดีไว้ หน่วยงานของรัฐจึงไม่จำต้องดำเนินการตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ก่อนฟ้องคดี และแม้ว่าในกรณีละเมิดต่อบุคคลภายนอก นั้น ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดก่อนออกคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่จากการศึกษาคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด ยังไม่พบคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่วินิจฉัยว่า กระบวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามระเบียบดังกล่าวเป็นขั้นตอนหรือวิธีการเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่อย่างใด

๒.๒.๓ ระยะเวลาการฟ้องคดี

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐนำคดีมาฟ้องไล่เบี้ยขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เจ้าหน้าที่หรือทายาทชดใช้ค่าสินไหมทดแทน อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎคำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นั้น อาจแยกพิจารณาเป็น ๒ กรณี ได้แก่ (๑) การฟ้องไล่เบี้ยเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด และ (๒) การฟ้องไล่เบี้ยทายาทของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด

๑) การฟ้องไล่เบี้ยเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด

มาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ บัญญัติว่า การฟ้องคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) ให้ยื่นฟ้องภายในหนึ่งปี... นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีแต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดี มาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิด

ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ บัญญัติว่า ถ้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย สิทธิที่จะเรียกให้อีกฝ่ายหนึ่งชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนให้มีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหาย จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า โดยทั่วไปแล้วการฟ้องไล่เบี้ยเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดเป็นคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งมีเงื่อนไขการฟ้องคดีประการสำคัญที่ศาลต้องวินิจฉัยในชั้นการตรวจรับคำฟ้อง ได้แก่ ระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งได้บัญญัติระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีดังกล่าวไว้เป็นการทั่วไป อย่างไรก็ดี ด้วยเหตุที่มาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ได้กำหนดวิธีการใช้สิทธิเรียกร้องต่อเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดไว้ อันมีลักษณะเป็นกระทำการอื่นใดอันมีผลเป็นอย่างเดียวกันกับการฟ้องคดี และโดยที่มาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ซึ่งเป็นบทกฎหมายเฉพาะได้กำหนดอายุความการใช้สิทธิเรียกร้องกรณีไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมไว้ ประกอบกับโดยส่วนใหญ่แล้วก่อนที่หน่วยงานของรัฐจะนำคดีมาฟ้องเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นั้น หน่วยงานของรัฐได้มีการใช้สิทธิเรียกร้องโดยออกคำสั่งไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนมาแล้วครั้งหนึ่ง การนับระยะเวลาการฟ้องคดีจึงต้องเริ่มนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐใช้สิทธิเรียกร้องตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ดังนั้น อายุความการใช้สิทธิเรียกร้องดังกล่าว นอกจากเป็นอายุความในการออกคำสั่งไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแล้ว ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง อายุความดังกล่าวยังเป็นระยะเวลาการฟ้องคดีต่อศาลปกครองอีกด้วย จึงถือเป็นกรณีที่มีกฎหมายกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีไว้เป็นการเฉพาะ ดังนั้น ในคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานของรัฐฟ้องไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนซึ่งเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นั้น ศาลจึงต้องนำอายุความการใช้สิทธิเรียกร้องตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ อันเป็นบทกฎหมายเฉพาะมาใช้พิจารณาในฐานะเป็นระยะเวลาการฟ้องคดีแทนมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งเป็นบททั่วไป

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คผ. ๗/๒๕๖๕ (ประชุมใหญ่)

กรมที่ดิน (ผู้ฟ้องคดี) ได้นำเงินไปวางต่อศาลปกครองชั้นต้นเพื่อชำระหนี้ให้แก่นางสาว น. ตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๑ เป็นเงิน ๓๔,๖๗๓,๙๓๘.๓๖ บาท และวางเพิ่มเติมเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๑ เป็นเงิน ๒,๓๔๑,๕๓๒ บาท และได้ใช้อำนาจตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ออกคำสั่งลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามจำนวนที่ได้วางชำระหนี้ให้แก่นางสาว น. ตามคำพิพากษาดังกล่าว ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ จึงต้องถือว่าวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๑ และวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๑ เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีในฐานะหน่วยงานของรัฐได้ชำระค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายในผลแห่งการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อบุคคลภายนอก

ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิเรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน โดยจะต้องใช้สิทธิเรียกร้องภายในกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนในผลแห่งการละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อบุคคลภายนอก ทั้งนี้ ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นในวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๒ จึงเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนที่ได้จ่ายไปภายในกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

<u>หมายเหตุ</u> แม้ว่ามาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะจะมีข้อความขัดหรือแย้งกับมาตรา ๔๔๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งเป็นกฎหมายทั่วไปเกี่ยวกับอายุความสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดก็ตาม แต่กรณีมีผลเป็นการยกเว้นบทบัญญัติมาตรา ๔๔๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ก็เฉพาะแต่ในส่วนที่กำหนดให้สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดขาดอายุความ เมื่อพ้นปีหนึ่งนับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน ในขณะที่มาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ กำหนดให้มีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหาย หาได้มีข้อความขัดหรือแย้งอันมีผลเป็นการยกเว้นในส่วนที่กำหนดให้สิทธิเรียกร้องขาดอายุความเมื่อพ้นกำหนดสิบปีนับแต่วันทำละเมิด และในส่วนที่กำหนดว่า แต่ถ้าเรียกร้องค่าเสียหายในมูลอันเป็นความผิดมีโทษตามกฎหมายลักษณะอาญา และมีกำหนดอายุความทางอาญายาวกว่าที่กล่าวมานั้นไซร้ ท่านให้เอาอายุความที่ยาวกว่านั้นมาบังคับ แต่อย่างใดไม่[๙๘] ด้วยเหตุนี้ ศาลจึงต้องนำบทบัญญัติมาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่บัญญัติว่า สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดนั้น ท่านว่าขาดอายุความเมื่อพ้นปีหนึ่งนับแต่วันที่ผู้ต้องเสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันทำละเมิด และวรรคสอง ที่บัญญัติว่า แต่ถ้าเรียกร้องค่าเสียหายในมูลอันเป็นความผิดมีโทษตามกฎหมายลักษณะอาญา และมีกำหนดอายุความทางอาญายาวกว่าที่กล่าวมานั้นไซร้ ท่านให้นำอายุความที่ยาวกว่านั้นมาบังคับ กรณีจึงต้องนำอายุความอาญาที่ยาวกว่ามาใช้พิจารณาในฐานะที่เป็นบทกฎหมายทั่วไปด้วย

นอกจากนี้ โดยส่วนใหญ่แล้ว ก่อนที่หน่วยงานของรัฐจะนำมาคดีมาฟ้องไล่เบี้ยขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นั้น หน่วยงานของรัฐได้มีการใช้สิทธิเรียกร้องโดยออกคำสั่งไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ มาแล้วครั้งหนึ่ง แต่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นเพิกเฉย

[๙๘] โปรดดู คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๓๘๘/๒๕๖๖

ปฏิเสธการจ่ายเงิน หรือถึงกำหนดแล้วไม่มีการชำระโดยถูกต้องครบถ้วน หรือมีเหตุขัดข้องที่ไม่อาจทำให้การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนบรรลุผล หน่วยงานของรัฐจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ดังนั้น การพิจารณาวันเริ่มต้นนับระยะเวลาการฟ้องคดีจึงพิจารณาตั้งแต่กระบวนการออกคำสั่งไล่เบี้ยให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน โดยจะเริ่มนับอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหาย และเมื่อหน่วยงานของรัฐได้ออกคำสั่งไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนภายในอายุความดังกล่าว อันถือเป็นคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน ซึ่งหากเจ้าหน้าที่ผู้รับคำสั่งมิได้ชำระหนี้ภายในกำหนดเวลา ก็อาจถูกยึดหรืออายัดทรัพย์เพื่อขายทอดตลาดชำระหนี้ได้ การออกคำสั่งในกรณีนี้จึงถือเป็นการกระทำซึ่งมีผลเป็นอย่างเดียวกันกับการฟ้องคดี อันมีผลให้อายุความสะดุดหยุดลงนับตั้งแต่เวลาที่คำสั่งนั้นมีผลใช้ยันต่อเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๙๓/๑๔ (๕) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และมีผลให้ระยะเวลาที่ล่วงไปก่อนนั้นไม่นับเข้าในอายุความตามมาตรา ๑๙๓/๑๕ แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว เมื่ออายุความสะดุดหยุดลงแล้ว ตราบใดที่คำสั่งให้ชดใช้เงินนั้นยังไม่สิ้นผลโดยการถูกเพิกถอนหรือสิ้นผลบังคับลงโดยเงื่อนเวลาหรือโดยเหตุอื่น อายุความที่สะดุดหยุดลงจึงยังไม่เริ่มนับใหม่ ต่อเมื่อปรากฏเหตุที่ทำให้อายุความสะดุดหยุดลงสิ้นสุดลง ก็ให้เริ่มนับอายุความใหม่ตั้งแต่เวลานั้นตามมาตรา ๑๙๓/๑๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คผ. ๑๒๔/๒๕๖๓ กรณีกรมที่ดิน (ผู้ฟ้องคดี) ฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการที่ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายให้แก่บุคคลภายนอกในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดี นั้น เป็นการใช้สิทธิเรียกร้องเพื่อบังคับชำระหนี้ด้วยการไล่เบี้ยกับเจ้าหน้าที่ การใช้สิทธิเรียกร้องดังกล่าวจึงต้องเป็นไปตามอายุความการใช้สิทธิไล่เบี้ยที่กฎหมายกำหนดตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีวางเงินเพื่อชำระหนี้ให้แก่ผู้เสียหายเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๑ จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีในฐานะหน่วยงานของรัฐได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายในผลแห่งการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อบุคคลภายนอกแล้ว ผู้ฟ้องคดีจะต้องใช้สิทธิเรียกร้องเพื่อบังคับชำระหนี้ด้วยการไล่เบี้ยภายในกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และโดยที่คดีนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๒ ผู้ฟ้องคดีได้ออกคำสั่งเรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดีรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง ซึ่งคำสั่งดังกล่าวเป็นการกระทำการอื่นใดอันมีผลเป็นอย่างเดียวกันกับการฟ้องคดีตามมาตรา ๑๙๓/๑๔ (๕) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และมีผลทำให้อายุความสะดุดหยุดลงในวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว เมื่ออายุความสะดุดหยุดลงแล้ว ระยะเวลาที่ล่วงไปก่อนนั้นไม่นับเข้าในอายุความ และเมื่อเหตุที่ทำให้อายุความสะดุดหยุดลงสิ้นสุดเวลาใดให้เริ่มนับอายุความใหม่ตั้งแต่เวลานั้นตามมาตรา ๑๙๓/๑๕ แห่งประมวลกฎหมายเดียวกัน ด้วยเหตุนี้ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๒ จึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีภายในวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๒ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีมิได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีภายในกำหนดเวลา อันเป็นเหตุที่ทำให้อายุความสะดุดหยุดลงสิ้นสุดในวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๒ ดังนั้น ระยะเวลาสำหรับการยื่นฟ้องคดีนี้ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่เหตุที่ทำให้อายุความสะดุดหยุดลงสิ้นสุดตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิด

ของเจ้าหน้าที่ฯ ประกอบกับมาตรา ๑๙๓/๑๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงเริ่มนับใหม่ในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นวันที่พ้นกำหนดเวลาที่ผู้ฟ้องคดีได้กำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นฟ้องคดีต่อศาลภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๓ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๒ จึงเป็นการฟ้องคดีต่อศาลภายในระยะเวลาการฟ้องคดี

๒) การฟ้องไล่เบี้ยทายาทของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด

กรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ นั้น เมื่อหน่วยงานของรัฐได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายแล้ว หน่วยงานของรัฐย่อมมีสิทธิที่จะเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่ตน ภายในกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหายได้ตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน อย่างไรก็ดี ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดถึงแก่ความตาย อันมีผลให้ความรับผิดในอันที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐจากผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ได้ทำไว้ก่อนตายตกเป็นมรดกตกทอดแก่ทายาทของเจ้าหน้าที่ทันทีที่เจ้าหน้าที่ถึงแก่ความตาย ตามมาตรา ๑๕๙๙ และมาตรา ๑๖๐๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นั้น โดยที่มาตรา ๑๗๕๔ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๑๙๓/๒๗ แห่งประมวลกฎหมายนี้ ถ้าสิทธิเรียกร้องของเจ้าหนี้อันมีต่อเจ้ามรดกมีกำหนดอายุความยาวกว่าหนึ่งปี มิให้เจ้าหนี้นั้นฟ้องร้องเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่เมื่อเจ้าหนี้ได้รู้ หรือควรได้รู้ถึงความตายของเจ้ามรดก และวรรคสี่ บัญญัติว่า ถึงอย่างไรก็ดี สิทธิเรียกร้องตามที่ว่ามาในวรรคก่อน ๆ นั้น มิให้ฟ้องร้องเมื่อพ้นกำหนดสิบปีนับแต่เมื่อเจ้ามรดกตาย จึงมีประเด็นต้องพิจารณาว่า หน่วยงานของรัฐต้องใช้สิทธิเรียกร้องจากทายาทของเจ้าหน้าที่ผู้ถึงแก่ความตายภายในกำหนดอายุความใด โดยเกี่ยวกับประเด็นอายุความการฟ้องไล่เบี้ยทายาทของเจ้าหน้าที่นั้น มีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๒.๑) กรณีที่ศาลนำอายุความตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้บังคับ

: เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดถึงแก่ความตาย<u>ในระหว่างที่ยังไม่พ้นกำหนดอายุความตามมาตรา ๙</u> แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คผ. ๑๖/๒๕๖๕ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า กรมที่ดิน (ผู้ฟ้องคดี) ได้นำเงินค่าสินไหมทดแทนไปชำระให้แก่ผู้เสียหายตามคำพิพากษาแล้ว เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ผู้ฟ้องคดีในฐานะหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดในผลแห่งละเมิดของเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ จึงมีสิทธิเรียกให้นาย ช. ในฐานะเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยจะต้องใช้สิทธิเรียกร้องภายในกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่

ผู้เสียหาย คือ ภายในวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาย ช. ได้ถึงแก่ความตายไปก่อนแล้วเมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ความรับผิดในอันที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีย่อมเป็นมรดกตกทอดแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ในฐานะทายาทของนาย ช. ตามมาตรา ๑๕๙๙ และมาตรา ๑๖๐๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และสิทธิเรียกร้องดังกล่าวมิใช่สิทธิเรียกร้องที่มีอายุความยาวกว่าหนึ่งปี จึงไม่อยู่ในบังคับของอายุความมรดกตามมาตรา ๑๗๕๔ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กรณีนี้จึงต้องใช้สิทธิเรียกร้องภายในอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้มีการใช้เงินให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๓ เรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ในฐานะทายาทโดยธรรมของนาย ช. รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจใช้สิทธิเรียกร้องโดยการออกคำสั่งเรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว อันจะมีผลทำให้อายุความสะดุดหยุดลงตามมาตรา ๑๙๓/๑๔ (๕) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องใช้สิทธิเรียกร้องโดยการฟ้องคดีต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้มีการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย คือ ภายในวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ต่อศาลเมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในระยะเวลาการฟ้องคดีตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว

: เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดถึงแก่ความตายภายหลังพ้นกำหนดอายุความตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๙/๒๕๖๕ คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอให้ศาลพิพากษาให้กรมที่ดิน (ผู้ฟ้องคดี) ชำระค่าเสียหาย จากกรณีเจ้าหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีได้จัดทำ น.ส. ๓ เลขที่ ๓๗/๕๖๑ ขึ้นใหม่ ทำให้ธนาคารฯ ไม่สามารถบังคับชำระหนี้เอากับทรัพย์ที่ถูกเพิกถอนได้ ซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ธนาคารฯ และผู้ฟ้องคดีได้นำเงินค่าเสียหายตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดดังกล่าวมาวางต่อศาลปกครองกลางเพื่อชำระหนี้เมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๓ แล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงต้องใช้สิทธิเรียกให้นาย ส. ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ตนภายในหนึ่งปีนับแต่วันดังกล่าว อย่างไรก็ดี โดยที่ผู้ฟ้องคดีได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ มีคำสั่งลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เรียกให้นาย ส. ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดี ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ ซึ่งหนังสือดังกล่าวถือเป็นการกระทำการอื่นใดอันมีผลเป็นอย่างเดียวกันกับการฟ้องคดีตามมาตรา ๑๙๓/๑๔ (๕) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงมีผลทำให้อายุความสะดุดหยุดลงในวันที่นาย ส. ได้รับแจ้งหนังสือ เมื่ออายุความสะดุดหยุดลงแล้ว ระยะเวลาที่ล่วงไปก่อนนั้นไม่นับเข้าในอายุความ และเมื่อเหตุที่ทำให้อายุความสะดุดหยุดลงสิ้นสุดเวลาใด ให้เริ่มนับอายุความใหม่ตั้งแต่เวลานั้นตามมาตรา ๑๙๓/๑๕ แห่งประมวลกฎหมายเดียวกัน ซึ่งนาย ส. ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔ จึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีภายในวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เมื่อนาย ส. มิได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีภายในกำหนดเวลา อันเป็นเหตุที่ทำให้อายุความสะดุดหยุดลงสิ้นสุดในวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๔ จึงต้องเริ่มนับอายุความใหม่ในวันรุ่งขึ้น คือ วันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔ โดยผู้ฟ้องคดีชอบที่จะใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลเพื่อให้นาย ส. ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนภายในหนึ่งปีนับแต่วันดังกล่าว ซึ่งจะครบกำหนดในวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลภายในกำหนดเวลานั้น อายุความฟ้องคดีเพื่อเรียกให้นาย ส. ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงขาดอายุความแล้วตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ แม้ต่อมาจะปรากฏว่านาย ส. ได้ถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๘ โดยผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓ ขอคัดสำเนาทะเบียนราษฎร และผู้อำนวยการทะเบียนกลางมีหนังสือลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๓ แจ้งแบบรับรองรายการทะเบียนคนตาย (มรณบัตร) ของนาย ส. และได้นำคดีมาฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเป็นทายาทโดยธรรมของนาย ส. ต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๔ ซึ่งอยู่ภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่ได้รู้ถึงความตายของนาย ส. ตามมาตรา ๑๗๕๔ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ก็ตาม แต่ก็เป็นการนำคดีมาฟ้องเกินหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายแล้ว ศาลจึงไม่อาจรับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาได้

<u>หมายเหตุ</u> คดีนี้เป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายตั้งแต่ขณะที่เจ้าหน้าที่ยังมีชีวิตอยู่ หน่วยงานของรัฐจึงมีสิทธิไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่ตนได้นับแต่เวลานั้น โดยต้องใช้สิทธิไล่เบี้ยภายในกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหายตามนัยมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ แต่ปรากฏว่าเมื่อพ้นกำหนดอายุความดังกล่าวแล้ว เจ้าหน้าที่ได้ถึงแก่ความตาย เช่นนี้ ย่อมไม่อาจเริ่มนับอายุความมรดกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพื่อฟ้องไล่เบี้ยเอาจากทายาทของเจ้าหน้าที่ได้อีก เพราะสิทธิไล่เบี้ยเดิมได้สิ้นสุดลงแล้ว

: กรณีเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดถึงแก่ความตาย<u>ก่อนเริ่มนับอายุความ</u>ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๕๓/๒๕๖๓

กรมที่ดิน (ผู้ฟ้องคดี) ชำระเงินค่าสินไหมทดแทนให้แก่นาย ส. ผู้เสียหายตามคำพิพากษาแล้วเมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ แต่เนื่องจากนาย จ. เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดถึงแก่ความตายไปก่อนแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๔๘ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องใช้สิทธิเรียกร้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองในฐานะทายาทของนาย จ. ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวภายในอายุความหนึ่งปีนับแต่ที่ได้มีการชำระเงินดังกล่าวตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ซึ่งจะครบกำหนดภายในวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลเมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๓ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

หมายเหตุ **คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คผ. ๑๖/๒๕๖๕** และ**คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๕๓/๒๕๖๓** ได้วินิจฉัยเกี่ยวกับการบังคับใช้มาตรา ๑๗๕๔ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่า กรณีจะอยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๑๗๕๔ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้นั้น สิทธิเรียกร้องของเจ้าหนี้อันมีต่อเจ้ามรดกต้องมีอายุความยาวกว่าหนึ่งปี หากมีอายุความหนึ่งปีหรือน้อยกว่าหนึ่งปี อายุความในการใช้สิทธิเรียกร้องของเจ้าหนี้ย่อมเป็นไปตามอายุความนั้น ๆ เมื่อสิทธิไล่เบี้ยตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ มิใช่สิทธิเรียกร้องที่มีอายุความยาวกว่าหนึ่งปีจึงไม่อยู่ในบังคับของอายุความมรดกตามมาตรา ๑๗๕๔ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น การใช้สิทธิเรียกร้องต่อทายาทในกรณีนี้จึงต้องใช้สิทธิเรียกร้องภายในอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้มีการใช้เงินให้กับบุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม ได้มี**มติที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๑ วันพุธที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๑** วินิจฉัยว่า มาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ มีเจตนารมณ์ที่จะให้ใช้บังคับกับกรณีที่หน่วยงานของรัฐซึ่งต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ใช้สิทธิเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวให้แก่ตนเท่านั้น กรณีที่หน่วยงานของรัฐซึ่งต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ใช้สิทธิเรียกให้ทายาทของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวให้แก่ตน ต้องอยู่ในบังคับของมาตรา ๑๗๕๔ วรรคสาม และวรรคสี่ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๒.๒) กรณีที่ศาลนำอายุความตามมาตรา ๑๗๕๔ วรรคสาม และวรรคสี่ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาใช้บังคับ

: การเริ่มนับอายุความหนึ่งปีตามมาตรา ๑๗๕๔ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดถึงแก่ความตายก่อนที่หน่วยงานของรัฐจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย

เริ่มนับอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐได้รู้หรือควรรู้ถึงความตายของเจ้าหน้าที่

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๗๓/๒๕๖๖ ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน (ผู้ฟ้องคดี) ชำระเงินค่าสินไหมทดแทนให้แก่นาย ธ. ซึ่งเป็นผู้ได้รับความเสียหายจากการที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนสั่งกัดผู้ฟ้องคดีมีมติให้นาย ธ. ออกจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และผู้ฟ้องคดีได้ชำระเงินให้แก่นาย ธ. เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๓ เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่นาย ธ. ผู้เสียหายเมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๓ และผู้ฟ้องคดีเห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดในส่วนที่

เห็นว่า นาย ม. และนาง ท. ซึ่งขณะนั้นเป็นสมาชิกสภาฯ ได้ลงมติให้นาย ธ. ออกจากตำแหน่งสมาชิกสภาฯ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันถือเป็นการกระทำละเมิดโดยจงใจและต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงต้องใช้สิทธิเรียกร้องโดยการมีคำสั่งเรียกให้นาย ม. และนาง ท. ชำระเงินดังกล่าวแก่ผู้ฟ้องคดีภายในกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๓ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่นาย ธ. กล่าวคือ ภายในวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏตามรายงานผลการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดลงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ว่า นาง ท. ได้ถึงแก่ความตายแล้วเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๐ และนาย ม. ได้ถึงแก่ความตายแล้วเมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๘ ความรับผิดของนาง ท. และนาย ม. ในอันที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีจากผลแห่งละเมิดที่บุคคลทั้งสองได้ทำไว้ก่อนตายนั้น จึงเป็นมรดกตกทอดแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นทายาทของนาง ท. และนาย ม. ในทันทีที่บุคคลทั้งสองถึงแก่ความตาย ตามมาตรา ๑๕๙๙ และมาตรา ๑๖๐๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากทายาทของนาง ท. และนาย ม. โดยอาศัยอายุความตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ได้ แต่จะต้องใช้สิทธิเรียกร้องจากทายาทของนาง ท. และนาย ม. ภายในกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐได้รู้หรือควรรู้ถึงความตายของเจ้าหน้าที่ และภายในสิบปีนับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ได้ถึงแก่ความตายตามมาตรา ๑๗๕๔ วรรคสาม และวรรคสี่ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แม้จะไม่ปรากฏแน่ชัดว่า ผู้ฟ้องคดีได้รู้ถึงความตายของนาง ท. และนาย ม. เมื่อใด เมื่อข้อเท็จจริงดังกล่าวปรากฏในรายงานผลการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดลงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดในฐานะหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีอำนาจกระทำการแทนผู้ฟ้องคดีได้วินิจฉัยสั่งการโดยเห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๔ จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรได้รู้ถึงความตายของนาง ท. และนาย ม. อย่างช้าที่สุดในวันดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงต้องใช้สิทธิฟ้องร้องผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเป็นทายาทของนาง ท. และนาย ม. ภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๔ กล่าวคือ ภายในวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๕ อย่างไรก็ตาม เมื่อนาง ท. ถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๐ ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องร้องทายาทของนาง ท. เมื่อพ้นกำหนดสิบปีนับแต่วันดังกล่าวไม่ได้ โดยจะต้องฟ้องร้องผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองในฐานะทายาทของนาง ท. ภายในวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ ตามนัย**คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๗๗/๒๕๖๓ (ประชุมใหญ่)** ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องเมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๕ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองในฐานะทายาทของนาง ท. และนาย ม. รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีจากผลแห่งละเมิดที่นาง ท. และนาย ม. ได้ทำไว้ก่อนตาย นั้น จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรได้รู้ถึงความตายของนาง ท. และนาย ม. และเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดสิบปีนับแต่วันที่นาง ท. ถึงแก่ความตายตามมาตรา ๑๗๕๔ วรรคสาม และวรรคสี่ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

เริ่มนับอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐอาจบังคับตามสิทธิเรียกร้องได้

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๔๗/๒๕๖๖ คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า นาย อ. และนาย ต. ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดของกรมที่ดิน (ผู้ฟ้องคดี) ได้ออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นเหตุให้อธิบดีกรมที่ดินมีคำสั่งเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ฉบับดังกล่าว ทำให้นาย ณ. ผู้ซื้อที่ดินโดยสุจริตได้รับความเสียหาย ต่อมาศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่นาย ณ. และผู้ฟ้องคดีได้นำเงินไปชำระหนี้ตามคำพิพากษาดังกล่าวให้แก่นาย ณ. แล้ว เมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๕ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาย อ. และนาย ต. ได้ถึงแก่ความตาย เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๐ และวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๓ ความรับผิดของนาย อ. และนาย ต. ในอันที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีจากผลแห่งละเมิดที่บุคคลทั้งสองได้ทำไว้ก่อนตายนั้น จึงเป็นมรดกตกทอดแก่ทายาทของนาย อ. และนาย ต. ทันทีที่บุคคลทั้งสองถึงแก่ความตายตามมาตรา ๑๕๙๙ และมาตรา ๑๖๐๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และโดยที่มาตรา ๑๙๓/๑๒ บัญญัติให้เริ่มนับอายุความตั้งแต่ขณะที่อาจบังคับสิทธิเรียกร้องได้เป็นต้นไป และในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ นั้น หน่วยงานของรัฐจะต้องได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายก่อน จึงจะใช้สิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ตามนัยมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อคดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่นาย ณ. เมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๕ อันเป็นเวลาหลังจากที่นาย อ. และนาย ต. ได้ถึงแก่ความตายไปแล้ว ดังนั้น ระยะเวลาการฟ้องคดีกรณีหน่วยงานของรัฐฟ้องทายาทของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดตามมาตรา ๑๗๕๔ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่กำหนดให้เจ้าหนี้ฟ้องร้องตามสิทธิเรียกร้องอันมีต่อเจ้ามรดกภายในกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่เมื่อเจ้าหนี้ได้รู้หรือควรได้รู้ถึงความตายของเจ้ามรดก นั้น จึงต้องเริ่มนับแต่วันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๕ อันถือเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีอาจบังคับตามสิทธิเรียกร้องได้เป็นต้นไปตามมาตรา ๑๙๓/๑๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อย่างไรก็ตาม มาตรา ๑๗๕๔ วรรคสี่ บัญญัติว่า ถึงอย่างไรก็ดี สิทธิเรียกร้องตามที่ว่ามาในวรรคก่อน ๆ นั้น มิให้ฟ้องร้องเมื่อพ้นกำหนดสิบปีนับแต่เมื่อเจ้ามรดกตาย เมื่อนาย อ. ถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๐ และนาย ต. ถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๓ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องฟ้องร้องทายาทของนาย อ. เพื่อบังคับตามสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนของผู้ฟ้องคดีอันมีต่อนาย อ. ภายในวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๐ และต้องฟ้องร้องทายาทของนาย ต. เพื่อบังคับตามสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนของผู้ฟ้องคดีอันมีต่อนาย ต. ภายในวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๓ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีได้ฟ้องร้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะทายาทของนาย อ. และฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ในฐานะทายาทของนาย ต. ต่อศาลเมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๖ ตามนัย**คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๗๗/๒๕๖๓ (ประชุมใหญ่)** ศาลปกครองจึงไม่มีอำนาจรับคดีนี้ไว้พิจารณาได้

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๓๑๕/๒๕๖๖

เมื่อประมาณต้นเดือนกันยายน ๒๕๔๙ นาย น. ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดของกรมชลประทาน (ผู้ฟ้องคดี) ได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่เฝ้าดูแลเครื่องสูบน้ำและท่อส่งน้ำ จำนวน ๒ ท่อ ในวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๔๙ เวลากลางคืน นาย ป. ได้ขับขี่รถจักรยานยนต์ผ่านมาถึงบริเวณที่ติดตั้งเครื่องสูบน้ำแล้วชนท่อส่งน้ำที่ขวางถนนอยู่เป็นเหตุให้นาย ป. ถึงแก่ความตาย วันดังกล่าวจึงเป็นวันที่นาย น. ในฐานะเจ้าหน้าที่ได้กระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่เป็นเหตุนาย ป. ได้รับความเสียหาย ซึ่งนาย น. มีหน้าที่จะต้องชดใช้ค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนให้แก่นาย ป. ตั้งแต่ในขณะที่ได้กระทำละเมิดหนี้อันเกิดจากมูลละเมิดจึงถือว่าผิดนัดตั้งแต่เวลาที่ทำละเมิดตามมาตรา ๒๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่เนื่องจากการกระทำของนาย น. ที่เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายเป็นการกระทำในหน้าที่ราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องรับผิดในผลแห่งละเมิดที่นาย น. ได้กระทำ ในกรณีนี้ทายาทของนาย ป. จึงต้องฟ้องหน่วยงานของรัฐได้โดยตรงแต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ต่อมา เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๐ ภรรยาและบุตรของนาย ป. รวม ๓ คน เป็นโจทก์ฟ้องผู้ฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมให้รับผิดในฐานละเมิดเรียกค่าเสียหายจากผู้ฟ้องคดี ในระหว่างนั้น เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๕ นาย น. ได้ถึงแก่ความตายลง อธิบดีกรมชลประทานมีประกาศกรมชลประทาน เรื่อง พนักงานราชการถึงแก่กรรม ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๕ แจ้งถึงเรื่องการตายของนาย น. แล้ว ต่อมา วันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๗ ศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีชำระเงินค่าสินไหมทดแทน หลังจากนั้นในวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ผู้ฟ้องคดีได้นำเงินไปชำระตามคำพิพากษาศาลฎีกา จึงต้องถือว่าวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีในฐานะหน่วยงานของรัฐได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายในผลแห่งการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อบุคคลภายนอกตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิเรียกให้นาย น. ในฐานะเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยผู้ฟ้องคดีจะต้องใช้สิทธิเรียกร้องภายในกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน แต่เนื่องจากคดีนี้นาย น. ได้ถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๕ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจออกคำสั่งให้นาย น. ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติข้างต้น แต่หน่วยงานของรัฐต้องส่งเรื่องให้พนักงานอัยการเพื่อฟ้องผู้จัดการมรดกหรือทายาทรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงานของรัฐภายในอายุความมรดก ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๗๕๔ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบกับข้อ ๒๔ และข้อ ๓๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งการที่หน่วยงานของรัฐจะบังคับสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดได้ ต่อเมื่อหน่วยงานของรัฐได้รู้ถึงการกระทำละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการละเมิดนั้นแล้ว ระยะเวลาการฟ้องคดีกรณีหน่วยงานของรัฐฟ้องทายาทของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดที่ถึงแก่ความตายตามมาตรา ๑๗๕๔ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงต้องเริ่มนับตั้งแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการกระทำละเมิดและรู้ตัว

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

เจ้าหน้าที่ผู้พึงจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการละเมิดนั้น ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้นำเงินไปชำระตามคำพิพากษาของศาลฎีกาแล้ว เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ระยะเวลาการฟ้องคดีจึงต้องเริ่มนับตั้งแต่วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีชำระหนี้ตามคำพิพากษาอันเป็นวันที่อาจบังคับสิทธิเรียกร้องได้ตามมาตรา ๑๙๓/๑๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิเรียกให้ทายาทของนาย น. รับผิดได้ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ตามมาตรา ๑๗๕๔ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีต้องยื่นฟ้องให้ทายาทนาย น. ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ภายในวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ขอให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชำระเงินค่าสินไหมทดแทนจึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดอายุความหนึ่งปีตามมาตรา ๑๗๕๔ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ข้อสังเกต โดยทั่วไป ในกรณีหน่วยงานของรัฐฟ้องทายาทของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดที่ถึงแก่ความตาย นั้น มาตรา ๑๗๕๔ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า มิให้เจ้าหนี้นั้นฟ้องร้องเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่เมื่อเจ้าหนี้ได้รู้หรือควรได้รู้ถึงความตายของเจ้ามรดก แต่โดยที่ข้อเท็จจริงใน**คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๔๗/๒๕๖๖ และที่ อผ. ๓๑๕/๒๕๖๖** ไม่ปรากฏว่าวันใดเป็นวันที่หน่วยงานของรัฐรู้หรือควรรู้ถึงความตายของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด ประกอบกับการที่หน่วยงานของรัฐจะใช้สิทธิฟ้องไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงานของรัฐได้ นั้น หน่วยงานของรัฐจะต้องได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายก่อนตามนัยมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ อันมีผลให้วันที่หน่วยงานของรัฐใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายนั้น เป็นวันที่อาจบังคับตามสิทธิเรียกร้องได้ตามมาตรา ๑๙๓/๑๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อไม่ปรากฏว่าวันใดเป็นวันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงความตายของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด ดังนั้น อายุความหนึ่งปีตามมาตรา ๑๗๕๔ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงต้องเริ่มนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายอันเป็นวันที่อาจบังคับตามสิทธิเรียกร้องได้ อย่างไรก็ตาม แม้กรณีจะยังอยู่ภายในกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่อาจบังคับตามสิทธิเรียกร้องได้ก็ตาม แต่ก็มิให้ฟ้องร้องเมื่อพ้นกำหนดสิบปีนับแต่เมื่อเจ้ามรดกตายตามมาตรา ๑๗๕๔ วรรคสี่ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

: การเริ่มนับอายุความสิบปีตามมาตรา ๑๗๕๔ วรรคสี่ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดถึงแก่ความตายก่อนที่หน่วยงานของรัฐจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คผ. ๙/๒๕๖๕ คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า อธิบดีกรมที่ดินมีคำสั่งลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๐ ให้เพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๓๑๓๕ ตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี เป็นเหตุให้ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นผู้รับจำนองที่ดินดังกล่าวได้ฟ้องกรมที่ดิน (ผู้ฟ้องคดี)

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

กับพวกรวม ๕ ราย ต่อศาลปกครอง ซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายแก่ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จากนั้นผู้ฟ้องคดีได้นำเงินไปวางศาลเพื่อชำระหนี้ให้แก่ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ผู้เสียหายแล้ว เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิเรียกให้นาย บ. และนาย ส. ในฐานะเจ้าหน้าที่ที่กระทำละเมิดด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ โดยผู้ฟ้องคดีจะต้องใช้สิทธิเรียกร้องภายในกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว อย่างไรก็ตาม เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า นาย บ. และนาย ส. ถึงแก่ความตาย ความรับผิดในอันที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีย่อมเป็นมรดกตกทอดแก่ทายาทของบุคคลทั้งสอง ซึ่งผู้ฟ้องคดีต้องใช้สิทธิเรียกร้องจากทายาทของบุคคลดังกล่าวภายในกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐได้รู้ถึงความตายของเจ้าหน้าที่และรู้ว่ามีสิทธิเรียกร้องต่อเจ้าหน้าที่หรือภายในสิบปีนับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ได้ถึงแก่ความตายตามมาตรา ๑๗๕๔ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ถึงอย่างไรก็ดี มาตรา ๑๗๕๔ วรรคสี่ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ห้ามมิให้สิทธิฟ้องร้องเมื่อพ้นกำหนดสิบปีนับแต่เมื่อเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นเจ้ามรดกตาย ดังนั้น เมื่อนาย บ. ถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๑ และนาย ส. ถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๓๑ การที่ผู้ฟ้องคดีได้ใช้สิทธิยื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกของนาย บ. และยื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ซึ่งเป็นทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกของนาย ส. ต่อศาลเมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๓ แม้จะเป็นการยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย แต่ก็เป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันที่นาย บ. และนาย ส. ได้ถึงแก่ความตาย จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๑๗๕๔ วรรคสี่ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๕๒/๒๕๖๖ คดีนี้กรมที่ดิน (ผู้ฟ้องคดี) ฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำละเมิดต่อบริษัท ร. โดยการออก น.ส. ๓ ก. โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บริษัท ร. ตามคำพิพากษาของศาลปกครอง แต่ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดได้ถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๕ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือเรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ในฐานะทายาทโดยธรรมชำระค่าสินไหมทดแทน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ไม่ได้นำเงินมาชำระให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้วางเงินต่อศาลเพื่อชำระให้แก่ผู้เสียหายตามคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๔ แล้ว ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ โดยผู้ฟ้องคดีจะต้องใช้สิทธิเรียกร้องภายในกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ อย่างไรก็ตาม เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า

เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดถึงแก่ความตายไปแล้วตั้งแต่วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๕ การใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนของผู้ฟ้องคดีในกรณีนี้จึงต้องอยู่ในบังคับของมาตรา ๑๗๕๔ วรรคสี่ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การที่ผู้ฟ้องคดีได้ใช้สิทธิฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ซึ่งเป็นทายาทของเจ้าหน้าที่ต่อศาลปกครองโดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนเมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๕ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดอายุความสิบปีนับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ได้ถึงแก่ความตาย ตามมาตรา ๑๗๕๔ วรรคสี่ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๙/๒๕๖๓ (ประชุมใหญ่) ที่ ๒๑๖/๒๕๖๓ (ประชุมใหญ่) ที่ ๒๑๗/๒๕๖๓ (ประชุมใหญ่) ที่ ๒๗๗/๒๕๖๓ (ประชุมใหญ่) และที่ คผ. ๓๘/๒๕๖๓ (ประชุมใหญ่) วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)**

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๑/๒๕๖๗ คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เจ้าหน้าที่ของกรมที่ดิน (ผู้ฟ้องคดี) ไม่จดแจ้งข้อกำหนดห้ามโอนที่ดินไว้ในสารบัญจดทะเบียนของ น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๓๙๗ และไม่ตรวจสอบสารบบที่ดินรวมทั้งเรื่องราวการออก น.ส. ๓ ก. ที่พิพาทก่อนที่จะรับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดิน และภายหลังได้มีการเพิกถอนการจดทะเบียนนิติกรรมประเภทการขายที่ดิน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว ทำให้ บริษัท น. ผู้มีชื่อถือสิทธิครอบครองที่ดินดังกล่าวได้รับความเสียหาย อันเป็นการกระทำละเมิด ต่อมาศาลปกครองสูงสุดพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บริษัท น. จากกรณีดังกล่าว จากนั้นเมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๕ ผู้ฟ้องคดีได้นำเงินไปวางศาลเพื่อชำระหนี้ตามคำพิพากษา และต่อมาผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๕ แจ้งให้จังหวัดพังงานำคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดในคดีดังกล่าวไปพิจารณาประกอบสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีดังกล่าว และวินิจฉัยสั่งการตามข้อ ๑๗ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ต่อมา จังหวัดพังงาได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖ รายงานผลการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดต่ออธิบดีกรมที่ดิน โดยคณะกรรมการฯ เห็นว่า นาย ด. ซึ่งถึงแก่ความตายแล้วเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๒๗ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เจ้าหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี สำหรับกรณีความรับผิดของนาย ด. เห็นว่าเมื่อผู้ฟ้องคดีได้ชำระหนี้ตามคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิฟ้องเรียกให้ทายาทโดยธรรมของนาย ด. เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีได้ ซึ่งแม้จะปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ฟ้องคดีได้นำเงินไปวางศาลเพื่อชำระหนี้ตามคำพิพากษาเป็นค่าสินไหมทดแทนให้แก่บริษัท น. ผู้เสียหาย เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๕ และผู้ฟ้องคดีได้ใช้สิทธิฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะทายาทโดยธรรมของนาย ด. ต่อศาลปกครอง โดยยื่นคำฟ้องเป็นหนังสือลงวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๖ ทางไปรษณีย์ไม่ลงทะเบียน เมื่อปรากฏว่าสำนักงานศาลปกครองได้รับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๖ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา และกลุ่มรับฟ้อง รับไว้เมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๖ เวลา ๑๓.๑๕ นาฬิกา กรณีจึงเชื่อว่าเป็นการฟ้องคดีภายในอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ก็ตาม แต่เมื่อนาย ด. ได้ถึงแก่ความตายแล้วเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๒๗

การที่ผู้ฟ้องคดีได้ใช้สิทธิฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกของนาย ด. ต่อศาลปกครองในช่วงวันเวลาดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดอายุความสิบปีนับแต่วันที่นาย ด. ได้ถึงแก่ความตายตามมาตรา ๑๗๕๔ วรรคสี่ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทั้งนี้ ตามนัย**คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๗๗/๒๕๖๓ (ประชุมใหญ่) (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๕๖/๒๕๖๖ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)**

อนึ่ง กรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดถึงแก่ความตายก่อนที่หน่วยงานของรัฐจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย นั้น เมื่อทายาทของเจ้าหน้าที่มิได้อยู่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ หน่วยงานของรัฐจึงไม่อาจใช้สิทธิเรียกร้องโดยการมีคำสั่งเรียกให้ทายาทชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ดังนั้น การที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งไล่เบี้ยทายาทของเจ้าหน้าที่ให้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน จึงมิใช่การใช้อำนาจตามกฎหมาย และมิใช่คำสั่งทางปกครองที่ใช้บังคับกับทายาทของเจ้าหน้าที่ได้ กรณีจึงไม่มีผลทำให้อายุความสะดุดหยุดลงตามมาตรา ๑๙๓/๑๔ (๕) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

๒.๓ การพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่และการกำหนดจำนวนค่าสินไหมทดแทน

เมื่อหน่วยงานของรัฐได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกผู้เสียหายแล้ว จึงนำคดีมาฟ้องไล่เบี้ยโดยขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดหรือทายาทชดใช้ค่าสินไหมทดแทน อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นั้น ในการพิจารณาว่าเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ เพียงใด นั้น ศาลจะนำมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ มาใช้ในการพิจารณา เช่นเดียวกับในการพิจารณาความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ดังตัวอย่างคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด ดังต่อไปนี้

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๒๐๐/๒๕๖๖ คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เจ้าหน้าที่ของกรมที่ดิน (ผู้ฟ้องคดีที่ ๑) มิได้จำหน่ายหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) หลังจากมีการนำหลักฐานดังกล่าวไปใช้ออกโฉนดที่ดินแล้ว เป็นเหตุให้ในเวลาต่อมาได้มีการออกใบแทน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และมีผู้ซื้อที่ดินตามใบแทน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวได้จากการขายทอดตลาด ต่อมา อธิบดีกรมที่ดินได้ออกคำสั่งเพิกถอนใบแทน น.ส. ๓ ก. ผู้ซื้อที่ดินได้รับความเสียหายจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง โดยศาลปกครองมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่า เจ้าหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ กระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ต่อผู้ซื้อที่ดิน พิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าเสียหายจำนวน ๑๒๗,๕๙๙.๕๐ บาท แก่ผู้ซื้อที่ดิน เมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้ชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ซื้อที่ดินตามคำพิพากษาดังกล่าวแล้ว ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ จึงมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่ตนตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว อย่างไรก็ตาม เมื่อคดีนี้ข้อเท็จจริงยุติตามคำพิพากษาของศาลปกครอง

ในคดีก่อนว่า ความเสียหายตามกรณีพิพาทส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากการที่เจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดไม่ได้ตรวจสอบเอกสารพยานหลักฐานให้รอบคอบก่อนออกใบแทน น.ส. ๓ ก. ฉบับที่ถูกเพิกถอน ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นในคดีนี้วินิจฉัยว่า การออกใบแทน น.ส. ๓ ก. โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายอันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ซื้อที่ดินมีขั้นตอนที่เกี่ยวข้องสองขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่หนึ่ง เจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดินอำเภอไม่ทำการหมายเหตุการออกโฉนดที่ดินใน น.ส. ๓ ฉบับที่ทำการที่ดินอำเภอ และทะเบียนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) โดยใช้รูปถ่ายทางอากาศ (น.ส. ๘) สำหรับ น.ส. ๓ ก. และขั้นตอนที่สอง เจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดออกใบแทน น.ส. ๓ ก. โดยไม่ได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐาน ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ใช้สิทธิเรียกร้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในขั้นตอนการหมายเหตุการออกโฉนดที่ดินใน น.ส. ๓ ก. รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวนความเสียหายเป็นเงินจำนวน ๙๘,๖๒๕ บาท เพียงผู้เดียว ตามความเห็นของกรมบัญชีกลาง (ผู้ฟ้องคดีที่ ๒) จึงเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องโดยไม่ได้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นเกณฑ์ และไม่ได้คำนึงถึงข้อเท็จจริงที่ว่าการกระทำละเมิดนั้นเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายคน ไม่ได้เกิดจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพียงผู้เดียวตามมาตรา ๘ วรรคสอง และวรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ และวินิจฉัยให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นเงินจำนวน ๒๐,๗๑๑.๒๕ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของเงินจำนวนดังกล่าว นับแต่วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๑ เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จ จึงชอบแล้ว และเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหน้าที่ต้องรับผิดในส่วนดอกเบี้ยนับแต่วันทำละเมิดตามมาตรา ๒๐๖ ประกอบกับมาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งใช้บังคับในขณะเกิดกรณีพิพาท ในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินค่าเสียหายนับแต่วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ชำระหนี้ตามคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดในคดีดังกล่าว แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มีคำขอให้ชำระดอกเบี้ยนับแต่วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๑ ศาลจึงไม่อาจพิพากษาเกินคำขอของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยผิดนัดของต้นเงินจำนวน ๒๐,๗๑๑.๒๕ บาท ตั้งแต่วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๔ ในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี และดอกเบี้ยผิดนัดตั้งแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๔ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ ในอัตราร้อยละ ๓ ต่อปี หรืออัตราดอกเบี้ยใหม่ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามความในมาตรา ๗ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละ ๒ ต่อปี ของต้นเงินค่าเสียหาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๔๘/๒๕๖๗ คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ขณะผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำรงตำแหน่งนักวิชาการที่ดิน ๔ ฝ่ายทะเบียนงานนิติกรรม มีหน้าที่รับคำขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมและสอบสวนสิทธิ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดิน ๗ ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายทะเบียน และเจ้าพนักงานที่ดิน สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาบางขุนเทียน มีอำนาจหน้าที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมที่ดิน ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองละเลยต่อหน้าที่ไม่ตรวจสอบหลักฐานเอกสาร และไม่สอบสวนพยานหลักฐานอันเป็นขั้นตอน

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

ที่สำคัญของการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ไม่ตรวจสอบคำขอและเอกสารหลักฐานที่มีข้อสงสัยเรื่องความถูกต้องเสียก่อน แต่จดทะเบียนขายฝากที่ดินแปลงดังกล่าวโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองในการจดทะเบียนขายฝากที่ดินแปลงพิพาทจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงทำให้เจ้าของที่ดินได้รับความเสียหายและเป็นละเมิดต่อเจ้าของที่ดินตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เจ้าของที่ดินได้นำมูลละเมิดในกรณีดังกล่าวยื่นฟ้องกรมที่ดิน (ผู้ฟ้องคดีที่ ๑) ต่อศาลยุติธรรม ซึ่งศาลยุติธรรมได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายให้แก่เจ้าของที่ดิน ต่อมา ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ นำเงินค่าสินไหมทดแทนจำนวน ๖๐๘,๘๒๑.๗๙ บาท ไปชำระให้แก่เจ้าของที่ดินตามคำพิพากษาดังกล่าวเมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ และได้ยื่นฟ้องคดีนี้เรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดใช้เงินค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะหน่วยงานของรัฐใช้สิทธิเรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ซึ่งเมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่เจ้าของที่ดินผู้เสียหายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ และมีหนังสือลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รับผิดในอัตราร้อยละ ๖๐ ของมูลค่าความเสียหาย เป็นเงิน ๒๔๘,๔๗๖.๐๓ บาท และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ รับผิดในอัตราร้อยละ ๔๐ ของมูลค่าความเสียหาย เป็นเงิน ๑๖๕,๖๕๐.๖๘ บาท แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเพิกเฉย ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงยื่นฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๐ จึงเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องภายในกำหนดเวลา ๑ ปี นับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เจ้าของที่ดินผู้เสียหายตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ โดยไม่อาจนำกำหนดเวลาใช้สิทธิเรียกร้องภายใน ๑๐ ปี ตามมาตรา ๔๔๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเป็นกำหนดเวลาใช้สิทธิเรียกร้องของผู้เสียหายที่จะบังคับใช้สิทธิเรียกให้บุคคลผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิดแก่ตนมาใช้บังคับแก่กรณีนี้ได้ และโดยที่ความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผลมาจากความบกพร่องในการบริหารงานของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ด้วยส่วนหนึ่ง สมควรหักความรับผิดของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ออกจากมูลค่าความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองต้องรับผิดในอัตราร้อยละ ๕๐ ของมูลค่าความเสียหาย คงเหลือเป็นมูลค่าความเสียหายที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต้องรับผิดชดใช้ให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เพียงจำนวน ๒๐๗,๐๖๓.๓๕ บาท เมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ รับผิดในอัตราร้อยละ ๖๐ และอัตราร้อยละ ๔๐ ของมูลค่าความเสียหาย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีหน้าที่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เพียงจำนวน ๑๒๔,๒๓๘.๐๑ บาท และ ๘๒,๘๒๕.๓๔ บาท ตามลำดับ สำหรับปัญหาว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะต้องรับผิดชดใช้ดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เพียงใด นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ทางราชการตามจำนวนข้างต้น ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับไว้เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพิกเฉย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงตกเป็นผู้ผิดนัด และต้องชำระดอกเบี้ยของเงินจำนวน ๑๒๔,๒๓๘.๐๑ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๐ จนถึงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๔ และในอัตราร้อยละ ๓ ต่อปี บวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละ ๒ ต่อปี นับแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๔ เป็นต้นไป จนกว่าผู้ถูกฟ้องคดี

ที่ ๑ จะชำระเงินค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จนครบจำนวน ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ปรากฏหลักฐานว่า พนักงานไปรษณีย์ไม่สามารถนำจ่ายหนังสือของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าวให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ เนื่องจากไม่พบผู้รับตามที่ระบุ และผู้รับไม่ไปรับไปรษณียภัณฑ์ตามที่พนักงานไปรษณีย์ได้ออกใบแจ้งให้ไว้ กรณีถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชำระเงินค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๐๔ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และถือไม่ได้ว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ชำระเงินค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ภายในกำหนดที่ระบุในหนังสือเรียกให้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เป็นการผิดนัดชำระหนี้ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๐๔ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายนี้ อย่างไรก็ดี การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ฟ้องคดีต่อศาลเพื่อให้ศาลพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ กรณีจึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ทางราชการตามจำนวนข้างต้นแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงตกเป็นผู้ผิดนัดนับแต่วันที่ฟ้องคดีนี้เป็นต้นไป ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๐ จึงมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยของเงินจำนวน ๘๒,๘๒๕.๓๔ บาท ในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๐ จนถึงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๔ และในอัตราร้อยละ ๓ ต่อปี บวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละ ๒ ต่อปี นับแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๔ เป็นต้นไป จนกว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะชำระเงินค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จนครบจำนวน

ข้อสังเกต ในการพิจารณาเรื่องดอกเบี้ยนั้น ตาม**คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อผ. ๒๐๐/๒๕๖๖** ศาลปกครองสูงสุดนำมาตรา ๒๐๖ ประกอบกับมาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาใช้ในการพิจารณา โดยวินิจฉัยว่า “...เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดในดอกเบี้ยนับแต่วันทำละเมิดตามมาตรา ๒๐๖ ประกอบกับมาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์... นับแต่วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นวันที่หน่วยงานของรัฐชำระหนี้ตามคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดให้แก่ผู้เสียหายในคดีดังกล่าว...” ผู้จัดทำเห็นว่า ข้อเท็จจริงของคดีนี้เป็นกรณีหน่วยงานของรัฐใช้สิทธิไล่เบี้ยค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด การที่หน่วยงานของรัฐชำระหนี้ตามคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดให้แก่ผู้เสียหายในวันดังกล่าว แม้จะก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้อง และเป็นวันเริ่มต้นนับอายุความไล่เบี้ยตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ แต่วันดังกล่าวมิใช่ “วันทำละเมิด” ตามนัยมาตรา ๒๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การวินิจฉัยให้วันดังกล่าวเป็นวันผิดนัดจึงน่าจะไม่สอดคล้องกับตัวบทกฎหมาย

ในขณะที่**คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. ๑๔๘/๒๕๖๗** ศาลปกครองสูงสุดนำมาตรา ๒๐๔[๙๙] วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเป็นบทบัญญัติว่าด้วย

---

[๙๙] ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๒๐๔ ถ้าหนี้ถึงกำหนดชำระแล้ว และภายหลังแต่นั้นเจ้าหนี้ได้ให้คำเตือนลูกหนี้แล้ว ลูกหนี้ยังไม่ชำระหนี้ไซร้ ลูกหนี้ได้ชื่อว่าผิดนัดเพราะเขาเตือนแล้ว

ถ้าได้กำหนดเวลาชำระหนี้ไว้ตามวันแห่งปฏิทิน และลูกหนี้มิได้ชำระหนี้ตามกำหนดไซร้ ท่านว่าลูกหนี้ตกเป็นผู้ผิดนัดโดยมิพักต้องเตือนเลย วิธีเดียวกันนี้ท่านให้ใช้บังคับแก่กรณีที่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้าก่อนการชำระหนี้ ซึ่งได้กำหนดเวลาลงไว้อาจคำนวณนับได้โดยปฏิทินนับแต่วันที่ได้บอกกล่าว

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

การผิดนัดในกรณีทั่วไปมาใช้ในการพิจารณา โดยวินิจฉัยว่า “...หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ทางราชการ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้รับไว้เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐ แต่เพิกเฉย เจ้าหน้าที่จึงตกเป็นผู้ผิดนัด และต้องชำระดอกเบี้ยนับแต่วันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๐...” ผู้จัดทำเห็นว่า โดยที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดฯ มิได้บัญญัติเกี่ยวกับการผิดนัดไว้โดยเฉพาะ ประกอบกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็ไม่ปรากฏบทบัญญัติเกี่ยวกับการเริ่มนับวันผิดนัดของลูกหนี้จากการใช้สิทธิไล่เบี้ยในมูลหนี้ละเมิด เมื่อการใช้สิทธิเรียกร้องของหน่วยงานของรัฐดังกล่าวเป็นการใช้สิทธิไล่เบี้ยค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด หาใช่การใช้สิทธิเรียกร้องอย่างเจ้าหนี้อันเกิดแต่มูลละเมิดไม่ ด้วยเหตุนี้ การนำมาตรา ๒๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการผิดนัดในกรณีทั่วไปมาปรับใช้แก่การกำหนดดอกเบี้ยผิดนัดในกรณีดังกล่าว จึงเป็นการเหมาะสม

ภาคผนวก

ดัชนีคำพิพากษา คำสั่งศาลปกครองสูงสุด
คำพิพากษาฎีกา และคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
อ. ๒๒๔/๒๕๕๐	๑๖๒

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๑

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
อ. ๓๑/๒๕๕๑	๓๗

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๗

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
อ. ๔๙๘/๒๕๕๗ (ประชุมใหญ่)	๑๖๓,๑๗๗

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๖๒

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
ฟ. ๖/๒๕๖๒	๕

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๖๓

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
อ. ๑๕๓/๒๕๖๓	๒๐๓, ๒๐๔
อ. ๑๒๘๓/๒๕๖๓	๑๐๕
อฝ. ๒๗๕/๒๕๖๓	๑๐๕
อฝ. ๒๗๙/๒๕๖๓	๑๐๗

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvO
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๖๔

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
อ. ๗๑/๒๕๖๔	๗๑
อ. ๑๑๔๓/๒๕๖๔	๙๖, ๑๓๒, ๑๓๓, ๑๓๗, ๑๕๔
อ. ๑๑๕๖/๒๕๖๔	๘๐, ๑๕๑, ๑๕๓
อผ. ๒๘๐/๒๕๖๔	๑๐๘
อผ. ๔๓๕/๒๕๖๔	๑๒๕

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๖๕

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
อ. ๘๒/๒๕๖๕	๘๑, ๑๑๘
อ. ๙๘/๒๕๖๕	๒๗
อ. ๑๑๐/๒๕๖๕	๙๗, ๑๑๕
อ. ๑๖๗/๒๕๖๕	๘๒, ๑๓๒, ๑๓๓, ๑๓๘, ๑๔๖
อ. ๒๖๐/๒๕๖๕	๘๐, ๑๓๙, ๑๕๐
อ. ๒๙๕/๒๕๖๕	๘๑, ๑๑๘
อ. ๒๙๖/๒๕๖๕	๘๑, ๑๑๘
อ. ๔๕๒/๒๕๖๕	๑๐๐, ๑๑๗, ๑๕๒
อ. ๘๙๗/๒๕๖๕	๘๑, ๑๑๗, ๑๕๒
อบ. ๒๖๘/๒๕๖๕ (ประชุมใหญ่)	๑๙
อบ. ๔๐๖/๒๕๖๕ (ประชุมใหญ่)	๑๔
อผ. ๓๒/๒๕๖๕	๙๓, ๑๑๘, ๑๕๒
อผ. ๔๗/๒๕๖๕	๙๑, ๑๒๑, ๑๒๖, ๑๔๒, ๑๕๐
อผ. ๕๐/๒๕๖๕	๗๗, ๑๑๕, ๑๕๒
อผ. ๕๑/๒๕๖๕	๑๘๖
อผ. ๕๘/๒๕๖๕	๗๗, ๑๕๒
อผ. ๖๒/๒๕๖๕	๑๘๙
อผ. ๗๖/๒๕๖๕	๑๒๙, ๑๓๓, ๑๓๙
อผ. ๙๒/๒๕๖๕	๘๙, ๑๑๘, ๑๔๓, ๑๕๑
อผ. ๙๙/๒๕๖๕	๑๐๔
อผ. ๑๒๘/๒๕๖๕	๙๐, ๑๒๑, ๑๒๔, ๑๓๑, ๑๔๒

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
อผ. ๑๔๘/๒๕๖๕	๑๐๑
อผ. ๑๗๘/๒๕๖๕	๑๒๖
อร. ๘๘/๒๕๖๕	๘๓, ๑๓๔, ๑๓๕, ๑๕๑

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๖๖

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
อ. ๑๔๗/๒๕๖๖	๑๐๒
อ. ๑๗๓/๒๕๖๖ (ประชุมใหญ่)	๑๔
อ. ๒๒๕/๒๕๖๖	๘๓, ๑๐๕, ๑๓๕, ๑๔๐
อ. ๒๔๙/๒๕๖๖	๗๘, ๑๑๕
อ. ๒๖๒/๒๕๖๖	๑๑๐
อ. ๒๖๖/๒๕๖๖	๘๖, ๑๑๙, ๑๔๑, ๑๔๙
อ. ๒๗๖/๒๕๖๖	๙๒, ๑๒๗, ๑๔๑, ๑๕๑
อ. ๓๒๒/๒๕๖๖	๑๐๖
อ. ๓๕๖/๒๕๖๖	๘๒, ๑๓๖, ๑๔๐, ๑๕๐, ๑๕๓, ๑๕๕
อ. ๓๖๔/๒๕๖๖	๗๘, ๑๔๔, ๑๔๗
อ. ๖๐๙/๒๕๖๖	๕, ๗๙, ๑๓๒, ๑๓๗, ๑๔๐, ๑๕๒
อ. ๗๖๑/๒๕๖๖	๑๐๒
อ. ๙๖๙/๒๕๖๖	๑๑๑
อ. ๑๐๙๔/๒๕๖๖	๓๔, ๔๐, ๗๙, ๑๑๖, ๑๕๑
อส. ๑๗๔/๒๕๖๖	๙๘
อบ. ๒๔๖/๒๕๖๖	๘๔, ๑๓๖, ๑๕๑
อผ. ๔๗/๒๕๖๖	๒๐๖, ๒๐๘
อผ. ๕๖/๒๕๖๖	๑๘๑
อผ. ๘๙/๒๕๖๖	๘๗, ๑๒๒, ๑๒๗, ๑๕๑
อผ. ๙๒/๒๕๖๖	๙๒, ๑๒๒, ๑๒๔, ๑๒๘, ๑๔๒, ๑๔๗
อผ. ๙๖/๒๕๖๖	๘๘, ๑๑๙, ๑๓๔, ๑๓๙, ๑๕๐
อผ. ๑๑๓/๒๕๖๖	๑๙๐
อผ. ๑๑๔/๒๕๖๖	๑๐๙
อผ. ๑๒๒/๒๕๖๖	๘๕, ๑๓๗, ๑๔๘
อผ. ๑๒๖/๒๕๖๖	๙๔, ๑๕๐

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
อผ. ๑๕๘/๒๕๖๖	๑๘๔
อผ. ๑๗๖/๒๕๖๖	๘๕, ๑๔๔, ๑๕๐
อผ. ๑๗๘/๒๕๖๖	๙๐, ๑๒๔, ๑๒๘, ๑๔๓, ๑๕๐
อผ. ๒๐๐/๒๕๖๖	๒๑๑, ๒๑๔
อผ. ๒๐๑/๒๕๖๖	๑๙๑
อผ. ๒๗๑/๒๕๖๖	๙๖, ๑๒๐, ๑๓๐, ๑๔๘
อผ. ๒๗๔/๒๕๖๖	๑๐๓
อผ. ๓๑๕/๒๕๖๖	๒๐๗, ๒๐๘

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๖๗

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
อ. ๗๘/๒๕๖๗	๓๘
อ. ๕๓๕/๒๕๖๗	๑๑
อ. ๖๖๓/๒๕๖๗	๑๕๕
อ. ๖๖๖/๒๕๖๗ (ประชุมใหญ่)	๔๙
อ. ๙๕๖/๒๕๖๗	๕๓
อผ. ๗๐/๒๕๖๗ (ประชุมใหญ่)	๑๕๘, ๑๕๙, ๑๖๔, ๑๗๕, ๑๗๗
อผ. ๑๔๘/๒๕๖๗	๒๑๒, ๒๑๔
อผ. ๒๗๖/๒๕๖๗	๑๓๔

คำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๔

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๙๗/๒๕๔๔	๑๖๔

คำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๕

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๒๗๑/๒๕๔๕ (ประชุมใหญ่)	๑๓
๓๖๕/๒๕๔๕ (ประชุมใหญ่)	๒๑
๔๓๖/๒๕๔๕ (ประชุมใหญ่)	๒๒

คำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๖

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๘๕/๒๕๔๖	๒๖
๑๕๙/๒๕๔๖ (ประชุมใหญ่)	๑๓

คำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๒

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๔๗๘/๒๕๕๒	๒๖

คำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๗

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๕๗๔/๒๕๕๗	๒๓
๗๓๓/๒๕๕๗	๕

คำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๙

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๑๓๖๖/๒๕๕๙	๓๗

คำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๖๑

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๙๒/๒๕๖๑	๓๗
คป. ๒๕๐/๒๕๖๑	๕๕

คำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๖๒

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
คป. ๓๔/๒๕๖๒	๕๘
คป. ๑๐๔/๒๕๖๒	๕๗
คป. ๑๑๓/๒๕๖๒	๕๕
คป. ๒๔๐/๒๕๖๒	๕๒
คผ. ๒๑/๒๕๖๒	๔๓
คผ. ๒๒/๒๕๖๒	๔๔
คผ. ๒๓/๒๕๖๒	๔๔
คผ. ๒๔/๒๕๖๒	๔๔
คผ. ๒๕/๒๕๖๒	๔๔
คผ. ๒๖/๒๕๖๒	๔๔
คผ. ๒๗/๒๕๖๒	๔๔
คผ. ๒๘/๒๕๖๒	๔๔
คผ. ๒๙/๒๕๖๒	๔๔
คผ. ๓๓/๒๕๖๒	๔๔
คผ. ๓๔/๒๕๖๒	๔๔
คผ. ๓๕/๒๕๖๒	๔๔
คผ. ๓๖/๒๕๖๒	๔๔
คผ. ๓๗/๒๕๖๒	๔๔
คผ. ๓๘/๒๕๖๒	๔๔
คผ. ๔๐/๒๕๖๒	๔๔
คผ. ๔๕/๒๕๖๒	๔๔
คผ. ๕๐/๒๕๖๒	๔๔
คผ. ๕๔/๒๕๖๒	๔๔
คผ. ๕๗/๒๕๖๒	๔๔

คำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๖๓

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๓๓/๒๕๖๓	๓๗
๑๑๙/๒๕๖๓ (ประชุมใหญ่)	๒๑๐
๑๓๘/๒๕๖๓	๖๗
๒๑๖/๒๕๖๓ (ประชุมใหญ่)	๒๑๐
๒๑๗/๒๕๖๓ (ประชุมใหญ่)	๒๑๐
๒๗๗/๒๕๖๓ (ประชุมใหญ่)	๒๐๕, ๒๐๖, ๒๑๐, ๒๑๑
คผ. ๓๘/๒๕๖๓ (ประชุมใหญ่)	๒๑๐
คผ. ๑๐๒/๒๕๖๓	๑๖๑, ๑๗๐
คผ. ๑๒๐/๒๕๖๓	๔๔
คผ. ๑๒๔/๒๕๖๓	๒๐๐
คผ. ๑๙๖/๒๕๖๓	๑๕๗, ๑๕๘
คร. ๑๕/๒๕๖๓	๕๖

คำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๖๔

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
คบ. ๖/๒๕๖๔	๕๒
คผ. ๒/๒๕๖๔	๑๖๗
คผ. ๔๗/๒๕๖๔	๕๕
คผ. ๘๘/๒๕๖๔	๑๗๑
คผ. ๑๗๓/๒๕๖๔	๑๖๔
คร. ๑๔/๒๕๖๔	๕๑, ๕๓
คร. ๒๗๐/๒๕๖๔	๒๑
คร. ๔๘๗/๒๕๖๔	๒๔

คำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๖๕

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๙๙/๒๕๖๕	๒๐๒
๑๑๑/๒๕๖๕	๖๘

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๑๘๔/๒๕๖๕ (ประชุมใหญ่)	๕๒
๒๘๒/๒๕๖๕	๑๖๐, ๑๗๓
๔๑๖/๒๕๖๕	๓๔
๔๓๒/๒๕๖๕	๒๕
๖๐๑/๒๕๖๕	๑๖๓, ๑๗๔
คส. ๑๐/๒๕๖๕	๒๕
คบ. ๔๙/๒๕๖๕	๕๙
คผ. ๗/๒๕๖๕ (ประชุมใหญ่)	๑๙๓, ๑๙๖, ๑๙๘
คผ. ๙/๒๕๖๕	๒๐๘
คผ. ๑๖/๒๕๖๕	๑๙๔, ๒๐๑, ๒๐๔
คผ. ๒๒/๒๕๖๕	๗๑
คร. ๕๐/๒๕๖๕	๒๙
คร. ๗๒/๒๕๖๕ (ประชุมใหญ่)	๕๑
คร. ๑๐๗/๒๕๖๕	๒๑
คร. ๑๓๐/๒๕๖๕	๑๖๗

คำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๖๖

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๓๖/๒๕๖๖	๒๑
๒๒๕/๒๕๖๖	๑๐
๒๕๓/๒๕๖๖	๗๕
๒๙๖/๒๕๖๖	๗๓
๓๒๖/๒๕๖๖	๗๓
๓๕๖/๒๕๖๖	๒๑๑
๓๖๑/๒๕๖๖	๓๒
๔๒๑/๒๕๖๖	๖๙
๔๗๔/๒๕๖๖	๒๑
๔๙๐/๒๕๖๖	๒๐
๕๐๗/๒๕๖๖	๑๐
๕๑๔/๒๕๖๖	๑๐, ๒๒
๕๒๑/๒๕๖๖	๑๖

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๕๓๐/๒๕๖๖	๒๕
๕๓๖/๒๕๖๖	๑๐, ๓๗, ๔๑
๕๔๐/๒๕๖๖	๒๔
๕๖๒/๒๕๖๖	๒๕
๕๗๒/๒๕๖๖	๑๐
๕๗๓/๒๕๖๖	๒๐๔
๕๗๘/๒๕๖๖	๕๕
๕๙๕/๒๕๖๖	๑๑
๕๙๙/๒๕๖๖	๑๖
๖๑๖/๒๕๖๖	๑๗
๖๗๕/๒๕๖๖	๒๑
๗๖๔/๒๕๖๖	๖๓
๗๘๑/๒๕๖๖	๒๒
๘๐๑/๒๕๖๖	๔
๘๑๗/๒๕๖๖	๗๐
๘๗๙/๒๕๖๖	๑๗
๙๒๔/๒๕๖๖	๑๑
๙๒๕/๒๕๖๖	๓๕
๑๐๗๔/๒๕๖๖	๖๓, ๖๙
๑๐๗๙/๒๕๖๖	๒๐
๑๐๘๑/๒๕๖๖	๔๕, ๔๖
๑๐๘๒/๒๕๖๖	๒๐
๑๑๐๙/๒๕๖๖	๓๐
๑๑๒๕/๒๕๖๖	๔๖, ๔๙
๑๑๕๒/๒๕๖๖	๒๐๙
๑๑๕๗/๒๕๖๖	๓๔
๑๒๐๗/๒๕๖๖	๓๒
๑๒๒๕/๒๕๖๖	๒๙
๑๓๖๖/๒๕๖๖	๒๕
๑๔๓๕/๒๕๖๖	๒๔
๑๔๕๘/๒๕๖๖	๒๐
๑๕๙๔/๒๕๖๖	๖๐

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvQ
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๑๖๔๑/๒๕๖๖	๓๐
๑๗๘๔/๒๕๖๖	๖๔
๑๘๖๖/๒๕๖๖	๒๑

คำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๖๗

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๑๗/๒๕๖๗	๖๕
๓๕/๒๕๖๗	๒๐
๕๘/๒๕๖๗	๔๒
๕๙/๒๕๖๗	๔๒
๑๔๓/๒๕๖๗	๒๗
๑๖๘/๒๕๖๗	๒๐
๓๐๐/๒๕๖๗	๑๙๔
๓๘๑/๒๕๖๗	๒๑๐
๔๖๖/๒๕๖๗	๑๘, ๒๘, ๖๕
๕๐๑/๒๕๖๗	๓๑
๕๑๙/๒๕๖๗	๒๐
๕๕๖/๒๕๖๗	๑๕, ๖๑, ๖๒
๕๕๗/๒๕๖๗	๓๓
๖๓๓/๒๕๖๗	๑๕, ๑๖๑, ๑๗๓
๖๓๕/๒๕๖๗	๓๑
๖๔๒/๒๕๖๗	๒๓
๗๐๘/๒๕๖๗	๒๐
๗๒๔/๒๕๖๗	๑๘, ๗๔
๘๘๓/๒๕๖๗	๖, ๑๗๖, ๑๗๗
คผ. ๙๗๙/๒๕๖๗	๕๗

คำพิพากษาฎีกา

คำพิพากษาฎีกาที่	หน้า
๔๒๕๘/๒๕๔๑	๔๘

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่	หน้า
๑๔/๒๕๔๘	๑๖๖

ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์
ยื่นฟ้องออนไลน์ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม
https://bit.ly/3sBQbvQ
สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕

แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

ประธานคณะที่ปรึกษา

นายวิษณุ	วรัญญู	รองประธานศาลปกครองสูงสุด

คณะที่ปรึกษา

๑. นายจำนงค์	ถาวรวิสิทธิ์	เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง
๒. นายปิยะศาสตร์	ไขว้พันธุ์	ที่ปรึกษาสำนักงานศาลปกครอง
๓. นายวิริยะ	วัฒนสุชาติ	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมงานคดีปกครอง

ผู้จัดทำ

๑. นายไชยรัตน์	แขวงโสภา	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนางานคดีปกครอง
๒. นางสาวรัชฎาพร	รุจิโกไศย	พนักงานคดีปกครองชำนาญการพิเศษ
๓. นางปราณี	อิทธิวิริยกุล	พนักงานคดีปกครองชำนาญการพิเศษ
๔. นายชวิศ	เหล่าปิยสกุล	พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
๕. นางสาวสิริลัคน์	สุบงกฎ	พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
๖. นางสาวนุศณา	แก้วมา	พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
๗. นายสุธีร์	เจริญต้นภูบาล	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
๘. นางสาวเมลินดา	สาลีผล	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
๙. นายณัฐพงศ์	จิราวีระนนท์	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
๑๐. นางสาวอัชฌา	อินทร์ศรี	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ

สำนักส่งเสริมงานคดีปกครอง
สำนักงานศาลปกครอง